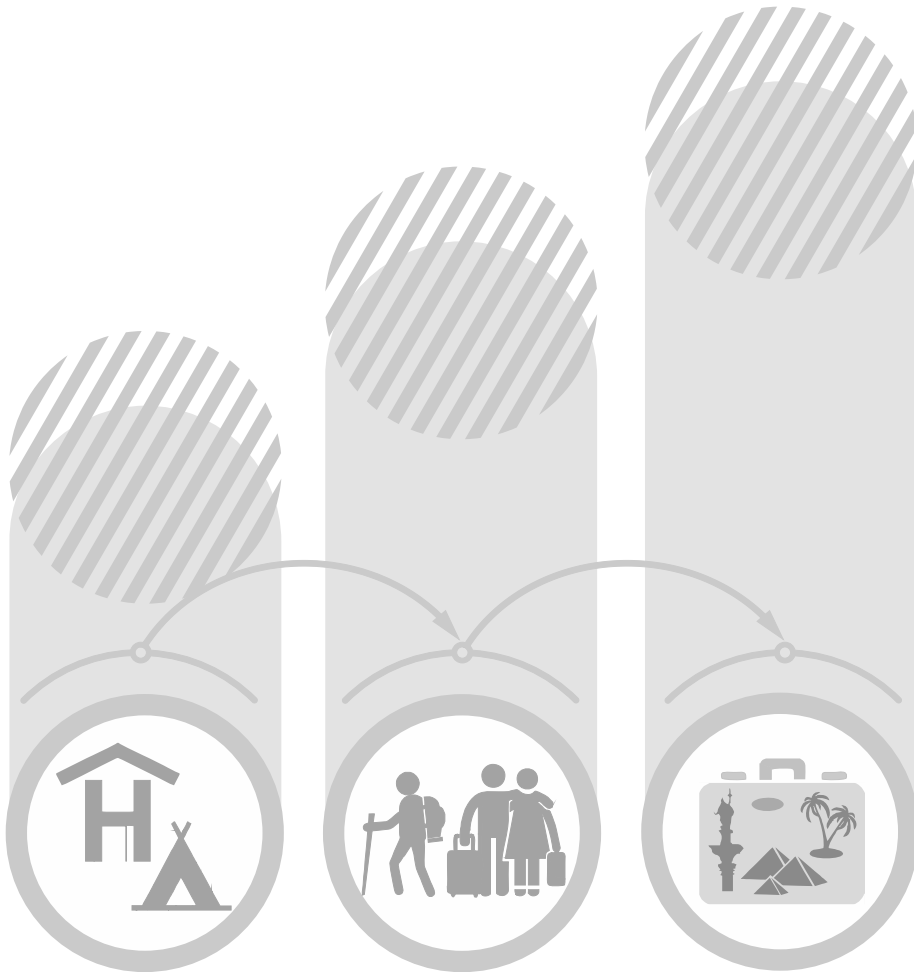

Turystyka w 2017 r.

Tourism in 2017

Turystyka w 2017 r.

Tourism in 2017

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych
Statistics Poland, Social Surveys Department

Urząd Statystyczny w Rzeszowie
Statistical Office in Rzeszów

Zespół autorski pod kierunkiem:

Editorial team supervised by:

Piotr Łysoń

w składzie:

consisting of:

GUS – Wydział Statystyki Turystyki, Sportu, Kultury i Dziedzictwa Narodowego:
Statistics Poland – Tourism, Sport, Culture and National Heritage Statistics Division:

Izabela Jakubowska, Anna Tupaczewska, Marek Więckowski

pod kierunkiem:

supervised by:

Wacława Kraśniewska

oraz Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej
and Statistical Office in Rzeszów – Centre for Transborder Areas and Statistics for Euroregions

Edyta Giełbaga, Wiesława Magryś

pod kierunkiem:

supervised by:

Marek Cierpiął-Wolan

Opracowanie redakcyjne

Editorial works

Beata Brzezińska, Andrzej Paluchowski

Opracowanie graficzne

Graphics

Beata Lipińska, Paweł Luty

Projekt okładki

Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

ISSN 1425-8846

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 159/2018/nakł. 280

Przedmowa

Publikacja „Turystyka w 2017 r.” jest kolejną edycją opracowania, wydawanego corocznie przez GUS, poprzednio w serii „Informacje i opracowania statystyczne”, a począwszy od 2018 r. w serii „Analizy statystyczne”.

Celem publikacji jest zaprezentowanie podstawowych danych o infrastrukturze turystycznej, jej wykorzystaniu, uczestnictwie mieszkańców Polski w turystyce i o ruchu granicznym.

Począwszy od danych za 2014 r. informacje z zakresu ruchu granicznego dotyczą granic Polski będących jednocześnie zewnętrznymi granicami strefy Schengen, jak i szacunków przekroczeń granic z krajami UE.

Publikacja składa się z dwóch części: analitycznej i tabelarycznej. Pierwsza, dostępna również w wersji drukowanej, ma charakter analityczny i zawiera wykresy, mapy oraz tablice stanowiące uzupełnienie informacji zawartych w komentarzu analitycznym. Część tabelaryczna, dostępna jedynie w wersji online, obejmuje informacje o:

- liczbie turystycznych obiektów noclegowych i ich wykorzystaniu (działy I i II),
- uczestnictwie mieszkańców Polski w podróżach oraz przyjazdach cudzoziemców do Polski (dział III),
- ruchu granicznym Polaków i cudzoziemców na granicach będących jednocześnie zewnętrznymi granicami strefy Schengen, a także o granicznym ruchu środków transportu (dział IV),
- Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i jego działalności (dział V).

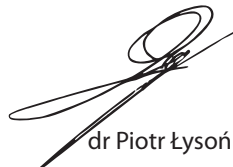
Informacje prezentowane w publikacji pochodzą z badań statystycznych GUS oraz od Straży Granicznej i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Mamy nadzieję, że publikacja okaże się cennym źródłem wiedzy o zjawiskach w turystyce, której znaczenie jest istotne dla wielu sfer życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom przyczyniającym się do przekazania informacji, stanowiących podstawę do opracowania niniejszej publikacji, a szczególnie Sprawozdawcom uczestniczącym w badaniu bazy noclegowej, realizowanym na formularzach KT-1 i KT-2 oraz członkom gospodarstw domowych, biorącym udział w badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach”.

Wyrazy podziękowania kierujemy również do Ankieterów za trudną pracę w terenie, dziękując za przyjazną współpracę z gospodarstwami domowymi i rzetelnie wykonywaną pracę.

Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych

dr Piotr Łysoń

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, lipiec 2018 r.

Preface

The publication "Tourism in 2017" is the next edition of the study, published annually by the Central Statistical Office, previously in the series "Information and statistical studies", and from 2018 in the series "Statistical analyses".

The aim of the publication is to present basic data on capacity and occupancy in tourist accommodation establishments, participation of Polish residents in tourism and on border traffic.

Starting from data for 2014 information on border traffic concerns Polish external borders of the Schengen area, as well as estimates of border crossings with EU countries.

The publication consists of two parts: analytical and tabular. The first, also available in the printed version, is analytical in nature and contains charts, maps and tables that supplement the information contained in the analytical commentary. The tabular part, available only in the online version, includes information on:

- the number of tourist accommodation establishments and their occupancy (section I and II),
- participation of Polish residents in trips and arrivals of foreigners in Poland (section III),
- border traffic of Polish and foreign citizens at the borders being at the same time the external borders of the Schengen area, as well as data on border traffic by different means of transport (section IV),
- The Polish Tourist and Sightseeing Society and its activities (section V).

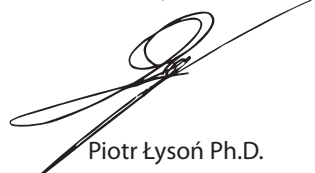
The information presented in the publication is derived from surveys of the Statistics Poland, the Polish Border Guard and the Polish Tourist and Sightseeing Society.

We hope the publication will serve as an important source of knowledge of phenomena in tourism being important to significant extent for numerous fields of social and economic life in Poland.

We do express our thanks to everyone providing information as a basis of this publication, especially Rapporteurs for participating in the accommodation survey, carried out on the KT-1 and KT-2 forms and the members of households participating in the survey "Participation of Polish residents in travels".

We shall also thank all the Interviewers for their hard work and for friendly cooperation with households and diligent work.

Director
Social Surveys Department

Piotr Łyson Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	<i>4</i>
Spis tablic	7
<i>List of tables</i>	
Spis wykresów	10
<i>List of charts</i>	
Spis map	15
<i>List of map</i>	
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	16
<i>Symbols and main abbreviations</i>	
Wstęp	17
<i>Introduction</i>	<i>18</i>
Synteza	19
<i>Executive summary</i>	<i>22</i>
Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2017 roku	25
<i>Chapter 1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy in 2017</i>	
1.1. Obiekty i miejsca noclegowe	25
<i>1.1. Capacity of tourist accommodation establishments</i>	
1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych	33
<i>1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments</i>	
1.2.1. Turyści korzystający z noclegów	33
<i>1.2.1. Tourists in tourist accommodation establishments</i>	
1.2.2. Udzielone noclegi	38
<i>1.2.2. Overnight stays in tourist accommodation establishments</i>	
1.2.3. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych	45
<i>1.2.3. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments</i>	
1.2.4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	45
<i>1.2.4. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments</i>	
1.3. Placówki gastronomiczne	48
<i>1.3. Catering units in tourist accommodation establishments</i>	
1.4. Wyposażenie dodatkowe turystycznych obiektów noclegowych, według stanu w dniu 31 lipca 2017 r.	50
<i>1.4. Additional infrastructure in tourist accommodation establishments, as of 31 July 2017</i>	
1.4.1. Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo	50
<i>1.4.1. Adaptation for disabled persons in tourist accommodation establishments</i>	
1.4.2. Zaplecze konferencyjne	51
<i>1.4.2. Conference infrastructure in tourist accommodation establishments</i>	
1.4.3. Wyposażenie obiektów noclegowych w urządzenia sportowo-rekreacyjne	51
<i>1.4.3. Sport and recreational infrastructure in tourist accommodation establishments</i>	
Rozdział 2. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i ich wykorzystanie w lipcu i sierpniu 2017 r.	53
<i>Chapter 2. Tourist accommodation establishments in coastal areas and their occupancy during in July and August in 2017</i>	
Rozdział 3. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej	58
<i>Chapter 3. Territorial diversity of the tourist accommodation establishments</i>	
Rozdział 4. Przestrzenne zróżnicowanie potencjału turystycznego między województwami w Polsce	64
<i>Chapter 4. Spatial diversification of tourism potential between voivodships in Poland</i>	

Rozdział 5. Struktura i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej w latach 2004–2017	73
<i>Chapter 5. Structure and occupancy of tourist accommodation establishments in 2004–2017</i>	
Rozdział 6. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 9 lub mniej miejsc noclegowych (badanie KT-2)	88
<i>Chapter 6. Tourist accommodation establishments with 9 or less bed places (KT-2 survey)</i>	
Rozdział 7. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2017 r.	89
<i>Chapter 7. Participation of Polish residents in trips in 2017</i>	
Rozdział 8. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r.	101
<i>Chapter 8. Arrivals of foreigners in Poland in 2017</i>	
Rozdział 9. Ruch graniczny	108
<i>Chapter 9. Border traffic</i>	
Rozdział 10. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej	128
<i>Chapter 10. Border traffic of people at the Polish land border with the European Union countries, at the airports and the sea border</i>	
Rozdział 11. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK)	133
<i>Chapter 11. Polish Tourist and Sightseeing Association</i>	
Uwagi metodologiczne	135
<i>Methodological notes</i>	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Turystyczne obiekty noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	27
Table 1.	<i>Tourist accommodation establishments by voivodship as of July 31, 2017</i>	
Tablica 2.	Miejsca noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	30
Table 2.	<i>Bed places by voivodship as of July 31, 2017</i>	
Tablica 3.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw	34
Table 3.	<i>Tourists in tourist accommodation establishments by voivodship</i>	
Tablica 4.	Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw	35
Table 4.	<i>Foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship</i>	
Tablica 5.	Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych według województw	40
Table 5.	<i>Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments by voivodship</i>	
Tablica 6.	Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według województw	43
Table 6.	<i>Overnight stays of foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship</i>	
Tablica 7.	Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w latach 2016 i 2017	47
Table 7.	<i>Occupancy of tourist accommodation establishments in 2016 and 2017</i>	
Tablica 8.	Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów	49
Table 8.	<i>Catering units in tourist accommodation establishments by type of facilities</i>	
Tablica 9.	Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w obiektach hotelowych w 2013 r. i 2017 r.	50
Table 9.	<i>Adaptation for people with reduced mobility in tourist accommodation establishments in 2013 and 2017</i>	
Tablica 10.	Zaplecze konferencyjne w turystycznych obiektach noclegowych w 2013 r. i 2017 r.	51
Table 10.	<i>Conference infrastructure in tourist accommodation establishments in 2013 and 2017</i>	
Tablica 11.	Wyposażenie obiektów noclegowych w urządzenia sportowo-rekreacyjne w Polsce (obiekty ogółem) w 2013 r. i 2017 r.	52
Table 11.	<i>Sports and recreation infrastructure in tourist accommodation establishments in Poland (total facilities) in 2013 and 2017</i>	
Tablica 12.	Podstawowe dane według klasyfikacji PKD na obszarach nadmorskich w 2016 r. i 2017 r.	56
Table 12.	<i>Basic data by NACE 55.1, 55.2, 55.3 in the coastal area in 2016 and 2017</i>	
Tablica 13.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według makroregionów i regionów statystycznych	59
Table 13.	<i>Nights spent in tourist accommodation establishments in 2017 by macroregions and statistical region</i>	
Tablica 14.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według wybranych miesięcy, makroregionów i regionów statystycznych (w tys.)	60
Table 14.	<i>Nights spent in tourist accommodation establishments in 2017 by selected month, macroregion and statistical region (in thous.)</i>	
Tablica 15.	Wybrane wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania według województw w 2017 r.	66
Table 15.	<i>Selected indicators regarding accommodation and its occupancy by voivodship in 2017</i>	
Tablica 16.	Wartości wybranych wskaźników według województw	67
Table 16.	<i>Selected indicators by voivodship</i>	

Tablica 17.	Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w miesiącach wakacyjnych, w hotelach, uzdrowiskach w latach 2004–2017	79
Table 17.	<i>The number of overnight stays provided to foreign tourists in July and August, in hotels, health establishments in the period 2004–2017</i>	
Tablica 18.	Ogólne dane o turystycznych obiektach noclegowych w latach 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017	87
Table 18.	<i>Basic data on tourist accommodation establishments in 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017</i>	
Tablica 19.	Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu	89
Table 19.	<i>Characteristics of household members participating in the survey</i>	
Tablica 20.	Podróże turystyczne	90
Table 20.	<i>Tourist trips</i>	
Tablica 21.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy	91
Table 21.	<i>Tourist trips of Polish residents aged 15 or more by months</i>	
Tablica 22.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu	92
Table 22.	<i>Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by the main purpose</i>	
Tablica 23.	Struktura podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej	93
Table 23.	<i>Structure of trips of Polish residents aged 15 or more by accommodation used</i>	
Tablica 24.	Struktura podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu	94
Table 24.	<i>Structure of trips of Polish residents aged 15 or more by mean of transport used</i>	
Tablica 25.	Średnia długość pobytu (liczba noclegów) podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej	94
Table 25.	<i>Average length of stay (number of nights) of trips of Polish residents aged 15 or more</i>	
Tablica 26.	Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami	97
Table 26.	<i>Structure of expenditures related to travel of Polish residents aged 15 or more</i>	
Tablica 27.	Podróże niezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu	101
Table 27.	<i>Trips of non-residents to Poland by the main purpose</i>	
Tablica 28.	Struktura podróży niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według płci	102
Table 28.	<i>Structure of non-residents trips (tourists and same-day visitors) to Poland by sex</i>	
Tablica 29.	Struktura niezydentów przyjeżdżających do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania	104
Table 29.	<i>Structure of non-residents arriving to Poland by length of stay and country of residence</i>	
Tablica 30.	Ruch graniczny w 2017 roku według rodzaju przejść	109
Table 30.	<i>Border traffic in 2017, by type of crossing</i>	
Tablica 31.	Ruch graniczny na granicy wschodniej	112
Table 31.	<i>Border traffic on the eastern border</i>	
Tablica 32.	Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 roku według granic (w tys.)	113
Table 32.	<i>Arrivals of foreigners to Poland in 2017, by borders (in thous.)</i>	
Tablica 33.	Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski w 2017 roku według granic (w tys.)	115
Table 33.	<i>Foreign trips of Polish residents in 2017, by borders (in thous.)</i>	
Tablica 34.	Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) w 2017 roku według granic – w tys.	116
Table 34.	<i>Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) in 2017 according to the borders – in thous.</i>	

Tablica 35.	Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej	118
Table 35.	<i>Checks of passenger vehicles of Polish citizens and foreigners on controlled sections of the eastern border</i>	
Tablica 36.	Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej ...	119
Table 36.	<i>Checks in of tracks on controlled sections of the eastern border</i>	
Tablica 37.	Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej	120
Table 37.	<i>Checks in of buses on controlled sections of the eastern border</i>	
Tablica 38.	Ruch graniczny pociągów w 2017 roku według granic	121
Table 38.	<i>Border traffic of trains in 2017 according to the borders</i>	
Tablica 39.	Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne (w tys.)	121
Table 39.	<i>Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia – road, rail, river border crossing (in thous.)</i>	
Tablica 40.	Osobowy ruch graniczny na granicy lotniczej (w tys.)	122
Table 40.	<i>Passenger border traffic at the air border (in thousands)</i>	
Tablica 41.	Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej (w tys.)	122
Table 41.	<i>Passenger border traffic at the sea border (in thousands)</i>	
Tablica 42.	Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą (w tys.)	123
Table 42.	<i>Passenger border traffic at crossings with Ukraine (in thous.)</i>	
Tablica 43.	Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią (w tys.)	124
Table 43.	<i>Passenger border traffic at crossings with Belarus (in thous.)</i>	
Tablica 44.	Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją (w tys.)	124
Table 44.	<i>Passenger border traffic at crossings with Russia (in thous.)</i>	
Tablica 45.	Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. (w tys.)	128
Table 45.	<i>Border traffic of Polish citizens and foreigners on the Polish land border with neighboring European Union countries in 2017 (in thous.)</i>	
Tablica 46.	Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców w 2017 r. według kwartałów (w tys.)	129
Table 46.	<i>Crossings the land border of Poland with neighboring countries of the European Union by Polish residents and foreigners in 2017 by quarters (in thous.)</i>	
Tablica 47.	Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów (w tys.)	129
Table 47.	<i>Arrivals of foreigners to Poland who crossed the land border of Poland with neighboring European Union countries in 2017 by quarters (in thous.)</i>	
Tablica 48.	Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów (w tys.)	130
Table 48.	<i>Departures of Polish residents who crossed the land border of Poland with neighboring European Union countries in 2017 by quarters (in thous.)</i>	
Tablica 49.	Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2017 r. (w tys.) ...	130
Table 49.	<i>Border traffic of Polish citizens and foreigners at airports in 2017 (in thous.)</i>	
Tablica 50.	Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2017 r. (w tys.)	131
Table 50.	<i>Border traffic of Polish citizens and foreigners at the sea border in 2017 (in thous.)</i>	
Tablica 51.	Szlaki turystyczne według województw w latach 2010–2017 (w km)	133
Table 51.	<i>Tourist trails by voivodship 2010–2017 (in km)</i>	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Turystyczne obiekty noclegowe, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	26
Chart 1.	<i>Tourist accommodation establishments as of July 31, 2017</i>	
Wykres 2.	Struktura turystycznych obiektów noclegowych według ich liczby, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	28
Chart 2.	<i>Structure of tourist accommodation establishments as of July 31, 2017</i>	
Wykres 3.	Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	29
Chart 3.	<i>Structure of bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2017</i>	
Wykres 4.	Struktura turystycznych obiektów noclegowych w zależności od wielkości obiektu	31
Chart 4.	<i>Structure of tourist accommodation establishments according to their size</i>	
Wykres 5.	Struktura miejsc noclegowych w zależności od wielkości obiektu	31
Chart 5.	<i>Structure of bed places according to the size of tourist accommodation establishments</i>	
Wykres 6.	Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii, stan w dniu 31 lipca 2017 r.	33
Chart 6.	<i>Rooms and bed places in hotels by category as of July 31, 2017</i>	
Wykres 7.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r. według miesięcy (w tys.)	36
Chart 7.	<i>Tourists in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017 by month (in thous.)</i>	
Wykres 8.	Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	39
Chart 8.	<i>Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Wykres 9.	Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	41
Chart 9.	<i>Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Wykres 10.	Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r. według miesięcy	42
Chart 10.	<i>Nights spent by tourists in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017 by month</i>	
Wykres 11.	Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2017 r. (w %) ...	45
Chart 11.	<i>Rooms rented in hotels and similar establishments according to types in 2017 (in %)</i>	
Wykres 12.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r.	46
Chart 12.	<i>Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017</i>	
Wykres 13.	Turyści korzystający z obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2016 r. i 2017 r.	53
Chart 13.	<i>Tourists in accommodation establishments on coastal areas in July and August 2016 and 2017</i>	
Wykres 14.	Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi w gminach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2017 r.	54
Chart 14.	<i>Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the coastal areas in July and August 2017</i>	
Wykres 15.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2016 r. i 2017 r.	55
Chart 15.	<i>Nights spent in tourist accommodation establishments in the coastal areas in July and August 2016 and 2017</i>	

Wykres 16. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2017 r.	68
Chart 16. <i>Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2017</i>	
Wykres 17. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2017 r.	69
Chart 17. <i>Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2017</i>	
Wykres 18. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2017 r.	70
Chart 18. <i>Tourist traffic density rate by voivodship in 2017</i>	
Wykres 19. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2017 r.	71
Chart 19. <i>Accommodation facilities density rate by voivodship in 2017</i>	
Wykres 20. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r. według PKD 55.1, 55.2, 55.3 i województw	72
Chart 20. <i>Structure of tourist accommodation establishments in 2017 by NACE 55.1, 55.2, 55.3 and voivodship</i>	
Wykres 21. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	73
Chart 21. <i>Structure of tourist accommodation establishments between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 22. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	74
Chart 22. <i>Structure of bed places in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 23. Liczba hoteli w Polsce według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	74
Chart 23. <i>Number of hotels in Poland by category between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 24. Liczba hoteli w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	75
Chart 24. <i>Number of hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 25. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w Polsce według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	75
Chart 25. <i>Number of bed places in hotels in Poland by category between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 26. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca	76
Chart 26. <i>Number of bed places in hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2017, as of July 31</i>	
Wykres 27. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych w latach 2004–2017	76
Chart 27. <i>Occupancy rate of rooms in hotels and similar establishments between 2004 and 2017</i>	
Wykres 28. Stopień wykorzystania pokoi w hotelach według kategorii w latach 2004–2017	77
Chart 28. <i>Occupancy rate of rooms in hotels by category between 2004 and 2017</i>	
Wykres 29. Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017	78
Chart 29. <i>Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017</i>	
Wykres 30. Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017	78
Chart 30. <i>Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017</i>	

Wykres 31.	Indeksy: sezonowości, noclegów udzielonych turystom zagranicznym, noclegów w hotelach, noclegów w zakładach uzdrowiskowych w stosunku do liczby udzielonych noclegów w poszczególnych latach okresu 2004–2017	80
Chart 31.	<i>Seasonality, nights spent by foreign tourists, nights spent in hotels and health establishments indices referred to the number of nights spent annually in 2004–2017</i>	
Wykres 32.	Indeks noclegów w hotelach według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	81
Chart 32.	<i>Nights spent in hotels index by voivodship and its change compared to 2004</i>	
Wykres 33.	Noclegi udzielone w zakładach uzdrowiskowych w 2017 r. według województw	82
Chart 33.	<i>Nights spent in health establishments by voivodship in 2017</i>	
Wykres 34.	Liczba i indeks noclegów udzielonych turystom w zakładach uzdrowiskowych według województw w latach 2013–2017	82
Chart 34.	<i>Number and seasonality index of nights spent by tourists in health establishments by voivodship in 2013–2017</i>	
Wykres 35.	Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	83
Chart 35.	<i>Nights spent by foreign tourists index by voivodship and its change compared to 2004</i>	
Wykres 36.	Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym według wybranych krajów w stosunku do liczby udzielonych noclegów turystom zagranicznym w latach 2004–2017	84
Chart 36.	<i>Nights spent by foreign tourists index by selected countries in relation to the number of nights spent by foreign tourists in 2004–2017</i>	
Wykres 37.	Indeks sezonowości według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.	85
Chart 37.	<i>Seasonality index by voivodship and its change compared to 2004</i>	
Wykres 38.	Zmiana liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2017 według województw	86
Chart 38.	<i>Changing of the number of overnight stays between 2004 and 2017 by voivodship</i>	
Wykres 39.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.	93
Chart 39.	<i>Tourism trips of Polish residents aged 15 and over in 2017</i>	
Wykres 40.	Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.	95
Chart 40.	<i>The volume of domestic tourist traffic by voivodships and number of trips – concerns persons aged 15 and over in 2017</i>	
Wykres 41.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2017 r.	97
Chart 41.	<i>Tourist trips of Polish residents in 2017</i>	
Wykres 42.	Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.	98
Chart 42.	<i>Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years and over in 2017</i>	
Wykres 43.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2017 r.	98
Chart 43.	<i>Tourist trips of Polish residents aged 15 years and over by main purpose in 2017</i>	
Wykres 44.	Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2017 r.	99
Chart 44.	<i>Expenditure of Polish residents aged 15 years and over related to travel in 2017</i>	
Wykres 45.	Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2017 r.	99
Chart 45.	<i>Outbound tourism trips of Polish residents aged 15 and over by selected countries of destination in 2017</i>	

Wykres 46.	Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2017 r. ...	100
Chart 46.	<i>Outbound tourism trips of Polish residents aged 15 and over for leisure, recreation or holiday purpose by selected countries of destination in 2017</i>	
Wykres 47.	Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku	102
Chart 47.	<i>Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group</i>	
Wykres 48.	Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2017 r.	103
Chart 48.	<i>Non-residents from neighboring countries visiting Poland in 2017</i>	
Wykres 49.	Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w Polsce w 2017 r.	105
Chart 49.	<i>Expenses of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2017</i>	
Wykres 50.	Przyjazdy nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2017 r.	106
Chart 50.	<i>The arrivals of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2017</i>	
Wykres 51.	Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2017 r.	107
Chart 51.	<i>Arrivals of non-residents to Poland by main purpose in 2017</i>	
Wykres 52.	Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2017 r.	107
Chart 52.	<i>Expenses related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2017</i>	
Wykres 53.	Przekroczenia granicy w 2017 r. według rodzaju przejść granicznych	109
Chart 53.	<i>Border crossings in 2017 by type of border crossing points</i>	
Wykres 54.	Przejścia graniczne według rodzajów (w %)	110
Chart 54.	<i>Border crossings by type (in %)</i>	
Wykres 55.	Struktura odpraw granicznych na lotniskach w 2017 r.	110
Chart 55.	<i>The structure of border checks at airports in 2017</i>	
Wykres 56.	Struktura odpraw granicznych w portach morskich w 2017 r.	111
Chart 56.	<i>The structure of border checks in seaports in 2017</i>	
Wykres 57.	Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2017 r.	111
Chart 57.	<i>The structure of border checks on the eastern border crossings (border crossing road, rail, river) in 2017</i>	
Wykres 58.	Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r. według granic	112
Chart 58.	<i>Arrivals of foreigners to Poland in 2017 by border</i>	
Wykres 59.	Wyjazdy obywateli polskich z Polski w 2017 r. według granic	114
Chart 59.	<i>Departures of Polish citizens from Poland in 2017 by border</i>	
Wykres 60.	Ruch graniczny w 2017 r. według miesięcy	114
Chart 60.	<i>Border traffic in 2017 by month</i>	
Wykres 61.	Ruch graniczny samochodów osobowych w 2017 r. według miesięcy	117
Chart 61.	<i>Border traffic of cars in 2017 by month</i>	
Wykres 62.	Ruch graniczny samochodów osobowych w 2017 r. według odcinków granic	117
Chart 62.	<i>Border traffic of cars in 2017 by border</i>	
Wykres 63.	Ruch graniczny samochodów ciężarowych w 2017 r. według miesięcy	118
Chart 63.	<i>Border traffic of lorries in 2017 by month</i>	
Wykres 64.	Ruch graniczny samochodów ciężarowych w 2017 r. według odcinków granic	119
Chart 64.	<i>Border traffic of lorries in 2017 by border</i>	

Wykres 65. Ruch graniczny autobusów w 2017 r. według miesięcy	119
Chart 65. <i>Border traffic of buses in 2017 by month</i>	
Wykres 66. Ruch graniczny autobusów w 2017 r. według odcinków granic	120
Chart 66. <i>Border traffic of buses in 2017 by border</i>	
Wykres 67. Ruch graniczny pociągów osobowych w 2017 r. na poszczególnych odcinkach granicy	120
Chart 67. <i>Border traffic of trains in 2017 on individual sections of the border</i>	
Wykres 68. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja, (w tys.)	123
Chart 68. <i>Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia (in thous.)</i>	
Wykres 69. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą (w tys.)	125
Chart 69. <i>Passenger border traffic at crossings with Ukraine (in thous.)</i>	
Wykres 70. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią (w tys.)	125
Chart 70. <i>Passenger border traffic at crossings with Belarus (in thous.)</i>	
Wykres 71. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją (w tys.)	126
Chart 71. <i>Passenger border traffic at crossings with Russia (in thous.)</i>	
Wykres 72. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy (w tys.)	126
Chart 72. <i>Passenger border traffic at the crossing with Ukraine by month (in thous.)</i>	
Wykres 73. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesięcy (w tys.)	127
Chart 73. <i>Passenger border traffic at the crossing with Belarus by month (in thous.)</i>	
Wykres 74. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją według miesięcy (w tys.)	127
Chart 74. <i>Passenger border traffic at the crossing with Russia by month (in thous.)</i>	
Wykres 75. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r. według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej	131
Chart 75. <i>Arrivals of foreigners to Poland in 2017 by border with European Union countries</i>	
Wykres 76. Wyjazdy mieszkańców Polski za granicę w 2017 r. według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej	132
Chart 76. <i>Departures of Polish residents abroad in 2017 by border with European Union countries</i>	
Wykres 77. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów	132
Chart 77. <i>Border traffic of persons at the land border of Poland with neighboring countries of European Union in 2017 by quarters</i>	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Turystyczne obiekty noclegowe w 2017 r., stan w dniu 31 lipca	32
<i>Map 1. Tourist accommodation establishments as of July 31, 2017</i>	
Mapa 2. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r., stan w dniu 31 lipca	32
<i>Map 2. Bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2017</i>	
Mapa 3. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według wybranych krajów	37
<i>Map 3. Foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2017 by selected country</i>	
Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.	38
<i>Map 4. Tourists in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	42
<i>Map 5. Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Mapa 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. (wraz z częściową strukturą krajów zamieszkania turystów zagranicznych dla 5% powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym)	44
<i>Map 6. Nights spent by foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2017 (along with the partial structure of countries of residence of foreign tourists in top 5% of poviats with the largest number of foreign tourists)</i>	
Mapa 7. Gminy nadmorskie według liczby udzielonych noclegów w lipcu i sierpniu 2017 r.	55
<i>Map 7. Coastal areas by number of overnight stays in July and August 2017</i>	
Mapa 8. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	62
<i>Map 8. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of bed places in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Mapa 9. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby noclegów udzielonych turystom w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	63
<i>Map 9. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of overnight stays of tourist in tourist accommodation establishments in 2017</i>	
Mapa 10. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2017 r.	68
<i>Map 10. Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2017</i>	
Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2017 r.	69
<i>Map 11. Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2017</i>	
Mapa 12. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2017 r.	70
<i>Map 12. Tourist traffic density rate by voivodship in 2017</i>	
Mapa 13. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2017 r.	71
<i>Map 13. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2017</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics</i>
Uwaga Note	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. <i>Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total". Those numbers are correct with regard to their factual content.</i>

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
KE <i>EC</i>	Komisja Europejska <i>European Commission</i>
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>
tabl. <i>table</i>	tablica <i>table</i>
cd. <i>cont.</i>	ciąg dalszy <i>continued</i>
dok. <i>cont.</i>	dokończenie <i>continued</i>
p. proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage points</i>
r.	rok <i>year</i>

Wstęp

Znaczenie turystyki dla ekonomicznego, społecznego i kulturowego rozwoju krajów jest coraz bardziej doceniane. Z raportu opublikowanego przez Światową Organizację Turystyki (UNWTO) wynika, że w 2017 r. w podróż udało się ponad 1,3 mld osób, przy czym ruch turystyczny wzrósł o 7% w porównaniu do 2016 r.

Termin „turystyka” – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Turystyka oddziałuje na gospodarkę, na środowisko naturalne i stworzone przez człowieka, na lokalną ludność zamieszkującą odwiedzane miejsca, a także na samych turystów.

Aby móc podejmować decyzje w sposób efektywniejszy, decydenci potrzebują coraz bardziej adekwatnych informacji. Statystyki w zakresie turystyki są niezbędne przy opracowywaniu strategii rynkowych, wzmacnianiu relacji pomiędzy instytucjami, ocenianiu skuteczności i trafności kluczowych decyzji, a także przy mierzeniu efektów turystyki w gospodarce narodowej.

Niniejsza publikacja jest odpowiedzią na zapotrzebowanie odbiorców, zarówno krajowych jak i zagranicznych, na dane statystyczne z zakresu turystyki.

Analizę danych statystycznych z zakresu turystycznej bazy noclegowej (obiekty posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych) opracowano z uwzględnieniem informacji o liczbie obiektów i miejsc noclegowych według rodzajów w układzie terytorialnym i według miesięcy oraz informacji o stopniu ich wykorzystania. Specjalny rozdział poświęcono obszarowi, składającemu się z 55 gmin zaliczonych zgodnie z metodologią Eurostatu do obszarów nadmorskich. Interesujące są również dane dotyczące liczby turystów zagranicznych i udzielonych im noclegów według kraju ich zamieszkania, a także analiza w ujęciu powiatowym dla górnej grupy kwintylowej według liczby udzielonych noclegów. Odbiorcy publikacji znajdą w niej także informacje o przestrzennym zróżnicowaniu potencjału turystycznego pomiędzy województwami.

Od 2014 r. prowadzone są przez resort statystyki badania dostarczające informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski w turystyce oraz o przyjazdach cudzoziemców do Polski. Zbierane są również dane o wydatkach Polaków i cudzoziemców związanych z podróżami, co stanowi również przedmiot analizy zawartej w opracowaniu.

W publikacji przedstawiono także obszerny zasób informacji o ruchu za granicy Polski będącej jednocześnie zewnętrzną granicą strefy Schengen na podstawie danych Straży Granicznej. Dane o ruchu na granicy Polski z innymi członkami Unii Europejskiej zostały opracowane w oparciu o wyniki badania *Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej*.

Introduction

The importance of tourism for the economic, social and cultural development of particular countries is increasingly appreciated. According to a report published by the World Tourism Organization (UNWTO), in 2017 over 1.3 billion people managed to travel, while tourism increased by 7% compared to 2016.

The term "tourism", in accordance with the regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and the Council in force since 2012, means the activities of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose other than to be employed by a resident entity in the place visited. Tourism affects the economy, the natural environment and man-made environments, the local population inhabiting the visited places, as well as the tourists themselves.

In order to be able to make decisions in a more effective way, decision-makers need more and more adequate information. Statistics in the field of tourism is indispensable when developing market strategies, strengthening relations between institutions, assessing the effectiveness and validity of key decisions, as well as measuring the effects of tourism in the national economy.

This publication is a response to the demand of both domestic and foreign recipients for statistical data on tourism.

The analysis of statistical data on the tourist accommodation establishments (with 10 or more bed places) was developed taking into account information on the number of facilities and bed places according to types in the territorial layout and by month and information on the occupancy rate. A special chapter was devoted to the area consisting of 55 communes classified according to the Eurostat methodology as coastal areas. There are also interesting data on the number of foreign tourists and accommodation provided by their country of residence, as well as analysis in terms of poviats for the upper quintile group according to the number of overnight stays. The recipients of the publication will also find information on the spatial diversification of tourism potential between voivodships.

Since 2014, the Statistics Poland has conducted research providing information on the participation of Polish citizens in tourism and on the arrivals of foreigners to Poland. There have been also collected data on expenditures of Poles and foreigners related to travel, which is also analyzed in the study.

There has been also presented an extensive collection of information about traffic on the Polish border that is also the external border of the Schengen area based on the data of the Polish Border Guard. Data on traffic on the Polish border with other member states of the European Union were developed based on the results of the Survey: *Trips of non-residents to Poland. Movement of vehicles and people on the Polish border with European Union countries.*

Synteza

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2017 roku

Badanie statystyczne turystycznej bazy noclegowej jest prowadzone w cyklu miesięcznym z wykorzystaniem formularzy KT-1. Badanie to dostarcza informacji o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych

Zgodnie ze stanem w dniu 31 lipca 2017 r. badaniem objęto 10 681 turystycznych obiektów noclegowych, w których znajdowały się 774,0 tys. miejsc noclegowych. W obiektach tych odnotowano 32,0 mln turystów (83,9 mln noclegów, z czego 16,7 mln noclegów turystów zagranicznych). Liczba turystów zagranicznych wzrosła do 6,8 mln, w porównaniu do 6,4 mln w 2016 roku. Większość turystów (24,1 mln) przebywała w obiektach typu hotelowego, tj. w hotelach, motelach, pensjonatach itp., podczas gdy tylko 7,8 mln turystów korzystało z pozostałych obiektów noclegowych. Ponad połowa wszystkich turystów została zakwaterowana w hotelach – 20,9 mln (wzrost z 19,6 mln w 2016 r.). Turyści zagraniczni również wybierali przede wszystkim obiekty hotelowe – 6,0 mln – w porównaniu do 0,8 mln w pozostałych obiektach noclegowych. W obiektach hotelowych (tj. hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) wynajęto 28,1 mln pokoi, z czego 8,5 mln – turystom zagranicznym. Obłożenie pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych w 2017 roku wyniosło 48,9%.

W 2017 r. największą liczbę turystów odnotowano w województwach małopolskim i mazowieckim (5,1 mln i 4,9 mln). Dotyczy to również turystów zagranicznych, którzy najczęściej przebywali w tych samych regionach, tj. 1 547 tys. w województwie mazowieckim i 1 460 tys. w województwie małopolskim.

Natomiast najwięcej udzielonych noclegów zanotowano w województwie zachodniopomorskim (14,1 mln) i małopolskim (13,2 mln). W tych województwach odnotowano również największą liczbę noclegów zagranicznych turystów – w małopolskim 3,6 mln, a w zachodniopomorskim 3,5 mln.

Biorąc pod uwagę liczbę noclegów w powiatach, pierwsze trzy lokaty należą do: Warszawy (6,2 mln), Krakowa (5,3 mln) i powiatu kołobrzeskiego (4,6 mln), i łącznie koncentrowały one 19,1% łącznej liczby noclegów udzielonych turystom w 2017 r. Wśród 76 powiatów należących do 20 % o najwyższej liczbie udzielonych noclegów skoncentrowanych jest 80,0% wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2017 roku. W tej grupie były prawie wszystkie powiaty nadbrzeżne. Najbardziej równomierny rozkład noclegów w ciągu roku miał miejsce w województwach mazowieckim i łódzkim oraz w powiatach, w których znajdowały się uzdrowiska. Największą koncentrację sezonową zdefiniowaną jako koncentracja noclegów w lipcu i sierpniu zaobserwowano odpowiednio w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim – 44,6%, 40,2% i 37,2%.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2017 r.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w wyjazdach turystycznych

Liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2017 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym wyniosła 19,2 mln osób (o 4,4% więcej niż w 2016 r.), co stanowiło 59% mieszkańców Polski w tej grupy wiekowej.

Podróże turystyczne mieszkańców Polski

W 2017 r. liczba wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez gospodarstwa domowe wyniosła 38,7 mln (o 6,6% więcej niż w 2016 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 2,9 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyło 1,8 osoby. Większość wyjazdów (ponad 93%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

W ciągu roku mieszkańcy Polski odbyli łącznie 68,7 mln podróży (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 6,8% więcej niż w 2016 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 55,2 mln, z tego 32,4 mln podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 22,9 mln podróży trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 13,4 mln i przeważnie były to podróże trwające 5 dni lub dłużej (10,8 mln).

W 2017 r. w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 57,9 mln podróży, o 5,5% więcej niż w 2016 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 46,0 mln, a podróży zagranicznych – 12,0 mln. Prawie 61% podróży krajowych stanowiły podróże krótkookresowe, podczas gdy ponad 80% podróży zagranicznych było podróżami długookresowymi.

Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

W 2017 r. wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami wyniosły 66,1 mld zł (o 10,6% więcej niż w 2016 r.), z tego 25,0 mld zł (o 10,3% więcej niż w 2016 r.) przypadało na krajowe wyjazdy z noclegami, a 28,2 mld zł (o 12,0% więcej niż w 2016 r.) na zagraniczne wyjazdy z noclegami oraz 12,8 mld zł na zagraniczne podróże jednodniowe (o 8,0% więcej niż w 2016 r.). Przeciętne wydatki jednej osoby na podróż krajową trwającą 2–4 dni wyniosły 310 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 911 zł, a na zagraniczną odpowiednio 1 473 zł i 2 583 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 369 zł.

Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r.

W 2017 r. przyjechało do Polski 83,8 mln cudzoziemców, z tego 18,3 mln turystów i 65,5 mln odwiedzających jednodniowych (odpowiednio o 4,1%, 4,4% i 4,0% więcej niż w 2016 r.). Prawie połowę cudzoziemców stanowiły osoby w wieku od 35 do 54 lat (48,2%), przy czym dużą grupę stanowiły również osoby w wieku od 25 do 34 lat (18,8%).

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2017 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 56,7 mld zł i było to o ponad 3,6% więcej niż w roku 2016, z tego turyści – 32,8 mld zł (o 3,3% więcej niż w roku 2016), a odwiedzający jednodniowi – 23,9 mld zł (o 3,9% więcej niż w roku 2016).

Ruch graniczny

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

W 2017 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z krajami UE – Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 213 902,4 tys. osób (o 2,1% więcej niż w 2016 r.). W kierunku „do Polski” 107 213,8 tys. osób przekroczyło granicę (o 1,6% więcej niż w 2016 r.) oraz w kierunku „z Polski” – 106 688,6 tys. osób (o 2,6% więcej). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym na polskiej granicy lądowej z krajami UE wyniósł 41,9% „do” i „z” Polski, a udział cudzoziemców – 58,1% „do” i „z” Polski. W 2017 r. ruch graniczny z innymi krajami UE na lotniskach wyniósł 35 185,5 tys. (w kierunku „do” i „z” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 20 255,8 tys. osób (o 17,4% więcej niż w 2016 r.), co stanowiło 57,6% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy. W 2017 roku granicę morską przekroczyło 2 025,4 tys. osób (w kierunku „do” i „z” Polski), z czego 1 170,3 tys. stanowili mieszkańcy Polski. Było to odpowiednio o 4,8% i o 3,9% więcej niż w 2016 roku.

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

Polska została włączona do strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. Na wschodniej granicy Polski jako granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, pełna kontrola i rejestracja ruchu obejmuje tylko obywateli krajów spoza Unii Europejskiej.

Według danych Straży Granicznej¹, w 2017 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich dokonano 51 008,7 tys. odpraw osób² wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 36 355,9 tys. odpraw cudzoziemców, które stanowiły 71,3% ogółu przekroczeń. Ruch graniczny odbywał się na 83³ przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść drogowych – 31, następnie 22 lotnicze i 16 morskich. Największą liczbę (35 201,0 tys.) odpraw zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 69,0% ogółu odpraw, następnie w kolejności były przejścia lotnicze – 29,0% (14 817,4 tys.) ogólnej liczby odpraw.

W 2017 roku w niewielkim stopniu wzrosła liczba odpraw odnotowanych na wschodniej granicy Polski (bez Litwy) będącej równocześnie granicą UE do 36 021,9 tys. z 34 824,7 tys. w roku 2016, tj. o 3,4%. Ruch ten stanowił 70,6% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (pozostałe odprawy notowano na lotniskach i w portach morskich). Zanotowano wzrost liczby odpraw na odcinkach granicy z Republiką Białoruś o 16,9% i z Ukrainą o 1,0%. raz spadek na granicy z Rosją o 8,4%. Najwięcej (63,4%) odpraw na granicy wschodniej odnotowano na granicy z Ukrainą.

Przyjazdy cudzoziemców do Polski

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej zgodnie z ustaleniami „układu z Schengen” przez Straż Graniczną na przejściach granicznych strefy Schengen, w 2017 roku do Polski wjechało 18 202,5 tys. cudzoziemców – wzrost o 7,4% w porównaniu do 2016 r.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (10 328,7 tys., tj. 56,7% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 1,9% w stosunku do 2016 roku), Białorusi (3 632,6 tys., 20,0% wszystkich przyjazdów, wzrost o 17,3% w stosunku do 2016 roku), Rosji (1 578,7 tys., 8,7% ogółu przyjazdów, wzrost o 11,3% w stosunku do 2016 roku), Wielkiej Brytanii (809,0 tys., 4,4% ogółu przyjazdów, wzrost o 19,8% w stosunku do 2016 roku).

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 10 431,4 tys., co stanowiło 57,3% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców. Na lotniskach zarejestrowano 2 391,5 tys. (13,1%), a na granicy morskiej 40,1 tys. (0,2%) przyjazdów cudzoziemców.

Wyjazdy Polaków za granicę⁴

W 2017 roku poza granicę strefy Schengen wyjechało 7 360,2 tys. Polaków – wzrost o 5,5% w porównaniu do 2016 r.

Rejestrowane przekroczenia najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 5 053,3 tys. osób (w 2016 r. 4 368,5 tys.) – 68,7% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystano z lotniska Warszawa-Okęcie – 1 507,4 tys. wylotów (w 2016 r. 1 228,8 tys.), tj. 29,8% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem.

Na wschodnim odcinku granicy, a więc na przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych, zarejestrowano 2 272,2 tys. wyjazdów obywateli polskich z kraju (30,9% ogółu wyjazdów Polaków).

Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 34,7 tys. (0,5% ogółu wszystkich wyjazdów)⁵.

1 Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

2 Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski.

3 W stosunku do 2016 r. były 3 przejścia lotnicze oraz przybyły 3 przejścia drogowe, 1 przejście rzeczne i 1 kolejowe.

4 Liczba przekroczeń granicy przez Polaków wyjeżdżających z Polski (liczba dokonanych odpraw), tzn. że każda osoba opuszczająca kraj jest liczona tyle razy ile razy przekracza granicę.

5 Na przejście rzeczne przypadało 0,4 tys. wyjazdów obywateli polskich.

Executive summary

Tourist accommodation establishments and their occupancy in 2017

The statistical survey on tourist accommodation establishment is conducted on a monthly basis using KT-1 reports. This survey provides information on the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments with 10 or more bed places.

On 31 July 2017 there were 10 681 tourist accommodation establishments⁶ in Poland in which there were 774.0 thousand bed places. The results of the survey of the occupancy of tourist accommodation establishments in 2017, shows that accommodation establishments hosted 32.0 million tourists (83.9 million overnight stays, of which 16.7 million stays – by foreign tourists). Foreign tourists arrivals increased – to 6.8 million, compared to 6.4 million in 2016. Majority of tourists (24.1 million) stayed in hotels and similar establishments i.e. in hotels, motels, boarding houses and similar, while only 7.8 million tourists stayed in other establishments (excursion hostels, shelters, camping sites, etc). More than a half of all tourists were accommodated in hotels – 20.9 million (increase from 19.6 million in 2016). Foreign tourists also primarily chose hotels and similar – 6.0 million – compared to 0.8 million in the other accommodation establishments. There were 28.1 million rooms rented in hotel establishments (i.e. hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments), of which 8.5 million – to foreign tourists.

The room occupancy in hotels, motels, boarding houses, and other hotel establishments in 2017 amounted to 48.9%. In 2017 the largest number of tourists was recorded in Małopolskie and Mazowieckie voivodships (5.1 million and 4.9 million). This also applies to foreign tourists, who most often stayed in the same regions i.e. 1 547 thousand in Mazowieckie and 1 460 thousand in Małopolskie. The largest number of overnight stays was recorded in Zachodniopomorskie (14.1 million) and Małopolskie (13.2 million). These voivodships also recorded the largest number of overnight stays of foreign tourists – Małopolskie 3.6 million and Zachodniopomorskie 3.5 million.

Taking into account the number of overnight stays by powiat, the first three places belong to: Warszawa (6.2 million), Kraków (5.3 million) and Kołobrzeski powiat (4.6 million) contributing to 19.1% of the total of tourists overnight stays. Moreover, top 20% of powiats (76 of 380) by the number of overnight stays concentrated 80.0% of all overnight stays in Poland. In this group there were nearly all coastal powiats. The most equal distribution of overnight stays during the year occurred in Mazowieckie and Łódzkie voivodships and in powiats where health resorts were located. The largest seasonal concentration defined as overnight stays concentration in July and August was observed in Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie and Zachodniopomorskie voivodships respectively – 44.6%, 40.2.0% and 37.2%.

Participation of Polish residents in trips in 2017

Participation of Polish residents aged 15 years and over in tourism trips

The number of Polish residents aged 15 years and over who participated in 2017 in at least one private tourism trip amounted to 19.2 million (4.4% more than in 2016), which made 59% of Polish residents in this age group.

Trips of Polish residents

In 2017 the number of tourism trips made by members of household amounted to 38.7 million (6.6% more than in 2016), which means that one household participated on average in 2.9 trips. On average, 1.8 persons participated in one trip. The majority of trips (over 93%) was made for private purposes.

⁶ Possessing 10 or more bed places.

During the year Polish residents made a total of 68.7 million trips (one person could have made several trips) – 6.8% more than in 2016. Domestic trips predominated definitely – there were 55.2 million of such trips, which included short trips (2–4 days) – 32.4 million and trips of 5 days and over – 22.9 million. The number of outbound trips of Polish residents amounted to 13.4 million and most of these trips (10.8 million) were trips of 5 days and over.

In 2017 Polish residents aged 15 years and over made 57.9 million trips, it was 5.5% more than in 2016. The number of domestic trips amounted to 46.0 million and outbound trips – 12.0 million. Short trips accounted for almost 61% of domestic trips, whereas over 80% of outbound trips were long trips.

Expenditures of Polish residents aged 15 years and over related to trips

In 2017 expenditures of Polish residents related to trips amounted to 66.1 billion PLN (10.6% more than in 2016), of which 25.0 billion PLN (10.3% more than in 2016) were spent on domestic trips with overnight stays, 28.2 billion PLN (12.0% more than in 2016) on outbound trips with overnight stays, and 12.8 billion PLN on outbound same-day visits (8.0% more than in 2016). The average expenditure per person on a domestic trip of 2–4 days amounted to 310 PLN, on a trip of 5 days and over – 911 PLN, and on an outbound trip 1473 PLN and 2583 PLN respectively. On average, one person spent 369 PLN for one outbound trip without an overnight stay.

Arrivals of foreigners to Poland in 2017

In 2017 there were 83.8 million foreigners, including 18.3 million tourists and 65.5 million same-day visitors, who came to Poland (4.1%, 4.4% and 4.0% more than in 2016 respectively). Nearly half of the arriving foreigners was in the age group of 35–54 years (48.2%), with people aged 25–34 years constituting a large group (18.8%) also.

In 2017, expenditures of foreigners visiting Poland (made before the trip in their home country and in Poland) amounted to 56.7 bln PLN, which was 3.6% more than in 2016, of which tourists – 32.8 bln PLN (almost 3.3% more than in 2016) and same-day visitors – 23.9 bln PLN (almost 3.9% more than in 2016).

Border movement

Border traffic of people at the Polish land border with the European Union countries, at the airports and at the sea border

In 2017 the estimated number of crossings of the Polish land border with the EU countries – Germany, Czech Republic, Slovakia and Lithuania – amounted to 213 902.4 thousand people (2.1% more than in 2016). In the direction "to Poland" 107 213.8 thousand people crossed the border (1.6% more) and in the direction "from Poland" – 106 688.6 thousand people (2.6% more). The proportion of Polish residents in border traffic at the Polish land border with the EU countries amounted to 41.9% (to Poland and from Poland), while the proportion of foreigners – 58.1% (to Poland and from Poland). In 2017 border traffic with other EU countries at the airports amounted to 35 185.5 thousand (in the direction from Poland and to Poland). The number of crossings of the air border by the Polish residents amounted to 20 255.8 thousand (17.4% more than in 2016), which represented 57.6% of the total number of air crossings. In 2017 the sea border was crossed by 2 025.4 thousand people (in the direction from Poland and to Poland) of which by 1 170.3 thousand Polish residents. This was by 4.8% and 3.9% more than in 2016, respectively.

Border traffic with non Schengen countries registered by the Polish Border Guard

Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries.

According to the data of the Polish Border Guard⁷, in 2017 at border crossings points located on the eastern border with Russia, Belarus and Ukraine and at airports and the sea ports, there were 51 008.7 checks of persons⁸ entering and leaving Poland, including 36 355.9 thousand checks of foreigners, which accounted for 71.3% of the total number. Border traffic took place at 83⁹ border crossing points. The largest number (35 201.0 thousand) of checks was recorded at road crossings (69.0% of total number) and at air crossings (14 817.4 thousand – 29.0% of the total number).

In 2017, on the eastern border of Poland (excluding Lithuania), which at the same time was the EU border, the number of checks increased slightly to 36 021.9 thousand from 34 824.7 thousand in 2016 i.e. by 3.4%. This traffic accounted for 70.6% of registered arrivals and departures (the other checks were recorded at airports and seaports). The biggest increase of checks was recorded at the border with Belarus by 16.9% and only by 1.0% at the Ukrainian border. In case of the border with the Russian Federation a decrease by 8.4% was noted. Most (63.4%) checks on the eastern border were recorded on the border with Ukraine.

Arrivals of foreigners in Poland

According to data from the registration conducted in accordance with the arrangements of the „Schengen Agreement“ by the Polish Border Guard at the Schengen border crossing points, in 2017, 18 202.5 thousand foreigners entered Poland – increase by 7.4% compared to 2016.

Among the persons arriving and noted by the Polish Border Guard, on the border of the Schengen area, the most numerous group consisted of citizens of: Ukraine (10 328.7 i.e. 56.7% of all arrivals of foreigners, increase by 1.9% compared to 2016), Belarus (3 632.6 thousand , 20.0% of all arrivals, increase by 17.3% in relation to 2016), Russia (1 578.7 thousand , 8.7% of all arrivals, increase by 11.3% in relation to 2016), Great Britain (809.0 thousand , 4.4% of all arrivals, increase by 19.8% compared to 2016).

The largest number of arrivals of foreigners was recorded at the border with Ukraine – 10 431.4 thousand, which was 57.3% in relation to all arrivals of foreigners. At airports 2 391.5 thousand were registered (13.1%), and 40.1 thousand (0.2%) on the sea border arrivals of foreigners.

Poles trips abroad¹⁰

In 2017, 7 360.2 thousand Poles went outside the border of the Schengen area. Poles trips abroad increase by 5.5% compared to 2016.

The recorded crossings were most often carried out by air border crossings, which were used by 5 053.3 thousand persons (in 2016, 4 368.5 thousand) – 68.7% of all trips of Poles. Most often the Warsaw-Okęcie Airport was used – 1 507.4 thousand outlets (in 2016, 1 228.8 thousand), i.e. 29.8% of checks on Poles traveling abroad by plane.

On the eastern border section, i.e. at road, rail and river crossings, there were recorded 2 272.2 thousand trips of Polish citizens from the country (30.9% of total trips of Poles).

The remaining percentage of trips of Polish citizens of our country constituted trips through seaports – of 34.7 thousand (0.5% of all trips).

⁷ From 2011, data referring to the number of arrivals and departures passengers as well as crews of means of transport; previously they only included passengers.

⁸ The number of border crossings is the sum of entries and exits from Poland.

⁹ Compared to 2016, 3 airport crossings have been closed and there were 3 road crossings, 1 river crossing and 1 railway crossing created.

¹⁰ The number of border crossings by Poles leaving Poland (the number of check in made), i.e. that each person leaving the country is counted as many times as many times crosses the border.

Rozdział 1

Chapter 1

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie w 2017 roku

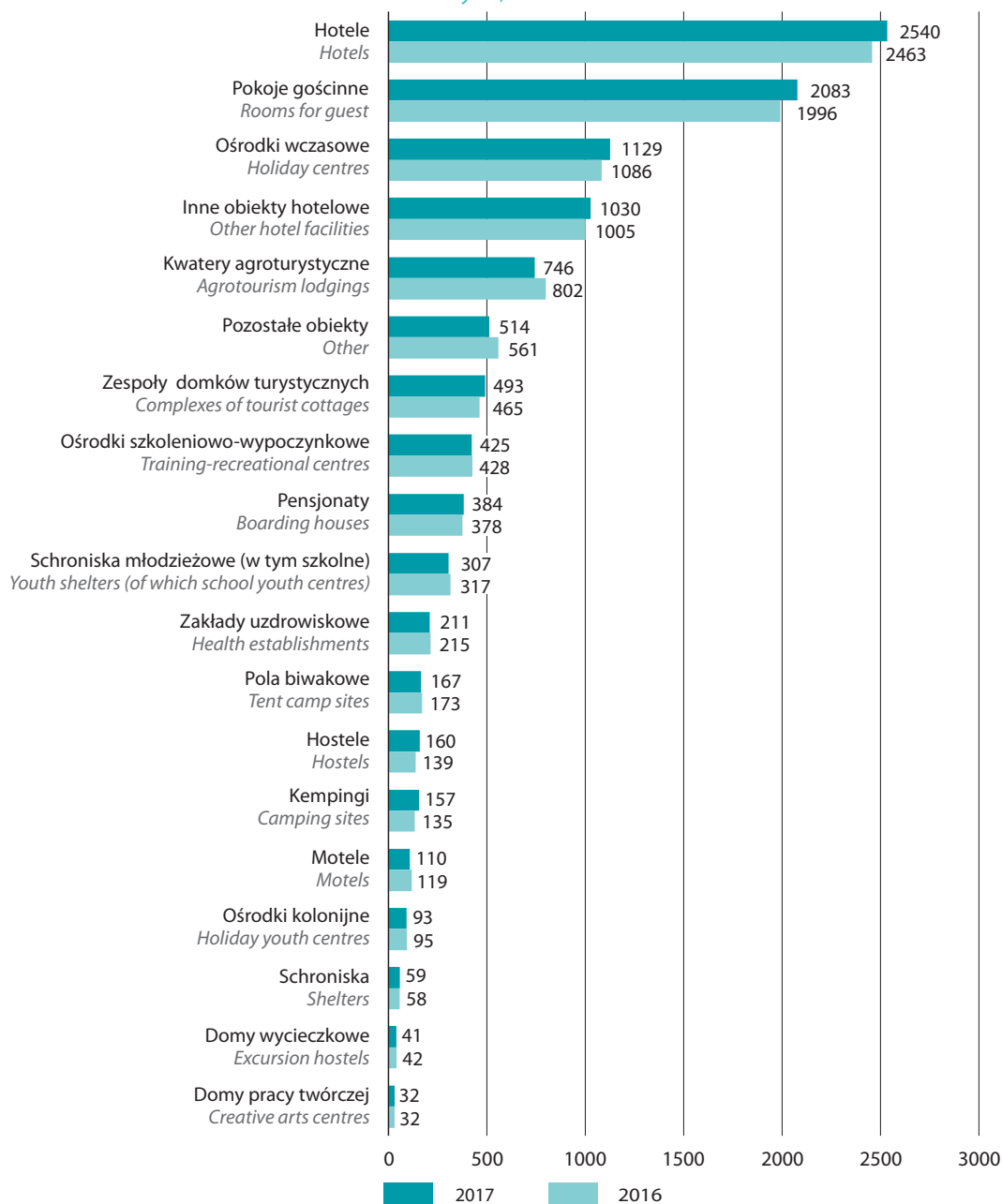
Badanie statystyczne turystycznej bazy noclegowej jest prowadzone w cyklu miesięcznym z wykorzystaniem formularzy KT-1. Badanie to dostarcza informacji o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Począwszy od danych za 2016 r., dane prezentowane są z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

1.1. Obiekty i miejsca noclegowe

Zgodnie ze stanem w dniu 31 lipca 2017 r. badaniem KT-1 objęto 10 681 turystycznych obiektów noclegowych, w których znajdowały się 774,0 tys. miejsc noclegowych (w 2016 r. – 10 509 obiektów z 749,2 tys. miejsc noclegowych). Wśród wszystkich przebadanych obiektów noclegowych, 7 310 obiektów oferowało wypoczynek całoroczny. Baza noclegowa objęta badaniem GUS dotyczy 20 rodzajów turystycznych obiektów noclegowych, z których 4 064 to *obiekty hotelowe*¹, a 6 617 to *pozostałe obiekty noclegowe*.

Wśród obiektów hotelowych najliczniejszą grupę stanowiły *hotele* – 2 540 obiektów, tj. o 3,1% więcej w stosunku do 2016 r. (2 463). Drugą grupą, pod względem wielkości zasobów, były *inne obiekty hotelowe*. Do grupy tej zaliczają się obiekty spełniające zadania hoteli, moteli lub pensjonatów, którym nie została nadana żadna kategoria, a także inne obiekty świadczące usługi hotelowe – np. domy gościnne i zajazdy. W dniu 31 lipca 2017 r. było 1 030 takich obiektów, czyli o 2,5% więcej niż w 2016 r. (1 005).

¹ Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

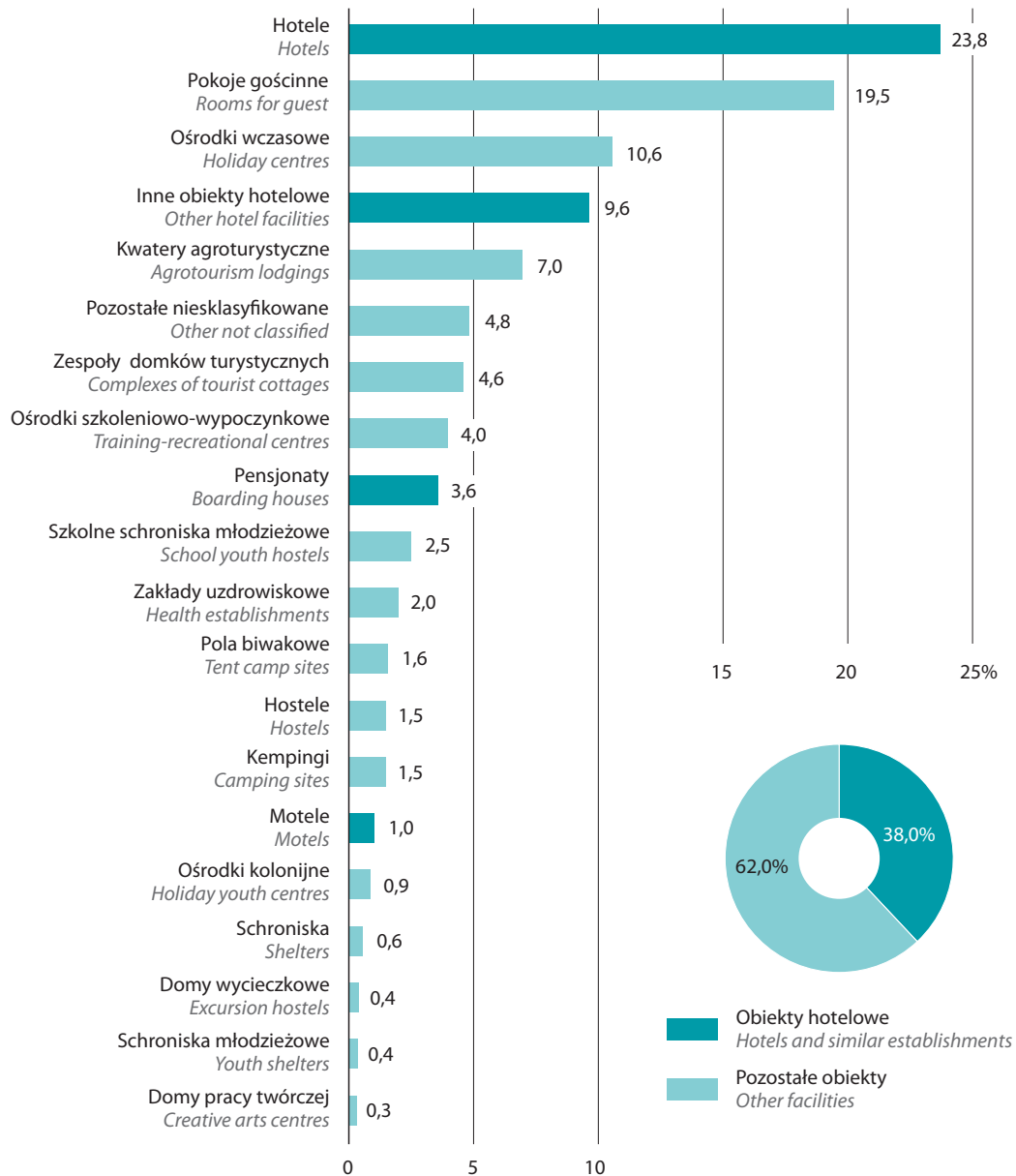
Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe, stan w dniu 31 lipca 2017 r.Chart 1. *Tourist accommodation establishments as of July 31, 2017*

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2017 r.
 Table 1. *Tourist accommodation establishments by voivodship as of July 31, 2017*

Państwo/Województwa <i>Country/Voivodships</i>	Turystyczne obiekty noclegowe <i>Tourist accommodation establishments</i>							
	ogółem <i>grand total</i>	w % ogółu <i>in % of total</i>	Obiekty hotelowe <i>Hotels and similar establishments</i>		Pozostałe obiekty noclegowe <i>Other facilities</i>			
			razem <i>total</i>	w tym hotele <i>of which hotels</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		
						kempingi i pola biwakowe <i>camping sites and tent camp sites</i>	pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne <i>rooms for guest and agrotourism lodgings</i>	
POLSKA 2016	10509	x	3965	2463	6544	308	2798	
POLAND 2017	10681	100	4064	2540	6617	324	2829	
Dolnośląskie	951	8,9	416	249	535	20	212	
Kujawsko-pomorskie	406	3,8	196	132	210	14	61	
Lubelskie	445	4,2	190	116	255	7	91	
Lubuskie	290	2,7	133	63	157	13	40	
Łódzkie	337	3,2	195	113	142	3	51	
Małopolskie	1532	14,3	538	366	994	19	554	
Mazowieckie	554	5,2	345	258	209	6	78	
Opolskie	168	1,6	87	63	81	8	25	
Podkarpackie	582	5,4	227	148	355	12	122	
Podlaskie	259	2,4	94	47	165	9	79	
Pomorskie	1629	15,3	342	202	1287	66	669	
Śląskie	645	6,0	327	213	318	21	120	
Świętokrzyskie	248	2,3	140	101	108	5	47	
Warmińsko-mazurskie	499	4,7	205	113	294	40	116	
Wielkopolskie	687	6,4	348	229	339	30	88	
Zachodniopomorskie	1449	13,6	281	127	1168	51	476	

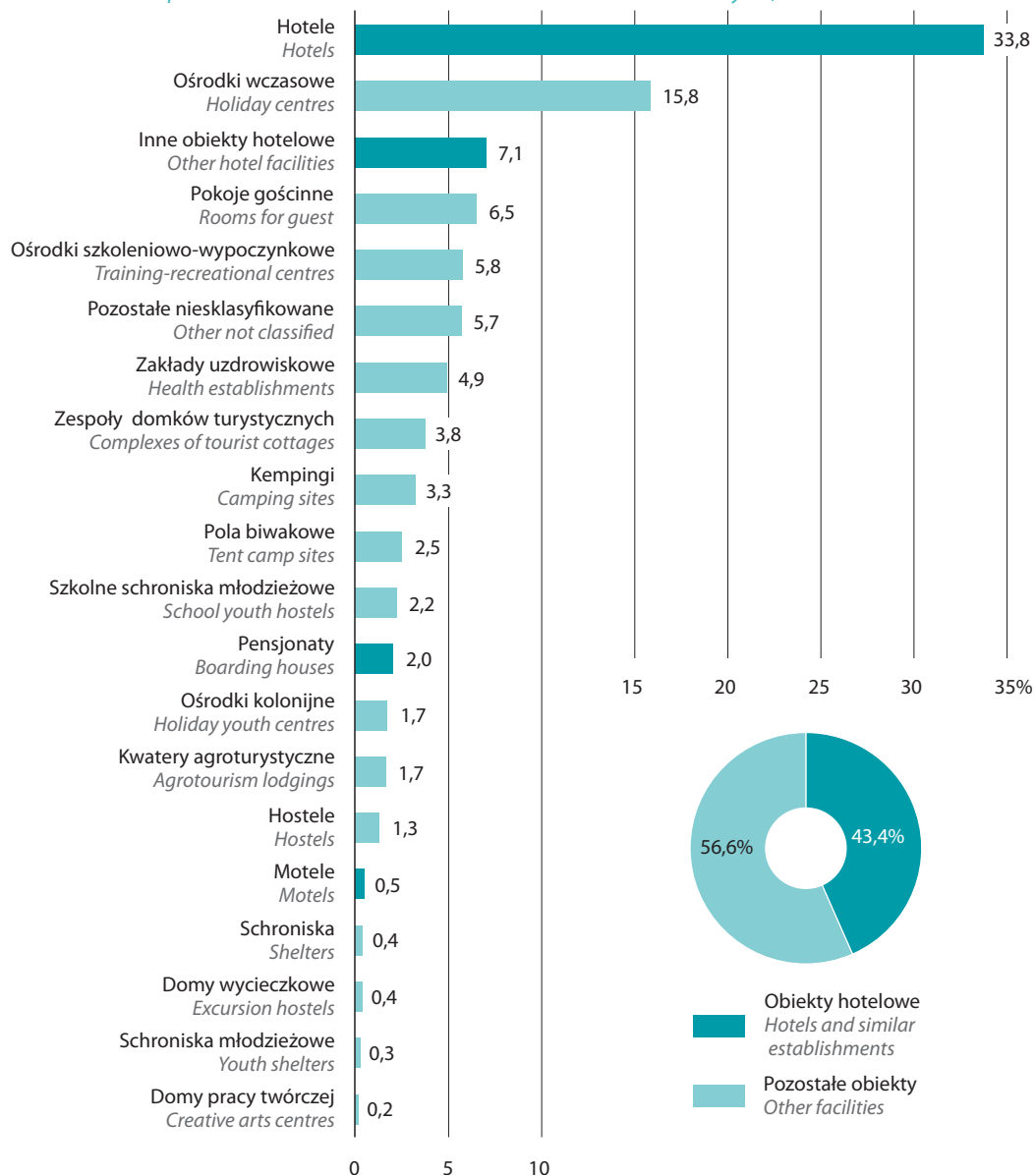
Wykres 2. Struktura turystycznych obiektów noclegowych według ich liczby, stan w dniu 31 lipca 2017 r.

Chart 2. Structure of tourist accommodation establishments as of July 31, 2017

Wykres 3. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych, stan w dniu 31 lipca 2017 r.

Chart 3. Structure of bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2017

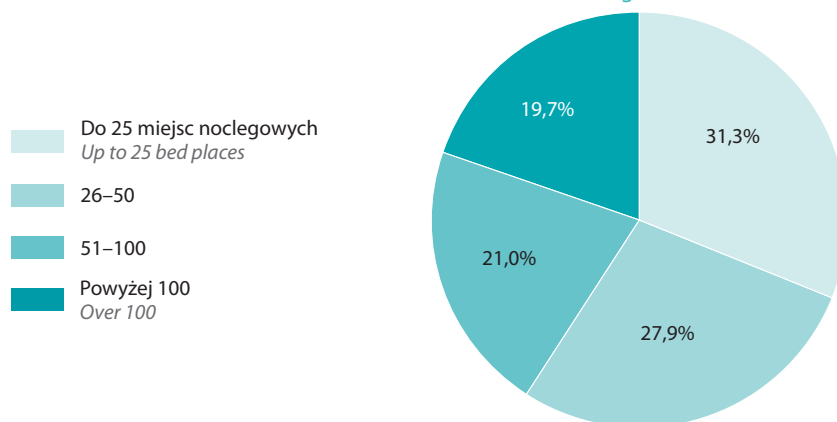

Tablica 2. Miejsca noclegowe według województw, stan w dniu 31 lipca 2017 r.
 Table 2. Bed places by voivodship as of July 31, 2017

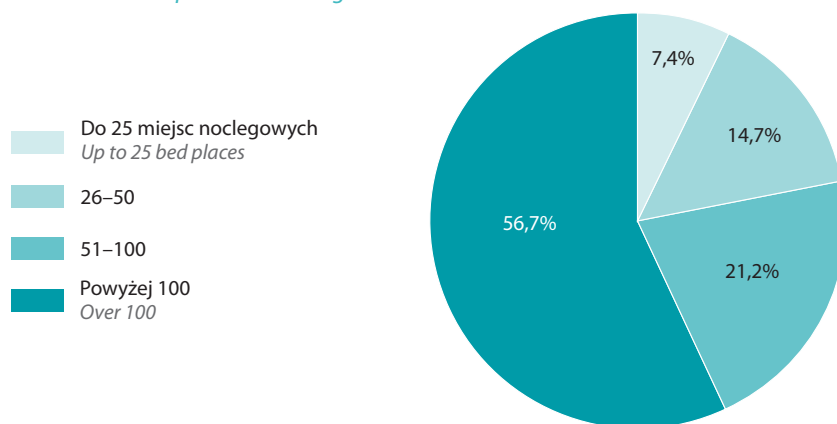
Państwo/Województwa Country/Voivodships	Miejsca noclegowe Bed places							
	ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities			
			razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which		
						kempingi i pola biwa- kowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnnie i kwatery agro- turystyczne rooms for guest and agrotourism lodgings	
POLSKA 2016	749 191	x	325 776	253 291	423 415	42 289	60 302	
POLAND 2017	773 957	100	335 917	261 508	438 040	44 795	63 239	
Dolnośląskie	67 861	8,8	37 360	28 150	30 501	2 518	4 737	
Kujawsko-pomorskie	32 322	4,2	14 320	11 245	18 002	1 810	1 287	
Lubelskie	25 981	3,4	11 428	8 086	14 553	670	1 670	
Lubuskie	18 159	2,3	7 445	4 381	10 714	1 919	719	
Łódzkie	22 210	2,9	14 013	10 801	8 197	180	1 079	
Małopolskie	99 430	12,8	50 132	41 957	49 298	1 420	14 485	
Mazowieckie	56 704	7,3	42 963	38 313	13 741	724	1 704	
Opolskie	9 967	1,3	4 609	3 733	5 358	1 370	426	
Podkarpackie	32 968	4,3	13 345	10 224	19 623	1 264	2 379	
Podlaskie	14 022	1,8	6 743	4 653	7 279	466	1 377	
Pomorskie	114 369	14,8	29 021	21 486	85 348	12 211	14 943	
Śląskie	47 170	6,1	27 897	21 905	19 273	2 996	2 679	
Świętokrzyskie	16 631	2,1	8 525	7 336	8 106	1 246	830	
Warmińsko-mazurskie	40 805	5,3	17 570	13 310	23 235	3 824	1 930	
Wielkopolskie	42 773	5,5	23 442	18 572	19 331	3 114	1 585	
Zachodniopomorskie	132 585	17,1	27 104	17 356	105 481	9 063	11 409	

Z opracowanych danych wynika, że obiekty w Polsce są średniej wielkości – przeciętnie dysponują 72 miejscami noclegowymi. W 2017 r. w turystycznych obiektach noclegowych miejsca całoroczne stanowiły aż 68,8% wszystkich miejsc noclegowych. Tradycyjnie najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele – 261,5 tys. miejsc, co stanowiło 33,8% (a obiekty hotelowe łącznie 43,4%) ogólnej liczby dostępnych miejsc noclegowych według stanu w dniu 31 lipca 2017 r.

Wykres 4. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w zależności od wielkości obiektu
 Chart 4. Structure of tourist accommodation establishments according to their size

Wykres 5. Struktura miejsc noclegowych w zależności od wielkości obiektu
 Chart 5. Structure of bed places according to the size of tourist accommodation establishments

Najwięcej jednostek – 3 343 – znalazło się w grupie obiektów dysponujących nie więcej niż 25 miejscami noclegowymi i w sumie obejmowały one 57,4 tys. miejsc (7,4% wszystkich miejsc noclegowych). Mniej – 2 984 obiekty posiadały od 26 do 50 miejsc noclegowych i obejmowały one 114,1 tys. (14,7%) miejsc noclegowych. Grupa 2 248 obiektów posiadających 51–100 miejsc noclegowych, dysponowała łącznie 163,8 tys. miejsc noclegowych (21,2%). Najwięcej miejsc noclegowych – 438,6 tys. (56,7%) posiadała grupa obiektów z ponad 100 miejscami noclegowymi – 2 106 jednostek.

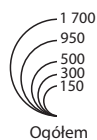
W 2017 r. najwięcej turystycznych obiektów noclegowych znajdowało się w województwach: pomorskim (1 629), małopolskim (1 532), zachodniopomorskim (1 449) i dolnośląskim (951), natomiast najmniej – w województwach: opolskim (168), świętokrzyskim (248), podlaskim (259) i lubuskim (290).

W porównaniu do wyników badania z 2016 r. można zauważyć, że liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce zwiększyła się o 172 obiekty, czyli o 1,6%. Największy wzrost odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (105), małopolskim (43), pomorskim (27), mazowieckim (26) i lubelskim (23). Natomiast w ośmiu województwach wystąpiły spadki ogólnej liczby turystycznych obiektów noclegowych. Najwięcej ubyło w województwach: łódzkim – 20 obiektów i warmińsko-mazurskim – 13. W pozostałych województwach: opolskim, lubuskim, wielkopolskim, świętokrzyskim, podlaskim i śląskim były to spadki od 1 do 9 obiektów.

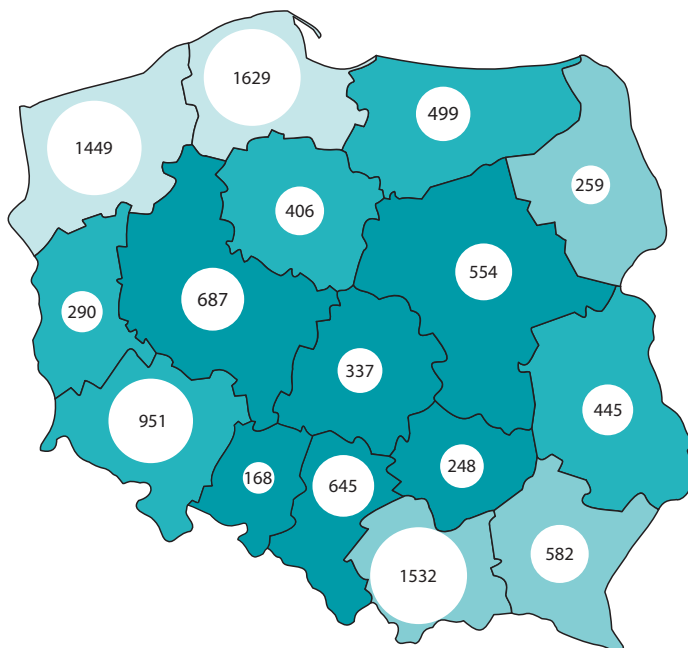
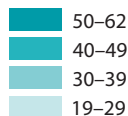
Mapa 1. Turystyczne obiekty noclegowe w 2017 r., stan w dniu 31 lipca

Map 1. Tourist accommodation establishments as of July 31, 2017

Liczba turystycznych obiektów noclegowych w województwie:
Number of tourist accommodation establishments in voivodship:

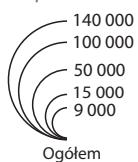
Udział obiektów hotelowych w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych (w %):
The share of hotels and similar establishments in the total number of tourist accommodation establishments (in %):

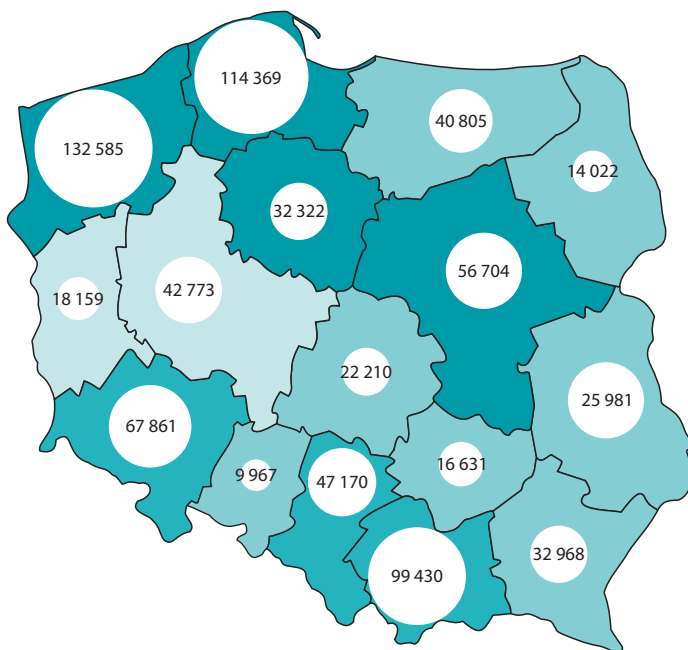
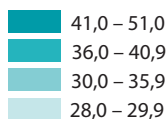
Mapa 2. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r., stan w dniu 31 lipca

Map 2. Bed places in tourist accommodation establishments as of July 31, 2017

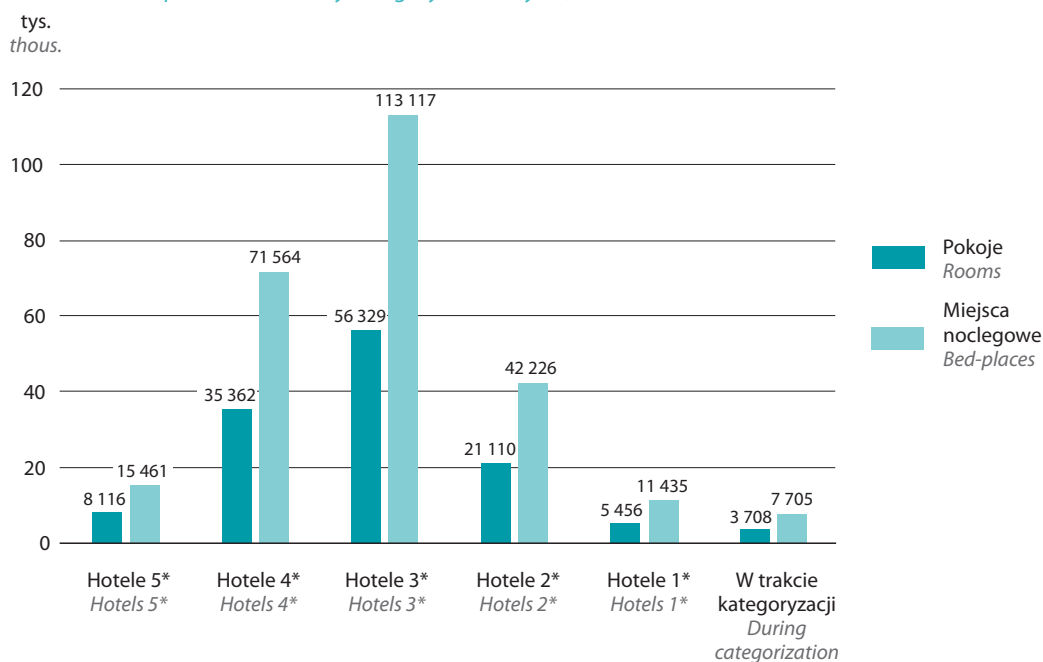
Liczba miejsc noclegowych w województwie:
Number of bed places in voivodship:

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (w %):
Occupancy rate of bed places (in %):

Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii, stan w dniu 31 lipca 2017 r.
 Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category as of July 31, 2017

1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

1.2.1. Turyści korzystający z noclegów

Wyniki badania wykorzystania bazy noclegowej w 2017 r. wskazują, że w turystycznych obiektach noclegowych, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi), zatrzymały się 32,0 mln turystów, tj. o 6,2% więcej niż w roku poprzednim (30,1 mln w 2016 r.). Turyści zagraniczni – 6,8 mln, stanowili 21,3% wszystkich turystów korzystających z bazy noclegowej (21,2% w 2016 r.). W porównaniu do 2016 r. odnotowano wzrost liczby turystów zagranicznych o 6,7% (6,4 mln w poprzednim roku).

Tablica 3. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw
 Table 3. Tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa Country/Voivodships		Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych Tourists in tourist accommodation establishments						
		ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
				razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
							kempingi i pola biwa- kowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnne i kwatery agrotury- styczne rooms for guest and agrotourism lodgings
POLSKA	2016	30 108 308	x	22 617 422	19 615 416	7 490 886	340 147	809 785
POLAND	2017	31 989 344	100	24 134 658	20 916 100	7 854 686	368 502	903 514
	Dolnośląskie	3 322 396	10,4	2 515 619	2 091 948	806 777	28 382	101 473
	Kujawsko-pomorskie	1 293 982	4,0	919 437	789 330	374 545	12 107	17 581
	Lubelskie	1 026 942	3,2	789 894	664 425	237 048	6 139	31 339
	Lubuskie	661 590	2,1	519 074	372 372	142 516	9 990	13 259
	Łódzkie	1 307 739	4,1	1 078 345	919 226	229 394	654	14 339
	Małopolskie	4 901 378	15,3	3 579 953	3 190 194	1 321 425	21 516	245 981
	Mazowieckie	5 091 968	15,9	4 640 296	4 348 630	451 672	1 418	43 695
	Opolskie	421 949	1,3	307 926	269 402	114 023	11 814	4 231
	Podkarpackie	1 226 038	3,8	850 621	734 466	375 417	13 545	37 167
	Podlaskie	666 760	2,1	525 660	410 067	141 100	7 337	19 591
	Pomorskie	2 863 071	9,0	1 883 769	1 571 222	979 302	97 297	160 037
	Śląskie	2 596 643	8,1	1 994 042	1 750 899	602 601	19 720	53 016
	Świętokrzyskie	580 281	1,8	470 257	423 219	110 024	5 116	10 524
	Warmińsko-mazurskie	1 262 624	3,9	1 008 140	887 279	254 484	25 822	20 851
	Wielkopolskie	2 006 245	6,3	1 629 440	1 369 057	376 805	20 016	22 135
	Zachodniopomorskie	2 759 738	8,6	1 422 185	1 124 364	1 337 553	87 629	108 295

Większość turystów – 24,1 mln, czyli $\frac{3}{4}$ wszystkich korzystających z bazy noclegowej, nocowało w obiektach hotelowych tj. w hotelach, motelach, pensjonatach i innych tego rodzaju obiektach. Spośród nich największą popularnością cieszyły się hotele – 20,9 mln turystów, czyli 65,4% wszystkich korzystających z bazy noclegowej (wzrost o 6,6% w stosunku do 2016 r.). W pozostałych obiektach noclegowych tj. domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach kolonijnych, kempingach itd. z noclegów skorzystało 7,9 mln turystów (wzrost o 4,9%). Również turyści zagraniczni najczęściej wybierali obiekty hotelowe – 6,0 mln (wzrost o 6,2%) wobec 0,8 mln turystów zagranicznych korzystających z noclegów w pozostałych obiektach noclegowych (0,7 mln w poprzednim roku).

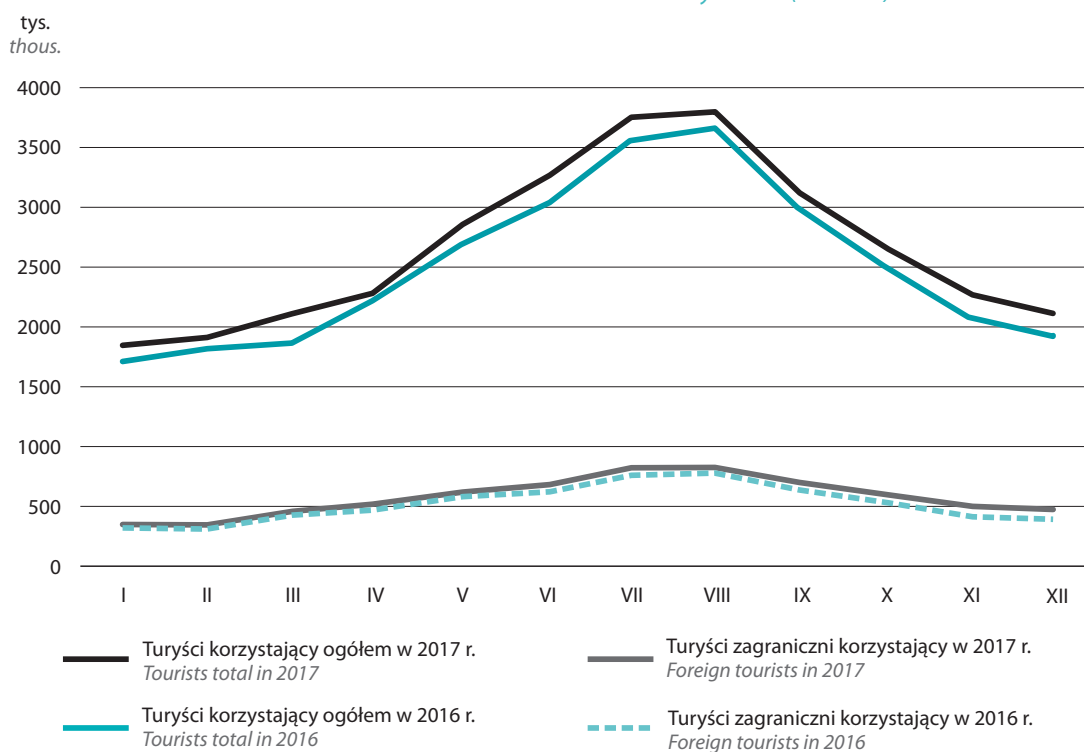
Tablica 4. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według województw
 Table 4. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa Country/Voivodships		Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych Foreign tourists in tourist accommodation establishments						
		ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
				razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
							kempingi i pola biwa- kowe camping sites and tent camp sites	pokoje go- ścińne i kwatery agro- turystyczne rooms for guest and agrotourism lodgings
POLSKA	2016	6 378 793	x	5 680 011	5 256 348	698 782	96 410	64 747
POLAND	2017	6 803 667	100	6 033 121	5 540 185	770 546	103 742	81 552
	Dolnośląskie	654 991	9,6	586 342	538 907	68 649	10 880	6 272
	Kujawsko-pomorskie	120 711	1,8	106 613	102 619	14 098	5 414	329
	Lubelskie	129 533	1,9	114 445	101 604	15 088	1 095	1 551
	Lubuskie	171 966	2,5	159 862	127 139	12 104	412	1 120
	Łódzkie	189 561	2,8	177 243	160 039	12 318	–	562
	Małopolskie	1 460 023	21,5	1 281 800	1 177 204	178 223	11 043	35 190
	Mazowieckie	1 547 305	22,7	1 451 203	1 412 691	96 102	172	5 439
	Opolskie	48 010	0,7	40 490	35 678	7 520	393	687
	Podkarpackie	162 691	2,4	139 406	126 320	23 285	95	2 022
	Podlaskie	162 872	2,4	144 525	123 193	18 347	4 466	1 138
	Pomorskie	559 741	8,2	501 119	447 026	58 622	14 237	8 440
	Śląskie	374 751	5,5	347 060	328 907	27 691	5 252	2 537
	Świętokrzyskie	34 716	0,5	30 316	28 904	4 400	1 877	525
	Warmińsko-mazurskie	167 641	2,5	150 195	138 175	17 446	7 076	1 840
	Wielkopolskie	307 628	4,5	284 413	263 389	23 215	5 634	1 856
	Zachodniopomorskie	711 527	10,5	518 089	428 390	193 438	35 696	12 044

W obiektach hotelowych turyści zagraniczni stanowili 25,0% wszystkich korzystających (25,1% w 2016 r.). W pozostałych obiektach noclegowych, mających charakter typowo wakacyjny, turyści zagraniczni zatrzymywali się zdecydowanie rzadziej i stanowili tylko 9,8% osób korzystających z noclegów w tej grupie obiektów (9,3% w 2016 r.).

Zdecydowana większość turystów zagranicznych wybrała, podobnie jak w poprzednim roku, zakwaterowanie w obiektach hotelowych – 88,7% (w hotelach – 81,4%). Hotele wybierali przede wszystkim goście z takich państw jak: Izrael – 96,0%, Japonia – 94,1%, Islandia – 93,2%, USA – 92,7% i Grecja 92,1%.

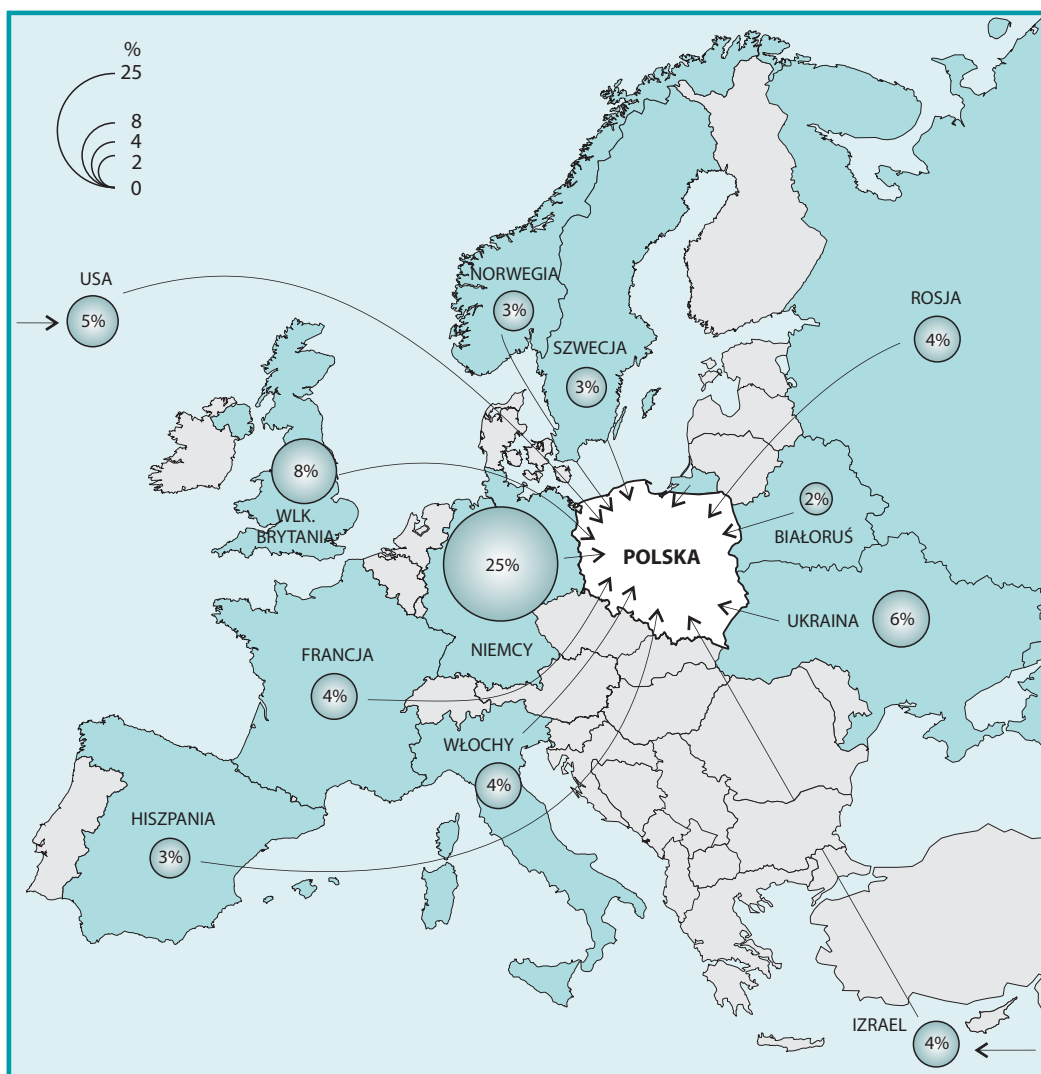
Wykres 7. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r. według miesiący (w tys.)
 Chart 7. Tourists in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017 by month (in thous.)

Najwięcej – 16,8 mln turystów korzystało z bazy noclegowej w miesiącach późnowiosennych i letnich (od maja do września), co stanowiło 52,5% ogółu korzystających z zakwaterowania w obiektach noclegowych. Na lipiec i sierpień przypadało 23,6% korzystających z zakwaterowania (7,6 mln osób). Największe zróżnicowanie – od 1,4 mln turystów w lipcu do 0,4 mln turystów korzystających z noclegów w marcu – zaobserwowano w grupie pozostałych obiektów noclegowych, która charakteryzuje się znaczną sezonowością.

Mapa 3. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według wybranych krajów
 Map 3. Foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2017 by selected country

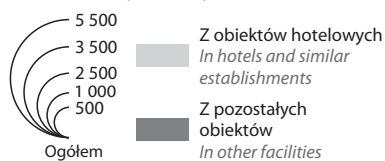
Ogółem – 6 803 667

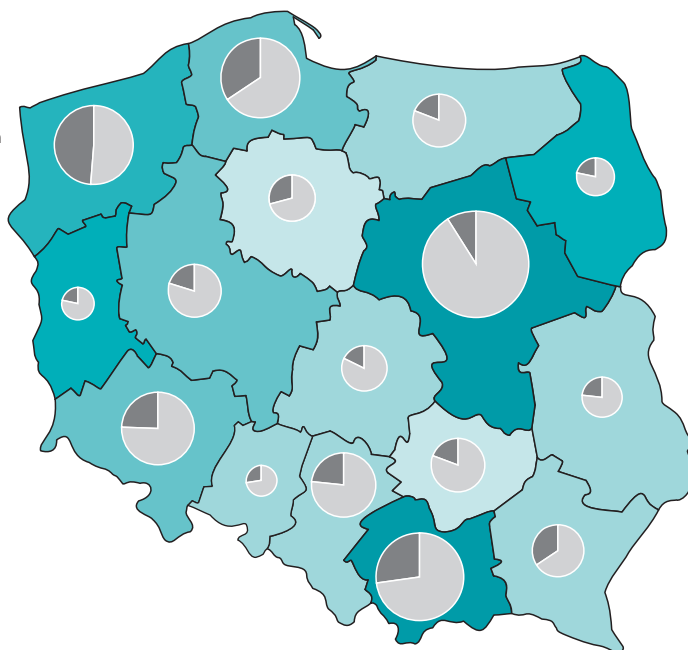
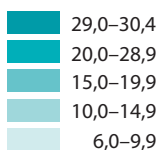
Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.*Map 4. Tourists in tourist accommodation establishments in 2017*

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (w tys.):

Tourists in tourist accommodation establishments (in thous.):

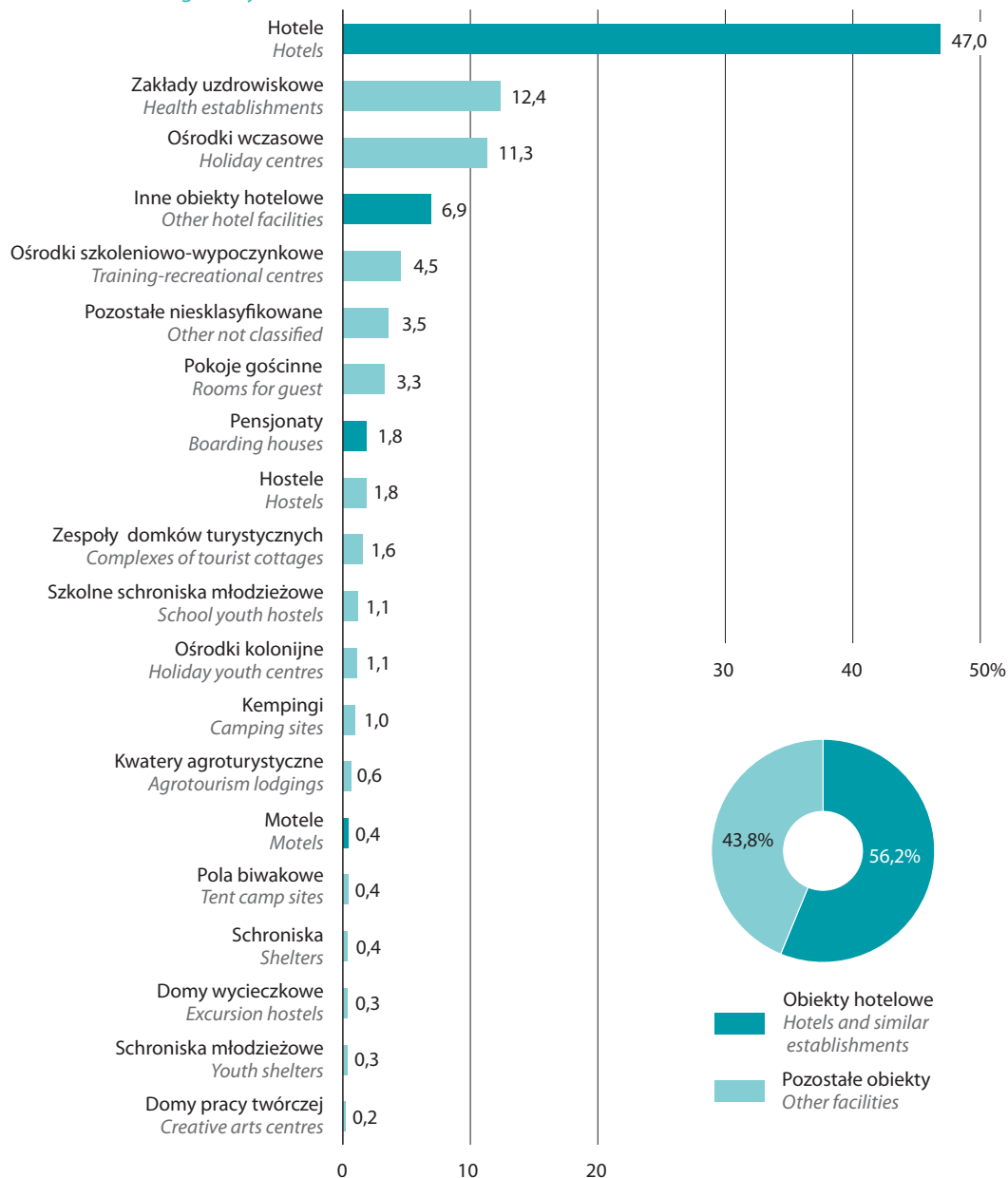

Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów korzystających z bazy noclegowej:
The share of foreign tourists in the total number of tourists in tourist accommodation establishments:

1.2.2 Udzielone noclegi

W ciągu całego 2017 r. udzielono 83,9 mln noclegów (wzrost o 5,7% wobec 2016 r.), z czego ponad połowa przypadła na obiekty hotelowe – 47,1 mln noclegów (wzrost o 6,4%). Najwięcej noclegów udzielono kolejno w hotelach – 39,5 mln noclegów (wzrost o 6,0%), zakładach uzdrowiskowych – 10,4 mln (wzrost o 2,5%) i ośrodkach wczasowych – 9,5 mln (wzrost o 4,5%), a najmniej w domach pracy twórczej – 137,0 tys. (spadek o 0,5%), schroniskach młodzieżowych – 215,8 tys. (wzrost o 8,7%) i domach wycieczkowych – 285,5 tys. (wzrost o 5,3%).

Wykres 8. Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.
 Chart 8. Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments in 2017

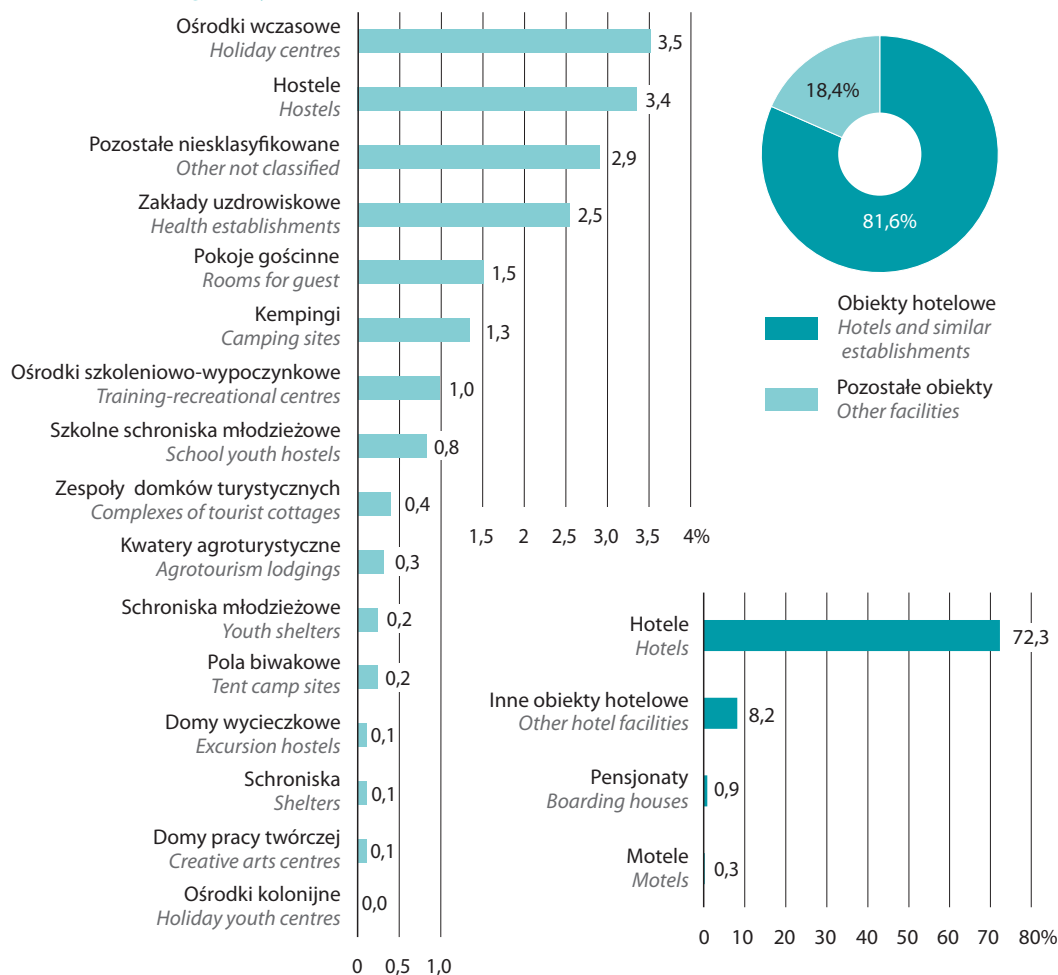

Tablica 5. Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych według województw
Table 5. Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments by voivodship

Państwo/Województwa Country/Voivodships		Noclegi udzielone turystom w turystycznych obiektach noclegowych Overnight stays of tourists in tourist accommodation establishments						
		ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establi- shments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
				razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
							kempingi i pola biwa- kowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnne i kwatery agrotury- styczne rooms for guest and agrotourism lodgings
POLSKA	2016	79 393 860	x	44 323 448	37 243 594	35 070 412	1 065 421	2 885 265
POLAND	2017	83 880 915	100	47 137 998	39 461 250	36 742 917	1 140 798	3 278 783
	Dolnośląskie	8 490 516	10,1	5 127 079	4 073 715	3 363 437	64 639	317 686
	Kujawsko-pomorskie	4 271 410	5,1	1 639 137	1 364 699	2 632 273	23 947	63 584
	Lubelskie	2 149 371	2,6	1 199 340	973 206	950 031	9 120	82 160
	Lubuskie	1 361 214	1,6	815 706	575 587	545 508	53 029	43 117
	Łódzkie	2 342 874	2,8	1 720 819	1 423 625	622 055	3 929	48 918
	Małopolskie	13 165 713	15,7	8 039 790	6 950 436	5 125 923	52 288	883 613
	Mazowieckie	8 879 952	10,6	7 681 527	7 144 492	1 198 425	3 147	105 146
	Opolskie	920 687	1,1	548 977	456 651	371 710	31 424	19 486
	Podkarpackie	3 384 948	4,0	1 509 244	1 268 584	1 875 704	38 306	119 058
	Podlaskie	1 245 273	1,5	801 507	612 695	443 766	17 263	64 320
	Pomorskie	9 306 686	11,1	4 181 848	3 349 490	5 124 838	351 285	635 025
	Śląskie	5 810 348	6,9	3 688 806	3 053 931	2 121 542	34 775	192 046
	Świętokrzyskie	1 674 397	2,0	920 727	835 835	753 670	9 416	30 185
	Warmińsko-mazurskie	3 131 890	3,7	2 075 246	1 767 152	1 056 644	71 062	70 049
	Wielkopolskie	3 688 113	4,4	2 638 340	2 230 695	1 049 773	45 337	101 176
	Zachodniopomorskie	14 057 523	16,8	4 549 905	3 380 457	9 507 618	331 831	503 214

Wykres 9. Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.

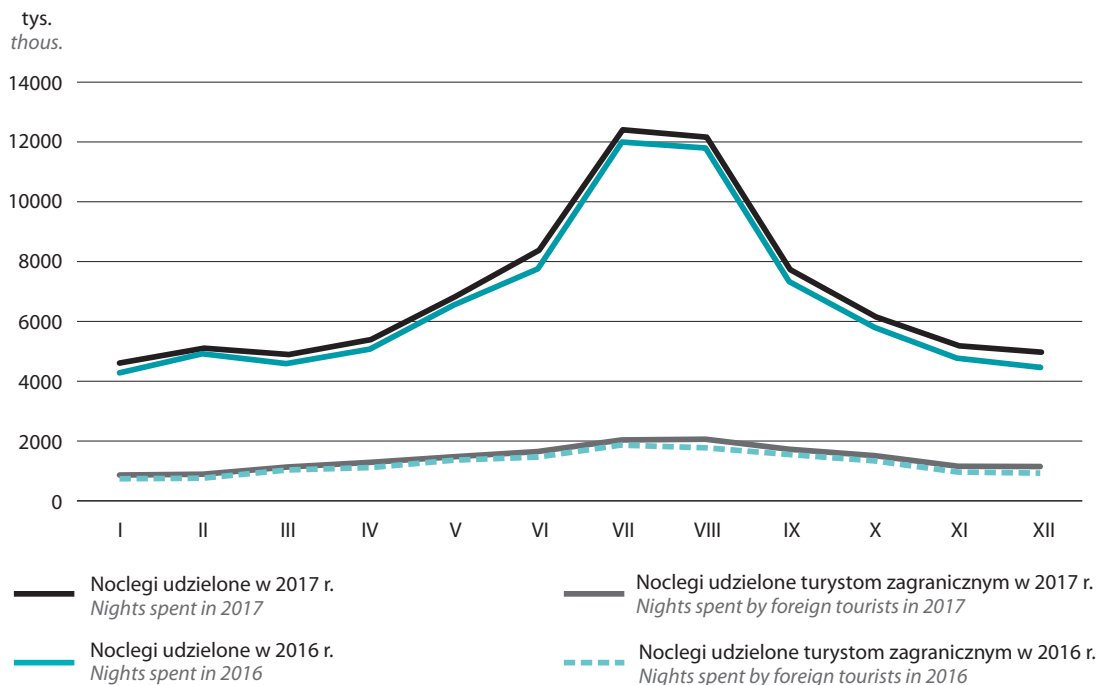
Chart 9. Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments in 2017

Największą liczbę udzielonych noclegów zaobserwowano w miesiącach wakacyjnych: w lipcu 12,4 mln i w sierpniu 12,2 mln, co stanowi łącznie 29,3% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku. Liczba udzielonych noclegów w tych miesiącach była prawie trzy razy większa w porównaniu z najszabszymi miesiącami tj. styczniem i marcem, kiedy to udzielono odpowiednio 4,6 mln i 4,9 mln noclegów. Wyraźny wzrost w ciągu roku wystąpił dopiero w maju (6,8 mln noclegów). Analiza udziału noclegów udzielonych podczas wszystkich pięciu ciepłych miesięcy tj. od maja do września wykazała koncentrację na poziomie 56,7% noclegów udzielonych w ciągu roku – 47,6 mln.

Sezonowość zaobserwowano zarówno w obiektach hotelowych, gdzie w okresie wakacyjnym (tj. w lipcu i sierpniu) udzielono w sumie 10,7 mln noclegów w stosunku do łącznie 6,1 mln w styczniu i lutym, miesiącach najmniejszej aktywności turystycznej, jak i w pozostałych obiektach noclegowych – 13,9 mln w lipcu i sierpniu, wobec 3,4 mln łącznie w dwóch najszabszych turystycznie miesiącach roku – styczniu i grudniu.

Wykres 10. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r. według miesiący
 Chart 10. *Nights spent by tourists in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017 by month*

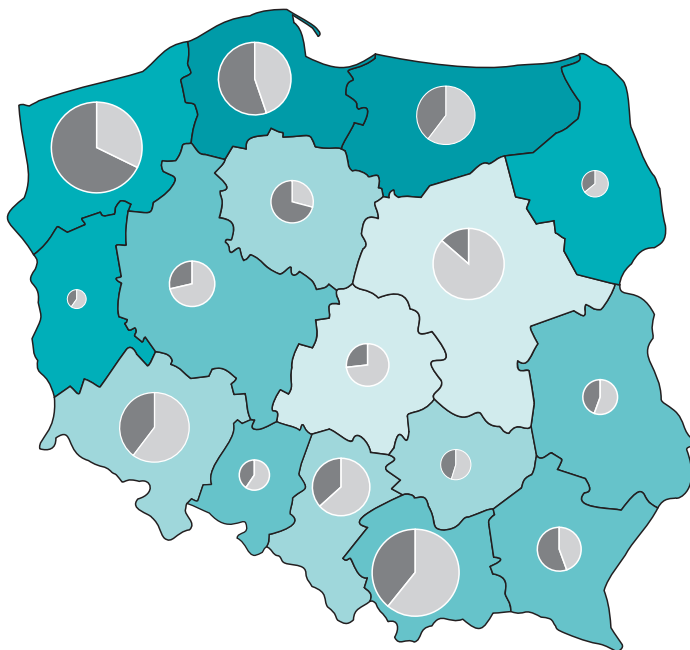
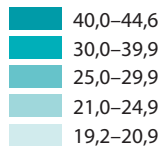
Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.
 Mapa 5. *Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2017*

Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych (w tys.):
 Nights spent in tourist accommodation establishments (in thous.):

W obiektach hotelowych
 In hotels and similar establishments
 W pozostałych obiektach
 In other facilities

Udzielone noclegi w lipcu i sierpniu w ogólnej liczbie noclegów (w %):
 Nights spent in July and August in the total number of nights spent (in %):

Turystom zagranicznym udzielono 16,7 mln noclegów, z czego największą ich liczbę odnotowano w miesiącach letnich (po 2,0 mln noclegów w lipcu i sierpniu), a najmniejszą w miesiącach zimowych (0,8 mln w styczniu i 0,9 mln w lutym). Większości noclegów udzielono w hotelach – 12,1 mln, co stanowiło 72,3% wszystkich noclegów udzielonych tej grupie turystów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 roku.

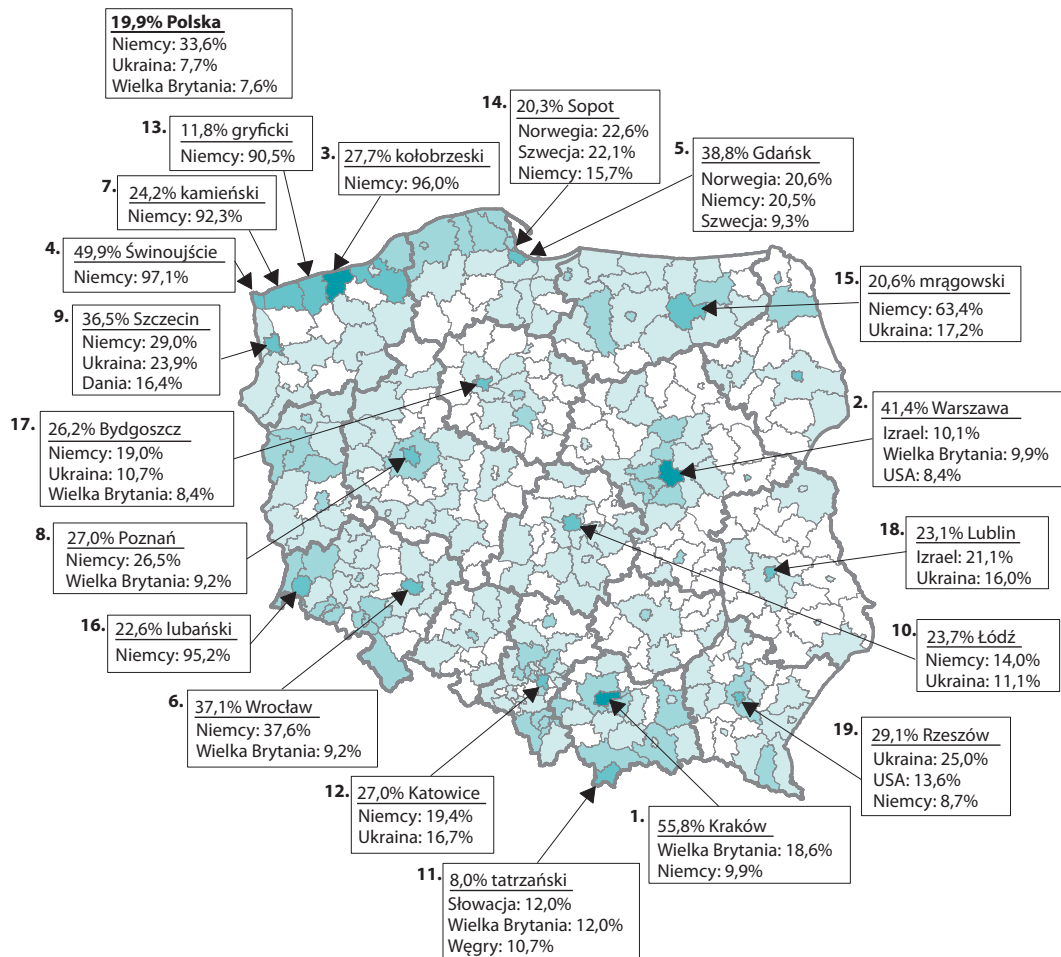
Tablica 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według województwTable 6. *Overnight stays of foreign tourists in tourist accommodation establishments by voivodship*

Państwo/Województwa Country/Voivodships		Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych Overnight stays of foreign tourist in tourist accommodation establishments						
		ogółem grand total	w % ogółu in % of total	Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments		Pozostałe obiekty noclegowe Other facilities		
				razem total	w tym hotele of which hotels	razem total	w tym of which	
							kempingi i pola biwa- kowe camping sites and tent camp sites	pokoje gościnne i kwatery agrotury- styczne rooms for guest and agrotourism lodgings
POLSKA	2016	15 579 225	x	12 918 219	11 595 924	2 661 006	242 621	209 359
POLAND	2017	16 705 215	100	13 638 768	12 079 620	3 066 447	255 121	304 348
	Dolnośląskie	1 442 076	8,6	1 220 632	1 110 063	221 444	20 852	16 166
	Kujawsko-pomorskie	290 642	1,7	244 302	234 536	46 340	7 924	1 732
	Lubelskie	211 183	1,3	179 690	157 478	31 493	1 667	3 337
	Lubuskie	331 764	2,0	252 901	194 246	78 863	1 052	4 016
	łódzkie	364 930	2,2	315 013	277 522	49 917	–	4 975
	Małopolskie	3 553 368	21,3	3 071 804	2 785 656	481 564	25 590	103 967
	Mazowieckie	3 016 383	18,1	2 751 135	2 669 072	265 248	307	8 561
	Opolskie	107 086	0,6	91 927	83 120	15 159	796	2 526
	Podkarpackie	303 657	1,8	221 107	201 538	82 550	271	3 501
	Podlaskie	220 602	1,3	187 864	157 893	32 738	6 238	3 475
	Pomorskie	1 450 879	8,7	1 207 518	1 062 274	243 361	41 345	33 571
	Śląskie	829 962	5,0	725 707	609 909	104 255	8 121	37 621
	Świętokrzyskie	81 883	0,5	65 065	62 907	16 818	2 589	1 812
	Warmińsko-mazurskie	400 048	2,4	340 107	301 283	59 941	14 978	6 879
	Wielkopolskie	639 231	3,8	546 789	501 737	92 442	8 051	24 834
	Zachodniopomorskie	3 461 521	20,7	2 217 207	1 670 386	1 244 314	115 340	47 375

Najwięcej noclegów udzielono w województwie zachodniopomorskim – 14,1 mln (16,8%), a następnie kolejno w województwach: małopolskim – 13,2 mln (15,7%), pomorskim – 9,3 mln (11,1%) oraz mazowieckim – 8,9 mln (10,6%) i dolnośląskim – 8,5 mln (10,1%). W stosunku do roku 2016, kolejność ustalona w poprzednim roku pozostała ta sama. W tych pięciu województwach udzielono 64,3% wszystkich noclegów. Warto także zwrócić uwagę, że podobnie jak w roku poprzednim najwyższy odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie noclegów odnotowano w województwach mazowieckim (34,0%) oraz małopolskim (27,0%), a najniższy w województwach: świętokrzyskim (4,9%) i kujawsko-pomorskim (6,8%).

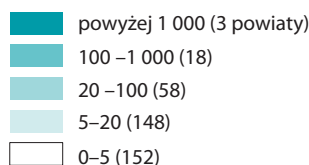
Mapa 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. (wraz z częściową strukturą krajów zamieszkania turystów zagranicznych dla 5% powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym)

Map 6. Nights spent by foreign tourists in tourist accommodation establishments in 2017 (along with the partial structure of countries of residence of foreign tourists in top 5% of poviats with the largest number of foreign tourists)

Udzielone noclegi turystom zagranicznym (w tys.):

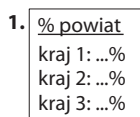
Nights spent by foreign tourists (in thous.):

Dla powiatów o największej liczbie udzielonych noclegów turystom zagranicznym (20-ta grupa półdecylowa):

For poviats with the largest number of foreign tourists (20th semi-decile group):

Pozycja
place
in ranking

Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów
share of nights spent by foreign tourists in total number of nights

Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym z poszczególnych krajów w ogólnej liczbie noclegów udzielonych turystom zagranicznym w tym powiecie

Share of nights spent by foreign tourists by country of origin in total number of nights spent in this poviat

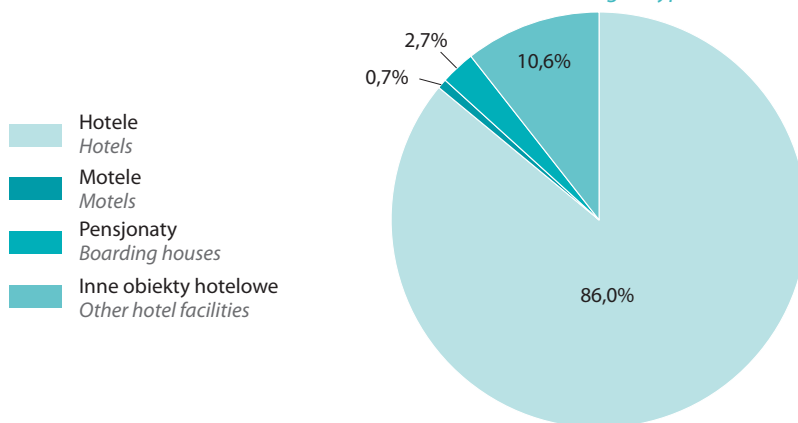
* dla krajów z pierwszej trójki według liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym i jednocześnie o udziale w ogólnej liczbie noclegów udzielonych turystom zagranicznym min. 8%.

* for the top three countries ranked by the number of nights spent of foreign tourists with minimum share of total number of nights spent by foreign tourists at least 8%.

1.2.3. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych

W 2017 roku w obiektach hotelowych (czyli w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) wynajęto 28,1 mln pokoi (wzrost o 5,4% w stosunku do 2016 r.), w tym 8,5 mln turystom zagranicznym (wzrost o 4,2% w stosunku do 2016 r.), co stanowiło 30,2% ogólnej liczby wynajętych pokoi w tych obiektach. Najwięcej, bo aż 24,2 mln pokoi (wzrost o 5,1%) wynajęto w hotelach (w tym 7,7 mln turystom zagranicznym, czyli o 3,2% więcej niż w 2016 r.). Wykorzystanie pokoi² w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych w 2017 r. wyniosło 48,9%, czyli o 1,3 p. proc. więcej niż w roku 2016. Największy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych zanotowano w sierpniu – 59,3%, zaś najniższy w styczniu 37,3%.

Wykres 11. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2017 r. (w %)
Chart 11. Rooms rented in hotels and similar establishments according to types in 2017 (in %)

1.2.4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

W 2017 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych³ we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych wyniósł 39,3% (o 1,2 p. proc. więcej niż w roku poprzednim). Najlepszy wynik odnotowano w zakładach uzdrowiskowych – 77,5%, mimo niewielkiego spadku o 0,3 p. proc. Najniższe wykorzystanie w tych obiektach zaobserwowano w styczniu i wyniosło ono 61,2%, a najwyższe w sierpniu, kiedy to stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł aż 86,0%.

W obiektach hotelowych stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2017 r. wyniósł 39,8%, a w pozostałych obiektach noclegowych – 38,5% (w 2016 r. odpowiednio 38,6% i 37,5%). W pozostałych turystycznych obiektach noclegowych, czyli obiektach typowo wakacyjnych, wzmożony ruch zaczynał się w maju (2 836,9 tys. udzielonych noclegów), a w szczytowym okresie, tj. lipcu i sierpniu osiągnął odpowiednio poziom 7 191,8 tys. i 6 727,2 tys. noclegów. Wyraźny powakacyjny spadek w tego typu obiektach wystąpił we wrześniu (3 193,4 tys. noclegów), a w kolejnych miesiącach był coraz niższy.

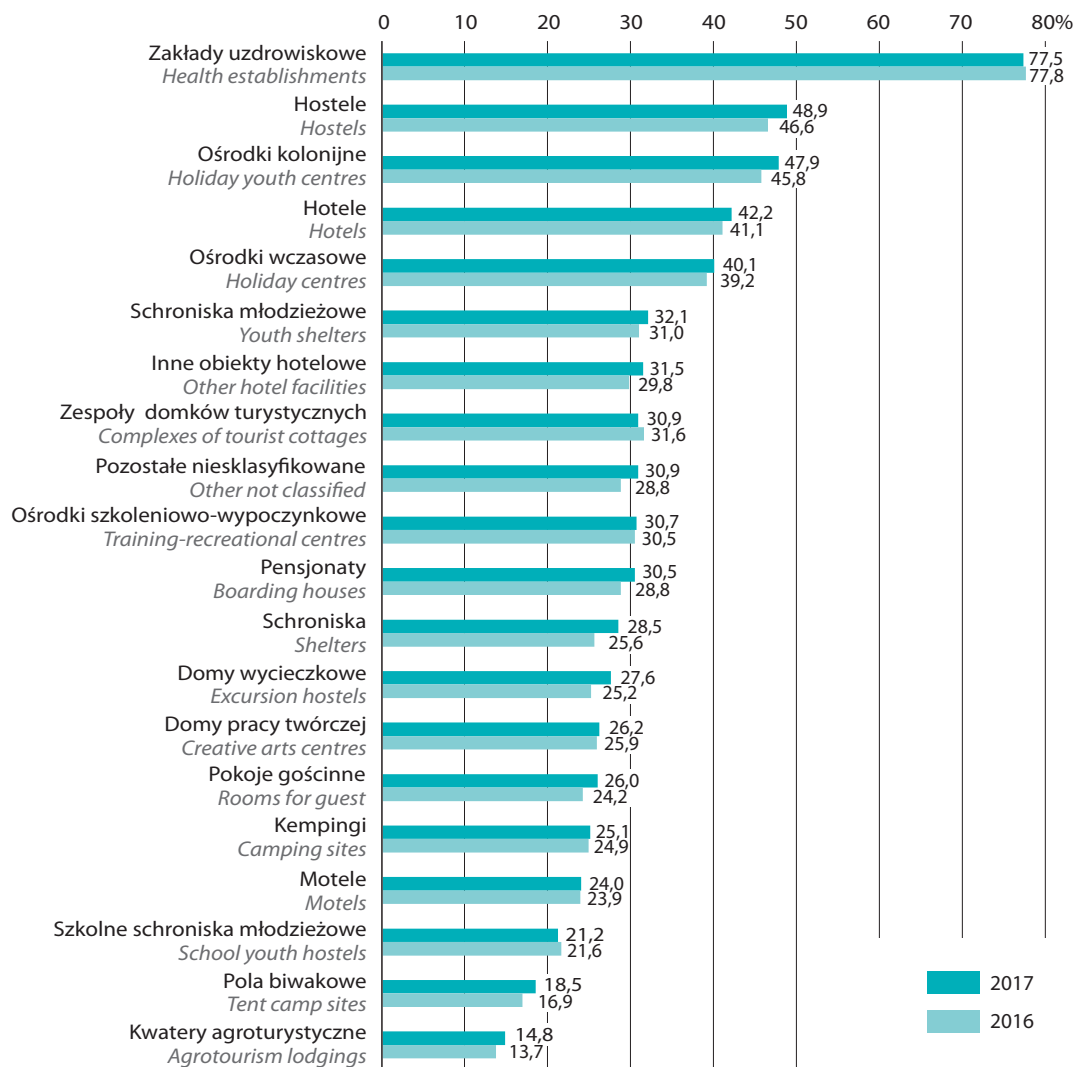
Polacy, podobnie jak w roku poprzednim, stanowili znaczną większość korzystających z obiektów „wakacyjnych”. W ośrodkach kolonijnych stanowili oni 99,6% turystów korzystających ogółem, schroniskach – 96,7%, w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych – 96,3%, w domach wycieczkowych – 95,4%, a w domach pracy twórczej – 95,0%.

² Stopień wykorzystania pokoi – wyrażony w procentach – jest to iloraz liczby wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi (suma pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu); dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

³ Stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażony w procentach – jest to iloraz liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

Wykres 12. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. i 2017 r.

Chart 12. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2016 and 2017

Tablica 7. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w latach 2016 i 2017
 Table 7. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2016 and 2017

Województwa Voivodships	Turyści korzystający Tourists accommodated			Udzielone noclegi Nights spent			Wynajęte pokoje* Rooms rented*			Stopień wykorzystania Occupancy rate of	
	2016 w tys.	2017 in thous.	2016 = 100%	2016 w tys.	2017 in thous.	2016 = 100%	2016 w tys.	2017 in thous.	2016 = 100%	miejsc noclegowych bed places	
										2017	
											%
										pokoi* rooms	
POLSKA POLAND	30 108,3	31 989,3	106,2	79 393,9	83 880,9	105,7	26 695,0	28 127,6	105,4	39,3	48,9
Dolnośląskie	3 071,4	3 322,4	108,2	8 106,9	8 490,5	104,7	2 781,3	2 859,3	102,8	36,9	45,5
Kujawsko-pomorskie	1 193,2	1 294,0	108,4	3 910,5	4 271,4	109,2	981,5	1 068,8	108,9	43,7	43,5
Lubelskie	916,5	1 026,9	112,1	1 971,7	2 149,4	109,0	657,8	751,5	114,2	31,7	38,4
Lubuskie	641,3	661,6	103,2	1 387,9	1 361,2	98,1	497,1	522,9	105,2	28,8	38,2
Łódzkie	1 264,3	1 307,7	103,4	2 327,1	2 342,9	100,7	1 144,1	1 175,2	102,7	32,0	44,0
Małopolskie	4 577,3	4 901,4	107,1	12 354,2	13 165,7	106,6	4 063,4	4 410,4	108,5	40,8	55,2
Mazowieckie	4 737,8	5 092,0	107,5	8 138,4	8 880,0	109,1	4 762,7	5 049,7	106,0	45,9	62,0
Opolskie	408,9	421,9	103,2	875,7	920,7	105,1	333,9	362,5	108,6	31,1	42,1
Podkarpackie	1 110,6	1 226,0	110,4	3 097,6	3 384,9	109,3	818,1	893,6	109,2	34,6	39,1
Podlaskie	664,2	666,8	100,4	1 179,6	1 245,3	105,6	442,9	478,5	108,0	30,4	41,8
Pomorskie	2 672,7	2 863,1	107,1	8 718,2	9 306,7	106,7	2 246,8	2 436,7	108,5	41,9	52,5
Śląskie	2 409,1	2 596,6	107,8	5 450,4	5 810,3	106,6	2 151,2	2 267,0	105,4	36,0	45,3
Świętokrzyskie	595,7	580,3	97,4	1 644,0	1 674,4	101,9	581,7	569,6	97,9	32,9	36,8
Warmińsko-mazurskie	1 280,6	1 262,6	98,6	3 239,2	3 131,9	96,7	1 122,2	1 089,8	97,1	30,9	38,5
Wielkopolskie	2 000,0	2 006,2	100,3	3 609,4	3 688,1	102,2	1 734,4	1 730,8	99,8	29,6	41,6
Zachodniopomorskie	2 564,7	2 759,7	107,6	13 383,2	14 057,5	105,0	2 375,8	2 461,3	103,6	51,0	58,3

* Dotyczy tylko hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.
 Concern only hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities.

W 2017 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w poszczególnych województwach wyniósł od 28,8% w województwie lubuskim do 51,0% w zachodniopomorskim. Największy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych – tak jak w roku poprzednim – obserwowano w województwach: mazowieckim (62,0%), zachodniopomorskim (58,3%) i małopolskim (55,2%), a najmniejszy – w świętokrzyskim (36,8%).

W 2017 r. w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił wzrost liczby turystów w 14 województwach: największy w lubelskim (o 12,1%) i podkarpackim (10,4%). Spadek liczby turystów odnotowano w województwach: świętokrzyskim (o 2,6%) i warmińsko-mazurskim (o 1,4%). Pod względem liczby udzielonych noclegów,

największy wzrost zanotowano kolejno w województwach: podkarpackim (o 9,3%), kujawsko-pomorskim (9,2%), mazowieckim (9,1%) i lubelskim (9,0%). Spadek liczby udzielonych noclegów wystąpił w województwach: warmińsko-mazurskim (o 3,3%) i lubuskim (1,9%). W 13 województwach wynajęto więcej pokoi w obiektach hotelowych niż w roku poprzednim. Największy wzrost odnotowano w województwie lubelskim (o 14,2%), spadek zaś w województwach: warmińsko-mazurskim (o 2,9%), świętokrzyskim (o 2,1%) oraz niewielki w województwie wielkopolskim (o 0,2%). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych powyżej średniej krajowej, podobnie jak w roku poprzednim, wystąpił w 5 województwach: zachodniopomorskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim, pomorskim i małopolskim.

1.3. Placówki gastronomiczne

W końcu lipca 2017 r. w turystycznych obiektach noclegowych odnotowano 8 054 placówki gastronomiczne tj. o 364 więcej niż w roku poprzednim. Największą grupę stanowiły restauracje – 3 390 (42,1%), następnie bary i kawiarnie – 2 325 (28,9%), stołówki – 1 849 (23,0%) oraz punkty gastronomiczne – 490 (6,1%) (smażalnie, pijalnie, lodziarnie itp.). Większość placówek gastronomicznych (5 206 obiektów, 64,6%) znajdowała się w obiektach hotelowych, a najwięcej było zlokalizowanych w hotelach – 3 848, a wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły restauracje – 2 270 (59,0% wszystkich placówek gastronomicznych znajdujących się w hotelach). W pozostałych obiektach noclegowych (niehotelowych), najliczniejszą grupę stanowiły stołówki – 1 452, czyli 51,0% ogółu placówek gastronomicznych w tej grupie obiektów noclegowych.

Porównując liczbę placówek gastronomicznych z liczbą turystycznych obiektów noclegowych można zauważyć, że średnio w Polsce na 100 obiektów przypadało 75 placówek gastronomicznych⁴, z czego w obiektach hotelowych było ich 128, a w pozostałych obiektach noclegowych tylko 43 placówki. Najwięcej placówek gastronomicznych w poszczególnych rodzajach obiektów działało w hotelach (151 placówek na 100 obiektów), a następnie w zakładach uzdrowiskowych (145), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (107), motelach (102) oraz w pensjonatach (97), a najmniej – w kwaterach agroturystycznych, pokojach gościnnych i schroniskach młodzieżowych (od 10 do 15 placówek na 100 obiektów).

4 W jednym turystycznym obiekcie noclegowym mogła znajdować się więcej niż 1 placówka gastronomiczna.

Tablica 8. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów
 Table 8. Catering units in tourist accommodation establishments by type of facilities

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	Turystyczne obiekty noclegowe <i>Tourist accommodation establishments</i>	Placówki gastronomiczne <i>Catering units</i>					Liczba placówek gastronomicznych przypada- jąca na 100 obiektów <i>Number of catering units per 100 facilities</i>
		ogółem <i>total</i>	resta- uracje <i>restau- rants</i>	bary i kawiar- nie <i>bars and cafes</i>	stołówki <i>canteens</i>	punkty gastrono- miczne <i>gastro- nomic points</i>	
		placówki gastronomiczne = 100% <i>catering units = 100%</i>					
Ogółem <i>Total</i>	10 681	8 054	42,1	28,9	23,0	6,1	75
Obiekty hotelowe <i>Hotels and similar establishments</i>	4 064	5 206	56,4	31,5	7,6	4,5	128
Hotele <i>Hotels</i>	2 540	3 848	59,0	32,8	4,2	4,0	151
Motele <i>Motels</i>	110	112	64,3	25,9	2,7	7,1	102
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	384	372	39,0	27,4	30,1	3,5	97
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	1 030	874	51,4	28,1	13,7	6,8	85
Pozostałe obiekty noclegowe <i>Other facilities</i>	6 617	2 848	15,9	24,1	51,0	9,0	43
Domy wycieczkowe <i>Excursion hostels</i>	41	26	19,2	11,5	50,0	19,2	63
Schroniska <i>Shelters</i>	59	45	13,3	37,8	22,2	26,7	76
Schroniska młodzieżowe <i>Youth shelters</i>	39	6	16,7	16,7	66,7	-	15
Szkolne schroniska młodzieżowe <i>School youth shelters</i>	268	79	3,8	6,3	84,8	5,1	29
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	1 129	883	10,2	25,4	59,0	5,4	78
Ośrodki kolonijne <i>Holiday youth centres</i>	93	74	2,7	5,4	90,5	1,4	80
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training recreational centres</i>	425	453	47,5	25,2	18,3	9,1	107
Domy pracy twórczej <i>Creative arts centres</i>	32	23	21,7	21,7	52,2	4,3	72
Zespoły domków turystycznych <i>Complexes of tourist cottages</i>	493	161	21,1	33,5	24,2	21,1	33
Kempingi <i>Camping sites</i>	157	79	16,5	50,6	10,1	22,8	50
Pola biwakowe <i>Tent camp sites</i>	167	45	11,1	26,7	17,8	44,4	27
Hostele <i>Hostels</i>	160	27	33,3	37,0	18,5	11,1	17
Zakłady uzdrowiskowe <i>Helath establishments</i>	211	305	13,4	28,2	52,1	6,2	145
Pokoje gościnne <i>Rooms for guest</i>	2 083	299	25,1	15,1	51,5	8,4	14
Kwatery agroturystyczne <i>Agrotourism lodgings</i>	746	72	6,9	4,2	80,6	8,3	10
Pozostałe niesklasyfikowane <i>Other not classified</i>	514	271	28,4	22,9	41,3	7,4	53

1.4. Wyposażenie dodatkowe turystycznych obiektów noclegowych, według stanu w dniu 31 lipca 2017 r.

1.4.1. Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo

W badaniu obiektów noclegowych pytano o pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo oraz o dostępność udogodnień takich jak: pochylnia wjazdowa, drzwi otwierane automatycznie, wyposażenie w windę oraz parkingi z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Wyniki pokazały, że pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo w ogólnej liczbie pokoi znajdujących się w obiektach hotelowych stanowiły od 2,9% w hotelach i innych obiektach hotelowych, 2,8% w pensjonatach do 1,9% w motelach. Spośród wszystkich turystycznych obiektów noclegowych, 1792 obiekty (16,8%) posiadały minimum 1 pokój przystosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo, 2 487 obiektów (23,3%) posiadało pochylnię wjazdową, 1 186 (11,1%) – drzwi otwierane automatycznie, 1 780 (16,7%) – windy przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo, a 2 200 obiektów (20,6%) wykazało posiadanie parkingu z wyznaczonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnością ruchową. W porównaniu do roku 2013 zanotowano wzrost liczby obiektów wykazujących udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo: o 13,0% w przypadku pochylni wjazdowych, 17,2% w przypadku parkingów, 18,5% w przypadku drzwi automatycznie otwieranych oraz 29,0% w przypadku wind przystosowanych dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Tablica 9. Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w obiektach hotelowych w 2013 r. i 2017 r.
Table 9. *Adaptation for people with reduced mobility in tourist accommodation establishments*

Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo <i>Adaptation for people with reduced mobility</i>	2013	2017	2017					
			dynamika ogółem 2013=100% <i>total dynamics</i>	ogółem total	hotele hotels	mo-tele motels	pensjonaty boarding houses	inne obiekty hotelowe other hotel facilities
Obiekty hotelowe ogółem <i>Hotels and similar establishments</i>	3 485	4 064	116,6	4 064	2 540	110	384	1 030
w tym posiadające: <i>of which those having:</i>					obiekty hotelowe ogółem=100% <i>total hotel facilities = 100%</i>			
pochylnię wjazdową <i>entry ramp</i>	1 401	1 592	113,6	39,2	48,0	39,1	27,1	21,8
drzwi otwierane automatycznie <i>automatically open doors</i>	751	925	123,2	22,8	32,6	10,9	6,0	5,9
windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo <i>elevator adapted for people with reduced mobility</i>	995	1 300	130,7	32,0	45,4	3,6	9,4	10,4
pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo <i>rooms adapted for people with reduced mobility</i>	1 725*	1792	x	44,1	58,0	26,4	26,8	18,3
parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo <i>parking with designated places for people with reduced mobility</i>	1 277	1 482	116,1	36,5	47,6	23,6	21,1	16,2

* lub łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo

Najwięcej udogodnień dla osób niepełnosprawnych ruchowo oferowały obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe). Spośród nich pochylnię wjazdową posiadało 1 592 (39,2%) obiektów hotelowych, drzwi otwierane automatycznie 925 (22,8%), windę 1 300 (32,0%), co najmniej 1 pokój przy-

stosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo 1792 (44,1%), a przystosowany parking 1 482 (36,5%) obiektów. Wśród obiektów hotelowych największym odsetkiem obiektów posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo, podobnie jak w 2013 r., charakteryzowały się hotele.

1.4.2. Zaplecze konferencyjne

W zaplecze konferencyjne⁵ było wyposażonych 34,5% ogółu 10 681 obiektów noclegowych przebadanych w 2017 roku. Prawie 62,7% obiektów hotelowych posiadało salę lub sale konferencyjne na terenie swojego obiektu, z tego 76,4% hoteli było przygotowanych do prowadzenia konferencji łącznie w prawie 5,4 tys. sal konferencyjnych posiadających łącznie 384,0 tys. miejsc.

W grupie pozostałych obiektów niehotelowych, najwięcej, bo 69,6% ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych wykazało wyposażenie w sale konferencyjne (677 sal i 37,1 tys. miejsc) i urządzenia pomocnicze. Przeciętnie jeden obiekt szkoleniowo-wypoczynkowy posiadał 2 sale konferencyjne. Ponadto, wysoką pozycję zajmują ośrodki wczasowe, wśród których zaplecze konferencyjne posiadało 280 obiektów (404 sale z 28,1 tys. miejsc), czyli 24,8% ogólnej liczby ośrodków wczasowych przebadanych w 2017 r.

Sieć WiFi na terenie obiektu posiadało 7 289 obiektów w 2017 r. (68,2% ogólnej liczby obiektów). W stosunku do wyników badania za 2013 r., liczba obiektów posiadających tego typu wyposażenie wzrosła o 42,1%.

Tablica 10. Zaplecze konferencyjne w turystycznych obiektach noclegowych w 2013 r. i 2017 r.

Table 10. Conference infrastructure in tourist accommodation establishments in 2013 and 2017

Zaplecze konferencyjne Conference infrastructure	2013	2017		Dynamika 2013=100% Dynamics
Obiekty noclegowe ogółem Total facilities	9 775	10 681	w %	
Obiekty noclegowe wyposażone w: Accommodation facilities equipped with:				
sale konferencyjne <i>conference room</i>	3 467	3 680	34,5	106,1
nagłośnienie <i>loud-speaker</i>	2 824	3 159	29,6	111,9
mikrofony bezprzewodowe <i>cordless microphone</i>	2 577	2 918	27,3	113,2
projektor multimedialny <i>multimedia projector</i>	.	3 272	30,6	x
zestaw do wideokonferencji <i>video conferencing set</i>	.	973	9,1	x
obsługę techniczną <i>technic handling</i>	2 158	2 132	20,0	98,8
ekran <i>screen</i>	3 217	3 547	33,2	110,3
flipchart <i>flipchart</i>	2 855	3 230	30,2	113,1
komputer/laptop <i>computer</i>	2 555	2 623	24,6	102,7
sieć WiFi na terenie obiektu <i>WiFi on site</i>	5 131	7 289	68,2	142,1

1.4.3. Wyposażenie obiektów noclegowych w urządzenia sportowo-rekreacyjne

W 2017 r. najwięcej obiektów wykazało posiadanie stołu do tenisa stołowego z wyposażeniem, boiska do siatkówki lub koszykówki oraz wypożyczalni sprzętu turystycznego (np. rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki). W stosunku do roku 2013 zanotowano największy wzrost liczby obiektów posiadających pokój zabaw dla dzieci (o 34,1%) oraz basen kryty (o 22,1%). Można zauważyć także silny wzrost liczby obiektów

⁵ Zaplecze konferencyjne obejmuje: sale konferencyjne, nagłośnienie, mikrofony bezprzewodowe, rzutniki slajdów, zestawy wideo, obsługę techniczną, ekrany, flipcharty, rzutniki pisma, komputery lub laptopy, sieć WiFi na terenie obiektu.

z ponadstandardowym wyposażeniem, które pozwala wykorzystywać czas na aktywność fizyczną lub poprawę zdrowia i urody. Spadła natomiast liczba obiektów noclegowych posiadających solarium, hipodrom/stadninę koni, boisko do siatkówki lub koszykówki, wypożyczalnię sprzętu pływającego oraz kort tenisowy.

Tablica 11. Wyposażenie obiektów noclegowych w urządzenia sportowo-rekreacyjne w Polsce (obiekty ogółem) w 2013 r. i 2017 r.

Table 11. Sports and recreation infrastructure in tourist accommodation establishments in Poland (total facilities) in 2013 and 2017

Wyposażenie Specification	2013	2017		Dynamika 2013=100% total dynamics
Obiekty noclegowe ogółem <i>Total facilities</i>	9 775	10 681		
Obiekty noclegowe wyposażone w: <i>Facilities equipped with:</i>			w %	
boisko do siatkówki lub koszykówki <i>volleyball or basketball court</i>	2 075	1 997	18,7	96,2
boisko do piłki nożnej <i>football court</i>	969	1 015	9,5	104,7
kort tenisowy <i>tenis court</i>	674	658	6,2	97,6
basen kryty <i>indoor swimming pool</i>	569	695	6,5	122,1
basen otwarty <i>outdoor swimming pool</i>	348	389	3,6	111,8
siłownię <i>gym</i>	1 171	1 380	12,9	117,8
saunę <i>sauna</i>	1 562	1 845	17,3	118,1
solarium <i>tanning bed</i>	366	267	2,5	73,0
zabiegi SPA <i>Spa treatments</i>	792	943	8,8	119,1
zabiegi rehabilitacyjne (masaże, fizykoterapia itp.) <i>rehabilitation treatments (massages, physical therapy, etc.)</i>	x	1 084	10,1	x
zajęcia prowadzone przez instruktora (np. fitness, joga, aerobik, gimnastyka) <i>classes led by instructor (eg fitness, yoga, aerobics, gymnastics)</i>	659	714	6,7	108,3
stół do bilardu z wyposażeniem <i>pool-billiard table</i>	1 641	1 759	16,5	107,2
stół do tenisa stołowego z wyposażeniem <i>tenis table</i>	2 017	2 065	19,3	102,4
kręgle <i>bowling</i>	203	242	2,3	119,2
mini golf <i>mini golf</i>	110	129	1,2	117,3
wypożyczalnię sprzętu pływającego <i>rental swimming equipment</i>	724	705	6,6	97,4
wypożyczalnię sprzętu turystycznego (np. rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki) <i>rental tourist equipment (bikes, nordic walking, skis, skates, rollers)</i>	1 676	1 891	17,7	112,8
pokój zabaw dla dzieci <i>playground</i>	1 082	1 451	13,6	134,1
hipodrom/stadninę koni <i>hippodrome / horse stud in the facility</i>	198	156	1,5	78,8

Rozdział 2

Chapter 2

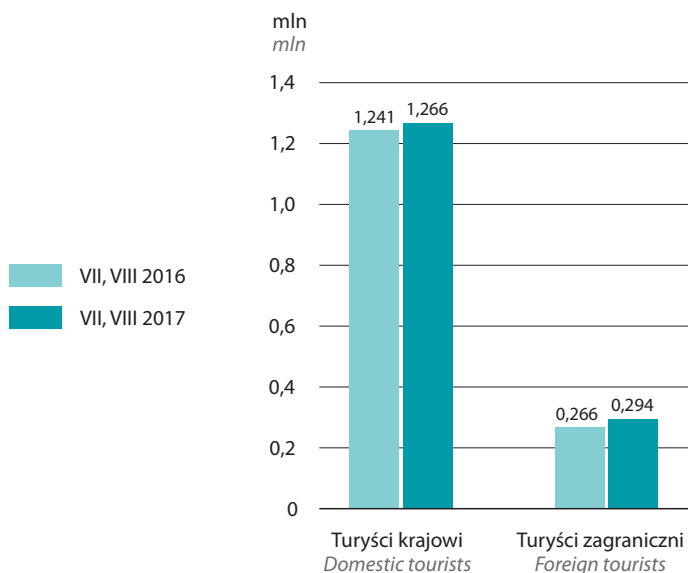
Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i ich wykorzystanie w lipcu i sierpniu 2017 r.

Zgodnie z metodologią Eurostatu przyjętą na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki za obszar nadmorski uznaje się obszary przybrzeżne składające się z gmin (w innych krajach z odpowiednich jednostek administracyjnych) graniczące z morzem lub usytuowane w jego pobliżu. Obszary nadmorskie w odróżnieniu od pozostałych są klasyfikowane na podstawie odległości danej gminy od morza: jeżeli gmina graniczy z morzem, jest ona z zasady nadmorska; jeżeli gmina nie graniczy z morzem, ale 50% jej powierzchni znajduje się w odległości 10 km od morza, również uznaje się ją za gminę nadmorską. W uzgodnieniu z Eurostatem dodatkowo gminy: Słupsk (gm. wiejska), Główny, Gniewino, Pruszcz Gdański (gm. wiejska), Cedry Wielkie, Koszalin (gm. miejska) i Sianów (gm. miejsko-wiejska) zostały uznane za nadmorskie.

Według stanu na dzień 1.01.2017 r. w Polsce było ogółem 2 478 gmin, spośród których 55 zostało według metodologii Eurostatu zaliczonych do obszarów nadmorskich. Są one usytuowane nad Morzem Bałtyckim lub pozostają w bezpośredniej bliskości morza. Obejmują obszar 7 891 km² (2,5% powierzchni Polski). Na obszarach nadmorskich odnotowano 2 514 – 23,5% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych¹ objętych sprawozdawczością w lipcu 2017 r., tj. o 133 (5,6%) więcej niż w roku poprzednim. Na każde 100 km² na tym terenie przypadały 32 obiekty – średnio dla Polski – 3. Wśród obiektów przeważają pokoje gościnne (983) i stanowią one 47,2% ogółu obiektów tego rodzaju w całym kraju. W gminach nadmorskich odnotowano 208,1 tys. miejsc noclegowych, co stanowiło 26,9% wszystkich miejsc w obiektach noclegowych w Polsce.

Wykres 13. Turyści korzystający z obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2016 r. i 2017 r.

Chart 13. Tourists in accommodation establishments on coastal areas in July and August 2016 and 2017

W okresie wakacyjnym, tj. w lipcu i sierpniu z obiektów znajdujących się na obszarach nadmorskich skorzystało prawie 1 561,0 tys. turystów – 20,7% nocujących w tym okresie w obiektach turystycznych na terenie

¹ Posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

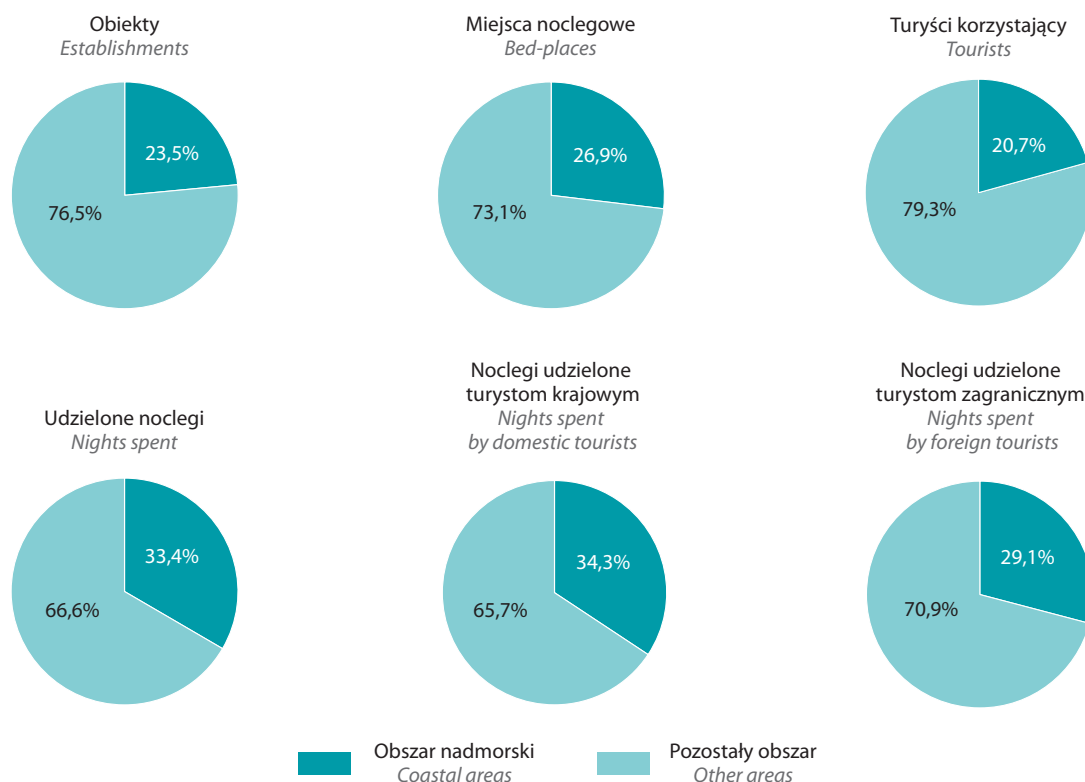
całego kraju (dla porównania w analogicznym okresie w 2016 r. było to 1 507,3 tys. turystów – wzrost o 3,6%). Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do turystycznych obiektów noclegowych przyjechało średnio 988 turystów.

W lipcu i sierpniu 2017 r. na omawianym obszarze udzielono 8,2 mln noclegów (w 2016 r. 8,0 mln) i było to 33,4% (w 2016 r. – 33,6%) wszystkich noclegów turystycznych w Polsce w tym okresie. Były to głównie pobyty długookresowe z przeciętną liczbą ponad 5 noclegów, podczas gdy średnia długość pobytu w Polsce w tym okresie wynosiła ponad 3 noclegi. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych dla gmin nadmorskich w lipcu 2017 r. wyniósł 66,1%, a w sierpniu tego samego roku – 62,6% (w 2016 r. odpowiednio – 68,8% i 64,7%), podczas gdy średnio dla całego kraju osiągnął 52,1% w lipcu i 51,4% w sierpniu.

Pomimo wzrostu liczby turystów i udzielonych im noclegów na terenach nadmorskich ich udział w strukturze ruchu turystycznego nieznacznie zmniejszył się.

Wykres 14. Obiekty noclegowe, miejsca noclegowe, turyści korzystający i udzielone noclegi w gminach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2017 r.

Chart 14. Accommodation establishments, bed places, tourists and overnight stays in the coastal areas in July and August 2017

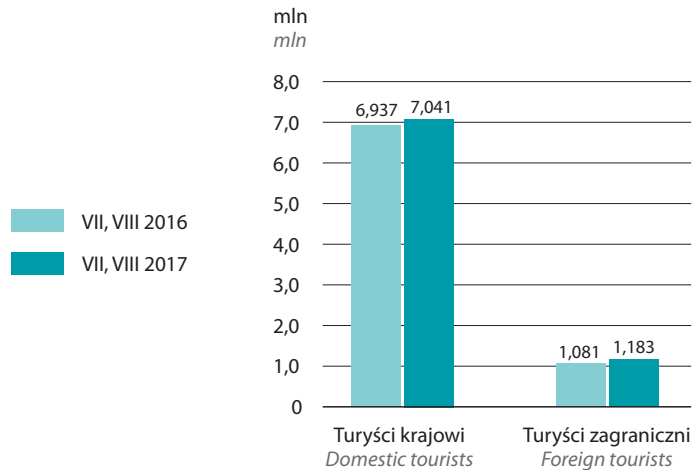
Korzystającymi z bazy noclegowej na terenach nadmorskich w sezonie letnim byli głównie turyści krajowi – 1 266,5 tys. osób (więcej o 25,6 tys. – 2,1% niż w roku poprzednim). Stanowili oni 81,1% spośród ogółu korzystających z bazy noclegowej na obszarach nadmorskich w lipcu i sierpniu. Turystom krajowym udzielono 7,0 mln noclegów (wzrost 1,5% w stosunku do 2016 r.). Było to 34,3% ogólnej liczby udzielonych noclegów turystom krajowym korzystającym z bazy noclegowej w Polsce w tym okresie. Na pozostałym obszarze kraju turyści krajowi skorzystali z 13,5 mln noclegów.

Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w obiektach na obszarach nadmorskich stanowili 18,0% wszystkich turystów zagranicznych w bazie noclegowej w czasie wakacji 2017 r. – 294,5 tys., tj. o 28,0 tys. (10,5%) więcej niż w analogicznym okresie 2016 r. Byli to głównie Niemcy (169,3 tys. – wzrost o 11,5%), Szwedzi (20,4 tys. – wzrost o 3,2%), Norwegowie (19,4 tys. – wzrost o 5,3%), Brytyjczycy (9,2 tys. – wzrost o 11,2%), Rosjanie (8,7 tys. – wzrost o 53,8%), Amerykanie (6,5 tys. – wzrost o 18,4%) i Czesi (6,0 tys. – wzrost

o 18,8%). Turystom zagranicznym udzielono 1 182,7 tys. noclegów (wzrost o 9,4% w stosunku do 2016 r.). Średnio turyści z zagranicy zatrzymywali się na 4 noclegi. Dla porównania na pozostałym obszarze Polski przyjeżdżający z zagranicy w tym okresie, czyli 1,3 mln turystów, skorzystali z 2,9 mln noclegów, a więc średnio zatrzymywali się na 2 noce.

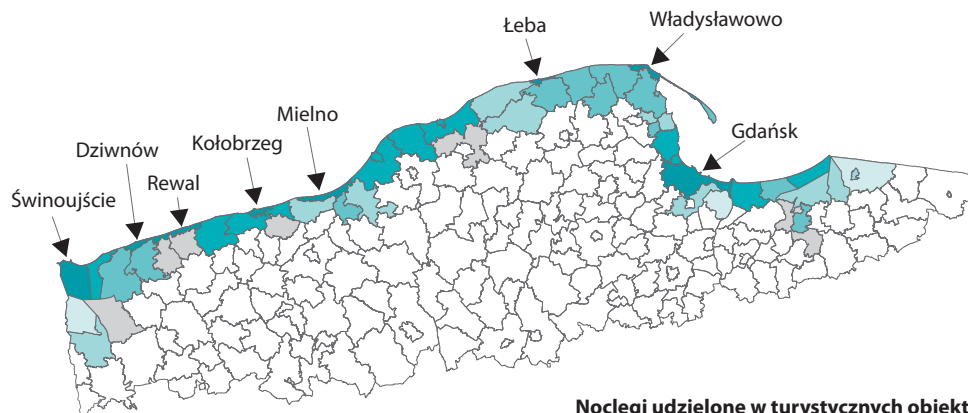
Wykres 15. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich w lipcu i sierpniu 2016 r. i 2017 r.

Chart 15. Nights spent in tourist accommodation establishments in the coastal areas in July and August 2016 and 2017

Mapa 7. Gminy nadmorskie według liczby udzielonych noclegów w lipcu i sierpniu 2017 r.

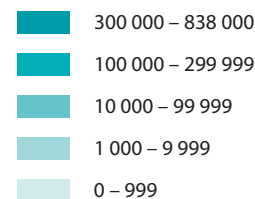
Map 7. Coastal areas by number of overnight stays in July and August 2017

gminy, dla których liczba udzielonych noclegów została ukryta ze względu na tajemnicę statystyczną (mniej niż 3 obiekty)
gminas for which the number of nights spent was hidden because of the statistical confidentiality (less than 3 establishments)

Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w lipcu i sierpniu 2017 r.:

Nights spent in tourist accommodation establishments in July and August 2017:

W 2017 r. na obszarach uznanych za nadmorskie, wśród 2 514 obiektów noclegowych dysponujących 208,1 tys. miejsc noclegowych znajdowało się 425 obiektów należących wg PKD 2007 do grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania), posiadających 43,6 tys. miejsc noclegowych. Z obiektów w tej grupie w lipcu i sierpniu skorzystało 589,1 tys. turystów, co stanowi 37,7% ogółu turystów na obszarach

5 729,6 tys. noclegów – 69,7% wszystkich noclegów na tym obszarze. Turystom zagranicznym w tego rodzaju obiektach udzielono 345,8 tys. noclegów, co stanowi 29,2% wszystkich noclegów udzielonych tej grupie na obszarach nadmorskich, a z obiektów w tej grupie skorzystało 57,6 tys. cudzoziemców, stanowiących 19,6% z ogólnej liczby turystów zagranicznych na obszarach nadmorskich.

W grupie 55.3 (pola kempingowe – łącznie z polami dla pojazdów kempingowych oraz pola namiotowe), sprawozdawczością objęto 92 obiekty, posiadające 18,0 tys. miejsc noclegowych. Spośród 135,2 tys. turystów korzystających, aż 77,4% stanowili turyści krajowi. Udzielono im 527,5 tys. noclegów, co stanowiło zaledwie 6,4% wszystkich udzielonych noclegów na obszarach nadmorskich.

Na terenach nadmorskich, biorąc pod uwagę ogół miejsc noclegowych, najwyższą dynamikę w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego odnotowano dla liczby turystów zagranicznych (110,5%) i udzielonych im noclegów (109,4%). W grupie 55.2 – obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (bez pól kempingowych i namiotowych) wzrost ten był największy (o 16,2% dla liczby turystów zagranicznych i 16,4% dla udzielonych im noclegów). Liczba turystów ogółem na obszarach nadmorskich wzrosła o 3,6%, a udzielonych im noclegów o 2,6%. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w miesiącach wakacyjnych na obszarach nadmorskich wyniósł 66,1% w lipcu i 62,6% w sierpniu 2017 r. i był niższy niż w roku poprzednim na co mogły wpłynąć gorsze warunki pogodowe. Liczba obiektów i miejsc noclegowych wzrosła odpowiednio o 5,6% i 6,2%.

Rozdział 3

Chapter 3

Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej¹

Rozmieszczenie zasobów bazy noclegowej jest uwarunkowane wieloma determinantami. Do istotnych należą walory turystyczne zarówno naturalne, jak i historyczno-kulturowe, rozrywkowe, wypoczynkowe czy zdrowotne. Ważna jest także dostępność komunikacyjna oraz standard miejsc noclegowych. Atrakcyjne dla turystów są obszary o wysokich walorach przyrodniczych, związanych z obecnością np. wybrzeża morskiego, gór, jezior, parków narodowych i krajobrazowych czy też cennych dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Wielu turystów odwiedza największe miasta i uzdrowiska. Ze względu na zróżnicowanie województw pod względem atrakcyjności turystycznej, w różnym stopniu rozwinięta jest infrastruktura obiektów noclegowych turystyki, zarówno w przekroju rodzajowym jak i ilościowym. Ośrodki wielkomiejskie, skupiające liczne urzędy i centra biznesu są miejscem noclegów dla turystów przybywających w celach służbowych, szkoleniowych itp.

Od 1 stycznia 2018 r. w Polsce funkcjonuje 97 jednostek NUTS:

- NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa) – 7 jednostek,
- NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
- NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

Najsłabiej pod względem liczby udzielonych noclegów wypadają regiony: województwo opolskie, województwo podlaskie, mazowiecki regionalny i województwo lubuskie. Udział udzielonych w tych regionach noclegów jest zawarty w przedziale 1,1% – 1,6% wszystkich noclegów udzielonych w przebadanej bazie noclegowej w Polsce. Z drugiej strony liderzy pod względem udzielonych noclegów, czyli województwa: zachodniopomorskie, małopolskie, pomorskie, dolnośląskie i region warszawski stołeczny reprezentują odpowiednio 16,8%, 15,7%, 11,1%, 10,1% oraz 9,1% wszystkich udzielonych noclegów (łącznie 62,7%). Silna pozycja tych pięciu regionów pod względem liczby udzielonych noclegów wynika z dużego natężenia ruchu turystycznego w pasie nadmorskim w sezonie wakacyjnym, atrakcyjności turystycznej wynikającej z walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, a także z turystyki biznesowej w przypadku największych miast wojewódzkich. Zarówno makroregiony, jak i regiony są istotnie zróżnicowane pod względem udziału procentowego turystów zagranicznych nocujących w turystycznych obiektach noclegowych. W makroregionie wschodnim wśród udzielonych noclegów było jedynie 10,8% noclegów udzielonych turystom zagranicznym (choć w województwie podlaskim – 17,7%). Najmniejszy udział noclegów turystów zagranicznych odnotowano w województwach: świętokrzyskim i kujawsko-pomorskim (odpowiednio 4,9% i 6,8%). Z drugiej strony, w makroregionie województwo mazowieckie noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły 34,0% noclegów ogółem. Największy udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym wystąpił w regionie warszawskim stołecznym (36,5%).

¹ Dotyczy obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

Tablica 13. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według makroregionów i regionów statystycznych

Table 13. Nights spent in tourist accommodation establishments in 2017 by macroregion and statistical region

Wyszczególnienie Specification	Noclegi udzielone: Nights spent:						
	ogółem total		turystom krajowym by domestic tourists		turystom zagranicznym by foreign tourists		ogółem total =100%
	w tys. in thous.	%	w tys. in thous.	%	w tys. in thous.	%	
POLSKA POLAND	83 880,9	100	67 175,7	100	16 705,2	100	19,9
Makroregion południowy	18 976,1	22,6	14 592,7	21,7	4 383,3	26,2	23,1
małopolskie	13 165,7	15,7	9 612,3	14,3	3 553,4	21,3	27,0
śląskie	5 810,3	6,9	4 980,4	7,4	830,0	5,0	14,3
Makroregion północno-zachodni	19 106,9	22,8	14 674,3	21,8	4 432,5	26,5	23,2
wielkopolskie	3 688,1	4,4	3 048,9	4,5	639,2	3,8	17,3
zachodniopomorskie	14 057,5	16,8	10 596,0	15,8	3 461,5	20,7	24,6
lubuskie	1 361,2	1,6	1 029,5	1,5	331,8	2,0	24,4
Makroregion południowo-zachodni	9 411,2	11,2	7 862,0	11,7	1 549,2	9,3	16,5
dolnośląskie	8 490,5	10,1	7 048,4	10,5	1 442,1	8,6	17,0
opolskie	920,7	1,1	813,6	1,2	107,1	0,6	11,6
Makroregion północny	16 710,0	19,9	14 568,4	21,7	2 141,6	12,8	12,8
kujawsko-pomorskie	4 271,4	5,1	3 980,8	5,9	290,6	1,7	6,8
warmińsko-mazurskie	3 131,9	3,7	2 731,8	4,1	400,0	2,4	12,8
pomorskie	9 306,7	11,1	7 855,8	11,7	1 450,9	8,7	15,6
Makroregion centralny	4 017,3	4,8	3 570,5	5,3	446,8	2,7	11,1
łódzkie	2 342,9	2,8	1 977,9	2,9	364,9	2,2	15,6
świętokrzyskie	1 674,4	2,0	1 592,5	2,4	81,9	0,5	4,9
Makroregion wschodni	6 779,6	8,1	6 044,2	9,0	735,4	4,4	10,8
lubelskie	2 149,4	2,6	1 938,2	2,9	211,2	1,3	9,8
podkarpackie	3 384,9	4,0	3 081,3	4,6	303,7	1,8	9,0
podlaskie	1 245,3	1,5	1 024,7	1,5	220,6	1,3	17,7
Makroregion województwo mazowieckie	8 880,0	10,6	5 863,6	8,7	3 016,4	18,1	34,0
warszawski stołeczny	7 601,7	9,1	4 827,5	7,2	2 774,1	16,6	36,5
mazowiecki regionalny	1 278,3	1,5	1 036,0	1,5	242,3	1,5	19,0

Istotne różnicowania pod względem odsetka noclegów udzielonych turystom zagranicznym występują między dwoma regionami obejmującymi wybrzeże Bałtyku. O ile noclegi udzielone turystom zagranicznym w województwie pomorskim stanowiły 15,6% noclegów ogółem, to w województwie zachodniopomor-

skim – 24,6%. Wysoki odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym występuje także w kilku województwach przygranicznych (lubuskim, podlaskim i dolnośląskim – odpowiednio 24,4%, 17,7% i 17,0%) oraz w regionie warszawskim stołecznym (36,5%) i województwie małopolskim (27,0%), gdzie ruch turystyczny koncentruje się w największych miastach – w Warszawie i Krakowie.

Tablica 14. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. według wybranych miesięcy, makroregionów i regionów statystycznych (w tys.)

Table 14. Nights spent in tourist accommodation establishments in 2017 by selected month, macroregion and statistical region (in thous.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem styczeń – grudzień 2017 r. Total January – December 2017	Lipiec July	Sierpień August	Lipiec i sierpień July and August	
				razem total	ogółem total =100%
POLSKA POLAND	83 880,9	12 437,3	12 178,8	24 616,0	29,3
Makroregion południowy	18 976,1	2 299,3	2 401,7	4 701,0	24,8
małopolskie	13 165,7	1 651,4	1 696,9	3 348,3	25,4
śląskie	5 810,3	647,9	704,8	1 352,7	23,3
Makroregion północno-zachodni	19 106,9	3 413,6	3 228,3	6 641,9	34,8
wielkopolskie	3 688,1	488,6	472,4	961,1	26,1
zachodniopomorskie	14 057,5	2 686,3	2 545,2	5 231,6	37,2
lubuskie	1 361,2	238,6	210,7	449,3	33,0
Makroregion południowo-zachodni	9 411,2	1 123,7	1 152,3	2 276,0	24,2
dolnośląskie	8 490,5	990,5	1 028,7	2 019,2	23,8
opolskie	920,7	133,2	123,6	256,9	27,9
Makroregion północny	16 710,0	3 297,4	3 111,4	6 408,7	38,4
kujawsko-pomorskie	4 271,4	495,2	499,2	994,4	23,3
warmińsko-mazurskie	3 131,9	651,3	608,7	1 260,0	40,2
pomorskie	9 306,7	2 150,9	2 003,5	4 154,4	44,6
Makroregion centralny	4 017,3	443,1	427,7	870,8	21,7
łódzkie	2 342,9	250,2	237,1	487,4	20,8
świętokrzyskie	1 674,4	192,8	190,6	383,4	22,9
Makroregion wschodni	6 779,6	1 013,2	999,8	2 013,1	29,7
lubelskie	2 149,4	323,9	313,3	637,2	29,6
podkarpackie	3 384,9	485,4	498,8	984,2	29,1
podlaskie	1 245,3	204,0	187,7	391,7	31,5
Makroregion województwo mazowieckie	8 880,0	846,9	857,5	1 704,5	19,2
warszawski stołeczny	7 601,7	704,5	713,7	1 418,3	18,7
mazowiecki regionalny	1 278,3	142,4	143,8	286,2	22,4

Najwięcej noclegów udzielono turystom zagranicznym w następujących regionach: w województwie małopolskim, województwie zachodniopomorskim i regionie warszawskim stołecznym – odpowiednio 21,3%, 20,7% i 16,6% spośród wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Polsce, najmniej zaś w województwach: świętokrzyskim – 0,5% oraz w polskim – 0,6%.

Największa sezonowość w okresie wakacyjnym (udział noclegów udzielonych w lipcu i sierpniu w ogólnej liczbie noclegów w całym roku) wystąpiła w makroregionie północnym – 38,4% i północno-zachodnim – 34,8%, a najmniejsza w makroregionie województwo mazowieckie – 19,2%. Spośród 17 regionów największy udział noclegów udzielonych w tych dwóch miesiącach miały: województwo pomorskie – 44,6%, województwo warmińsko-mazurskie – 40,2%, województwo zachodniopomorskie – 37,2% i województwo lubuskie 33,0%, a najmniejszy regiony: warszawski stołeczny – 18,7% i województwo łódzkie – 20,8%. W czterech województwach obejmujących góry: śląskie, małopolskie, dolnośląskie i podkarpackie, ale również w województwie kujawsko-pomorskim oraz regionach warszawskim stołecznym i mazowieckim regionalnym, nieco więcej noclegów udzielono w sierpniu niż w lipcu. Odwrotne zjawisko (więcej noclegów udzielonych w lipcu) zaobserwowano m.in. w województwach w pasie nadmorskim (zachodniopomorskie, pomorskie) i pojezierzy (warmińsko-mazurskie) oraz w części zachodniej kraju (lubuskie, wielkopolskie).

* * * * *

Jeszcze ciekawszy obraz wyłania się z analizy udzielonych noclegów w ujęciu powiatowym. Spośród 380 powiatów i miast na prawach powiatu analizie poddano 76 powiatów zaliczonych do górnej grupy kwintylowej według liczby udzielonych noclegów. Pierwsze trzy lokaty co do liczby noclegów, tak jak w kilku poprzednich latach, zajęły kolejno: Warszawa (6 160,2 tys.), Kraków (5 270,6 tys.) oraz powiat kołobrzeski (4 627,3 tys.) i łącznie koncentrowały one prawie 1/5 (19,1%) wszystkich noclegów w 2017 r. (w 2016 r. – 19,0%). Rozszerzenie listy liderów o kolejne powiaty aż do pozycji 19 (górna grupa półdecylowa – 5% powiatów o najwyższej liczbie udzielonych noclegów) pokazuje podobnie jak dla roku 2016 następujące prawidłowości:

1. występuje silna koncentracja udzielonych noclegów – na 19 powiatów należących do górnej grupy półdecylowej przypada ponad 1/2 (52,5%) wszystkich noclegów udzielonych w Polsce,
2. górna grupa półdecylowa obejmuje zdecydowaną większość obszaru polskiego wybrzeża Bałtyku (kolejno powiaty: kołobrzeski, Świnoujście, pucki, kamieński, gryficki, sławieński, koszaliński),
3. wśród 19 najwyżej lokowanych powiatów jest 6 największych miast charakteryzujących się szczególnie wartościowymi zasobami dziedzictwa kulturowego (kolejno: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Poznań i Łódź),
4. wśród powiatów należących do górnej grupy półdecylowej znajdują się także powiaty górskie (kolejno: tatrzański, nowosądecki, jeleniogórski, kłodzki i cieszyński),
5. w gronie 5% najwyżej lokowanych powiatów znalazł się także nie wymieniony wcześniej powiat aleksandrowski z uzdrowiskiem w Ciechocinku – warto zaznaczyć, że część powiatów wskazanych powyżej wśród powiatów nadmorskich lub górskich ma także miejscowości o charakterze uzdrowskim.

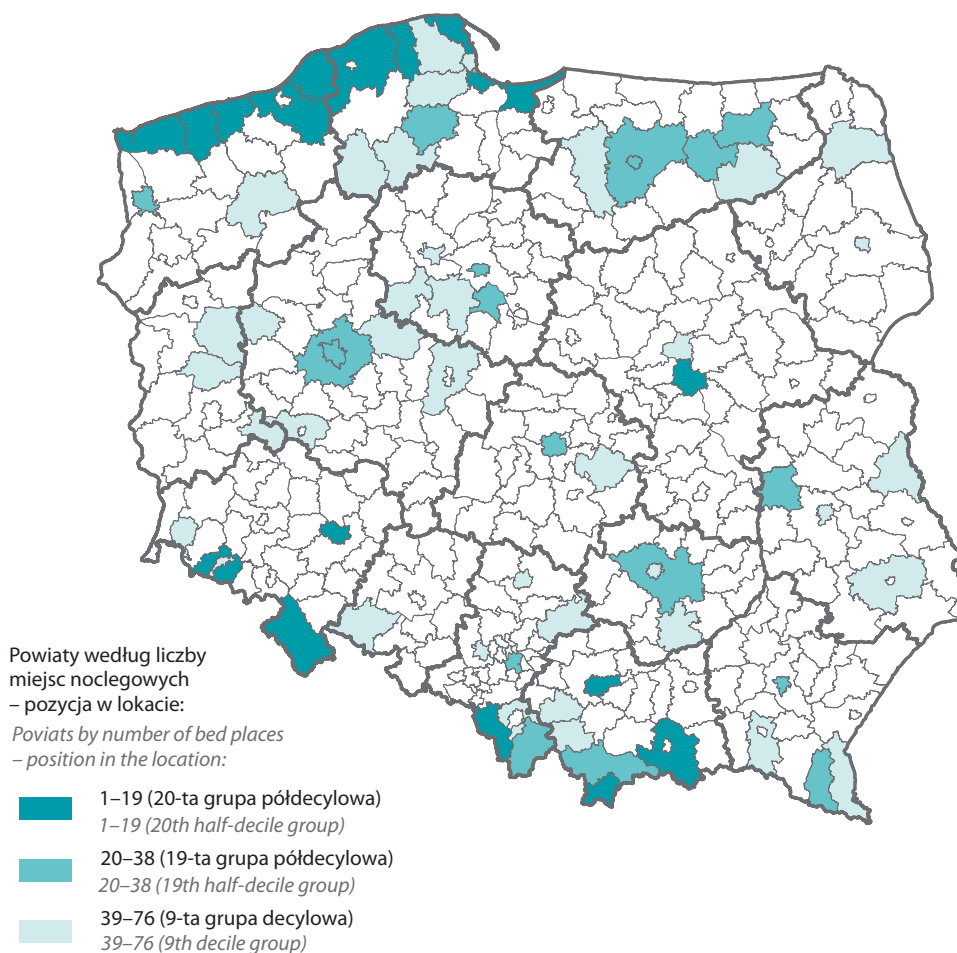
Rozszerzenie analizy do całej górnej grupy decylowej (38 powiatów o najwyższej liczbie udzielonych noclegów) pokazuje, że koncentruje ona nieco ponad 2/3 (68,0%) wszystkich noclegów.

Wśród powiatów dopełniających górną grupę decylową (lokaty od 20 do 38) są:

- kolejne powiaty nadmorskie: słupski, Sopot, nowodworski i lęborski,
- dalsze duże miasta: Szczecin, Katowice, Toruń, Lublin i Bydgoszcz,
- powiaty górskie: nowotarski, leski, lubański, krośnieński, bielski,
- powiaty z miejscowościami uzdrowskimi poza pasmami górskimi: buski, puławski, inowrocławski,
- na Warmii i Mazurach: mrągowski,
- oraz powiat legionowski pod Warszawą obejmujący Zalew Zegrzyński.

Mapa 8. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.

Map 8. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of bed places in tourist accommodation establishments in 2017

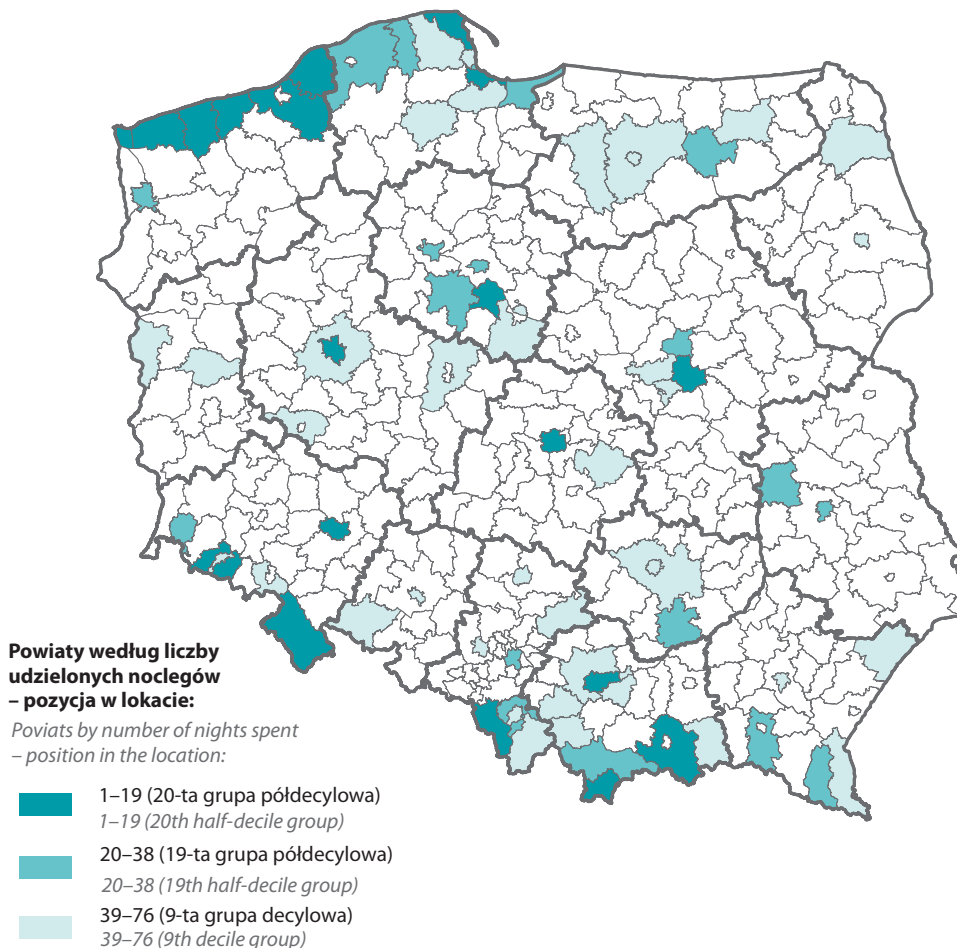
Analiza całej górnej grupy kwintylowej ukazuje silne zróżnicowania udzielonych noclegów zarówno między województwami, jak i wewnątrz województw. Wśród 76 powiatów należących do 20% o najwyższej liczbie udzielonych noclegów skoncentrowanych jest 4/5 (80,0%) wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2017 roku. Dopełnienie górnej grupy kwintylowej powiatami należącymi do drugiej w kolejności grupy decylowej o największej liczbie udzielonych noclegów (poz. od 39 do 76) wskazuje na następujące najważniejsze prawidłowości w tej grupie powiatów:

- 9 z nich są to miasta liczące ponad 100 tys. mieszkańców (kolejno: Rzeszów, Olsztyn, Białystok, Częstochowa, Gdynia, Kielce, Bielsko-Biała, Gliwice i Opole),
- 4 powiaty znajdują się na Warmii i Mazurach lub Pojezierzu Augustowskim (kolejno: giżycki, olsztyński, ostródzki, augustowski), a 2 powiaty w pasie pojezierzy na Pomorzu Gdańskim (kościerski i gdański) – łącznie 6 powiatów w pasie pojezierzy,
- powiat wejherowski dopełnia pas nadmorski,
- pozostałe powiaty albo dysponują istotnymi walorami przyrodniczymi (obszary górskie, jeziora) lub kulturowymi, albo wykorzystują swoją lokalizację w pobliżu większych miast, szlaków komunikacyjnych lub miejsc pielgrzymkowych.

Wśród analizowanych 76 powiatów z górnej grupy kwintylowej najwyższy wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych mają kolejno powiaty: inowrocławski (70,8%), aleksandrowski (69,3%), buski (68,1%), lubaczowski (67,5%), kołobrzeski (64,7%), krośnieński (60,9%), Świnoujście (56,9%) oraz Warszawa (56,5%) – wszystkie te powiaty z wyjątkiem stolicy mają na swoim terenie uzdrowiska.

Mapa 9. Lokalizacja powiatów i miast na prawach powiatu z górnej grupy kwintylowej lokaty według liczby noclegów udzielonych turystom w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.

Map 9. Location of poviats and cities with poviat status of upper quintile rating by number of overnight stays of tourist in tourist accommodation establishments in 2017

Rozdział 4

Chapter 4

Przestrzenne zróżnicowanie potencjału turystycznego między województwami w Polsce

Potencjał turystyczny województwa tworzą jego walory przyrodnicze, kulturowe, infrastruktura turystyczna oraz dostępność komunikacyjna. Najczęściej jednak jest on określany poprzez liczbę turystycznych obiektów noclegowych czy miejsc noclegowych oferowanych turystom, a jego wykorzystanie mierzone m.in. poprzez liczbę korzystających, liczbę udzielonych noclegów, średnią długość pobytu turystów w obiektach.

Oprócz charakterystyk liczbowych, do statystycznego opisu zjawisk turystycznych wykorzystuje się najczęściej wskaźniki natężenia. W literaturze¹ wykorzystywane są miary odnoszące się do liczby mieszkańców lub powierzchni.

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wskaźnikami odnoszącymi się do liczby mieszkańców są m.in.:

- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata (iloraz liczby udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców).

Odniesienie wielkości zjawiska do powierzchni badanej jednostki terytorialnej przedstawiają następujące wskaźniki:

- gęstości bazy noclegowej (iloraz liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²),
- gęstości ruchu (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do powierzchni w km²).

Do wskaźników charakteryzujących bazę turystyczną należą również m.in.:

- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (iloraz liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych),
- wskaźnik rozwoju bazy gastronomicznej (iloraz sumy liczby korzystających z noclegów i ludności do liczby miejsc konsumpcyjnych).

Jako miara natężenia ruchu turystycznego jest również używany wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (iloraz liczby udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych).

W 2017 r. średnio w Polsce na 100 km² przypadało 3,4 turystycznych obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych). Wskaźniki przekraczające średnią krajową odnotowano w województwach: małopolskim – 10,1 obiektu na 100 km², pomorskim – 8,9, zachodniopomorskim – 6,3, śląskim – 5,2 oraz dolnośląskim – 4,8. Łącznie w wymienionych województwach zlokalizowanych jest 58,1% wszystkich zasobów bazy noclegowej. Wśród turystycznych obiektów noclegowych w Polsce dominują obiekty hotelowe, stanowiące 38,0% ogółu obiektów, przy czym w 6 województwach (mazowieckim, łódzkim, świętokrzyskim, opolskim, śląskim i wielkopolskim) stanowią one ponad połowę, w tym w województwie mazowieckim – 62,3%. Najmniejszy odsetek obiektów tego typu występuje w województwie zachodniopomorskim (19,4%) i pomorskim (21,0%). Kolejną znaczącą grupę stanowią pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne (26,5% wszystkich obiektów w kraju). Największy ich udział w bazie noclegowej odnotowano w województwach: pomorskim (41,1%), małopolskim (36,2%), zachodniopomorskim (32,9%)

¹ J. Warszyńska, A. Jackowski Podstawy geografii turystyki, PWN Warszawa, 1979
W. Kurek (red. nauk.) Turystyka, PWN Warszawa, 2007

i podlaskim (30,5%). Ponad 10% ogółu obiektów noclegowych przypada na ośrodki wczasowe, których najwyższy odsetek odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (24,6%) oraz pomorskim (15,2%).

Średnia gęstość bazy noclegowej w Polsce w 2017 r. wyniosła 2,5 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano w 5 województwach, wśród których przodowało województwo małopolskie – 6,5 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni oraz pomorskie – 6,2 i zachodniopomorskie – 5,8. Najmniej miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni było w województwie podlaskim (0,7).

Średnia krajowa liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w odniesieniu do powierzchni jednostki terytorialnej (miara gęstości ruchu) wyniosła 102 osoby na 1 km², a najwyższe wartości odnotowano w województwach: małopolskim (323 turystów/km²), śląskim (211), dolnośląskim (167) i pomorskim (156), najmniejsze w: podlaskim (33) i lubelskim – (41).

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego (według Schneidera i Charvata) w 2017 r. wykazywały duże zróżnicowanie przestrzenne. Obrazują one odpowiednio: liczbę turystów oraz liczbę udzielonych im noclegów w przeliczeniu na 100 osób zamieszkujących dany obszar. Dla Polski wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera wyniósł 83, zaś według Charvata – 218. Wymienione wskaźniki najwyższe wartości osiągnęły w województwach: zachodniopomorskim, gdzie na każdych 100 mieszkańców przypadało 162 turystów i 824 udzielone noclegi, małopolskim – odpowiednio 145 i 389 oraz pomorskim – 123 i 401. Najmniej turystów oraz udzielonych noclegów w odniesieniu do liczby mieszkańców odnotowano w województwie opolskim – 43 turystów i 93 noclegi.

Najlepiej rozwiniętymi pod względem funkcji turystycznej Baretje`a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców) były województwa zachodniopomorskie i pomorskie, gdzie wartość wskaźnika przewyższała odpowiednio prawie czterokrotnie i ponad dwukrotnie średnią dla Polski. Najniższe wartości odnotowano w województwach: łódzkim, opolskim i śląskim – o połowę niższe niż średnia dla kraju i kilkukrotnie niższe niż dla przodujących województw.

W przypadku omawianych wskaźników odnoszących się do liczby mieszkańców – najwyższą lokatę, zarówno pod względem liczby miejsc noclegowych, liczby turystów, jak i udzielonych im noclegów, zajmuje województwo zachodniopomorskie. O wysokiej pozycji województwa decydują przede wszystkim trzy czynniki: nadmorskie położenie, obecność uzdrowisk i niska gęstość zaludnienia. Na czele, pod względem wartości rozpatrywanych wskaźników, plasują się także województwa: pomorskie i małopolskie (i to pomimo relatywnie dużej gęstości zaludnienia).

Pod względem wskaźników odnoszących się do powierzchni województwa, na najwyższym miejscu lokuje się województwo małopolskie, m.in. ze względu na dużą gęstość zaludnienia i relatywnie niewielki obszar.

Z kolei analizując liczbę turystów korzystających z obiektów noclegowych w ciągu roku w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe (wskaźnik rozwoju bazy noclegowej), zauważyć można zróżnicowanie terytorialne pomiędzy województwami, w których turystyka ma charakter sezonowy lub całoroczny. Przeciętna wartość wskaźnika rozwoju bazy noclegowej była najwyższa w województwach: mazowieckim, łódzkim i śląskim, gdzie w ciągu roku na 1 miejsce przypadało odpowiednio 90, 59 i 55 turystów oraz w małopolskim i dolnośląskim po 49 osób. W województwach posiadających dużą liczbę miejsc sezonowych: zachodniopomorskim i pomorskim, wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wynosił odpowiednio 21 i 25. W Polsce średnio z jednego miejsca noclegowego w turystycznych obiektach noclegowych przez okres całego roku korzystało 41 turystów.

Liczba dni (nocy) spędzonych przez turystów w obiektach noclegowych wiąże się m.in. z celem pobytu. W kraju średni czas pobytu wyniósł 2,6 dnia. Znacznie dłużej przebywali turyści w obiektach noclegowych zlokalizowanych w województwach: zachodniopomorskim (5,1 dnia), kujawsko-pomorskim i pomorskim (po 3,3 dnia), w których większość stanowią obiekty o charakterze wczasowo-wypoczynkowym, a w przypadku kujawsko-pomorskiego i zachodniopomorskiego, występują także zakłady uzdrowiskowe. Najkrócej turyści korzystali z noclegów w województwie mazowieckim, łódzkim, wielkopolskim i podlaskim – niecałe 2 dni – co oznacza, że były to raczej przyjazdy służbowe niż typowo rekreacyjne, a turyści korzystali głównie z obiektów hotelowych.

Tablica 15. Wybrane wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej^a i jej wykorzystania według województw w 2017 r.Table 15. Selected indicators regarding accommodation^a and its occupancy by voivodship in 2017

Wyszczególnienie Specification	Wskaźnik Indicator						Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km ² Number of tourist accommodation establishments per 100 km ²
	funkcji turystycznej Baretje`a of tourist function by Baretje`s (miejsca noclegowe na 100 mieszk.) (bed places per 100 inhabitants)	intensywności ruchu turystycznego of the intensity of tourism development		rozwoju bazy noclegowej tourist accommodation development rate (korzystający do miejsc noclegowych) (tourists in compare to bed places)	gęstości of density		
		według Schneidera by Schneider (korzystający z noclegów na 100 mieszk.) (tourists per 100 inhabitants)	według Charvata by Charvat (noclegi udzielone turystom na 100 mieszk.) (nights spent per 100 inhabitants)		ruchu turystycznego tourist traffic (korzystający z noclegów na 1 km ²) (tourists per 1 km ²)	bazy noclegowej tourist accommodation establishments (miejsca noclegowe na 1 km ²) (bed places per 1 km ²)	
POLSKA	2,0	83,3	218,3	41,3	102,3	2,5	3,4
Dolnośląskie	2,3	114,5	292,5	49,0	166,6	3,4	4,8
Kujawsko-pomorskie	1,6	62,1	205,1	40,0	72,0	1,8	2,3
Lubelskie	1,2	48,2	100,9	39,5	40,9	1,0	1,8
Lubuskie	1,8	65,1	133,9	36,4	47,3	1,3	2,1
Łódzkie	0,9	52,7	94,5	58,9	71,8	1,2	1,8
Małopolskie	2,9	144,7	388,8	49,3	322,8	6,5	10,1
Mazowieckie	1,1	94,8	165,3	89,8	143,2	1,6	1,6
Opolskie	1,0	42,6	92,9	42,3	44,8	1,1	1,8
Podkarpackie	1,5	57,6	159,1	37,2	68,7	1,8	3,3
Podlaskie	1,2	56,3	105,1	47,6	33,0	0,7	1,3
Pomorskie	4,9	123,4	401,2	25,0	156,4	6,2	8,9
Śląskie	1,0	57,0	127,6	55,0	210,5	3,8	5,2
Świętokrzyskie	1,3	46,4	134,0	34,9	49,6	1,4	2,1
Warmińsko-mazurskie	2,8	88,0	218,3	30,9	52,2	1,7	2,1
Wielkopolskie	1,2	57,6	105,8	46,9	67,3	1,4	2,3
Zachodniopomorskie	7,8	161,7	823,7	20,8	120,6	5,8	6,3

a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

a Data concern tourist accommodation establishments possessing 10 or more bed places.

O atrakcyjności turystycznej województw decydują w różnym stopniu ich walory przyrodnicze, przygotowanie terenu do uprawiania turystyki i rekreacji, jak również dostępność szczególnie cennych dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Ważnym elementem jest również infrastruktura komunikacyjna, a szczególnie sieć dróg, ponieważ środki transportu drogowego są najczęściej wykorzystywane przez turystów.

Zróźnicowania regionalne można bardziej szczegółowo przeanalizować na podstawie danych zawartych w kolejnej tabeli. Najbardziej korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi potencjału turystycznego charakteryzują się województwa:

- małopolskie – w odniesieniu do muzeów i szlaków turystycznych,
- dolnośląskie – w odniesieniu do liczby zabytków nieruchomych,
- świętokrzyskie – w odniesieniu do walorów przyrodniczych.

Tablica 16. Wartości wybranych wskaźników według województw

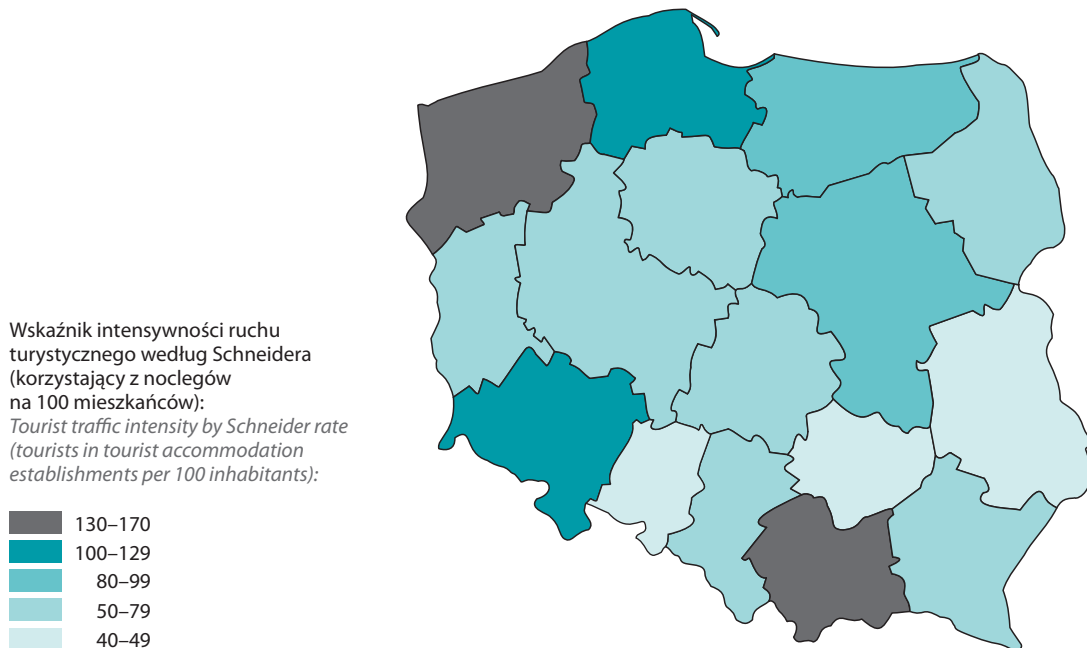
Table 16. Selected indicators by voivodship

Województwa Voivodships	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej w 2016 r. <i>Share of legal protected area with special natural values in total area in 2016</i>	Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^a (w km na 100 km ² powierzchni) w 2016 r. <i>Public roads with hard surface^a per 100 km² area in 2016</i>	Odsetek dróg krajowych o złym stanie nawierzchni ^{ab} w 2017 r. <i>The percentage of national roads with poor surface condition^{ab} in 2017</i>	Szlaki turystyczne ^a (w km na 100 km ² powierzchni) w 2017 r. <i>Tourist trails^a on 100 km² area in 2017</i>	Zwiedzający muzea na 1000 ludności w 2017 r. <i>Museum visitors per 1 000 population in 2017</i>	Obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków ^{ac} na 100 km ² powierzchni w 2017 r. <i>Objects inscribed on the register of monuments^{ac} per 100 km² of area in 2017</i>	Placówki gastronomiczne ^{ad} na 100 km ² powierzchni w 2017 r. <i>Catering units per 100 km² area in 2017</i>
POLSKA	32,5	94,1	13,9	25,0	976,1	24,0	6,1
Dolnośląskie	18,6	97,8	19,2	34,4	681,5	43,8	8,7
Kujawsko-pomorskie	31,8	98,4	19,1	33,5	571,3	19,1	3,9
Lubelskie	22,8	87,4	21,0	18,6	644,2	16,9	2,0
Lubuskie	38,1	62,3	28,6	45,2	249,0	32,1	2,6
Łódzkie	19,7	111,9	11,5	14,3	398,7	15,4	4,5
Małopolskie	53,0	164,7	11,6	61,6	3 147,9	39,4	12,5
Mazowieckie	29,7	104,3	16,4	14,4	2 035,6	20,8	15,5
Opolskie	27,7	89,4	13,6	16,3	358,2	35,2	4,0
Podkarpackie	44,9	93,3	12,7	12,9	609,6	28,1	3,9
Podlaskie	31,6	65,1	13,5	21,6	353,5	11,8	2,0
Pomorskie	32,7	73,5	9,8	17,9	1 426,0	19,4	7,8
Śląskie	22,0	177,0	12,3	52,8	355,7	33,1	13,6
Świętokrzyskie	64,6	122,1	9,1	22,7	517,8	16,2	5,0
Warmińsko-mazurskie	46,7	55,3	8,0	12,5	466,4	25,5	1,8
Wielkopolskie	31,6	97,1	20,3	18,9	341,9	26,0	3,9
Zachodniopomorskie	21,9	60,9	5,4	34,3	363,2	17,2	3,5

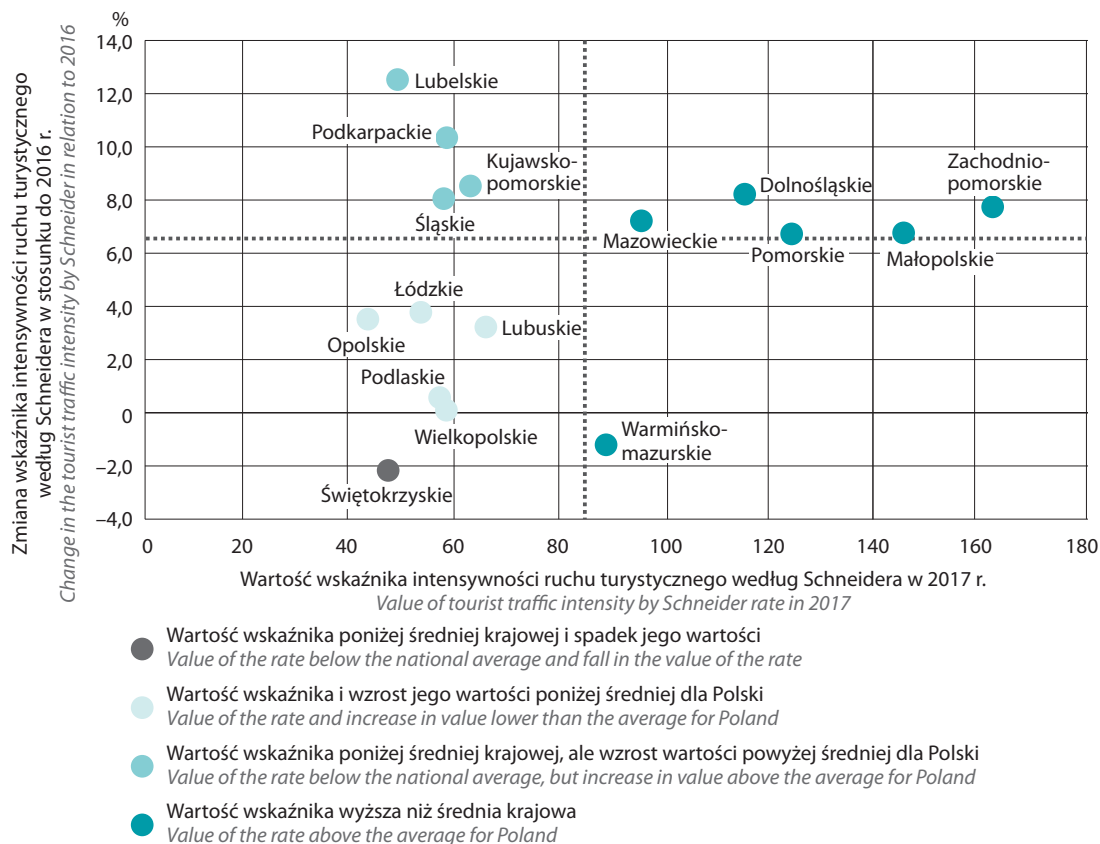
a Stan w dniu 31 XII. b Dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Zmiana w stosunku do roku poprzedniego może wynikać ze zmiany zarządcy dróg. c Dane dotyczące liczby obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków pochodzą z Narodowego Instytutu Dziedzictwa. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of December 31. b Data of General Directorate for National Roads and Motorways. The change compared to the previous year may result from the change of the road administrator. c Data concern number of objects inscribed on the register of monuments come from the National Heritage Board of Poland. d Data concern business entities in which the number of employees exceeds 9 persons.

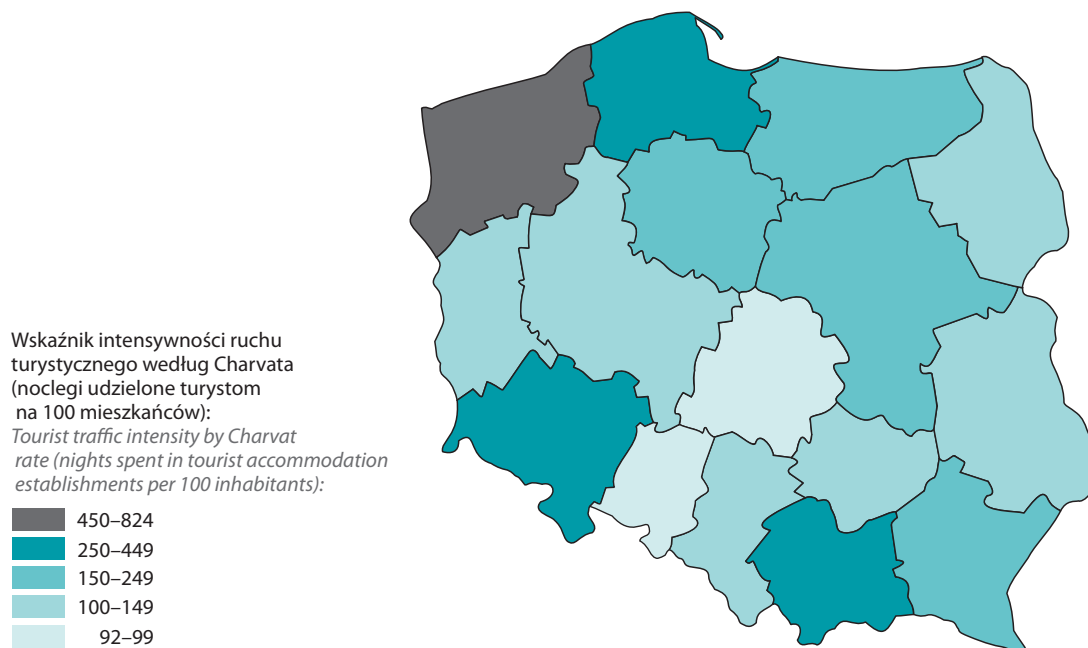
Mapa 10. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2017 r.
 Map 10. *Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2017*

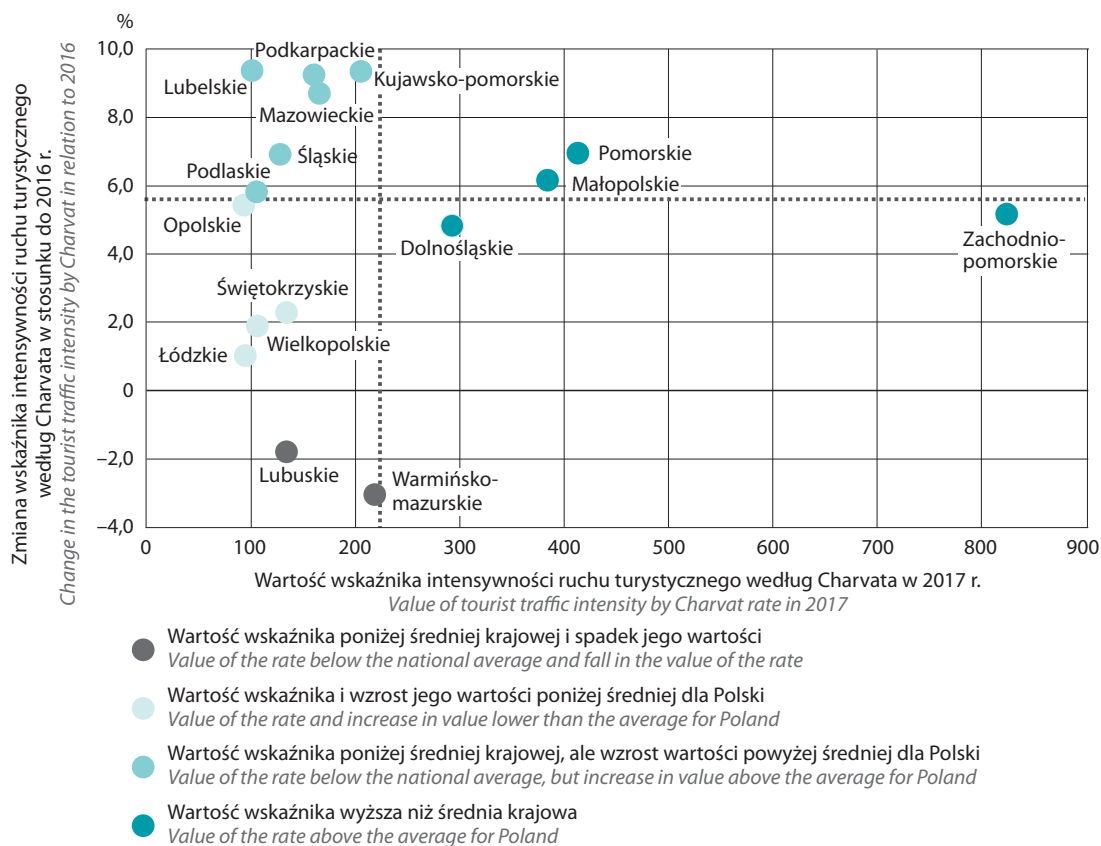
Wykres 16. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera dla województw w 2017 r.
 Chart 16. *Tourist traffic intensity by Schneider rate by voivodship in 2017*

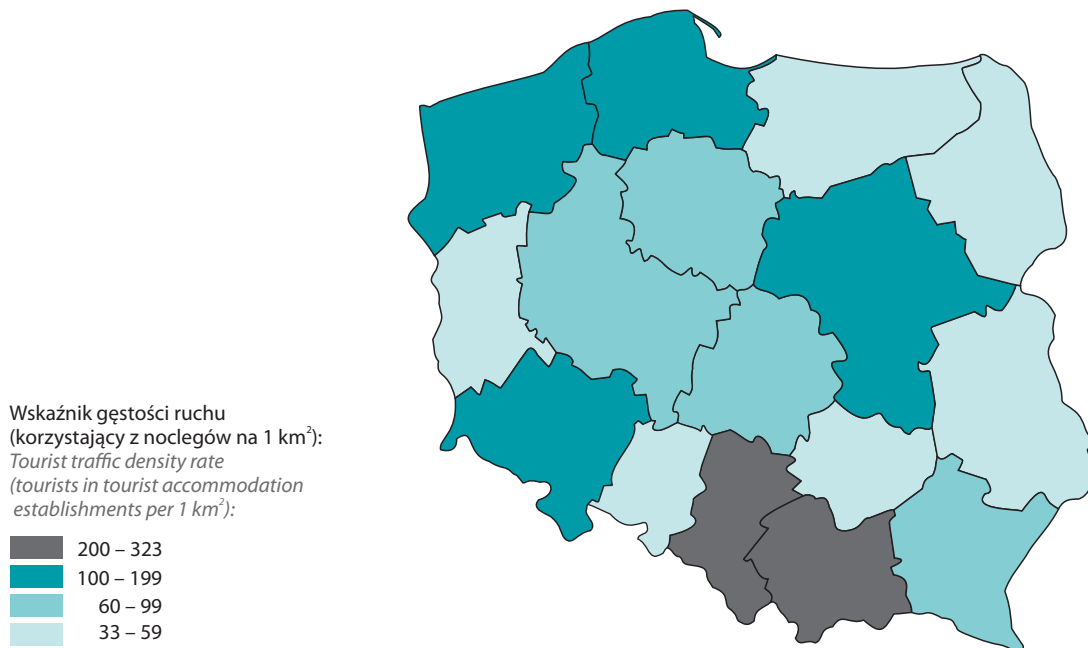
Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2017 r.
 Map 11. *Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2017*

Wykres 17. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata dla województw w 2017 r.
 Chart 17. *Tourist traffic intensity by Charvat rate by voivodship in 2017*

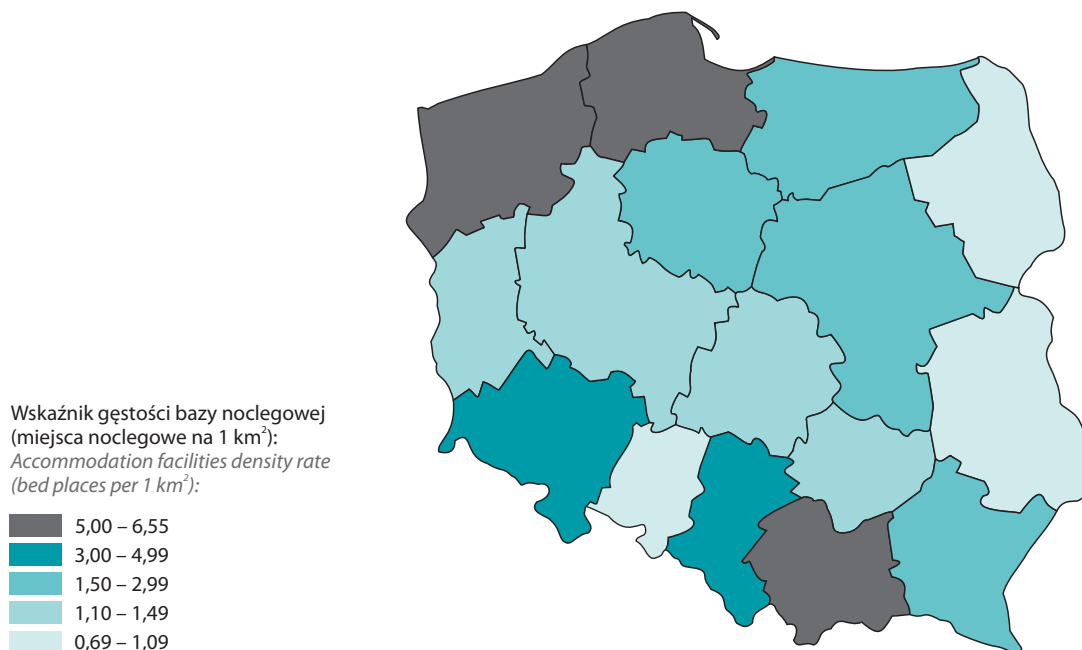
Mapa 12. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2017 r.
 Map 12. Tourist traffic density rate by voivodship in 2017

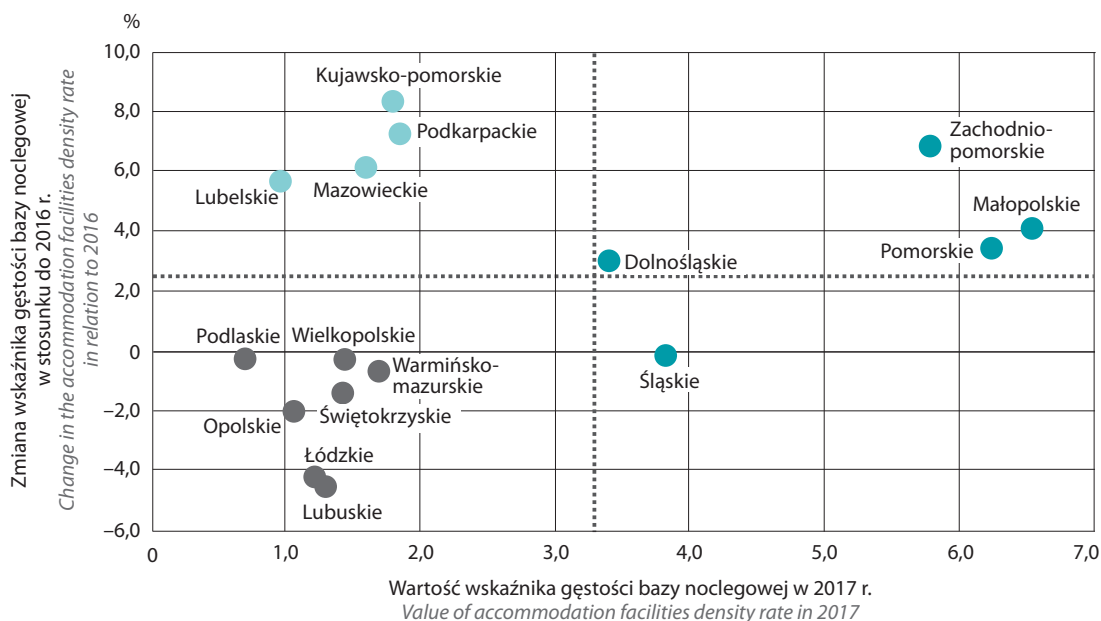
Wykres 18. Wskaźnik gęstości ruchu według województw w 2017 r.
 Chart 18. Tourist traffic density rate by voivodship in 2017

Mapa 13. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2017 r.
 Map 13. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2017

Wykres 19. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej według województw w 2017 r.
 Chart 19. Accommodation facilities density rate by voivodship in 2017

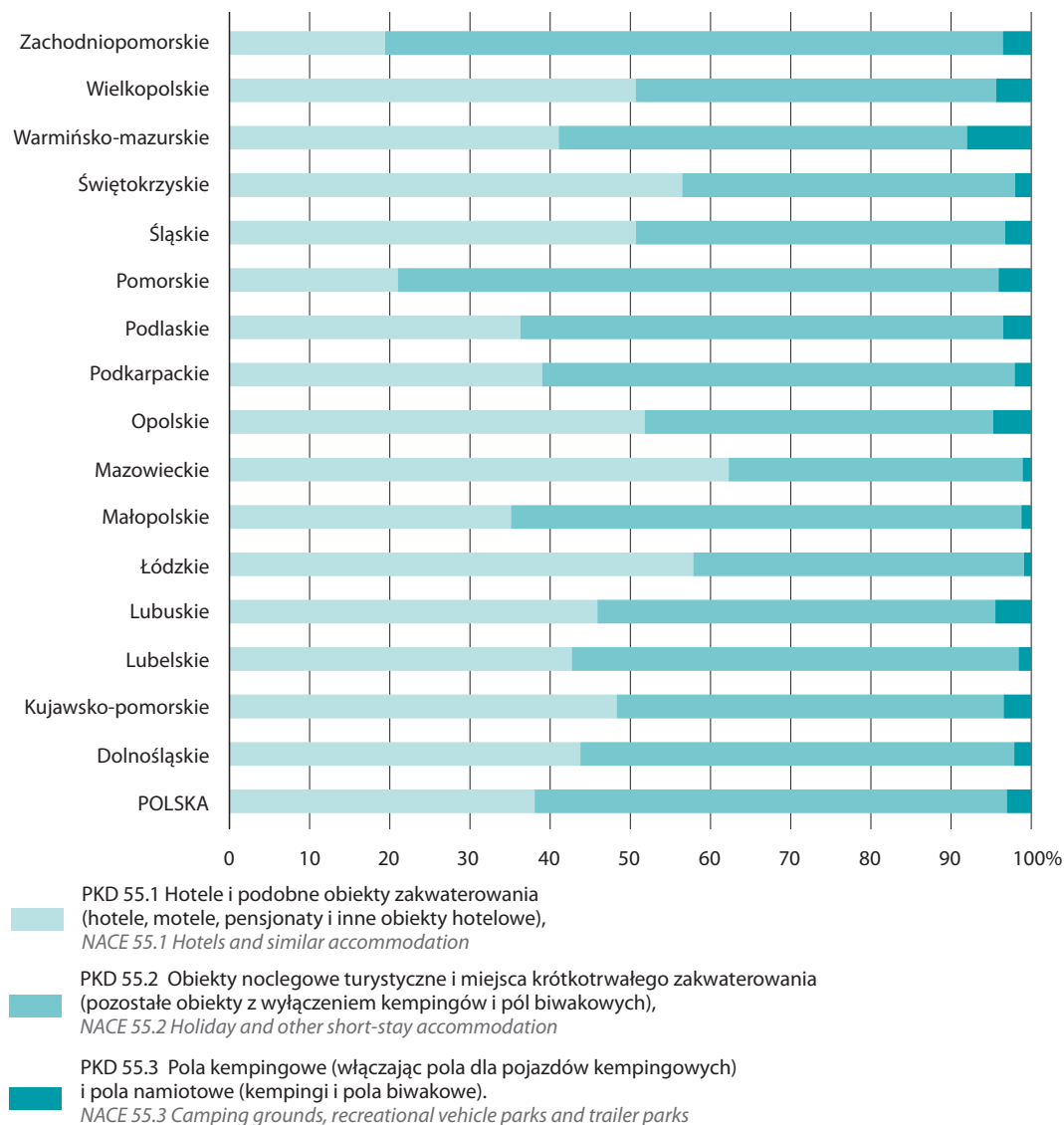
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i spadek jego wartości
 Value of the rate below the national average and fall in the value of the rate
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej, ale wzrost wartości powyżej średniej dla Polski
 Value of the rate below the national average, but increase in value above the average for Poland
- Wartość wskaźnika wyższa niż średnia krajowa
 Value of the rate above the average for Poland

W odniesieniu do 2016 r. największy wzrost ruchu turystycznego – co pokazują wartości wskaźników intensywności ruchu turystycznego według Schneidera, Charvata oraz gęstości ruchu – odnotowano w województwie lubelskim, co jednak wiąże się z relatywnie niskimi wartościami ww. wskaźników w tym województwie.

W 2017 r. hotele i podobne obiekty zakwaterowania, czyli obiekty zaliczone według PKD do grupy 55.1, w sześciu województwach stanowiły ponad połowę turystycznych obiektów noclegowych: w mazowieckim (62,3%), łódzkim (57,9%), świętokrzyskim (56,6%), opolskim (51,8%) oraz śląskim i wielkopolskim (po 50,7%). Z kolei najmniejszy udział obiektów zaliczonych do tej grupy obiektów w strukturze turystycznych obiektów noclegowych zaobserwowano w województwach: zachodniopomorskim (19,4%) i pomorskim (21,0%).

Wykres 20. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r. według PKD 55.1, 55.2, 55.3 i województw

Chart 20. Structure of tourist accommodation establishments in 2017 by NACE 55.1, 55.2, 55.3 and voivodship

Rozdział 5

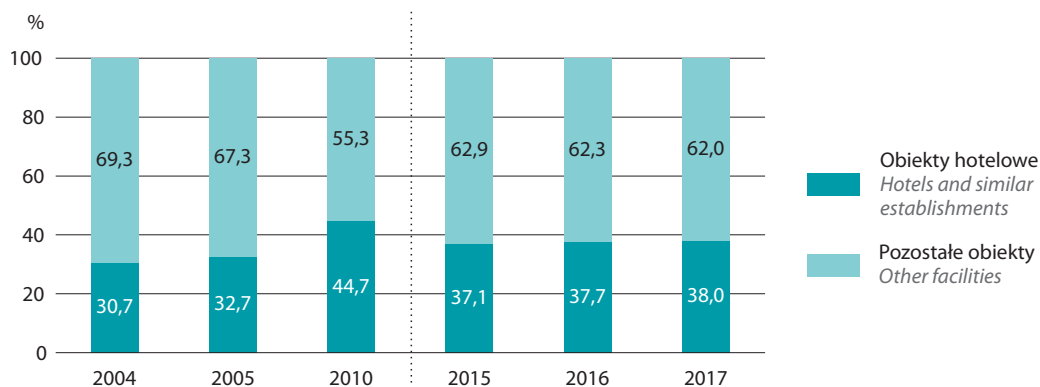
Chapter 5

Struktura i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej w latach 2004–2017

Uwaga: od 2012 r. dane dotyczące turystycznych obiektów noclegowych uwzględniają informacje o pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych – nie były one uwzględniane w latach wcześniejszych, co oznaczono na wykresach strukturą pionową linią przerywaną.

W okresie 2004–2017 odnotowano wzrost udziału obiektów hotelowych w strukturze turystycznej bazy noclegowej w Polsce¹. W 2017 r. udział ten wyniósł 38,0% (wzrost o 7,4 p. proc. w stosunku do 2004 r.). Udział miejsc noclegowych w obiektach hotelowych w 2017 r. wyniósł 43,4% (wzrost o 15,1 p. proc. w porównaniu do 2004 r.). W 2017 r. w Polsce zanotowano ponad dwukrotny wzrost liczby hoteli w porównaniu do roku 2004. Największy wzrost liczby hoteli dotyczył obiektów tzw. klasy średniej tj. 3-gwiazdkowych – 1 259 w 2017 r., o 834 obiekty więcej w stosunku do roku 2004, a liczba miejsc noclegowych w tego typu hotelach zwiększyła się z 51,8 tys. w 2004 r. do 113,1 tys. miejsc noclegowych w 2017 r. Najmniejsza zmiana liczby hoteli w stosunku do 2004 roku dotyczyła hoteli 5* – wzrost o 52 obiekty do 65, jednak w ujęciu względnym był to wzrost aż o 400% wobec 2004 r. W 2017 r. w hotelach 5* znajdowało się ok. 15,5 tys. miejsc noclegowych. W latach 2014–2017 zanotowano niewielki spadek liczby hoteli 1*, do poziomu z 2005 r.

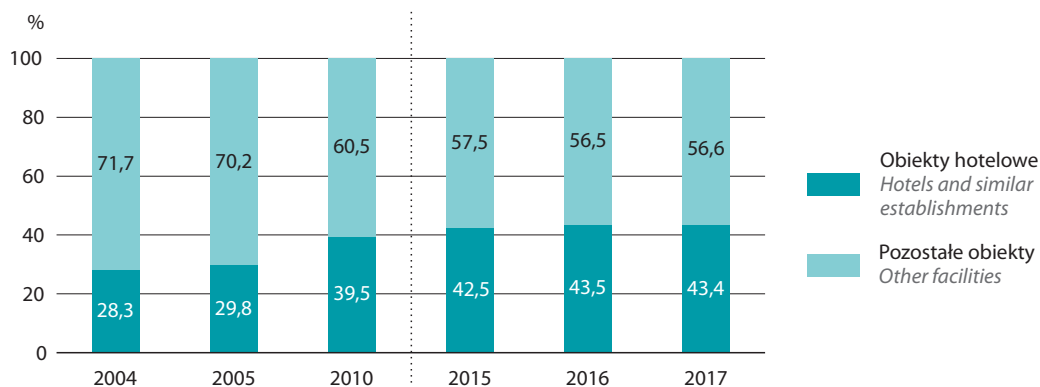
Wykres 21. Struktura turystycznych obiektów noclegowych w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca
Chart 21. Structure of tourist accommodation establishments between 2004 and 2017, as of July 31

¹ Pamiętać należy, że struktura ta w 2012 r. zmieniła się ze względu na włączenie do badania pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

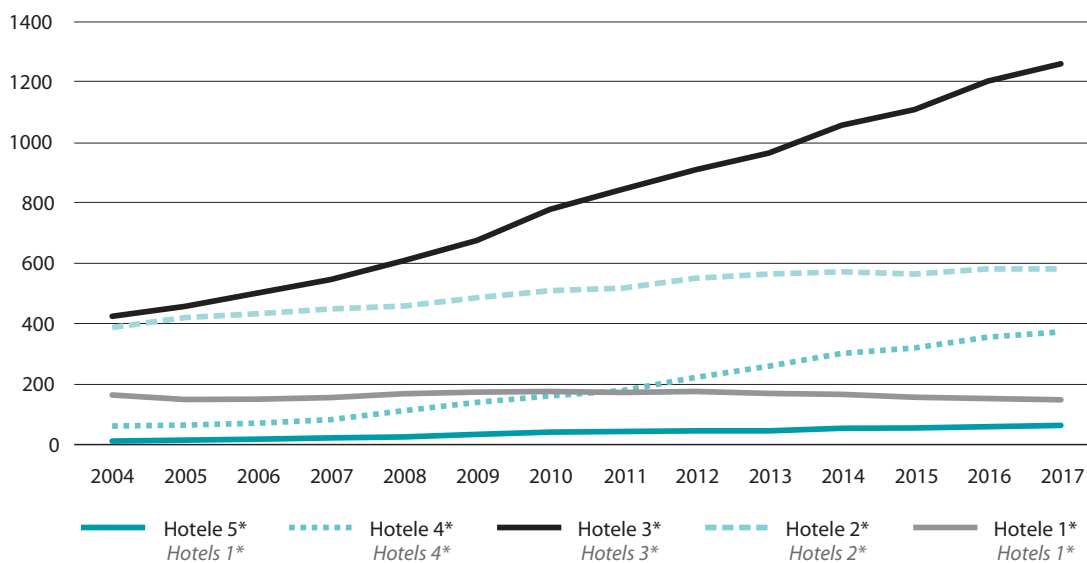
Wykres 22. Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca

Chart 22. Structure of bed places in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017, as of July 31

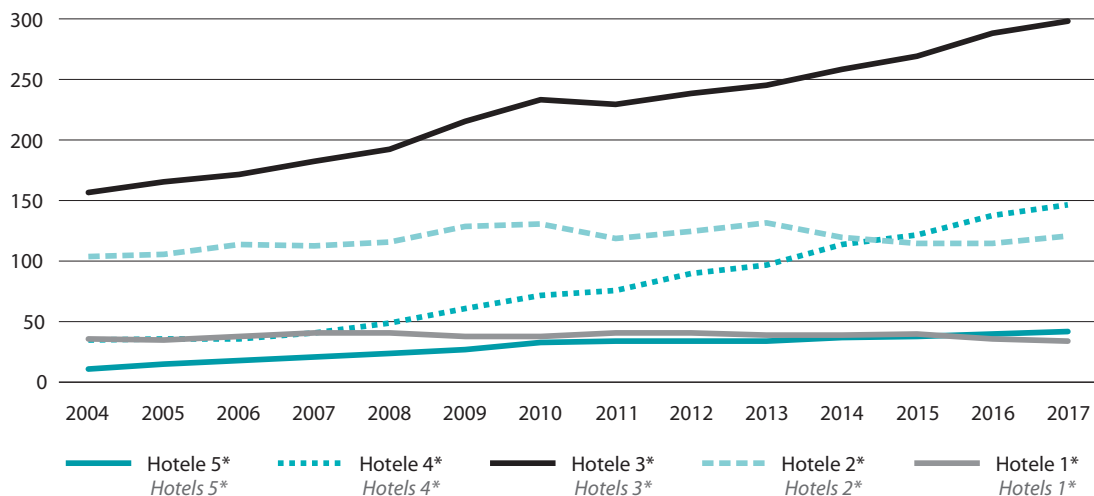
Wykres 23. Liczba hoteli w Polsce według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca

Chart 23. Number of hotels in Poland by category between 2004 and 2017, as of July 31

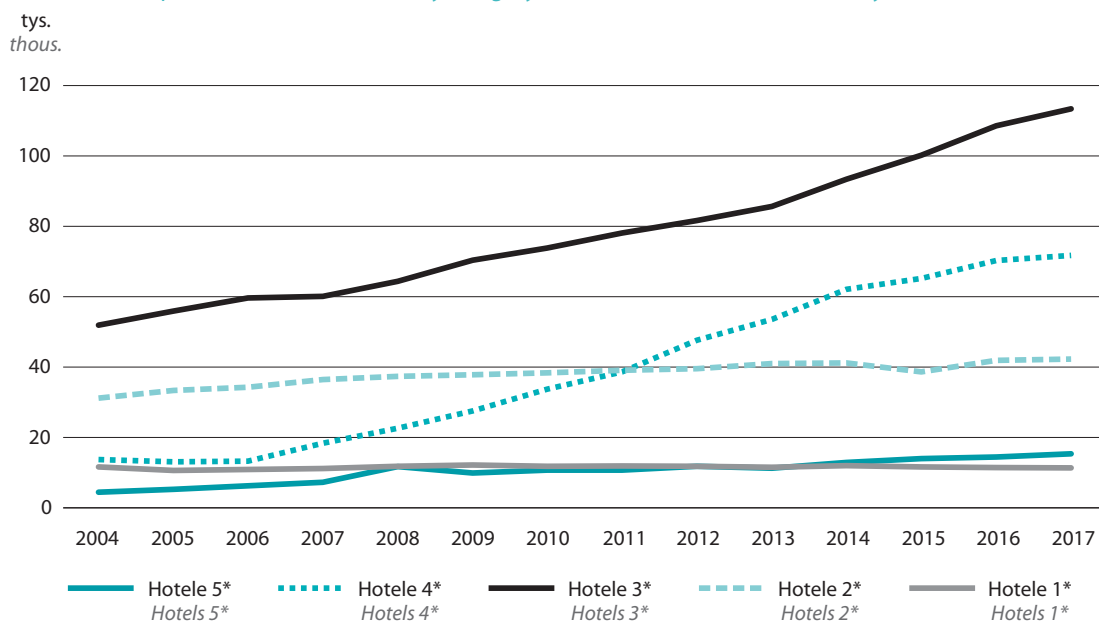
Wykres 24. Liczba hoteli w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca

Chart 24. Number of hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2017, as of July 31

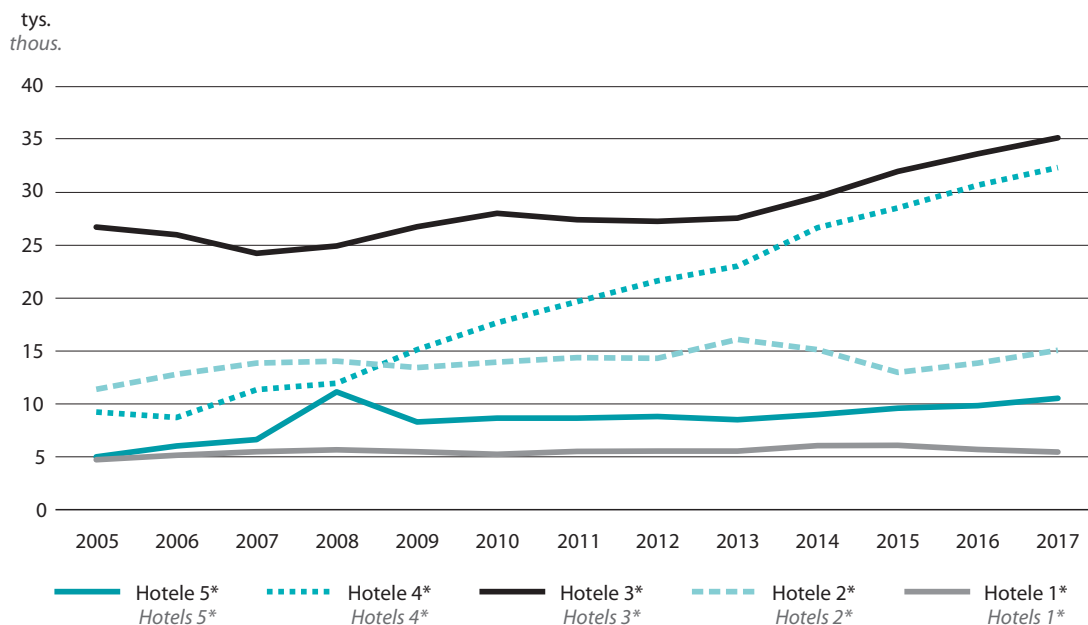
Wykres 25. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w Polsce według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca

Chart 25. Number of bed places in hotels in Poland by category between 2004 and 2017, as of July 31

Wykres 26. Liczba miejsc noclegowych w hotelach w miastach wojewódzkich (18) według kategorii w latach 2004–2017, stan w dniu 31 lipca

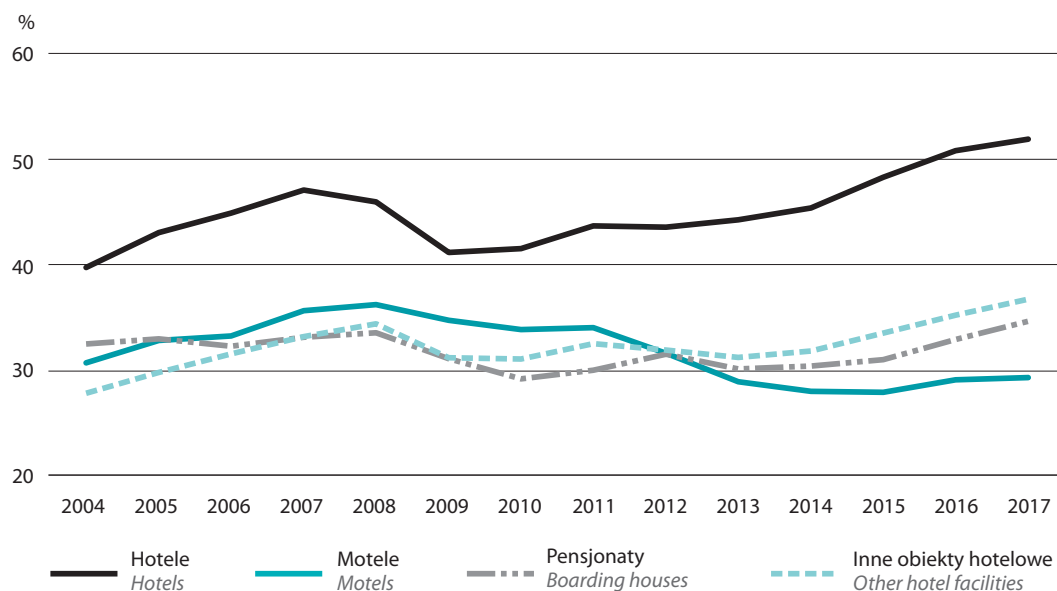
Chart 26. Number of bed places in hotels in voivodship cities (18) by category between 2004 and 2017, as of July 31

Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych ogólnie wykazuje tendencję wzrostową pomimo spadku w roku 2009 r. i utrzymującej się niskiej jego wartości także w 2010 r. Najwyższy stopień wykorzystania pokoi w okresie 2004–2017 odnotowano w hotelach o najwyższym standardzie, tj. 5*, w których wskaźnik ten wzrósł od 50,6% w 2004 r. do 67,3% w 2017 r.

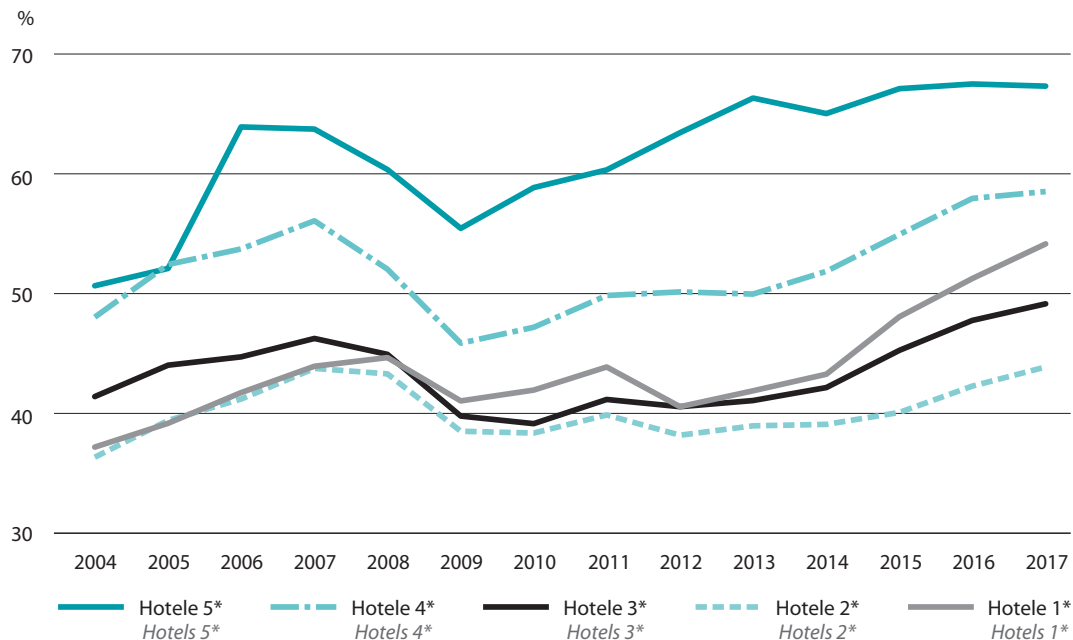
Wykres 27. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych w latach 2004–2017

Chart 27. Occupancy rate of rooms in hotels and similar establishments between 2004 and 2017

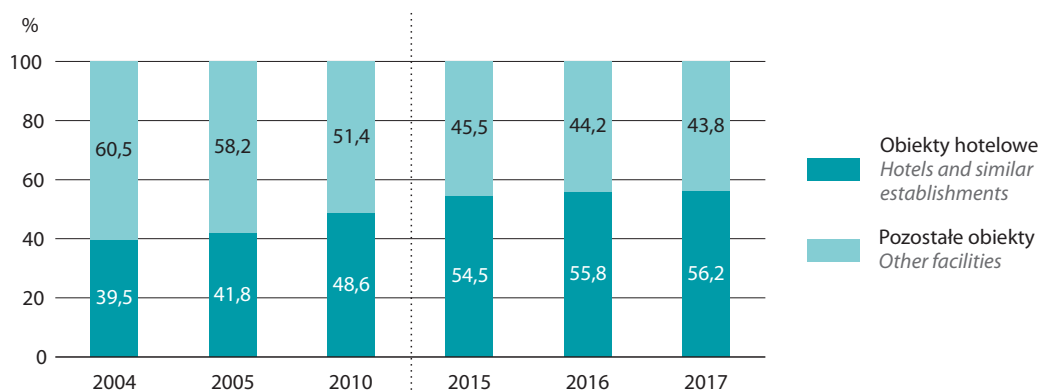
Wykres 28. Stopień wykorzystania pokoi w hotelach według kategorii w latach 2004–2017

Chart 28. Occupancy rate of rooms in hotels by category between 2004 and 2017

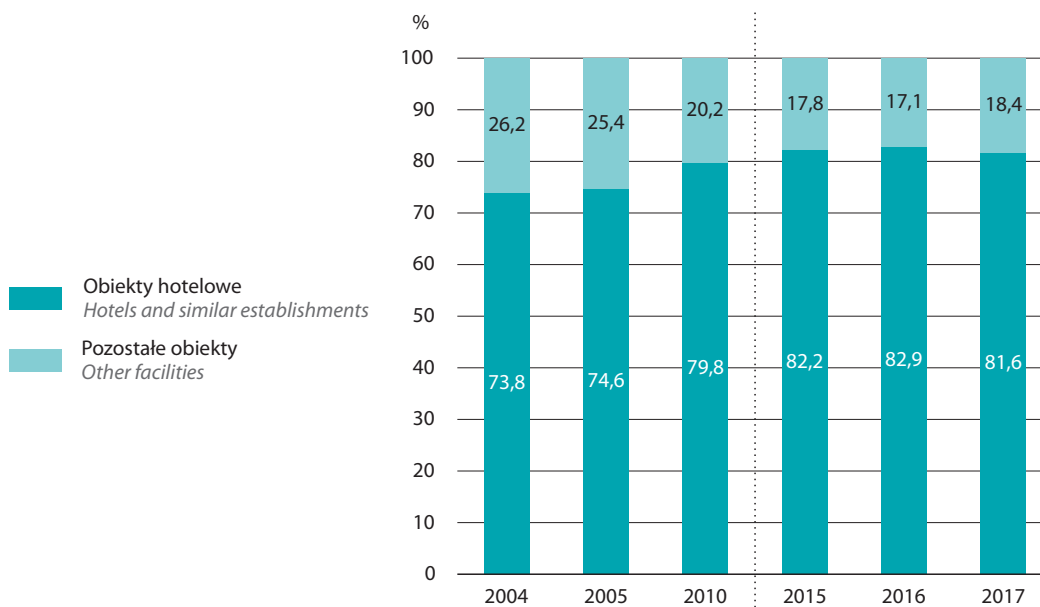
W okresie 2004–2017 istotnie wzrósł udział noclegów udzielonych w obiektach hotelowych do 56,2% (o 16,7 p. proc.). W latach 2004–2017 zaobserwowano tendencję wzrostową liczby noclegów udzielanych w turystycznych obiektach noclegowych – z 46,7 mln w 2004 r. do 83,9 mln w 2017 r. (wzrost o 79,8%), w tym turystom zagranicznym z 9,3 mln w 2004 r. do 16,7 mln w 2017 r. (wzrost o 79,6 %). Zdecydowana większość (około 80%) turystów zagranicznych przebywających w Polsce wybierała obiekty hotelowe, w 2004 r. było to 73,8%, a w 2017 r. 81,6%.

Wykres 29. Struktura udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017
 Chart 29. Structure of overnight stays in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017

Wykres 30. Struktura udzielonych noclegów turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych w latach 2004–2017

Chart 30. Structure of overnight stays of non-residents in tourist accommodation establishments between 2004 and 2017

Tablica 17. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w miesiącach wakacyjnych, w hotelach, uzdrowiskach w latach 2004–2017

Table 17. The number of overnight stays provided to foreign tourists in July and August, in hotels, health establishments in the period 2004–2017

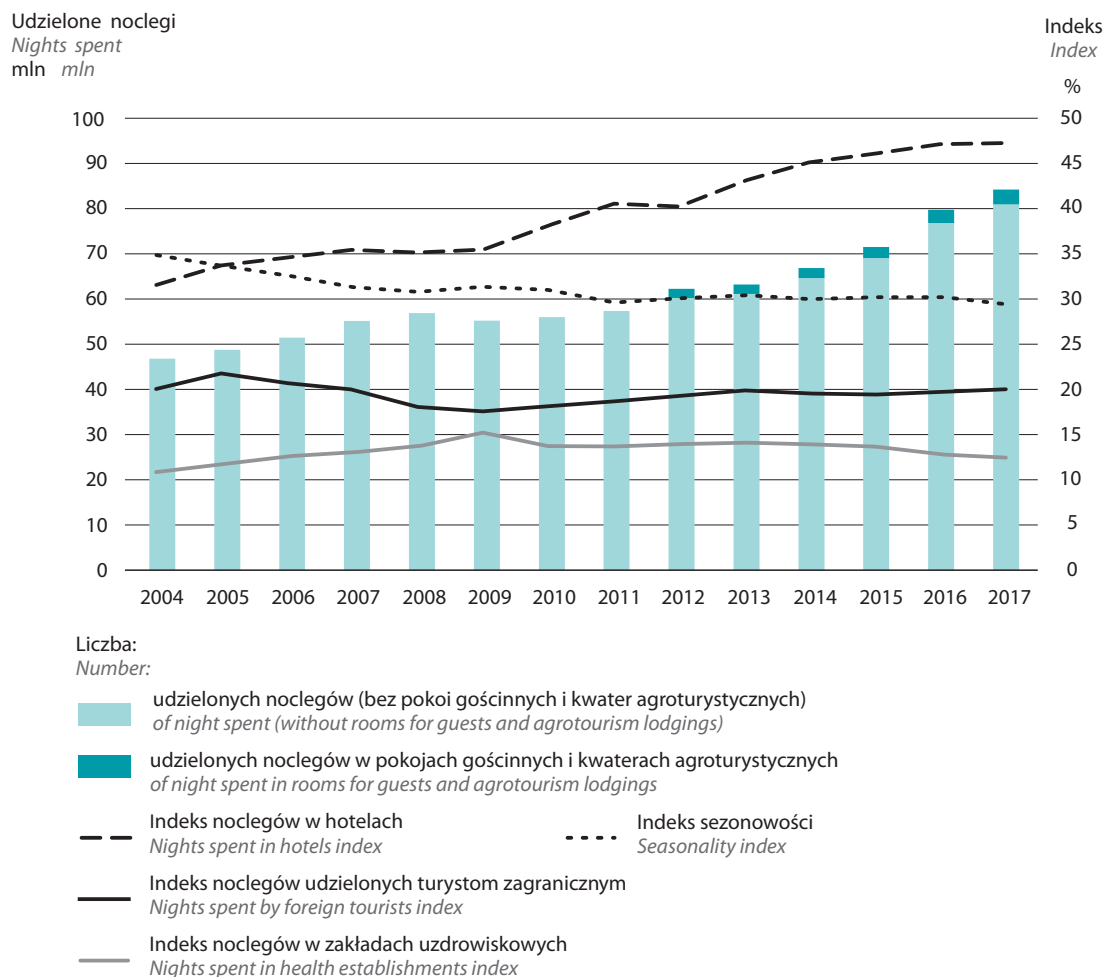
Lata Years	Udzielone noclegi Overnight stays (w mln in mln)							
	Ogółem Total	w tym of with						
		hotele hotels	zakłady uzdrowisko- we health esta- blishments	miesiące wakacyjne in July and August	Turyści zagraniczni Foreign tourists	hotele hotels	zakłady uzdrowisko- we health esta- blishments	miesiące wakacyjne in July and August
2004	46,7	14,7	5,0	16,2	9,3	6,3	0,7	2,6
2005	48,6	16,3	5,7	16,3	10,5	7,2	0,9	2,8
2006	51,2	17,6	6,4	16,7	10,6	7,2	0,9	2,7
2007	55,0	19,4	7,1	17,2	10,9	7,6	0,8	2,7
2008	56,6	19,8	7,7	17,4	10,2	7,0	0,8	2,5
2009	55,0	19,4	8,3	17,2	9,6	6,7	0,8	2,4
2010	55,8	21,2	7,6	17,2	10,1	7,1	0,6	2,5
2011	57,1	23,1	7,8	16,9	10,6	7,5	0,6	2,6
2012	62,0	24,9	8,6	18,6	11,9	8,5	0,3	2,9
2013	63,0	27,0	8,8	19,1	12,5	9,1	0,4	3,0
2014	66,6	29,9	9,2	19,9	13,0	9,7	0,4	3,2
2015	71,2	32,7	9,7	21,4	13,8	10,2	0,4	3,3
2016	79,4	37,2	10,2	23,8	15,6	11,6	0,4	3,8
2017	83,9	39,5	10,4	24,6	16,7	12,1	0,4	4,1
2004 = 100%	179,8	269,0	207,2	151,7	179,4	192,6	60,0	157,7

Indeks noclegów udzielonych w hotelach² w okresie 2004–2017 systematycznie wzrastał (wykres 31). Na początku tego okresu, tj. w 2004 r. wynosił on nieco ponad 31% natomiast w 2017 r. jego wartość osiągnęła 47%. Można zatem stwierdzić, że coraz częściej turyści wybierają hotele jako miejsce swojego zakwaterowania podczas wyjazdów turystycznych. Jest to oczywiście możliwe dzięki rozwojowi bazy noclegowej tego typu i poprawie sytuacji materialnej gospodarstw domowych.

² Indeks noclegów w hotelach = liczba noclegów udzielonych w hotelach podzielona przez liczbę noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych ogółem * 100%

Wykres 31. Indeksy: sezonowości, noclegów udzielonych turystom zagranicznym, noclegów w hotelach, noclegów w zakładach uzdrowiskowych w stosunku do liczby udzielonych noclegów w poszczególnych latach okresu 2004–2017

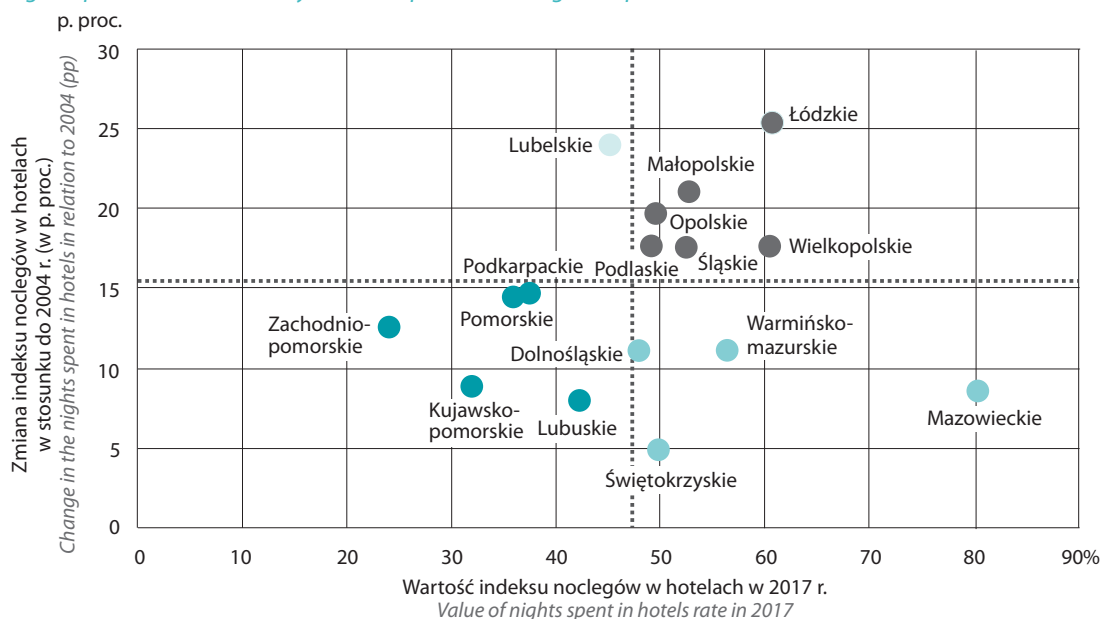
Chart 31. Seasonality, nights spent by foreign tourists, nights spent in hotels and health establishments indices referred to the number of nights spent annually in 2004–2017

Uwaga: wartości indeksów od 2012 r. liczone są z uwzględnieniem danych dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Wzrost odsetka noclegów udzielonych w hotelach w 2017 r. wobec 2004 r. odnotowano we wszystkich województwach, przy czym największy w: łódzkim, lubelskim, małopolskim (odpowiednio o 25, 24 i 21 p. proc.); średnia dla Polski wyniosła 15 p. proc. – wykres 32. Najwyższe wartości indeksu noclegów udzielonych w hotelach w 2017 r. wystąpiły w województwach: mazowieckim (80%), łódzkim (61%), wielkopolskim (60%), warmińsko-mazurskim (56%) oraz małopolskim i śląskim (53%), natomiast najniższe w zachodniopomorskim (24%) i kujawsko-pomorskim (32%).

Wykres 32. Indeks noclegów w hotelach według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.
 Chart 32. *Nights spent in hotels index by voivodship and its change compared to 2004*

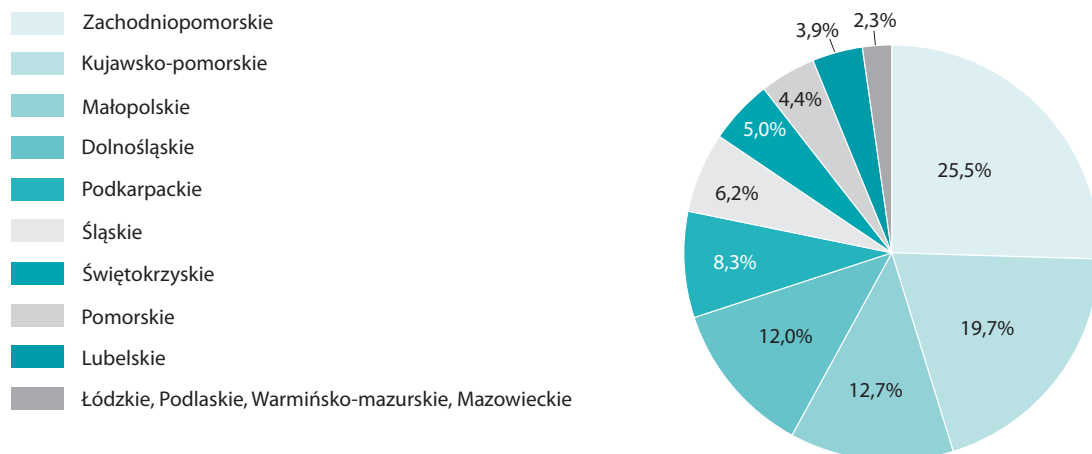
- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. powyżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator above the national average and change in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. powyżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator below the national average and change in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. poniżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator above the national average and change in the value of the index compared to 2004 below the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. poniżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator below the national average and change in the value of the index compared to 2004 below the average for Poland

Indeks, noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych³ w 2004 r. ogółem dla Polski wynosił niecałe 11%, osiągnął maksimum w 2009 r. – 15%, ustabilizował się na poziomie ok. 14% w latach 2010–2015, a następnie spadł do 12% w 2017 r. (wykres 31). W 2017 r. spośród noclegów w zakładach uzdrowiskowych najczęściej udzielono w województwach: zachodniopomorskim – 2,7 mln (25% wszystkich noclegów w zakładach uzdrowiskowych), kujawsko-pomorskim – 2,1 mln (20%), małopolskim – 1,3 mln (13%) i dolnośląskim – 1,2 mln (12%) – wykresy 33 i 34. Najwyższą wartością indeksu noclegów w tego typu obiektach charakteryzuje się województwo kujawsko-pomorskie (48% w 2017 r.). W następnej kolejności są to województwa: świętokrzyskie (31% w 2017 r.) i podkarpackie (25% w 2017 r.), jednak przy znacznie niższej liczbie udzielonych noclegów. Warto zauważyć, że najwyższy wzrost indeksu noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych w okresie 2010-2017 r. odnotowano w województwie dolnośląskim (o 9 p. proc.).

³ Indeks noclegów w zakładach uzdrowiskowych = liczba noclegów udzielonych w zakładach uzdrowiskowych podzielona przez liczbę noclegów udzielonych we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych * 100%

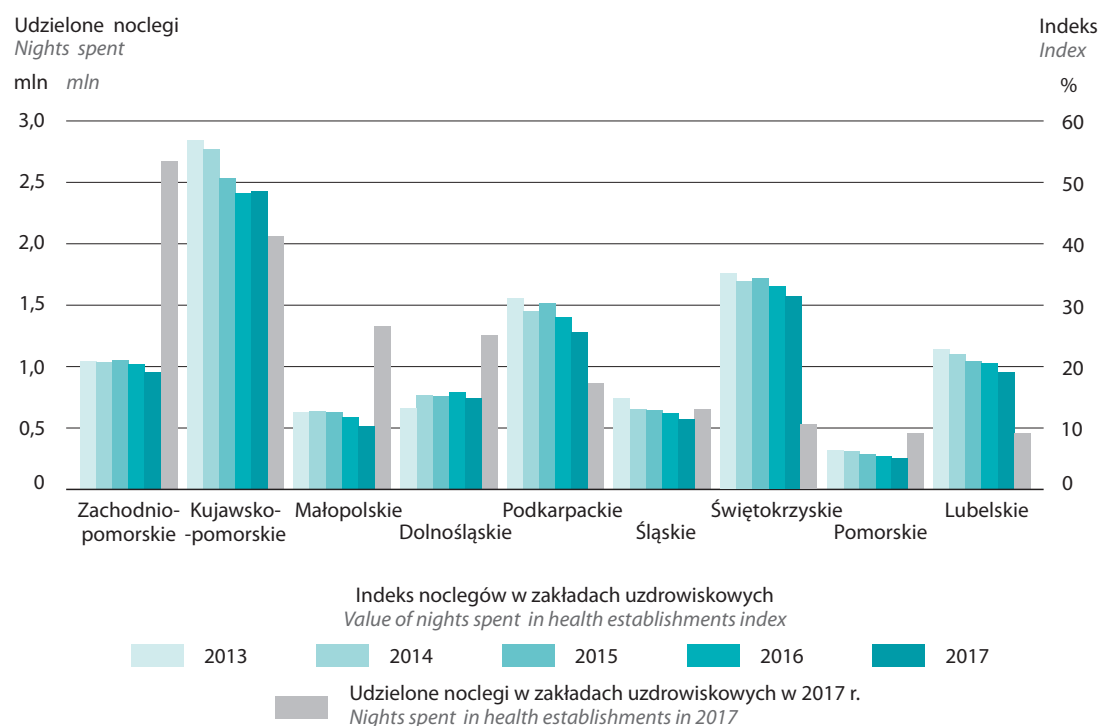
Wykres 33. Noclegi udzielone w zakładach uzdrowiskowych w 2017 r. według województw

Chart 33. *Nights spent in health establishments by voivodship in 2017*

Wykres 34. Liczba i indeks noclegów udzielonych turystom w zakładach uzdrowiskowych według województw* w latach 2013–2017

Chart 34. *Number and seasonality index of nights spent by tourists in health establishments by voivodship in 2013–2017*

* Nie uwzględniono danych dla województw: łódzkiego, mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego ze względu na tajemnicę statystyczną (mniej niż 3 obiekty), a w województwach: lubuskim, opolskim i wielkopolskim nie odnotowano noclegów w zakładach uzdrowiskowych w 2017 r.

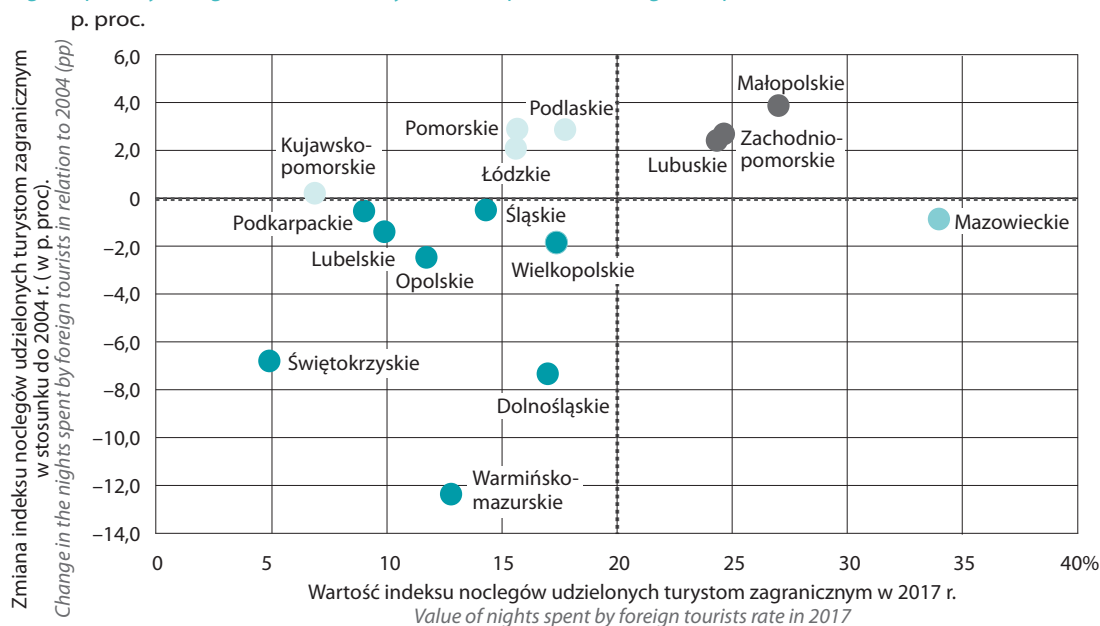
Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym⁴ w latach 2004–2017 ogółem dla Polski kształtował się w granicach od 22% w 2005 r., czyli bezpośrednio po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, do 17% w 2009 r. (wykres 31). W kolejnych latach wartość tego indeksu rosła do 20% w roku 2017. Trzeba jednak

⁴ Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym = liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym podzielona przez liczbę udzielonych noclegów ogółem * 100%.

pamiętać, że spadek wartości indeksu noclegów udzielonych turystom zagranicznym wiąże się ze wzrostem łącznej liczby udzielonych noclegów w okresie 2004–2017 oraz spadkiem liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym w latach 2008 i 2009. Dla 9 województw wartości indeksu noclegów udzielonych turystom zagranicznym za 2017 r. spadły w stosunku do 2004 r., najsilniej w województwie warmińsko-mazurskim o 12 p. proc. (wykres 35). Największy wzrost wartości indeksu noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2017 r. w stosunku do 2004 r. zaobserwowano w województwach: małopolskim, podlaskim i pomorskim oraz zachodniopomorskim (odpowiednio z 23% do 27%, z 15% do 18% i z 13% do 16% oraz z 22% do 25%). Wzrostem wyróżniają się także województwa: lubuskie, łódzkie i kujawsko-pomorskie.

Wykres 35. Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.

Chart 35. Nights spent by foreign tourists index by voivodship and its change compared to 2004

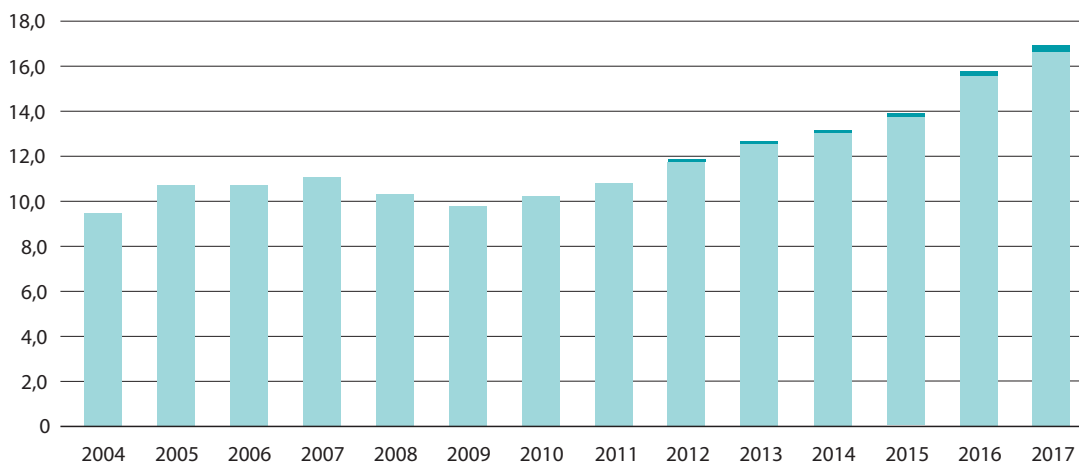
- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. powyżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator above the national average and change in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. powyżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator below the national average and change in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. poniżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator above the national average and change in the value of the index compared to 2004 below the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i zmiana wartości indeksu wobec 2004 r. poniżej przeciętnej dla Polski
Value of the indicator below the national average and change in the value of the index compared to 2004 below the average of Poland

W 2017 r. podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej noclegów udzielono turystom zagranicznym przyjeżdżającym do Polski z Niemiec (34%) – wykres 36. Pomimo, iż w okresie od 2004 do 2014 udział turystów zagranicznych z Niemiec w strukturze noclegów udzielonych turystom zagranicznym spadł o 9 p. proc., to w 2017 r. udzielono im 5 619,0 tys. noclegów, o 1 428,4 tys. więcej niż w roku 2004. Od 2009 r. można zaobserwować stopniowy wzrost odsetka turystów z Ukrainy, z prawie 3% w 2009 r. do prawie 8% w 2017 r. (1 288,4 tys. w 2017 r.). Noclegi udzielone turystom z Wielkiej Brytanii w 2017 r. stanowiły 8% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym (1 261,8 tys.). W latach 2004–2008 ich udział zwiększył się z 5% do 8%.

Wykres 36. Indeks noclegów udzielonych turystom zagranicznym według wybranych krajów w stosunku do liczby udzielonych noclegów turystom zagranicznym w latach 2004–2017

Chart 36. Nights spent by foreign tourists index by selected countries in relation to the number of nights spent by foreign tourists in 2004–2017

Udzielone noclegi
Nights spent
mln mln

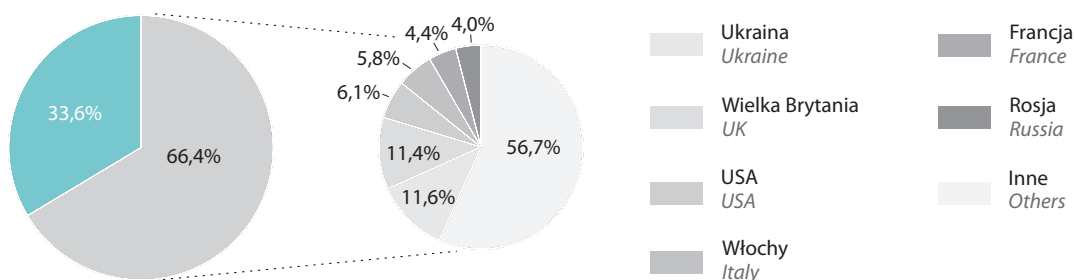

Liczba:

Number:

■ noclegów udzielonych turystom zagranicznym (bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych)
of overnight stays of foreign tourists (without rooms for guest and agrotourism lodging)

■ noclegów udzielonych turystom zagranicznym w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych od 2012 r.
of overnight stays of foreign tourists in rooms for guest and agrotourism lodging since 2012

Indeks

Index

■ Niemcy
Germany

■ Pozostałe kraje
Other countries

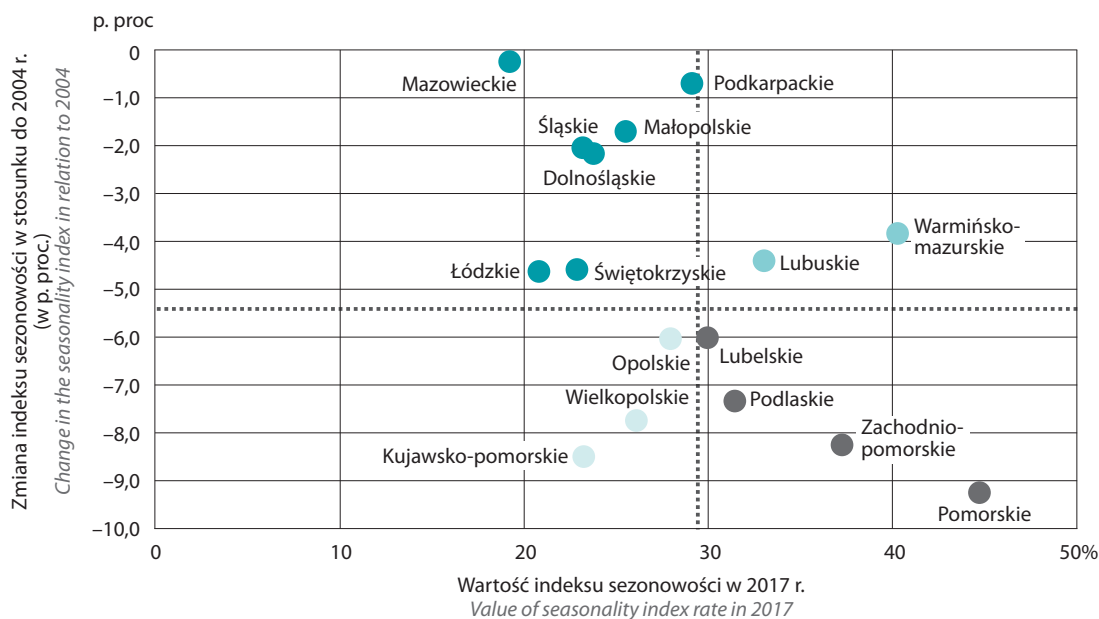
Indeks sezonowości⁵ dla Polski w okresie 2004–2017 zmniejszył się o ponad 5 p. proc., co oznacza bardziej równomierny rozkład udzielonych noclegów w ciągu roku. W 2004 r. osiągnął on prawie 35%. W kolejnych latach jego wartość malała – w 2008 r. wyniosła 31%. W okresie od 2009 r. po nieznacznym wzroście, a następnie spadku, utrzymuje się na poziomie ok. 30% (wykres 31). Najniższą wartością indeksu sezonowości w kraju w 2017 r. charakteryzuje się województwo mazowieckie (19%), ze względu na duży udział przyjazdów biznesowych oraz o charakterze turystyki miejskiej i kulturowej. Warszawa jest liderem co do liczby udzielonych noclegów wśród powiatów i miast na prawach powiatu. Najwyższe wartości indeksu zanotowano w województwie pomorskim (45%) i warmińsko-mazurskim (40%).

⁵ Indeks sezonowości = liczba noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych w miesiącach wakacyjnych, tj. lipcu i sierpniu podzielona przez liczbę udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych ogółem * 100%.

Największy spadek wartości indeksu sezonowości w 2017 r. w odniesieniu do 2004 r. (wykres 37) odnotowano w województwach: pomorskim (spadek o 9 p. proc.), kujawsko-pomorskim, zachodniopomorskim, wielkopolskim (spadek po ok. 8 p. proc.) oraz podlaskim (ponad 7 p. proc.). Najmniejszy spadek wartości indeksu sezonowości wystąpił w województwach: mazowieckim i podkarpackim (po ok. 1 p. proc.), przy czym indeksy sezonowości w tych województwach były w 2017 r. istotnie różne (odpowiednio 19% i 29%),

Wykres 37. Indeks sezonowości według województw i jego zmiana w stosunku do 2004 r.

Chart 37. Seasonality index by voivodship and its change compared to 2004

- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i spadek wartości indeksu wobec 2004 r. głębszy niż średnia dla Polski
Value of the indicator above the national average and fall in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i spadek wartości indeksu wobec 2004 r. głębszy niż średnia dla Polski
Value of the indicator below the national average and fall in the value of the index compared to 2004 above the average for Poland
- Wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej i spadek wartości indeksu wobec 2004 r. mniejszy niż średnia dla Polski
Value of the indicator above the national average and fall in the value of the index compared to 2004 below the average for Poland
- Wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej i spadek wartości indeksu wobec 2004 r. mniejszy niż średnia dla Polski
Value of the indicator below the national average and fall in the value of the index compared to 2004 below the average for Poland

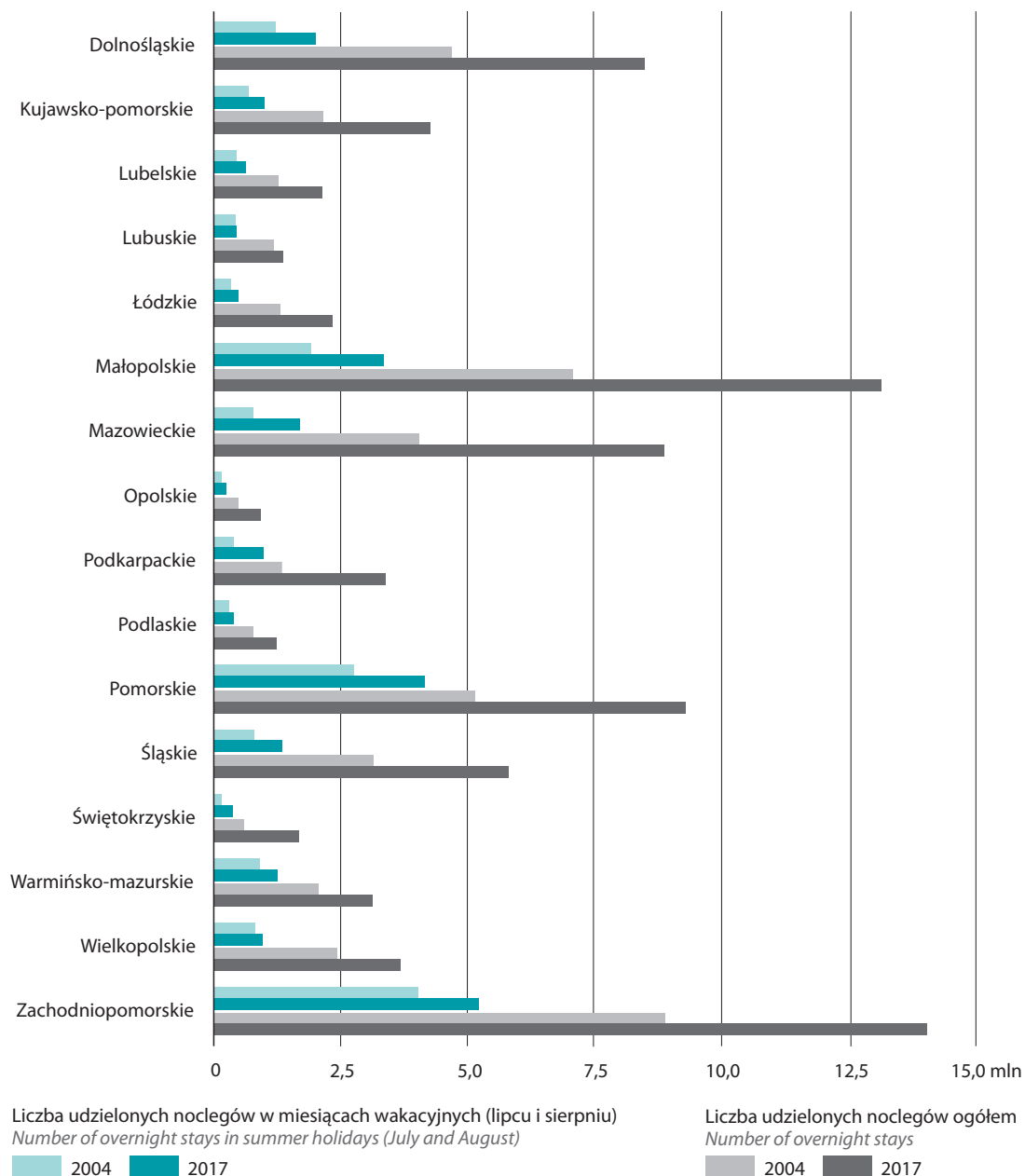
Wykres 38 ilustruje **wzrost liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2017** w poszczególnych województwach. Największą liczbę udzielonych noclegów ogółem i w sezonie wakacyjnym, zarówno w roku 2004, jak i 2017, zanotowano w województwach: zachodniopomorskim, małopolskim i pomorskim. Najwyższy bezwzględny wzrost liczby udzielonych noclegów ogółem odnotowano w województwach: małopolskim, zachodniopomorskim i mazowieckim (odpowiednio o 6,1 mln, 5,2 mln, 4,8 mln), a w sezonie wakacyjnym: małopolskim i pomorskim po 1,4 mln oraz zachodniopomorskim – 1,2 mln.

Najmniejszy bezwzględny wzrost liczby udzielonych noclegów ogółem w 2017 wobec 2004 r. wystąpił w woj. lubuskim – 178 tys., opolskim – 435 tys. i podlaskim – 452 tys. W tych 3 województwach najniższy był także przyrost liczby udzielonych noclegów w miesiącach wakacyjnych: w woj. lubuskim – 7 tys., w województwie podlaskim – 84 tys. i woj. opolskim – 92 tys.

Inny obraz zmian uzyskujemy posługując się miarą względną, gdy za 100 przyjmujemy liczbę udzielonych noclegów w danym województwie w roku 2004. Wówczas najwyższy wskaźnik wzrostu liczby udzielonych noclegów dla roku 2017 charakteryzuje województwa: świętokrzyskie – 282, podkarpackie – 253 i mazowiec-

kie – 219, a najniższy województwo lubuskie – 115. Gdy podobnie za 100 przyjmujemy liczbę udzielonych noclegów w danym województwie w sezonie wakacyjnym w 2004 r., to najwyższy wskaźnik dla roku 2017 charakteryzuje województwa: podkarpackie – 247, świętokrzyskie – 234 i mazowieckie – 218, a najniższy województwa: lubuskie – 102 i wielkopolskie – 117.

Wykres 38. Zmiana liczby udzielonych noclegów pomiędzy rokiem 2004 a 2017 według województw
Chart 38. Changing of the number of overnight stays between 2004 and 2017 by voivodship

Tablica 18. Ogólne dane o turystycznych obiektach noclegowych^{ab} w latach 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017Table 18. Basic data on tourist accommodation establishments^{ab} in 1980, 1990, 2000, 2005, 2010, 2015, 2016, 2017

Lp.	Wyszczególnienie Specification	Rok Year	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments								Lp.	
			ogółem total	w tym of which						ośrodki wczasowe holiday centres		kempingi i pola biwakowe camping and tent camp sites
				hotele hotels	motele motels	pensjo- naty boarding houses	schro- niska shelters	schro- niska młodzie- żowe ^c youth hostels ^c				
1	Obiekty noclegowe – stan w dniu 31 VII	1980	9 200	447	32	177	75	1226	4 599	713	1	
2		1990	8 188	499	37	161	80	939	4 238	589	2	
3		2000	7 818	924	116	409	83	457	2 079	510	3	
4		2005	6 723	1 231	116	238	49	403	1 391	383	4	
5		2010	7 206	1 796	123	293	60	346	1 154	314	5	
6		2015	10 024	2 316	111	356	53	322	1 027	309	6	
7		2016	10 509	2 463	119	378	58	317	1 086	308	7	
8		2017	10 681	2 540	110	384	59	307	1 129	324	8	
9	Miejsca noclegowe – stan w dniu 31 VII	1980	695 502	49 906	1 367	6 059	4 206	45 538	333 718	112 509	9	
10		1990	676 272	57 396	2 153	6 028	4 011	35 565	318 454	114 480	10	
11		2000	651 729	95 095	4 537	20 648	4 034	21 719	195 242	71 828	11	
12		2005	569 896	127 501	4 341	11 038	2 526	22 324	135 956	56 223	12	
13		2010	610 111	176 035	4 665	12 746	2 872	20 108	122 141	41 002	13	
14		2015	710 274	235 582	4 000	14 581	2 744	20 216	113 064	41 393	14	
15		2016	749 191	253 291	4 305	15 670	3 242	19 944	117 610	42 289	15	
16		2017	773 957	261 508	3 939	15 775	3 161	19 775	122 657	44 795	16	
17	Turyści – w tysiącach	1980	14 158,9	5 130,6	193,4	175,4	298,4	963,0	2 759,5	1 115,1	17	
18		1990	10 111,7	3 919,6	174,0	108,9	218,2	680,0	2 063,8	829	18	
19		2000	14 560,2	6 386,9	335,1	524,1	130,0	531,0	1 835,6	352,6	19	
20		2005	16 597,2	8 693,2	284,7	331,4	108,2	527,2	1 541,6	337,8	20	
21		2010	20 461,5	11 739,9	327,5	345,8	114,3	527,6	1 491,8	272,3	21	
22		2015	26 942,1	17 487,1	233,3	452,6	135,9	457,8	1 449,7	343,4	22	
23		2016	30 108,3	19 615,4	240,8	536,3	172,1	473,7	1 648,9	340,2	23	
24		2017	31 989,3	20 916,1	225,5	561,4	191,9	452,1	1 699,3	368,5	24	
25	Noclegi udzielone – w tysiącach	1980	64 186,5	11 848,4	301,6	1 023,3	758,1	1 673,8	33 701,0	48 79,8	25	
26		1990	45 097,6	7 890,9	253,7	493,2	457,9	1 361,8	21 864,3	33 48,2	26	
27		2000	48 793,8	11 921,6	473,2	1 902,5	268,3	1 217,0	12 469,4	11 63,8	27	
28		2005	48 618,4	16 335,2	3 81,0	10 77,3	186,4	1 291,4	9 349,5	10 84,3	28	
29		2010	55 794,5	21 199,9	455,1	1 071,3	195,6	1 289,8	8 434,2	8 30,3	29	
30		2015	71 234,4	32 674,8	335,7	1 240,8	219,5	1 134,1	8 224,6	9 90,1	30	
31		2016	79 393,9	37 243,6	369,6	1 452,8	267,5	1 188,7	9 089,4	10 65,4	31	
32		2017	83 880,9	39 461,3	344,7	1 531,7	303,0	1 175,2	9 495,0	11 40,8	32	

Uwaga! Dane od 2012 r. obejmują pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych. From 2012 data on rooms for guests and agrotourism lodgings possessing 10 or more bed places are included.

a Od 1991 r. łącznie z obiektami MON i MSW oraz ośrodkami kolonijnymi. b Od 2016 r. dane z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

a Since 1991 including facilities of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration as well as holiday youth centres. b Since 2016 data including the imputation for units which refused to participate in the survey. c Including school youth hostels.

Rozdział 6

Chapter 6

Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 9 lub mniej miejsc noclegowych (badanie KT-2)¹

Uogólnione wyniki badania wykazały, że w 2017 roku liczba turystycznych obiektów noclegowych posiadających 9 lub mniej miejsc noclegowych wyniosła 7 701, z czego 4 381 to były pokoje gościnne, a 3 320 – kwatery agroturystyczne. Obiekty „małe” oferowały łącznie 64,1 tys. miejsc noclegowych, w tym w pokojach gościnnych – 38,0 tys., a w kwaterach agroturystycznych – 26,1 tys. Miejsca całoroczne stanowiły 43,2% miejsc noclegowych.

W ciągu całego roku z noclegów w „małych” obiektach skorzystało 689,2 tys. turystów, wśród których tylko 12,0% stanowili turyści zagraniczni, głównie z Niemiec i Ukrainy. Pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne są w dużej mierze obiektami sezonowymi, dlatego najwięcej turystów nocowało w nich w miesiącach wakacyjnych (lipiec i sierpień). W tym okresie odnotowano 284,7 tys. (41,3%) turystów korzystających z noclegów, czyli prawie pięciokrotnie więcej niż w listopadzie i grudniu 2017 r. (razem 62,4 tys. – 9,1%).

W całym 2017 roku liczba noclegów udzielonych turystom w obiektach do 9 miejsc noclegowych wyniosła 2,2 mln, w tym 1,4 mln noclegów udzielono w pokojach gościnnych, a 754,8 tys. w kwaterach agroturystycznych. Turystom zagranicznym udzielono 229,7 tys. noclegów (10,6%), większość w pokojach gościnnych – 174,5 tys.

W całym 2017 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tego typu obiektach wyniósł 15,7%. Najwyższy był w lipcu i sierpniu i wyniósł odpowiednio 28,2% i 26,9%.

¹ Z chwilą osiągnięcia liczby 10 miejsc noclegowych obiekt jest zobowiązany do składania co miesiąc sprawozdania KT-1.

Rozdział 7

Chapter 7

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2017 r.

W badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” w 2017 r. uczestniczyło 148,5 tys. osób z ponad 50 tys. gospodarstw domowych. Wśród zbadanej zbiorowości 56% stanowili mieszkańcy miast. Więcej informacji charakteryzujących zbadaną grupę przedstawia poniższa tablica.

Tablica 19. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu
Table 19. Characteristics of household members participating in the survey

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Ogółem <i>Total</i>	Miasto <i>City</i>	Wieś <i>Village</i>
	w tys. <i>in thous.</i>		
Ogółem liczba osób uczestniczących w badaniu <i>The total number of persons participating in the survey</i>	148,5	81,9	66,6
w tym – w wieku 15 lat lub więcej <i>of which - at the age of 15 or more</i>	125,9	70,0	55,9
wiek <i>age</i>			
15–19	8,1	3,9	4,2
20–24	8,4	4,3	4,1
25–44	40,4	22,9	17,5
45–64	41,4	22,2	19,2
65 lat lub więcej <i>65 and more</i>	27,6	16,7	10,9
pleć <i>sex</i>			
mężczyźni <i>men</i>	59,9	32,4	27,5
kobiety <i>women</i>	66,0	37,5	28,4
wykształcenie <i>education</i>			
wyższe <i>higher</i>	27,0	19,3	7,7
średnie i policealne <i>secondary and post-secondary</i>	44,4	26,9	17,5
zasadnicze zawodowe <i>basic vocational</i>	32,2	14,8	17,4
gimnazjalne <i>lower secondary</i>	6,0	2,8	3,2
podstawowe i bez wykształcenia <i>primary and no education</i>	16,2	6,1	10,1
status na rynku pracy <i>labour market status</i>			
pracujący <i>employed</i>	65,3	36,6	28,7
bezrobotny <i>unemployed</i>	6,0	2,8	3,2
student lub uczeń <i>student or pupil</i>	11,2	5,8	5,4
pozostali nie stanowiący siły roboczej <i>other not in the labour force</i>	43,3	24,7	18,6

Uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w wyjazdach turystycznych

Uogólnione wyniki badania wykazały, że liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2017 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym z co najmniej jednym noclegiem wyniosła 19,2 mln (o 4,4% więcej niż w 2016 r.), co stanowiło 59% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej. W miastach wskaźnik ten wyniósł 64%, a na wsi 50%. Najliczniejszą grupą wśród wyjeżdżających były osoby w wieku 25–44 lata – z tej grupy wiekowej wyjechało 65% (7,8 mln) mieszkańców Polski.

Najwięcej osób uczestniczących w wyjazdach stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (37% ogółu uczestniczących w wyjazdach), osoby z wykształceniem wyższym i zasadniczym zawodowym stanowiły odpowiednio 29% i 21%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i bez wykształcenia (13%). Biorąc pod uwagę status na rynku pracy najczęściej, bo aż 60% wyjeżdżających, stanowiły osoby pracujące.

Podróże turystyczne mieszkańców Polski

W 2017 r. liczba wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) zrealizowanych przez gospodarstwa domowe naszego kraju wyniosła 38,7 mln (o 6,6% więcej niż w 2016 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach (2,9). Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby (1,8). Spośród wszystkich wyjazdów zdecydowaną większość (93%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

Tablica 20. Podróże turystyczne
Table 20. Tourist trips

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Krajowe Domestic		Zagraniczne Foreign	
		krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)
w tys. in thous.					
Ogółem liczba podróży <i>Total number of trips</i>	68 671,2	32 377,8	22 868,9	2 595,0	10 829,6
w tym: of which:					
osób w wieku 15 lat lub więcej <i>people aged 15 and more</i>	57 910,4	27 966,0	17 986,3	2 398,1	9 560,0
w celach prywatnych <i>for private purposes</i>	55 176,9	26 732,3	17 551,2	1 947,4	8 946,0

W 2017 r. mieszkańcy Polski odbyli łącznie 68,7 mln podróży¹ z co najmniej jednym noclegiem (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 6,8% więcej niż w 2016 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 55,2 mln (o 7,2% więcej niż w 2016 r.), z tego 32,4 mln (o 6,0% więcej niż w 2016 r.) podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 22,9 mln (o 9,0% więcej niż w 2016 r.) podróży długookresowych, tj. trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 13,4 mln (o 5,3% więcej niż w 2016 r.) i przeważnie były to podróże na 5 dni lub dłużej – 10,8 mln (o 4,7% więcej niż w 2016 r.). Podróże zagranicznych trwających od 2 do 4 dni było 2,6 mln (o 7,4% mniej niż w 2016 r.).

¹ Podróże turystyczne to wyjazdy członków gospodarstwa domowego (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Z kolei w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 57,9 mln podróży – o 5,5% więcej niż w 2016 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 46,0 mln, a podróży zagranicznych 12,0 mln. Wśród krajowych podróży dominowały krótkookresowe (61%), natomiast wśród zagranicznych przeważały podróże długookresowe (80%).

Tablica 21. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy
Table 21. Tourist trips of Polish residents aged 15 or more by month

Miesiące Months	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign		
	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)
w tys. in thous.						
Ogółem Total	45 952,3	27 966,0	17 986,3	11 958,1	2 398,1	9 560,0
Styczeń January	2 446,8	1 797,6	649,2	597,5	134,1	463,3
Luty February	3 347,1	2 253,7	1 093,4	739,8	151,3	588,6
Marzec March	3 379,8	2 778,2	601,5	844,6	213,5	631,1
Kwiecień April	1 933,3	1 426,5	506,8	462,1	96,9	365,2
Maj May	3 349,2	2 355,9	993,3	942,0	231,8	710,2
Czerwiec June	4 291,8	2 774,6	1 517,2	1 384,8	293,0	1 091,8
Lipiec July	7 189,0	3 145,3	4 043,6	1 531,4	214,1	1 317,4
Sierpień August	8 267,9	3 470,6	4 797,3	1 864,2	268,6	1 595,6
Wrzesień September	3 230,6	2 083,9	1 146,6	1 109,9	181,6	928,3
Październik October	2 930,9	2 012,7	918,2	931,3	203,1	728,2
Listopad November	1 850,2	1 424,7	425,5	532,4	160,2	372,2
Grudzień December	3 735,8	2 442,1	1 293,7	1 018,1	250,0	768,1
w odsetkach in percent						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Styczeń January	5,3	6,4	3,6	5,0	5,6	4,8
Luty February	7,3	8,1	6,1	6,2	6,3	6,2
Marzec March	7,4	9,9	3,3	7,1	8,9	6,6
Kwiecień April	4,2	5,1	2,8	3,9	4,0	3,8
Maj May	7,3	8,4	5,5	7,9	9,7	7,4
Czerwiec June	9,3	9,9	8,4	11,6	12,2	11,4
Lipiec July	15,6	11,2	22,5	12,8	8,9	13,8
Sierpień August	18,0	12,4	26,7	15,6	11,2	16,7
Wrzesień September	7,0	7,5	6,4	9,3	7,6	9,7
Październik October	6,4	7,2	5,1	7,8	8,5	7,6
Listopad November	4,0	5,1	2,4	4,5	6,7	3,9
Grudzień December	8,1	8,7	7,2	8,5	10,4	8,0

W 2017 r. na miesiące typowo wakacyjne (lipiec-sierpień) przypadło łącznie 34% wszystkich podróży, które mieszkańcy Polski (w wieku 15 lat lub więcej) odbyli na terenie kraju oraz 28% z ogólnej liczby podróży zagranicznych. W przypadku podróży krajowych stosunkowo duża ich liczba przypadła także na czerwiec (9,3%) oraz grudzień (8,1%). Z kolei popularnymi miesiącami na podróże zagraniczne wśród mieszkańców Polski były – oprócz lipca i sierpnia – także czerwiec (11,6%) i wrzesień (9,3%).

Największą sezonowością charakteryzowały się podróże długookresowe. W przypadku podróży krajowych na czerwiec, lipiec i sierpień przypadało 58% ogółu tego typu podróży, w tym na sierpień 27%. Zagraniczne podróże na 5 dni lub dłużej podejmowano przede wszystkim w lipcu i sierpniu. W tych dwóch miesiącach zrealizowano 30% długookresowych podróży zagranicznych. W przypadku podróży krótkookresowych zagranicznych nie występowała tak wyraźna sezonowość. Około 1/3 podróży krótkookresowych odbyła się w miesiącach: czerwiec, sierpień i grudzień (odpowiednio 12,2%, 11,2%, 10,4%).

Celem podróży krajowych było głównie odwiedzenie krewnych lub znajomych – 22,6 mln (49,2% ogółu podróży krajowych i 60,5% – krajowych podróży krótkookresowych). Natomiast za granicę mieszkańcy Polski wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku i rekreacji – 6,6 mln podróży (54,9% ogółu podróży zagranicznych) oraz odwiedzin – 3,8 mln podróży (31,6% ogółu podróży zagranicznych).

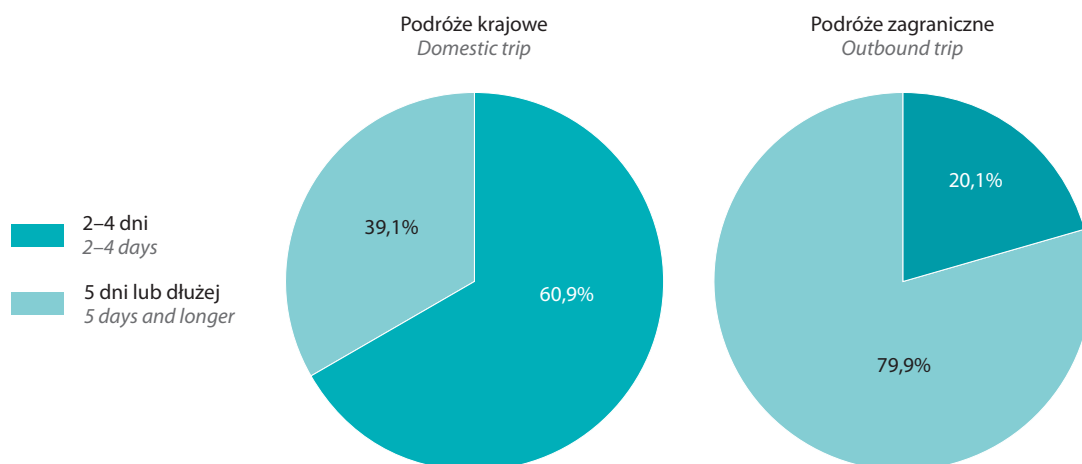
Tablica 22. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu

Table 22. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or more by the main purpose

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Krajowe <i>Domestic</i>			Zagraniczne <i>Foreign</i>		
	razem <i>total</i>	krótkookre- sowe (2–4 dni) <i>short-term (2–4 days)</i>	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) <i>long-term (5 days and more)</i>	razem <i>total</i>	krótkookre- sowe (2–4 dni) <i>short-term (2–4 days)</i>	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) <i>long-term (5 days and more)</i>
	w odsetkach <i>in percent</i>					
Ogółem <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
wypoczynek, rekreacja, wakacje <i>leisure, recreation, holiday</i>	40,5	29,5	57,7	54,9	45,1	57,4
odwiedziny u krewnych lub znajomych <i>visiting family or friends</i>	49,2	60,5	31,7	31,6	28,7	32,3
zdrowotny <i>health related</i>	3,0	1,1	6,2	0,4	1,2	0,2
religijny, pielgrzymka <i>religious, pilgrimage</i>	1,3	1,7	0,5	1,6	1,9	1,5
edukacyjny <i>education</i>	0,9	1,0	0,8	1,0	1,0	1,0
zakupy <i>shopping</i>	0,2	0,4	0,0	0,4	1,3	0,2
służbowy <i>professional</i>	3,6	4,4	2,4	8,9	18,8	6,4
inny <i>other</i>	1,2	1,5	0,7	1,2	2,1	0,9

W 2017 r. podczas 58% podróży krajowych mieszkańcy Polski w wieku 15 lat lub więcej korzystali z niewynajmowanych miejsc zakwaterowania, przede wszystkim z mieszkania u krewnych lub znajomych (53%). Ten rodzaj zakwaterowania wybrano w przypadku 2/3 podróży krótkookresowych. Zupełnie inaczej przedstawiała się sytuacja w przypadku podróży zagranicznych, gdzie niezależnie od czasu trwania podróży, korzystano przede wszystkim z wynajmowanych miejsc zakwaterowania (w przypadku 63% podróży), w tym głównie z obiektów hotelowych (49%).

Wykres 39. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.
 Chart 39 Tourism trips of Polish residents aged 15 and over in 2017

Tablica 23. Struktura podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej

Table 23. Structure of trips of Polish residents aged 15 or more by accommodation used

Główny rodzaj zakwaterowania Main kind of accommodation	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign
	razem total	krótkookre- sowe (2-4 dni) short-term (2-4 days)	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	
	w odsetkach in percent			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Wynajmowane Rented	42,4	31,1	59,8	63,1
obiekty hotelowe hotels and similar establishments	21,2	18,2	25,9	48,6
obiekty wypoczynku wakacyjnego ^a holiday vacation facilities ^a	4,7	3,6	6,4	2,6
wynajęte kwatery prywatne i kwatery agroturystyczne rented private flats and agrotourism	10,4	6,5	16,3	8,0
pozostałe wynajmowane other rented	6,2	2,9	11,3	4,0
Niewynajmowane Not rented	57,6	68,9	40,2	36,9
mieszkanie u krewnych lub znajomych staying with family or friends	53,5	65,1	35,4	35,9
pozostałe niewynajmowane other not rented	4,2	3,8	4,8	1,0

a Na przykład: domy wycieczkowe, ośrodki wczasowe, wypoczynkowe, szkoleniowo-wypoczynkowe, kolonijne, schroniska.
 a For example: excursion hostels holiday, leisure, training and recreation centers, summer camps, youth hostels.

W 2017 r., podczas podróży krajowych, mieszkańcy Polski korzystali najczęściej z transportu samochodowego (76%), zarówno podczas podróży krótkookresowych jak i długookresowych. Z kolei podczas podróży zagranicznych turyści korzystali najczęściej z transportu lotniczego (52%).

Tablica 24. Struktura podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu

Table 24. Structure of trips of Polish residents aged 15 or more by mean of transport used

Rodzaj transportu Mean of transport	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign
	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	
	w odsetkach in percent			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
lotniczy air transport	0,2	0,3	0,1	52,4
autobusowy, autokarowy (regularny, turystyczny) bus, coach transport (regular, tourist)	13,9	15,1	12,2	14,3
pojazdy silnikowe prywatne i wynajęte motor vehicle private or rented	76,5	76,6	76,3	30,4
inny ^a other ^a	9,4	8,0	11,4	3,0

a Rowerowy, kolejowy, wodny.
a Bicycle, railway, water transport.

Tablica 25. Średnia długość pobytu (liczba noclegów) podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej

Table 25. Average length of stay (number of nights) of trips of Polish residents aged 15 or more

Wyszczególnienie Specification	Według kwartałów By quarters			
	I	II	III	IV
PODRÓŻE KRAJOWE DOMESTIC TRIPS				
Ogółem Total	3,5	3,8	6,0	4,0
Długookresowe Short-term	8,3	7,8	9,4	8,4
Krótkookresowe Long-term	1,8	2,0	2,0	2,0
PODRÓŻE ZAGRANICZNE FOREIGN TRIPS				
Ogółem Total	11,2	9,2	10,4	9,0
Długookresowe Short-term	13,8	11,1	11,9	11,1
Krótkookresowe Long-term	2,3	2,4	2,2	2,4

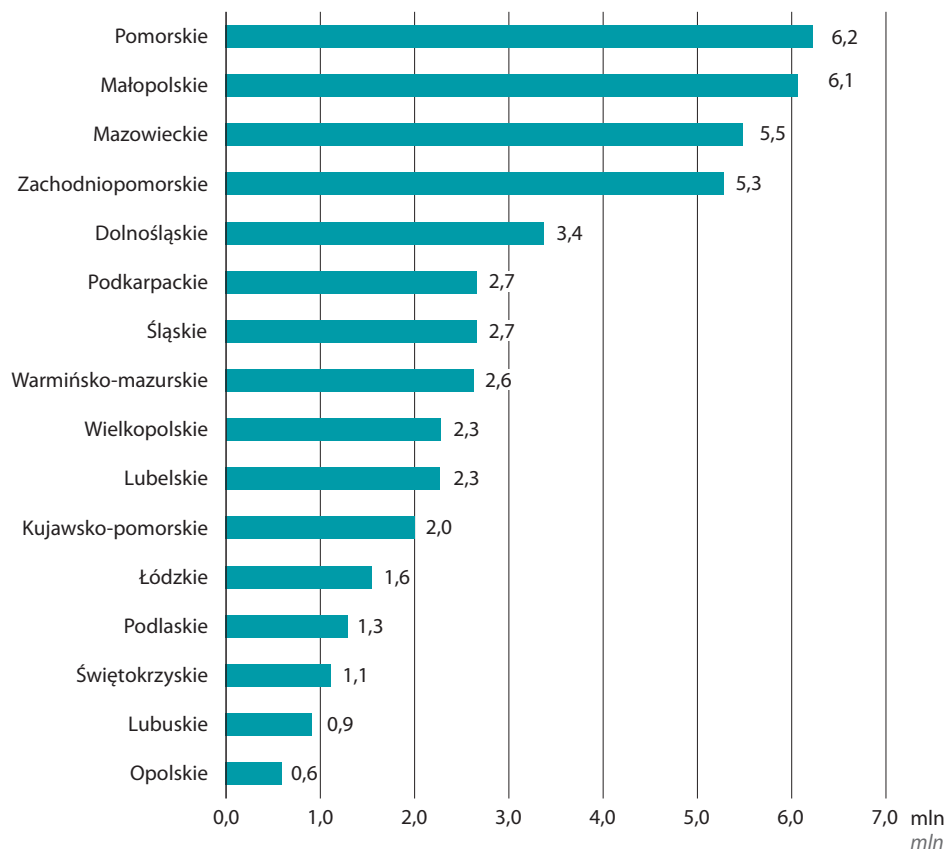
W 2017 r. podczas podróży krajowych z co najmniej jednym noclegiem, najwięcej turystów odwiedziło województwo pomorskie i małopolskie – odpowiednio 6,2 mln i 6,1 mln osób, następnie mazowieckie i zachodniopomorskie – 5,5 mln i 5,3 mln osób. Liczba turystów przyjęta przez wymienione cztery woje-

wództwa stanowiła 50% ogółu krajowego ruchu turystycznego. Do województwa dolnośląskiego przybyło 3,4 mln osób, do podkarpackiego i śląskiego – po 2,7 mln, do warmińsko-mazurskiego – 2,6 mln osób, a do wielkopolskiego i lubelskiego – po 2,3 mln osób. Powyższe województwa przyjęły łącznie ponad 80% ogółu turystów krajowych.

W czasie podróży krótkookresowych mieszkańcy Polski najczęściej odwiedzali województwo mazowieckie i małopolskie, zaś podczas podróży trwających 5 dni lub dłużej – województwa nadmorskie: pomorskie i zachodniopomorskie.

Wykres 40. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.

Chart 40. The volume of domestic tourist traffic by voivodships and number of trips – concerns persons aged 15 and over in 2017

U w a g a. Łączna liczba wizyt w poszczególnych województwach jest większa niż liczba podróży, ponieważ część osób podczas jednej podróży odwiedziła więcej niż jedno województwo.

N o t e. The total number of visits in individual voivodships is larger than the number of trips, as some people during a single trip visited more than one voivodship.

Mieszkańcy Polski za granicę podróżowali głównie do krajów europejskich (92% podróży).

Najwięcej podróży (2357 tys.) odbyli do Niemiec, następnie do Włoch (1000 tys.) i Wielkiej Brytanii (971 tys.) oraz Czech (725 tys.), Chorwacji (684 tys.), Grecji (671 tys.), Hiszpanii (662 tys.) i Austrii (424 tys.). 389 tys. podróży mieszkańcy Polski odbyli do Słowacji oraz 365 tys. do Francji. Popularnymi krajami podróży mieszkańców Polski były również: Szwecja – 276 tys., Norwegia – 274 tys., Węgry – 271 tys., Bułgaria – 233 tys., Holandia – 216 tys. i Turcja 212 tys. Popularnymi krajami spoza Europy, do których podróżowali mieszkańcy Polski były również Stany Zjednoczone – 141 tys. oraz Egipt – 117 tys. podróży.

Jednodniowe zagraniczne podróże mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej

W 2017 r. mieszkańcy Polski odbyli 34,7 mln zagranicznych podróży jednodniowych (bez noclegu) – o 4,6% więcej niż w 2016 r. Celem tych wyjazdów było dokonanie zakupów (45%) oraz wypoczynek i rekreacja (36%), a także odwiedziny u krewnych lub znajomych (9%). Podróże w innych celach stanowiły 10%.

Wyjeżdżający za granicę na 1 dzień przekraczali granicę przeważnie samochodem osobowym – 76% (wobec 83% w 2016 r.), pieszo lub rowerem – 13% (10% w 2016 r.) lub autobusem – 6% (4% w 2016 r.)

W 2017 r. głównymi krajami docelowymi podczas podróży zagranicznych jednodniowych były kraje sąsiadujące z Polską. Dominowały podróże do Niemiec, które stanowiły 40%, następnie do Czech – 35% oraz na Słowację – 16%. Podróże na Litwę i Ukrainę stanowiły po 3% ogólnej liczby zagranicznych podróży jednodniowych, do Rosji – 2%, a na Białoruś i Węgry po 1%.

Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

Wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami w 2017 r. wyniosły 66,1 mld zł (o 10,6% więcej niż w poprzednim roku), z tego na krajowe wyjazdy z noclegami przypadało 25,0 mld zł (o 10,3% więcej), na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 28,2 mld zł (o 12,0% więcej), a na zagraniczne podróże jednodniowe – 12,8 mld zł (o 8,0% więcej). Wydatki na krajowe wyjazdy z noclegami stanowiły 37,9% w wydatkach ogółem (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2016 r.), a na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 42,7% (o 0,5 p. proc. więcej niż w 2016 r.). Wydatki na zagraniczne podróże jednodniowe stanowiły 19,4% (o 0,5 p. proc. mniej niż w 2016 r.).

W 2017 r. przeciętne wydatki jednej osoby na krajową podróż trwającą od 2 do 4 dni wyniosły 310 zł (o 8,0% więcej niż w 2016 r.), na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 911 zł (o 3,1% więcej), a na zagraniczną odpowiednio 1473 zł (o 22,5% więcej) i 2583 zł (o 4,0% więcej niż w 2016 r.). Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 369 zł (o 3,3% więcej niż w 2016 r.).

Struktura poniesionych wydatków w 2017 r. była zróżnicowana w zależności od rodzaju podróży i długości trwania. W przypadku krótkookresowych wyjazdów krajowych, obok relatywnie dużego udziału wydatków na wyżywienie (30,3%) i na transport (25,6%), znaczny udział miały wydatki na zakwaterowanie (23,6%) oraz na zakup towarów (14,3%). W porównaniu do 2016 r. w strukturze wydatków ponoszonych podczas podróży krótkookresowych nie zmienił się istotnie udział kwot przeznaczonych na wyżywienie. W niewielkim stopniu wzrósł udział wydatków na zakwaterowanie (0,9 p. proc.). Natomiast obniżył się udział wydatków na usługi, zakup towarów i na transport.

Podczas krajowych podróży trwających 5 dni lub dłużej mieszkańcy Polski największe wydatki ponieśli na zakwaterowanie (35,7% w ogólnej kwocie wydatków), a następnie na wyżywienie (33,8%) i na transport (15,4%). W porównaniu do 2016 r. w strukturze wydatków stosunkowo najwięcej, choć w niewielkim stopniu, wzrosły wydatki na wyżywienie w restauracjach, kawiarniach i barach oraz transport (odpowiednio o 0,5 p. proc i 0,4 p. proc.).

W czasie podróży zagranicznych największe kwoty wydano na transport, zarówno podczas podróży krótkookresowych (31,2%), jak i długookresowych (33,5%). Wydatki na zakwaterowanie wyniosły odpowiednio 26,8% i 27,8%. Wydatki na wyżywienie stanowiły 21,9% w ogólnej wartości wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych oraz 21,4% w przypadku zagranicznych podróży długookresowych. Kwoty przeznaczone na zakup towarów stanowiły odpowiednio 15,5% i 13,2%. W porównaniu do 2016 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych obserwowano wzrost udziału wydatków na wyżywienie i zakwaterowanie (odpowiednio o 2,3 p. proc i 1,3 p. proc.) oraz spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 3,4 p. proc.). Natomiast w przypadku podróży długookresowych wzrósł udział kwot przeznaczonych na transport (o 0,8 p. proc.) oraz nieznacznie – na zakwaterowanie i zakup towarów.

W przypadku jednodniowych wyjazdów zagranicznych mieszkańcy Polski relatywnie największe wydatki ponieśli na zakup towarów (61,2% wartości wydatków) oraz na transport i na wyżywienie w restauracjach

(odpowiednio 17,2% i 14,3%). W porównaniu do 2016 r. wzrósł udział wydatków przeznaczonych na zakup towarów (o 7,6 p. proc.) i na wyżywienie (o 2,0 p. proc.), a spadły wydatki na transport o 10,0 p. proc.

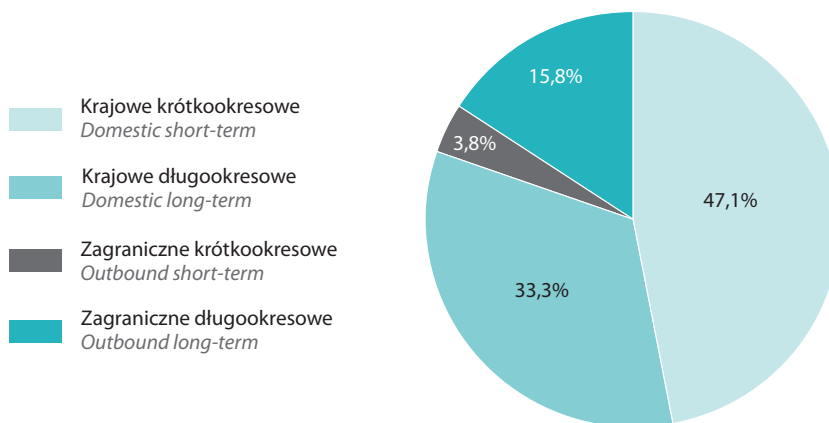
Tablica 26. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami
Table 26. Structure of expenditures related to travel of Polish residents aged 15 or more

Rodzaj wydatków Kind of expenditure	Podróże krajowe Domestic		Podróże zagraniczne Foreign		
	krótkookre- sowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	krótkookre- sowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookre- sowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days and more)	jednodniowe same-day
	w odsetkach in percent				
Ogółem <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
zakwaterowanie <i>accommodation</i>	23,6	35,7	26,8	27,8	0,0
wyżywienie <i>meals in restaurants, cafes, bars, etc.</i>	30,3	33,8	21,9	21,4	14,3
transport <i>transport</i>	25,6	15,4	31,2	33,5	17,2
zakup towarów <i>purchase of goods</i>	14,3	9,1	15,5	13,2	61,2
pozostałe usługi ^a <i>other services ^a</i>	6,3	6,0	4,6	4,2	7,3

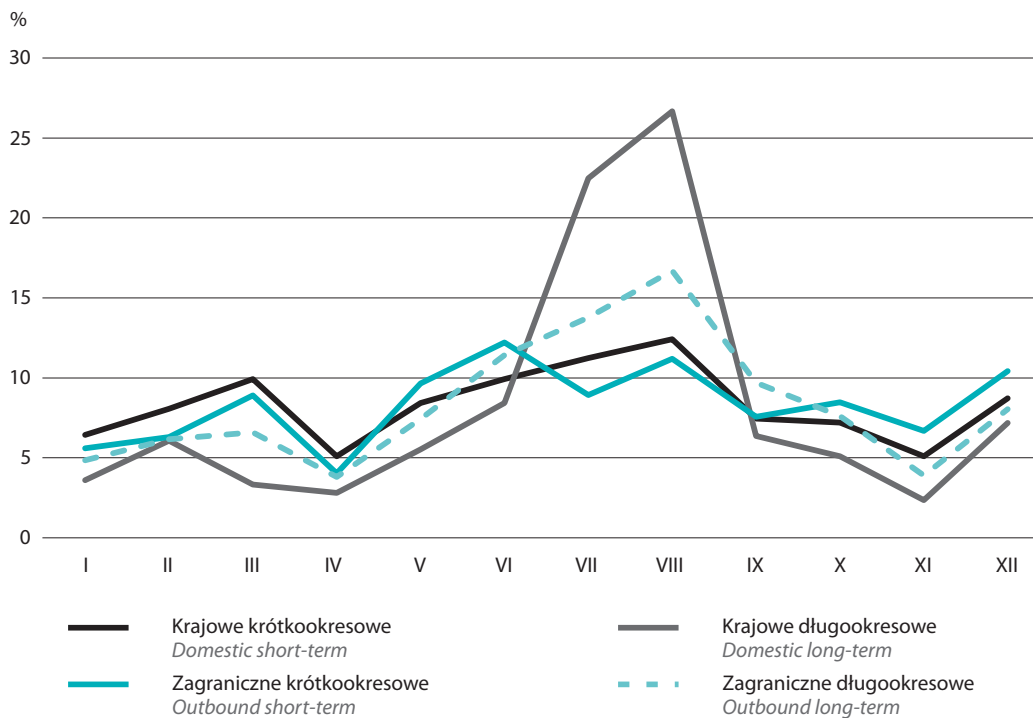
a Usługi kulturalno-rekreacyjne, bilety wstępu itp.
a Cultural and recreational services, entrance tickets, etc.

Finansowanie podróży odbywało się głównie ze środków własnych osób podróżujących. W przypadku podróży krajowych stanowiło ono 78%, natomiast w przypadku podróży zagranicznych wielodniowych oraz jednodniowych stanowiło odpowiednio 63% i 64%.

Wykres 41. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2017 r.
Chart 41. Tourist trips of Polish residents in 2017

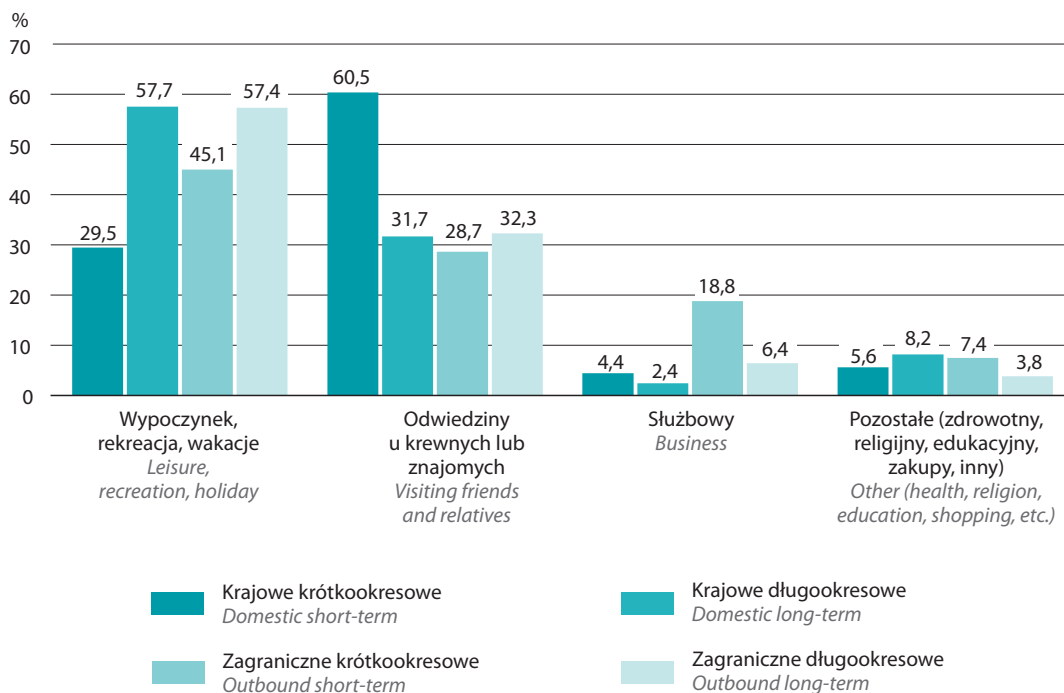

Wykres 42. Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2017 r.
 Chart 42. Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years and over in 2017

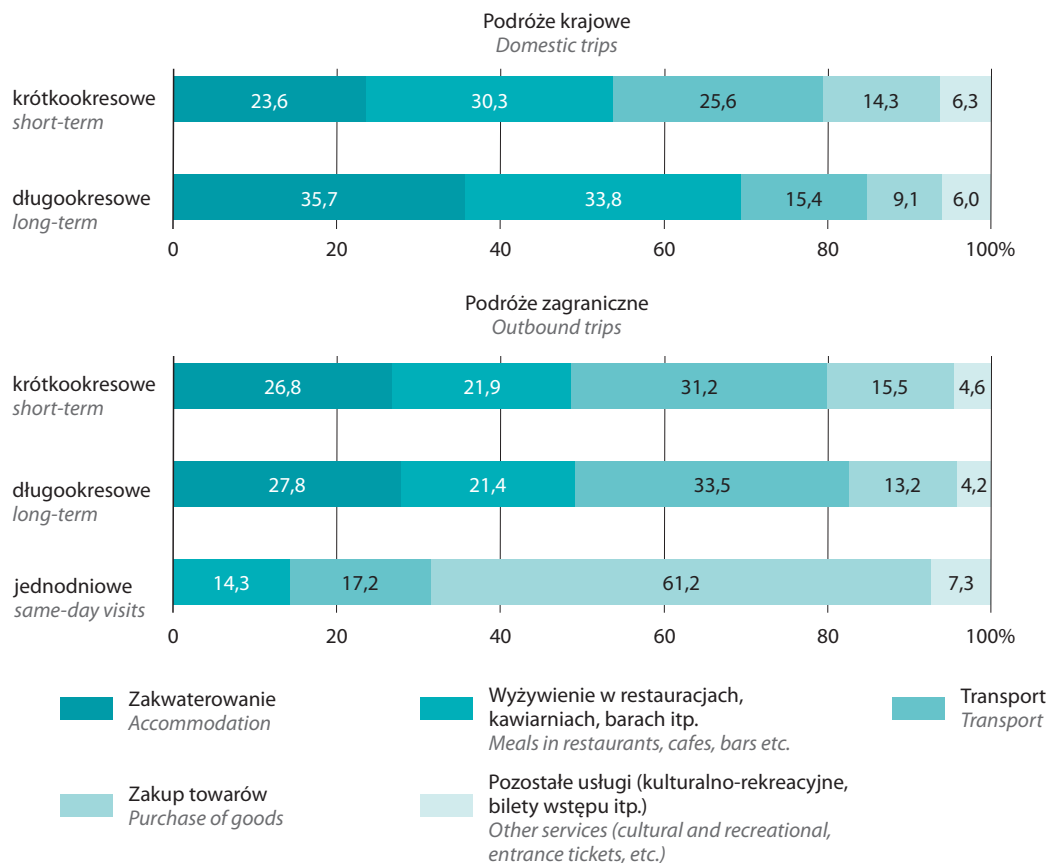

Wykres 43. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2017 r.
 Chart 43. Tourist trips of Polish residents aged 15 years and over by main purpose in 2017

Chart 43. Tourist trips of Polish residents aged 15 years and over by main purpose in 2017

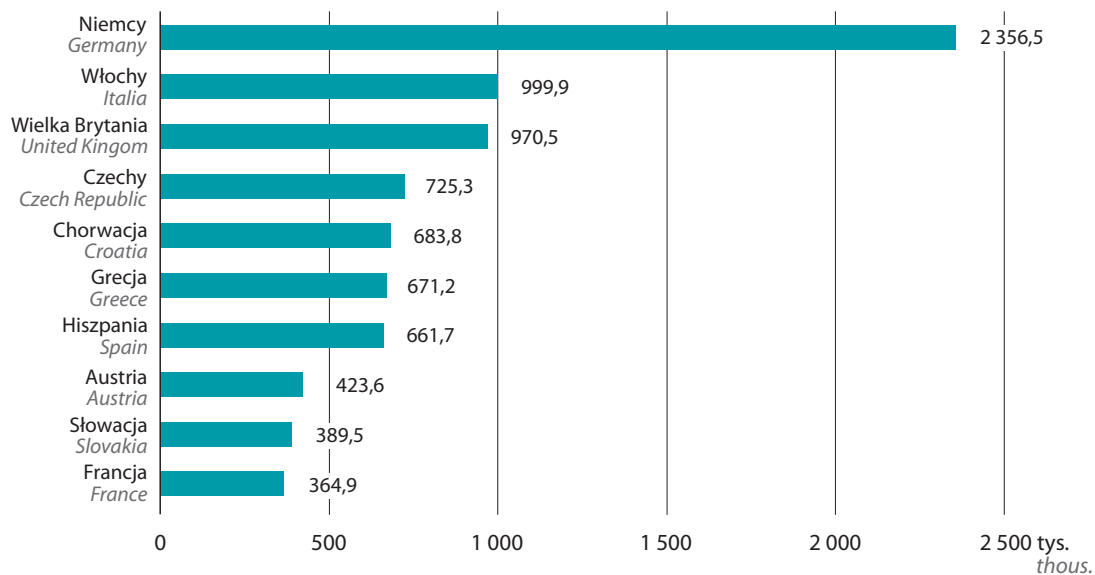

Wykres 44. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2017 r.
 Chart 44. Expenditure of Polish residents aged 15 years and over related to travel in 2017

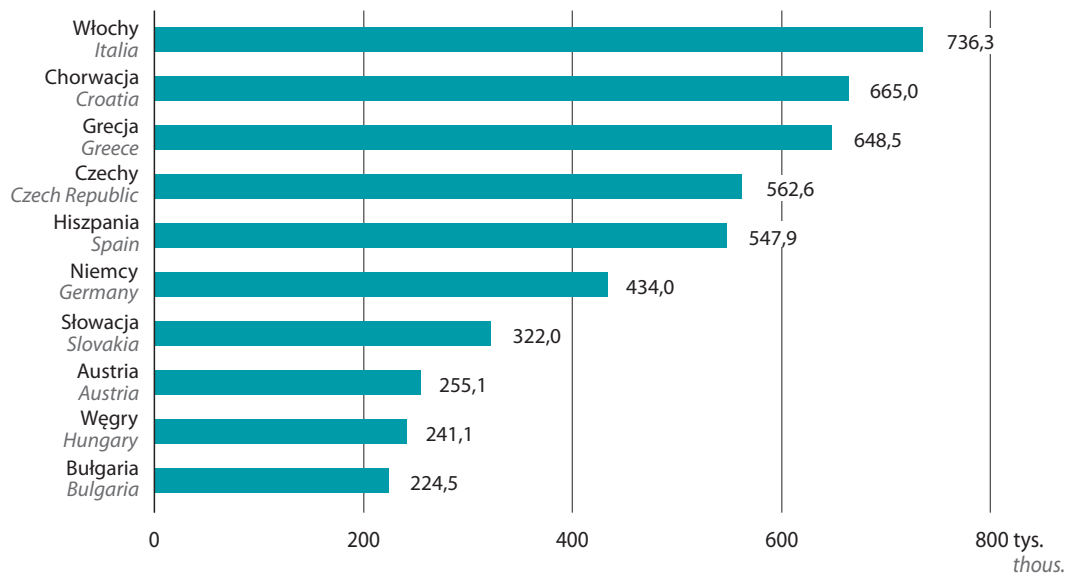
Wykres 45. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2017 r.

Chart 45. Outbound tourism trips of Polish residents aged 15 and over by selected countries of destination in 2017

Wykres 46. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2017 r.

Chart 46. Outbound tourism trips of Polish residents aged 15 and over for leisure, recreation or holiday purpose by selected countries of destination in 2017

Rozdział 8

Chapter 8

Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r.

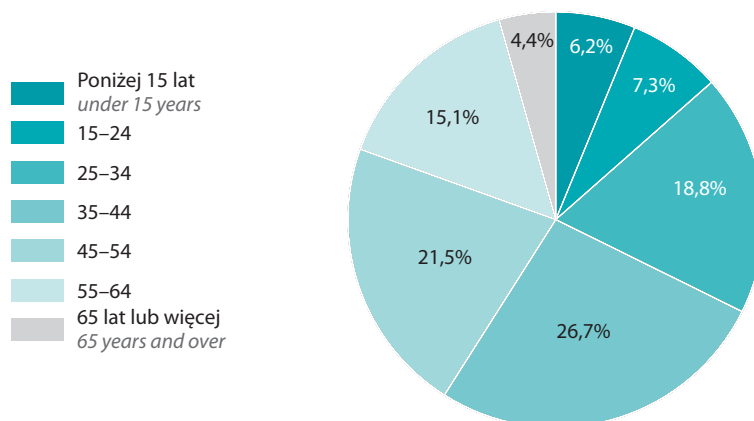
W 2017 r. do Polski przyjechało 83,8 mln cudzoziemców i było to o 4,1% więcej niż w roku poprzednim, z tego 18,3 mln turystów (o 4,5% więcej niż w 2016 r.) i 65,5 mln odwiedzających jednodniowych (o 4,0% więcej niż w 2016 r.).

Tablica 27. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu
Table 27. Trips of non-residents to Poland by the main purpose

Wyszczególnienie Specification	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors
	w tys. in thous.		w odsetkach in percent	
Ogółem <i>Total</i>	18 257,8	65 545,9	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
wypoczynek, rekreacja, wakacje <i>leisure, recreation, holiday</i>	4 868,9	2 913,2	26,7	4,4
odwiedziny u krewnych lub znajomych <i>visiting family or friends</i>	6 915,1	1 245,7	37,9	1,9
edukacyjny <i>education</i>	141,7	166,7	0,8	0,3
zdrowotny <i>health related</i>	209,6	302,3	1,1	0,5
religijny, pielgrzymka <i>religious, pilgrimage</i>	156,9	58,4	0,9	0,1
zakupy <i>shopping</i>	809,8	55 023,1	4,4	83,9
służbowy <i>professional</i>	4 528,3	2 387,9	24,8	3,6

W przypadku turystów zagranicznych, głównym celem przyjazdu były odwiedziny u krewnych lub znajomych (prawie 38%), następnie wypoczynek, rekreacja, wakacje (około 27%) oraz sprawy służbowe (prawie 25%). Odwiedzający jednodniowi przyjeżdżali do Polski głównie w celu dokonania zakupów (prawie 84%), następnie na wypoczynek, rekreację, wakacje (ponad 4%) oraz w celu służbowym (prawie 4%).

W 2017 r. wśród przyjeżdżających cudzoziemców blisko połowa turystów i odwiedzających jednodniowych była w wieku od 35 do 54 lat, a prawie 1/5 stanowiły osoby w wieku 25–34 lat. Podobnie jak w roku poprzednim najmniejszy odsetek wśród podróżujących do Polski stanowiły osoby w najmłodszych i najstarszych grupach wieku.

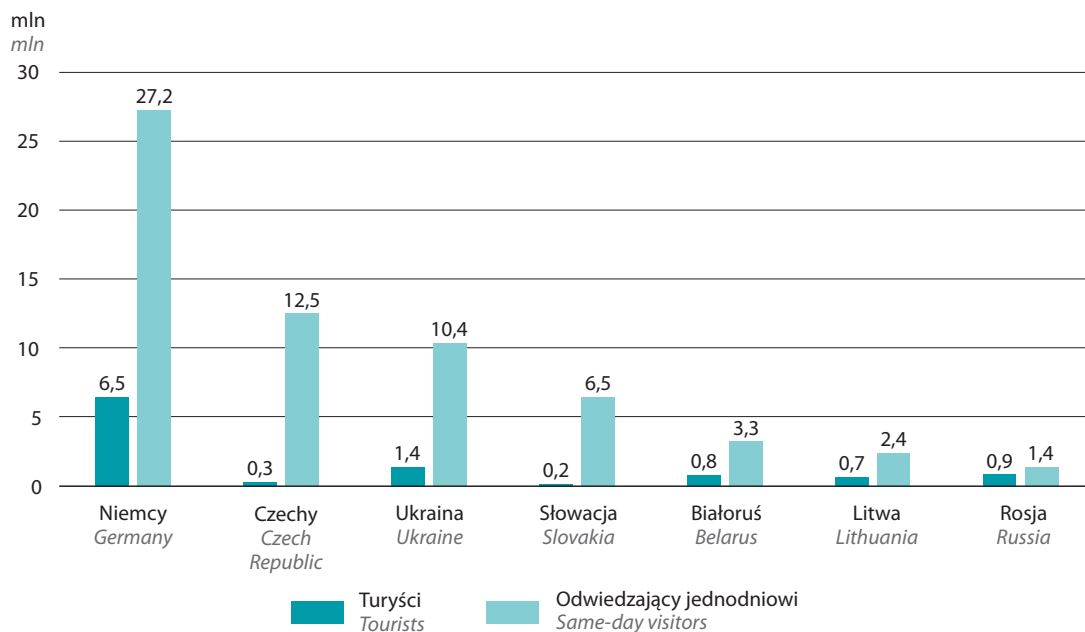
Wykres 47. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku
Chart 47. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group

W 2017 r. częściej do Polski podróżowali mężczyźni niż kobiety (53,0% ogółu podróży niezydentów do Polski). Jedynie wśród osób poniżej 15 roku życia i w wieku 15–24 lata przeważały przyjazdy kobiet.

Tablica 28. Struktura podróży niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według płci
Table 28. Structure of non-residents trips (tourists and same-day visitors) to Poland by sex

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w odsetkach in percent		
Ogółem <i>Total</i>	100,0	53,0	47,0
Według grup wieku: <i>By age groups:</i>			
poniżej 15 lat <i>under 15</i>	100,0	40,0	60,0
15–24	100,0	45,9	54,1
25–34	100,0	52,8	47,2
35–44	100,0	55,2	44,8
45–54	100,0	56,4	43,6
55–64	100,0	52,4	47,6
65 lat lub więcej <i>65 and more</i>	100,0	56,1	43,9

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2017 r. wśród turystów stanowili 58,5%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 97,2%. Wśród odwiedzających nasz kraj cudzoziemców przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 35,6% i 41,5%.

Wykres 48. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2017 r.Chart 48. *Non-residents from neighboring countries visiting Poland in 2017*

Wśród turystów z krajów niegraniczących bezpośrednio z Polską największy odsetek stanowili nierezydenci z Wielkiej Brytanii (4,7% wszystkich turystów), następnie z Włoch (2,9%), Francji (2,8%), Stanów Zjednoczonych (2,7%), Holandii (2,5%) i Norwegii (2,4%). W przypadku osób przybywających z krajów niesąsiadujących z Polską, którzy spędzili w naszym kraju jeden dzień, najwyższy udział w strukturze stanowili nierezydenci z Łotwy (0,6%) i Wielkiej Brytanii (0,3%).

W 2017 r. ponad połowa turystów spędzała w Polsce 5 lub więcej dni – takie przyjazdy stanowiły 55,1% ogółu ich przyjazdów. Wśród mieszkańców krajów sąsiadujących z Polską dominowały jednak wizyty 2–4 dniowe (wyjątek stanowiły przyjazdy mieszkańców Niemiec).

Tablica 29. Struktura nierezydentów przyjeżdżających do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania

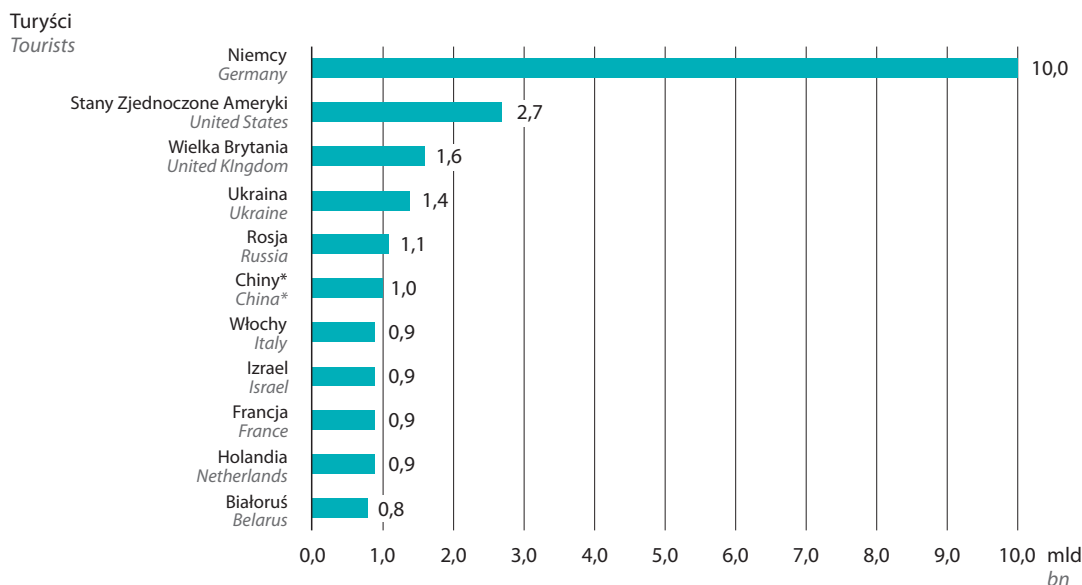
Table 29. Structure of non-residents arriving to Poland by length of stay and country of residence

Kraje Countries	Ogółem Total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub więcej 5 days or more
	w odsetkach in percent		
Ogółem Total	100,0	44,9	55,1
w tym z krajów sąsiednich: of which from neighboring countries:			
Białoruś Belarus	100,0	92,2	7,8
Czechy Czech Republic	100,0	77,3	22,7
Litwa Lithuania	100,0	90,0	10,0
Niemcy Germany	100,0	34,0	66,0
Rosja Russia	100,0	87,6	12,4
Słowacja Slovakia	100,0	71,6	28,4
Ukraina Ukraine	100,0	86,4	13,6

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2017 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 56,7 mld zł i było to o 3,6% więcej niż w roku 2016, z tego turyści – 32,8 mld zł (o 3,3% więcej niż w roku 2016), a odwiedzający jednodniowi – 23,9 mld zł (o 3,9% więcej niż w roku 2016).

Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych z krajów sąsiadujących bezpośrednio z Polską wyniosły w 2017 r. 37,5 mld zł, co stanowiło 66,1% ogółu wydatków nierezydentów. W roku poprzednim było to 35,9 mld zł (65,6%). W 2017 r. największe wydatki – biorąc pod uwagę kraje sąsiadujące z Polską – ponieśli turyści i odwiedzający jednodniowi z Niemiec – łącznie 18,5 mld zł (49,4% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich), następnie Ukrainy – 6,7 mld zł (17,8%), Czech – 3,5 mld zł (9,3%), Białorusi – 3,1 mld zł (8,2%), Słowacji – 2,3 mld zł (6,1%), Litwy i Rosji – po 1,7 mld zł (po 4,6% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich). Należy przy tym dodać, że w przypadku ww. państw, z wyjątkiem Niemiec i Rosji, przeważający udział w wydatkach cudzoziemców miały wydatki odwiedzających jednodniowych. Dla całej grupy ww. krajów stanowiły one 61,5% (w 2016 r. – 61,7%). W porównaniu do 2016 r. nastąpił spadek wydatków przyjeżdżających z Litwy (o 5,4%), natomiast cudzoziemcy z pozostałych krajów sąsiednich ponieśli w 2017 r. wyższe wydatki niż przed rokiem. Najwyższy wzrost wydatków w stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano u przyjeżdżających z Rosji (o 14,9%).

Wykres 49. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w Polsce w 2017 r.
 Chart 49. Expenses of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2017

* Łącznie ze Specjalnym Regionem Administracyjnym Hongkong, Specjalnym Regionem Administracyjnym Makau, Tajwanem
 * Including Hong Kong Special Administrative Region, Macao Special Administrative Region and Taiwan

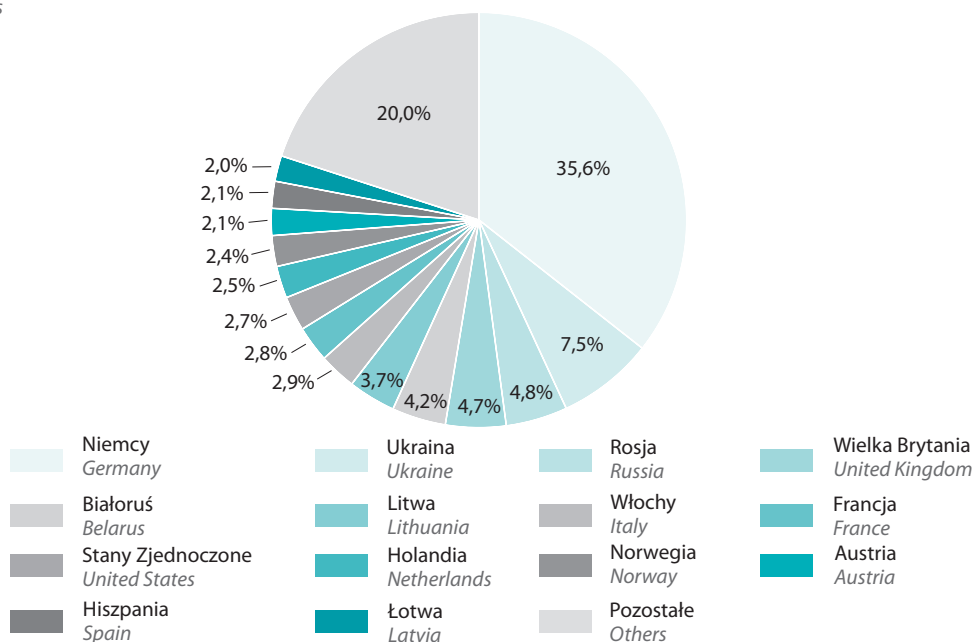

W grupie turystów najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 10,0 mld zł (30,5% ogółu wydatków turystów w 2017 r.), następnie ze Stanów Zjednoczonych – 2,7 mld zł (8,2%), Wielkiej Brytanii – 1,6 mld zł (4,9%), Ukrainy – 1,4 mld zł (4,4%). Wydatki turystów z Rosji wyniosły 1,1 mld zł, z Chin – 1,0 mld zł, natomiast z Włoch, Izraela, Francji i Holandii – po około 0,9 mld zł.

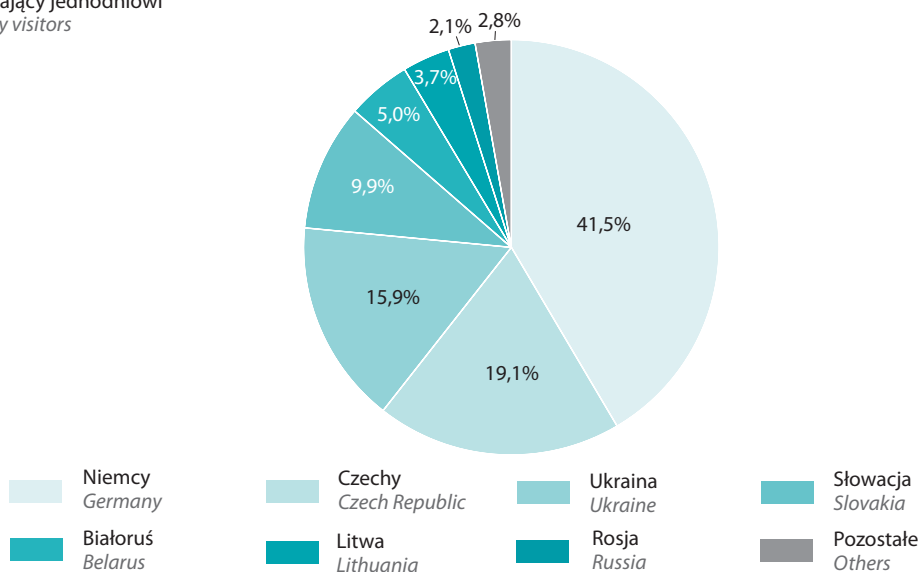
Średnie wydatki poniesione w związku z podróżą do Polski przez turystę wyniosły 1 795 zł (przed rokiem 1 815 zł), a odwiedzającego jednodniowego utrzymały się na tym samym poziomie co w 2016 r. i wyniosły 365 zł.

Wykres 50. Przyjazdy nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2017 r.
 Chart 50. The arrivals of non-residents (tourists and same-day visitors) in Poland in 2017

Turyści
 Tourists

Odwiedzający jednodniowi
 Same-day visitors

Wykres 51. Podróże niezydentów do Polski według głównego celu w 2017 r.

Chart 51. Arrivals of non-residents to Poland by main purpose in 2017

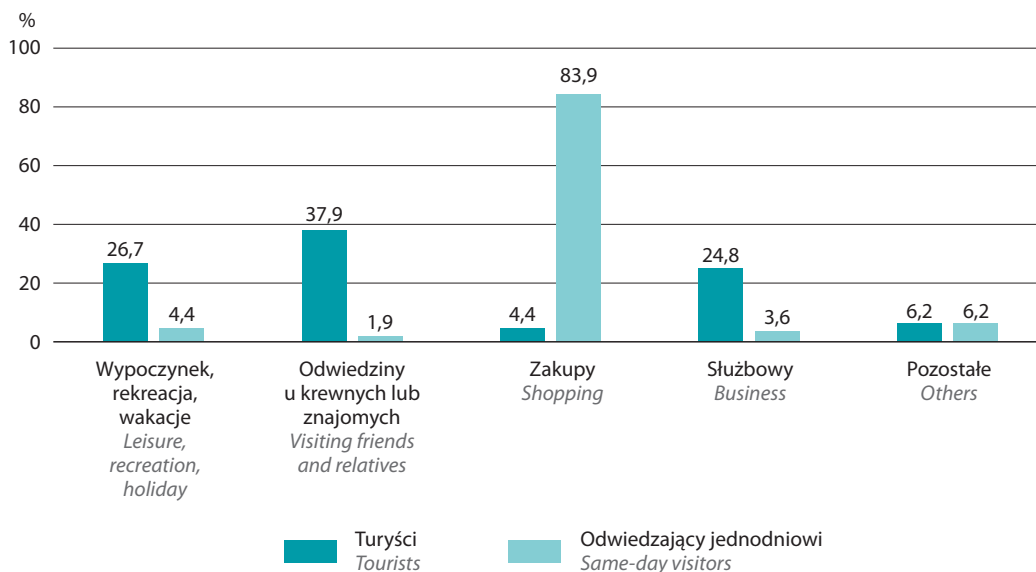
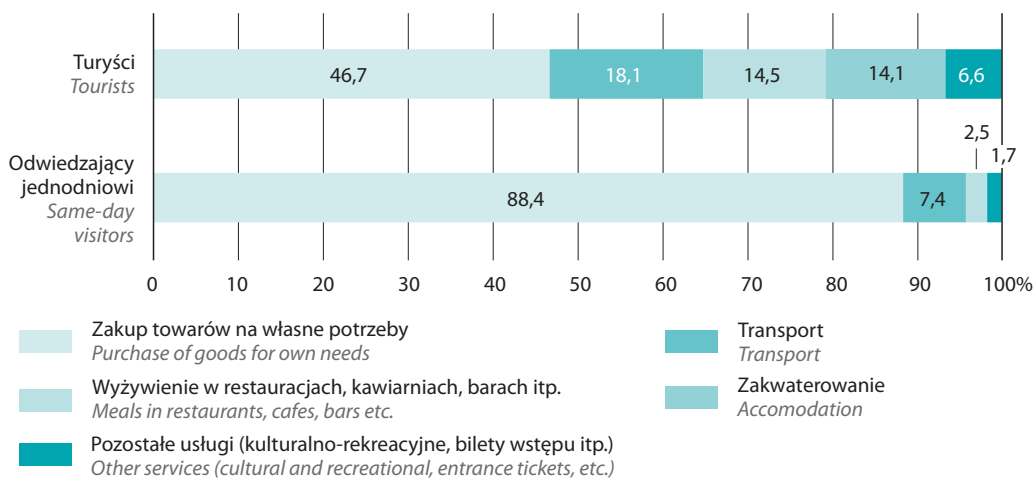
Wykres 52. Wydatki niezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2017 r.

Chart 52. Expenses related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2017

Rozdział 9

Chapter 9

Ruch graniczny

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

W związku z przystąpieniem Polski w dniu 21 grudnia 2007 roku do strefy Schengen – obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz zniesieniem z dniem 30 marca 2008 roku kontroli na lotniczych przejściach granicznych, Straż Graniczna obecnie rejestruje ruch osób i środków transportu tylko na tych granicach Polski, które są jednocześnie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej, a na granicach pomiędzy państwami członkowskimi tylko w okresie czasowego przywrócenia kontroli granicznej. Dane za 2017 rok prezentowane na wykresach obejmują ruch graniczny na zewnętrznych granicach strefy Schengen, tj. na odcinkach granicy z Rosją, Białorusią, Ukrainą oraz częściowo na przejściach lotniczych i morskich. Dane o ruchu na granicy morskiej i lotniczej zgodnie z ustaleniami układu z Schengen, nie obejmują tzw. „lotów wewnętrznych”¹ i „regularnych połączeń promowych”².

Według danych Straży Granicznej³, w 2017 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich dokonano 51 008,7 tys. odpraw osób⁴ wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 36 355,9 tys. odpraw cudzoziemców, które stanowiły 71,3% ogółu przekroczeń. Ruch graniczny odbywał się na 83⁵ przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść drogowych – 31 (w tym 9 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy), następnie lotniczych – 22 (w tym 8 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy) i morskich – 16 (w tym 4 przejścia z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy). Największą liczbę (35 201,0 tys.) odpraw zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 69,0% ogółu odpraw, następnymi w kolejności były przejścia lotnicze – 29,0% (14 817,4 tys.) ogólnej liczby odpraw.

1 „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

2 „Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

3 Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

4 Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski.

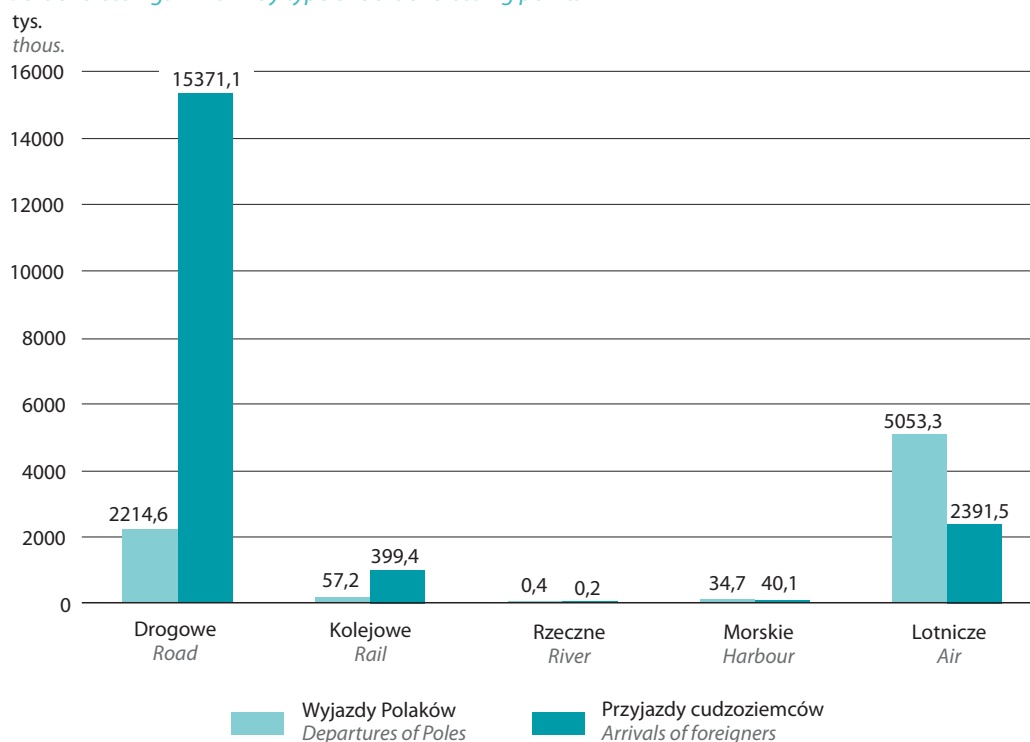
5 W stosunku do 2016 r. ubyły 3 przejścia lotnicze oraz przybyły 3 przejścia drogowe, 1 przejście rzeczne i 1 kolejowe.

Tablica 30. Ruch graniczny w 2017 roku według rodzaju przejść
 Table 30. Border traffic in 2017, by type of crossing

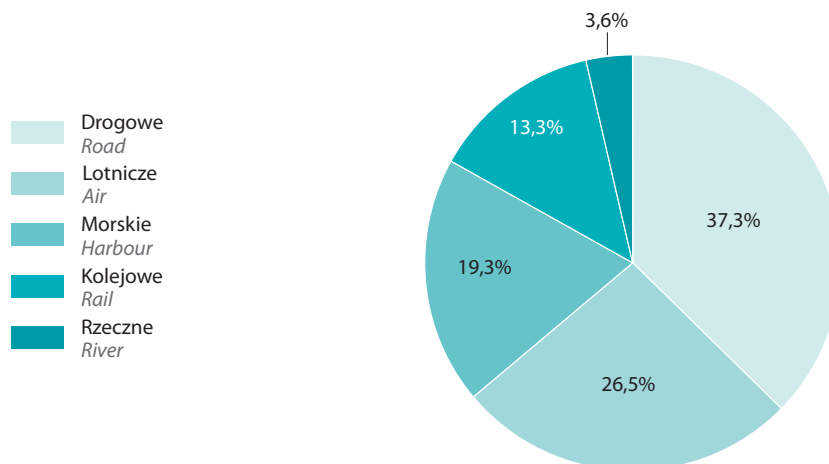
Przejścia graniczne Border crossing points	Liczba przejść granicznych ogółem Total border crossing points	Obywatele polscy (w tys.) Poles (in thous.)		Cudzoziemcy (w tys.) foreigners (in thous.)		Przekroczenia granicy Total border crossings		
		przekraczający granice w kierunku crossings the border:				ogółem (w tys.) total (in thous.)	według rodzaju przejścia (w %) by type of border crossing points (in %)	2016= =100%
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland			
Ogółem <i>Total</i>	83	7 360,2	7 292,7	18 202,5	18 153,4	51 008,7	100,0	107,3
Drogowe <i>Road</i>	31	2 214,6	2 186,8	15 371,1	15 428,4	35 201,0	69,0	102,5
Kolejowe <i>Rail</i>	11	57,2	58,0	399,4	305,2	819,8	1,6	168,6
Rzeczne <i>River</i>	3	0,4	0,2	0,2	0,2	1,0	0,0	261,3
Morskie <i>Harbour</i>	16	34,7	30,4	40,1	64,2	169,5	0,3	110,7
Lotnicze <i>Air</i>	22	5 053,3	5 017,1	2 391,5	2 355,4	14 817,4	29,0	117,8

Wartości w wierszu „ogółem” nie sumują się ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

Wykres 53. Przekroczenia granicy w 2017 r. według rodzaju przejść granicznych
 Chart 53. Border crossings in 2017 by type of border crossing points

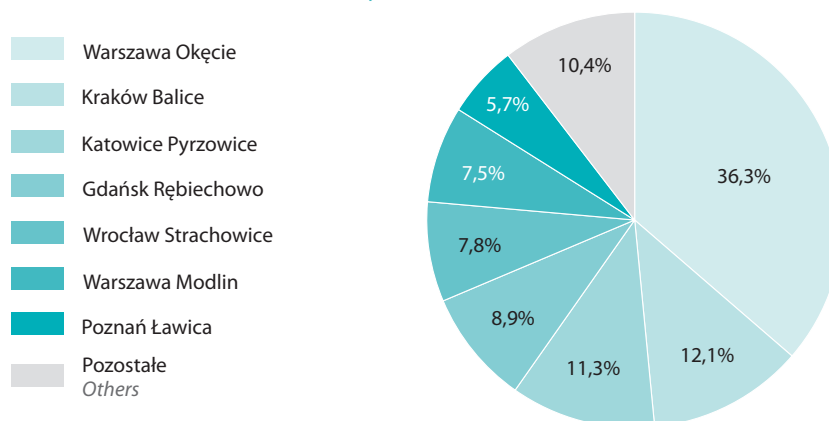
Wykres 54. Przejścia graniczne według rodzajów (w %)
 Chart 54. Border crossings by type (in %)

Pośród przejść lotniczych najwięcej przekroczeń granicy, rejestrowanych zgodnie z zasadami „układu z Schengen”, odnotowano w następujących portach (wykres 55):

- Warszawa-Okęcie – 5 385,3 tys., (wzrost o 25,2% w porównaniu do 2016 roku),
- Kraków-Balice – 1 796,5 tys., (wzrost o 11,6% w porównaniu do 2016 roku),
- Katowice-Pyrzowice – 1 671,1 tys., (wzrost o 20,2% w porównaniu do 2016 roku),
- Gdańsk-Rębiechowo – 1 317,6 tys., (wzrost o 13,9% w porównaniu do 2016 roku),
- Wrocław-Starachowice – 1 150,5 tys., (wzrost o 24,3% w porównaniu do 2016 roku),
- Warszawa/Modlin – 1 113,1 tys., (wzrost o 13,6% w porównaniu do 2016 roku),
- Poznań-Ławica – 839,4 tys., (wzrost o 7,9% w porównaniu do 2016 roku).

Wykres 55. Struktura odpraw granicznych na lotniskach w 2017 r.
 Chart 55. The structure of border checks at airports in 2017

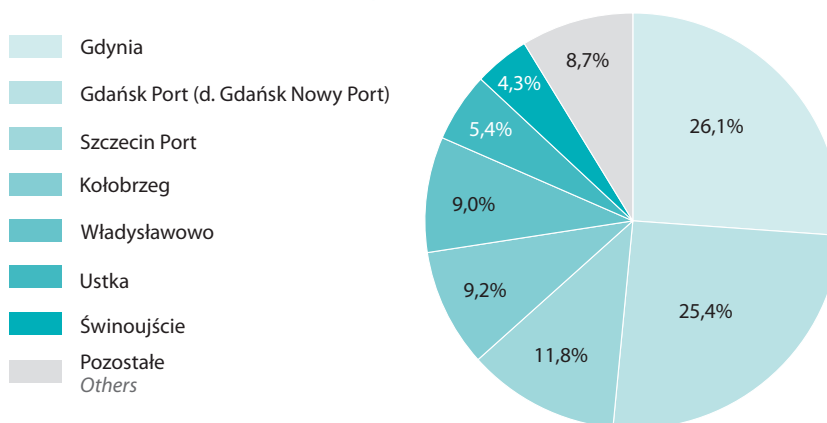
Największe wśród portów morskich pod względem liczby przekroczeń granicy w podróżach poza strefę Schengen to kolejno (wykres 56):

- Gdynia – 44,3 tys., (wzrost o 39,6% w porównaniu do 2016 roku),
- Gdańsk (Nowy) Port – 43,1 tys., (wzrost o 35,5% w porównaniu do 2016 roku),
- Szczecin Port – 20,1 tys., (spadek o 4,9% w porównaniu do 2016 roku),
- Kołobrzeg – 15,6 tys., (spadek o 16,6% w porównaniu do 2016 roku),

- Władysławowo – 15,2 tys., (spadek o 3,6% w porównaniu do 2016 roku),
- Ustka – 9,2 tys., (spadek o 18,6% w porównaniu do 2016 roku),
- Świnoujście – 7,3 tys. (wzrost o 3,4% w porównaniu do 2016 roku).

Wykres 56. Struktura odpraw granicznych w portach morskich w 2017 r.

Chart 56. The structure of border checks in seaports in 2017

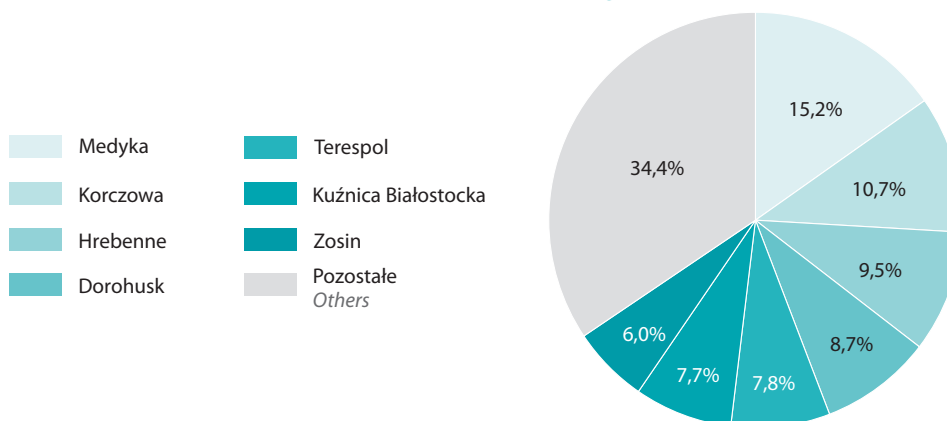

W 2017 roku w niewielkim stopniu wzrosła liczba odpraw odnotowanych na wschodniej granicy Polski (bez Litwy) będącej równocześnie granicą UE do 36 021,9 tys. (z 34 824,7 tys. w roku 2016, tj. o 3,4%).

W 2017 roku ruch na granicy wschodniej tj. przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne (z wyłączeniem granicy z Litwą) stanowił 70,6% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (pozostałe odprawy notowano na lotniskach i w portach morskich). Zanoowano wzrost liczby odpraw na odcinkach granicy z Ukrainą (o 1,0%) i z Republiką Białoruś (o 16,9%) oraz spadek na granicy z Federacją Rosyjską (o 8,4%). Najwięcej 63,4% odpraw na granicy wschodniej dokonano na granicy z Ukrainą.

Wykres 57. Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2017 r.

Chart 57. The structure of border checks on the eastern border crossings (road, rail and river border crossings) in 2017

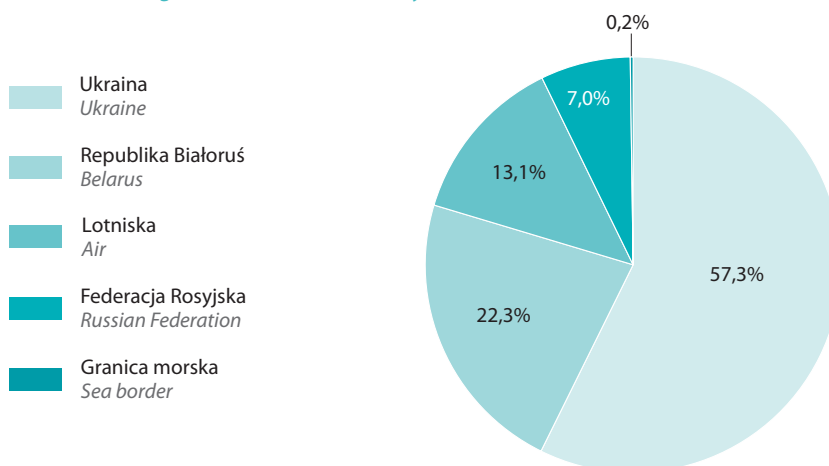

Tablica 31. Ruch graniczny na granicy wschodniejTable 31. *Border traffic on the eastern border*

Odcinek granicy <i>Border</i>	Liczba odpraw (w tys.) <i>Number of checks (in thous.)</i>		2017/2016 (w %) <i>in %</i>
	2016	2017	
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	7 925,2	9 262,9	16,9
Ukraina <i>Ukraine</i>	22 634,4	22 853,7	1,0
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	4 265,1	3 905,3	-8,4

Przyjazdy cudzoziemców do Polski

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej zgodnie z ustaleniami „układu z Schengen” przez Straż Graniczną na przejściach granicznych strefy Schengen, w 2017 roku do Polski wjechało 18 202,5 tys. cudzoziemców – wzrost o 7,4% w porównaniu do 2016 r. (wykres 58, 60).

Wykres 58. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r. według granicChart 58. *Arrivals of foreigners to Poland in 2017 by border*

Liczba ta obejmuje zarówno osoby, które spędziły w Polsce zaledwie kilka godzin i zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki⁷ są określane mianem odwiedzających jednodniowych, jak również turystów, którzy pozostali w naszym kraju przynajmniej na jedną noc.

Poniższa tablica prezentuje dane pochodzące z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na odcinkach granic będących jednocześnie granicą strefy Schengen.

⁷ Terminologia turystyczna. Zalecenia, ONZ – WTO, Warszawa 1995.

Tablica 32. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 roku według granic (w tys.)
Table 32. Arrivals of foreigners to Poland in 2017, by borders (in thous.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przyjazdy cudzoziemców do Polski <i>Arrivals of foreigners to Poland</i>	Udział w % <i>Share in %</i>	
Przyjazdy ogółem <i>Total arrivals</i>	18 202,45	100,0	x
Granica wschodnia* <i>Eastern border</i>	15 770,78	86,6	100
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	1 274,28	x	8,1
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	4 065,08	x	25,8
Ukraina <i>Ukraine</i>	10 431,42	x	66,1
Granica Morska <i>Sea border</i>	40,135	0,2	x
Lotniska <i>Airport</i>	2 391,54	13,1	x

* Dotyczy przejść drogowych, kolejowych i rzecznych.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (10 328,7 tys., tj. 56,7% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 1,9% w stosunku do 2016 roku), Białorusi (3 632,6 tys., 20,0% wszystkich przyjazdów, wzrost o 17,3% w stosunku do 2016 roku), Rosji (1 578,7 tys., 8,7% ogółu przyjazdów, wzrost o 11,3% w stosunku do 2016 roku), Wielkiej Brytanii (809,0 tys., 4,4% ogółu przyjazdów, wzrost o 19,8% w stosunku do 2016 roku), Izraela (212,1 tys., 1,2% ogółu przyjazdów, wzrost o 52,7% w stosunku do 2016 roku) i Niemiec (195,2 tys., 1,1% ogółu przyjazdów, wzrost o 1,6% w stosunku do 2016 roku).

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 10 431,4 tys., co stanowiło 57,3% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców, następnie na granicy z Republiką Białoruś – 4 065,1 tys. przyjazdów (22,3% ogółu), w dalszej kolejności na granicy z Federacją Rosyjską odnotowano 1 274,3 tys. przyjazdów cudzoziemców (7,0%). Na lotniskach zarejestrowano 2 391,5 tys. (13,1%), a na granicy morskiej 40,1 tys. (0,2%) przyjazdów cudzoziemców.

Przekraczający granicę z Ukrainą, cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejścia w Medyce – 2 498,2 tys. przyjazdów, co stanowi 23,9% udziału na ukraińskim odcinku granicy, następnie w Korczowej – 1 806,7 tys. (17,3%), Hrebennem 1 560,2 tys. (15,0%) i w Dorohusku – 1 330,1 tys. (12,8%). Na granicy z Republiką Białoruś najchętniej wybierano przejście drogowe w Kuźnicy Białostockiej – 1 238,5 tys. (30,5% udziału na odcinku białoruskim), Terespolu – 1 159,0 tys. (28,5%), oraz w Bobrownikach – 712,5 tys. (17,5%). Na granicy z Federacją Rosyjską cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejścia granicznego Grzechotki-Mamonowo II – 532,5 tys. osób (41,8%), Gronowo-Mamonowo – 359,0 tys. (28,2 %) i Bezledy-Bagratiowski – 225,6 tys. (17,7 % udział tego przejścia w tym odcinku granicy).

Cudzoziemcy przybywający do Polski samolotem najczęściej przekraczali granicę na lotnisku Warszawa-Okęcie – 1 205,3 tys. (w 2016 r. 955,9 tys.) – 50,4% odpraw cudzoziemców dokonanych na lotniskach, Kraków-Balice – 488,3 tys. (w 2016 r. 452,0 tys.) – 20,4%, Gdańsk-Rębiechowo – 141,1 tys. (w 2016 r. 113,9 tys.) – 5,9%, Katowice-Pyrzowice – 132,0 tys. (w 2016 r. 103,2 tys.) , Wrocław-Strachowice – 129,4 tys. (w 2016 r. 83,8 tys.), Warszawa/Modlin – 114,0 tys. (w 2016 r. 110,5 tys.).

Wśród przejść morskich najpopularniejsze wśród cudzoziemców było przejście graniczne w Gdańsku (Nowym) Porcie 16,1 tys. (40,1% udziału odpraw cudzoziemców przybywających do Polski drogą morską) następnie w Gdyni – 11,6 tys. (28,9%) oraz w Szczecinie Porcie – 7,0 tys. (17,4%).

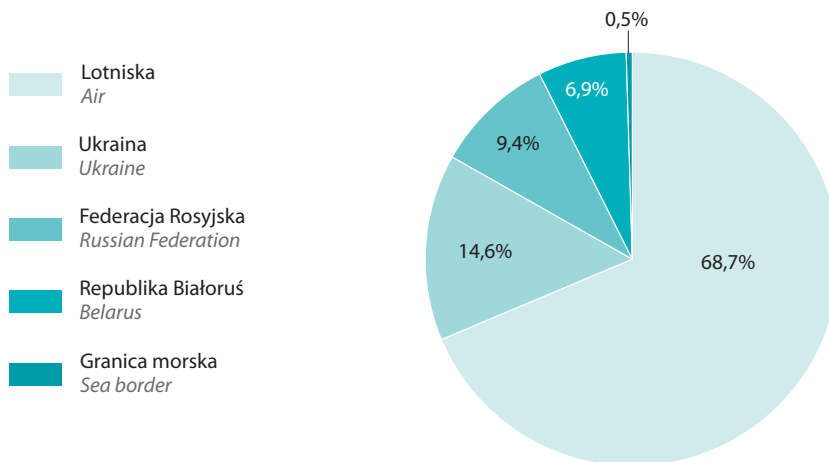
Odwiedziny cudzoziemców najczęściej miały miejsce w lipcu (1 739,3 tys. – 9,6% ogółu) i sierpniu (1 738,2 tys. – 9,5%) oraz w czerwcu (1 612,1 tys. – 8,9%).

Wyjazdy Polaków za granicę⁸

W 2017 roku poza granicę strefy Schengen wyjechało 7 360,2 tys. Polaków wzrost o 5,5% w porównaniu do 2016 r. (wykres 59, 60).

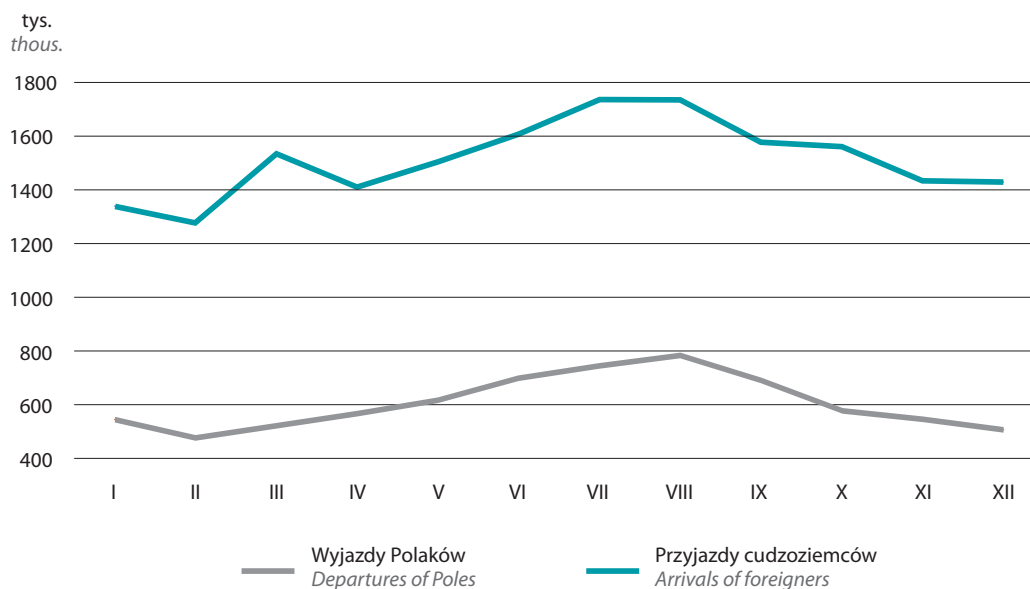
Wykres 59. Wyjazdy obywateli polskich z Polski w 2017 r. według granic

Chart. 59. Departures of Polish citizens from Poland in 2017 by border

Wykres 60. Ruch graniczny w 2017 r. według miesięcy

Chart 60. Border traffic in 2017 by month

Rejestrowane wyjazdy Polaków poza granicę strefy Schengen najczęściej były realizowane przez lotnische przejścia graniczne, z których skorzystało 5 053,3 tys. osób (w 2016 r. – 4 368,5 tys.) – 68,7% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystali oni z lotniska Warszawa-Okęcie – 1 507,4 tys. wylotów (w 2016 r. – 1 228,8 tys.), tj. 29,8% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem, w dalszej kolejności

⁸ Liczba przekroczeń granicy przez Polaków wyjeżdżających z Polski (liczba dokonanych odpraw), tzn. że każda osoba opuszczająca kraj jest liczona tyle razy ile razy przekracza granicę.

Katowice-Pyrzowice – 704,3 tys. (w 2016 r. – 587,3 tys.) – 13,9%, Gdańsk-Rębiechowo – 519,4 tys. (w 2016 r. 469,7 tys.) – 10,3%, Wrocław-Strachowice – 448,8 tys. (w 2016 r. – 378,6 tys.) – 8,9%, Warszawa-Modlin – 444,9 tys. (w 2016 r. – 376,1 tys.) – 8,8%, Kraków-Balice – 412,8 tys. (w 2016 r. – 367,2 tys.) – 8,2% oraz Poznań-Ławica – 359,7 tys. (w 2016 r. – 345,5 tys.) – 7,1%.

Porównując udział poszczególnych przejść granicznych w wyjazdach Polaków w latach 2016/2017 można zauważyć spadek udziału przejść drogowych o 6,3 p.proc. (2016 – 36,4%, 2017 – 30,1%), udział przejść morskich prawie się nie zmienił (2016 i 2017 po 0,5%). Wzrost zanotowano natomiast na przejściach lotniczych o 6,1 p.proc. (2016 – 62,6%, 2017 – 68,7%) oraz przejściach kolejowych o niecałe pół punktu procentowego (2016 – 0,4%, 2017 – 0,8%).

Na wschodnim odcinku granicy, a więc na przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych zarejestrowano 2 272,2 tys. wyjazdów obywateli polskich z kraju (30,9% ogółu wyjazdów Polaków).

Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 34,7 tys. (0,5% ogółu wszystkich wyjazdów)⁹.

Analizując bardziej szczegółowo wschodni odcinek polskiej granicy należy stwierdzić, iż najczęściej Polacy wyjeżdżali przez przejścia graniczne zlokalizowane na granicy z Ukrainą – 1 071,5 tys. wyjazdów, tj. 14,6% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach. Przejścia, które zanotowały największą liczbę wyjazdów to: Medyka 290,3 tys. (27,1% udziału w wyjazdach przez granicę lądową z Ukrainą), Krościenko 197,8 tys. (18,5%), Hrebenne 151,4 tys. (14,1%) oraz Korczowa 146,0 tys. (13,6%). Następnym w kolejności był odcinek granicy z Federacją Rosyjską gdzie zarejestrowano 691,5 tys. wyjazdów, co stanowiło 9,4% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach obywateli naszego kraju, a największy ruch wyjazdowy zarejestrowano na przejściu granicznym Bezledy-Bagratiowski – 287,1 tys. wyjazdów (41,5% udziału na rosyjskim odcinku granicy), następnie Gołdap-Gusiew 159,9 tys. (23,1%) oraz Grzechotki-Mamonowo – 126,8 tys. (18,3%). Przejścia graniczne z Republiką Białoruś przekroczyło 509,2 tys. wyjeżdżających Polaków, co stanowiło 6,9% udziału odcinka białoruskiego w całości wyjazdów Polaków. Największy strumień wyjazdów odnotowano w Terespolu – 178,9 tys. (35,1% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy) oraz Kuźnicy Białostockiej – 122,6 tys. wyjazdów (24,1 % udziału).

Tablica 33. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski w 2017 roku według granic (w tys.)

Table 33. Foreign trips of Polish residents in 2017, by borders (in thous.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Wyjazdy Polaków za granicę <i>Poles' departures abroad</i>	Udział w % <i>Share in %</i>	
Wyjazdy ogółem <i>Total departures</i>	7 360,2	100,0	x
Granica wschodnia <i>EASTERN BORDER</i>	2 272,2	30,9	100,0
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	691,5	x	30,4
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	509,2	x	22,4
Ukraina <i>Ukraine</i>	1 071,5	x	47,2
Granica Morska <i>Sea border</i>	34,7	0,5	x
Lotniska <i>Airport</i>	5 053,3	68,7	x

Wartości w wierszu „ogółem” nie sumują się ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

⁹ Na przejścia rzeczne przypadało 0,4 tys. wyjazdów obywateli polskich.

Najmniej naszych rodaków udających się do krajów spoza strefy Schengen wybrało drogę morską – 34,7 tys. (0,5% – udziału tego odcinka granicy w całości wyjazdów Polaków). Najwięcej Polaków odprawiono w Kołobrzegu 8,7 tys. i Władysławowie 6,1 tys. wyjazdów.

Szczyt zagranicznych wyjazdów Polaków przypadał na miesiące letnie. Największa liczba Polaków wyjechała w ciągu czterech miesięcy, tj. w sierpniu – 10,8% (791,2 tys.), w lipcu 10,2% (751,0 tys.), w czerwcu – 9,6% (704,8 tys.) oraz we wrześniu 9,5% (697,7 tys.). W pozostałych miesiącach, liczba wyjazdów utrzymywała się na poziomie od 484,8 tys. (6,6%) w lutym do 623,6 tys. (8,5%) w maju.

Ruch graniczny środków transportu¹⁰

Odprawy pojazdów kołowych dotyczą wschodniego odcinka granicy, który nadal objęty jest rejestracją Straży Granicznej.

W 2017 roku dokonano 13 463,1 tys. odpraw pojazdów kołowych wyjeżdżających lub wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, z czego 11 283,9 tys. tj. 83,8% dotyczyło samochodów osobowych, 1 928,0 tys. – 14,3% samochodów ciężarowych, a 251,2 tys. – 1,9% stanowiły odprawy autokarów i autobusów.

Na wschodnim odcinku granicy (bez Litwy) w roku 2017 liczba odpraw pojazdów w porównaniu do 2016 roku wzrosła o 1,8%; na odcinku granicy z Federacją Rosyjską spadła o 12,5%, a z Ukrainą spadła o 3,6%. Wzrost dotyczył ruchu pojazdów na granicy z Republiką Białoruś o 22,6%.

Tablica 34. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) w 2017 roku według granic – w tys.

Table 34. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) in 2017 according to the borders – in thous.

Granice Borders	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossings	Udział % Share in %	Pojazdy Vehicles			
			obywateli polskich Poles		cudzoziemców foreigners	
			przekraczający granice w kierunku crossings the border:			
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
Granica Wschodnia Eastern border	13463,1	100,0	2915,1	2777,8	3765,5	4004,7
Federacja Rosyjska Russian Federation	2203,4	16,4	574,7	572,9	538,3	517,6
Republika Białoruś Belarus	4369,1	32,5	485,2	432,9	1659,5	1791,5
Ukraina Ukraine	6890,7	51,2	1855,3	1772,0	1567,7	1695,7

Wartości w wierszu „ogółem” nie sumują się ze względu na zastosowanie zaokrągleń.

Najwięcej przekroczeń pojazdów kołowych zanotowano na odcinku granicy z Ukrainą 6 890,7 tys. – 51,2%, następnie z Republiką Białoruś 4 369,1 tys. – 32,5% i Federacją Rosyjską 2 203,4 tys. – 16,4%.

Odprawy pojazdów kołowych obywateli Polski stanowiły 42,3%, a cudzoziemców 57,7%. Na odcinku granicy z Federacją Rosyjską liczby odprawionych pojazdów należących do Polaków i cudzoziemców stanowiły odpowiednio 52,1% i 47,9% odpraw. Na granicy z Republiką Białoruś odprawy pojazdów należących do Polaków stanowiły tylko 21,0%, natomiast należących do cudzoziemców aż 79,0%. Na granicy z Ukra-

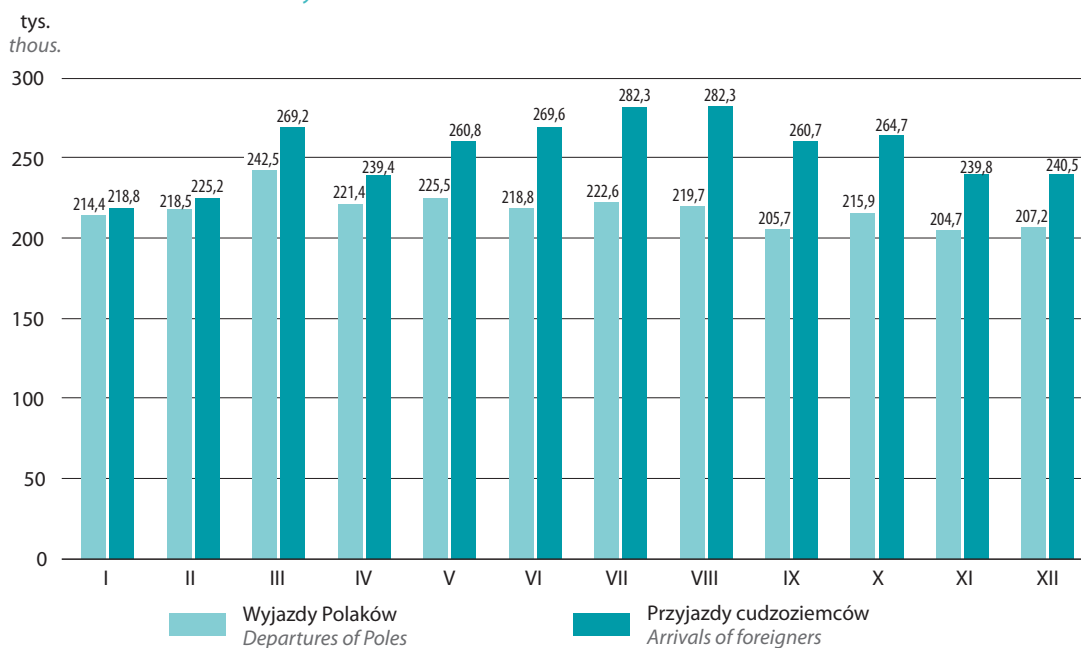
¹⁰ Liczba przekroczeń granicy, dokonanych odpraw.

iną te dysproporcje były bardziej wyrównane, dominowały odprawy pojazdów należących do Polaków 52,6%, a pozostałe (47,4%) stanowiły pojazdy należące do cudzoziemców.

Pojazdy osobowe najczęściej odprawiano na granicy z Ukrainą – 6 008,1 tys. odpraw, co stanowiło 53,2% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej. Przejście graniczne w miejscowości Korczowa zanotowało największy strumień pojazdów na ukraińskim odcinku granicy – 1 064,0 tys. przekroczeń, tj. 17,7% odpraw na ukraińskim odcinku granicy. Na granicy z Republiką Białoruś odprawiono 3 237,8 tys. samochodów osobowych (28,7% odpraw na granicy wschodniej), a dominowało tu przejście graniczne w Terespolu – 1 238,6 tys. przejazdów (38,3% odpraw na białoruskiej granicy). Na granicy z Federacją Rosyjską odprawiono 2 038,0 tys. samochodów osobowych (18,1% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej). Największy ruch pojazdów osobowych zanotowano na przejściu Bezdedy-Bagratiowski – 630,7 tys., co stanowiło 30,9% udziału tego przejścia z całości ruchu na granicy z Federacją Rosyjską (wykresy 61, 62).

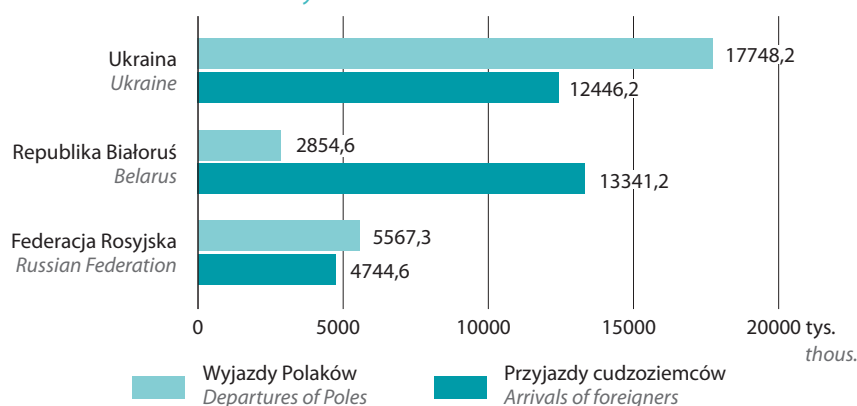
Wykres 61. Ruch graniczny samochodów osobowych w 2017 r. według miesiący

Chart 61. Border traffic of cars in 2017 by month

Wykres 62. Ruch graniczny samochodów osobowych w 2017 r. według odcinków granic

Chart 62. Border traffic of cars in 2017 by border

Tablica 35. Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej

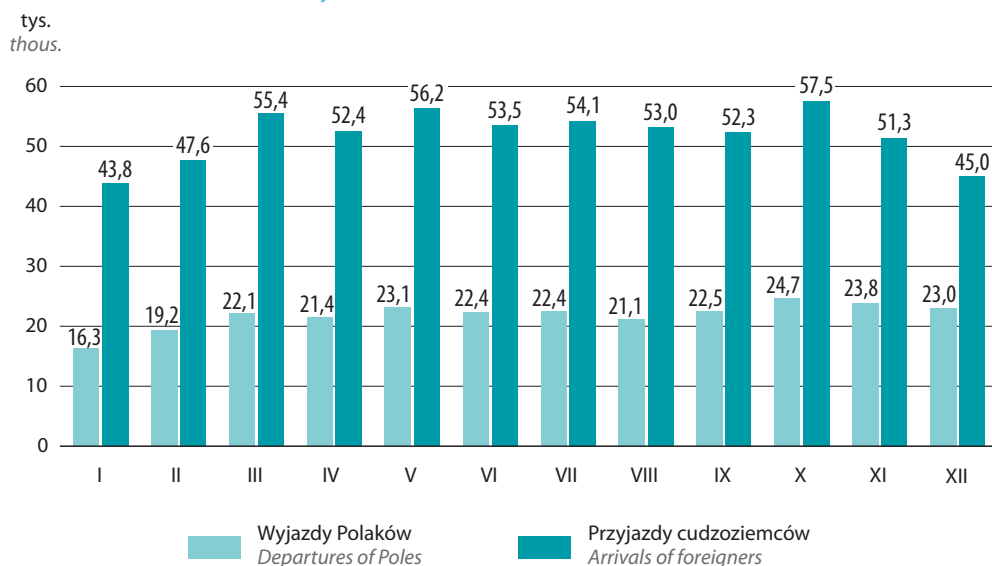
Table 35. Checks of passenger vehicles of Polish citizens and foreigners on controlled sections of the eastern border

Odcinek granicy <i>Borders</i>	Odprawy pojazdów osobowych (w tys.) <i>Checks of passenger vehicles (in thous.)</i>	%	Odprawy pojazdów osobowych (w %) <i>Checks of passenger vehicles (in %)</i>	
			udział obywateli polskich <i>share of Polish citizens</i>	udział cudzoziemców <i>share of foreigners</i>
Granica Wschodnia <i>Eastern border</i>	11 283,9	100,0	45,7	54,3
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	2 038,0	18,1	54,6	45,4
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	3 237,8	28,7	17,7	82,3
Ukraina <i>Ukraine</i>	6 008,1	53,2	57,8	42,2

Pojazdy ciężarowe najczęściej przekraczały granice przez przejścia graniczne z Republiką Białoruś – 1 048,6 tys. przejazdów, tj. 54,4% ogółu przekroczeń ciężarówek na wschodnim odcinku granicy oraz z Ukrainą 736,3 tys. przejazdów (38,2%). Na granicy z Federacją Rosyjską zanotowano 143,1 tys. przejazdów, co stanowiło tylko 7,4% całości ruchu pojazdów ciężarowych na granicy wschodniej. Następujące przejścia obsługiwały największy ruch pojazdów ciężarowych: na granicy białoruskiej Kukuryki – 5 38,4 tys. przejazdów (51,3% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy); a następnie na granicy z Ukrainą Dorohusk – 316,2 tys. (42,9% udziału tego przejścia na ukraińskim odcinku granicy) i na granicy z Federacją Rosyjską Grzechotki-Mamonowo II – 60,2 tys. przekroczeń pojazdów ciężarowych (42,0% udziału na granicy z Rosją) (wykresy 63, 64).

Wykres 63. Ruch graniczny samochodów ciężarowych w 2017 r. według miesiący

Chart 63. Border traffic of lorries in 2017 by month

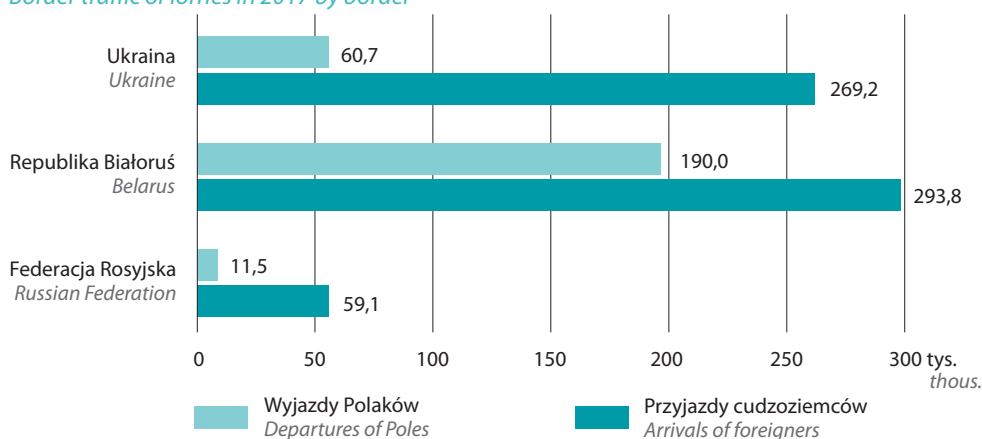

Najmniejszy ruch pojazdów kołowych zarejestrowano w kategorii **autobusów i autokarów** (251,2 tys.) (wykresy 65, 66) przy czym największy ruch w tej kategorii odnotowano na granicy z Ukrainą – 146,2 tys. tj. 58,2% udziału tego odcinka na granicy wschodniej.

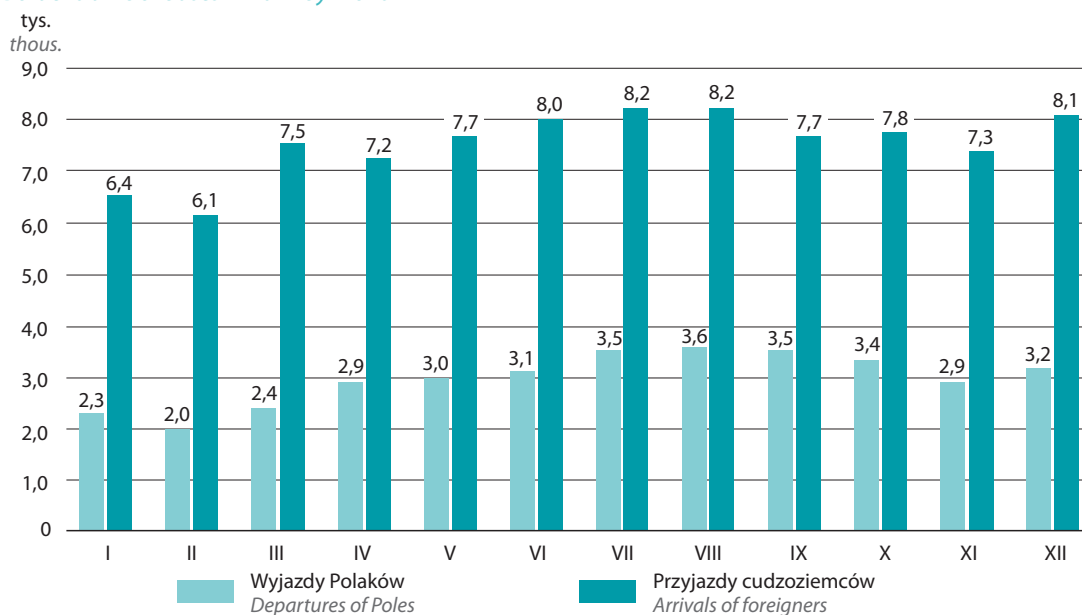
Tablica 36. Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej
 Table 36. Checks of tracks on controlled sections of the eastern border

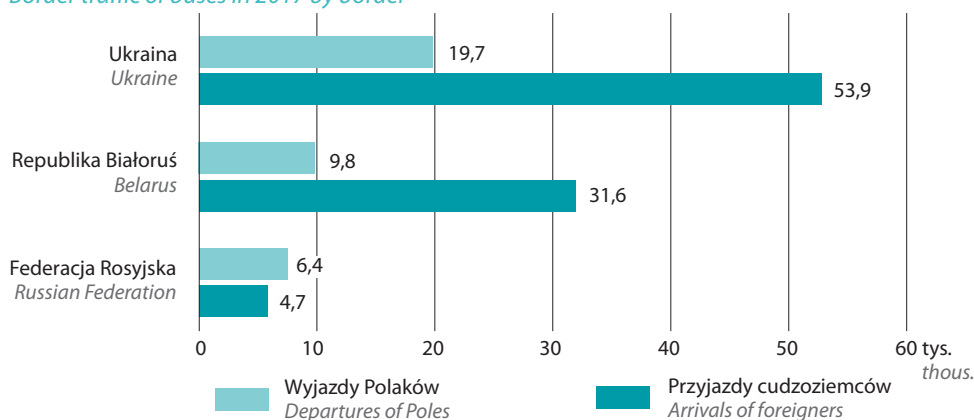
Odcinek granicy <i>Borders</i>	Odprawy pojazdów ciężarowych (w tys.) <i>Checks of tracks vehicles (in thous.)</i>	Odprawy pojazdów ciężarowych (w %) <i>Checks of vehicles (in thous.)</i>
Granica Wschodnia <i>Eastern border</i>	1 928,0	100,0
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	143,1	7,4
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	1 048,6	54,4
Ukraina <i>Ukraine</i>	736,3	38,2

Wykres 64. Ruch graniczny samochodów ciężarowych w 2017 r. według odcinków granic
 Chart 64. Border traffic of lorries in 2017 by border

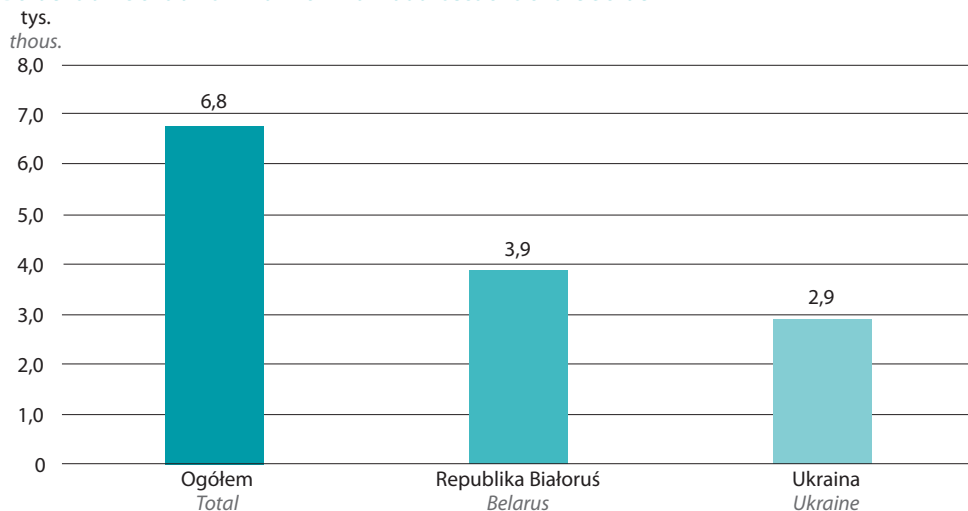
Wykres 65. Ruch graniczny autobusów w 2017 r. według miesięcy
 Chart 65. Border traffic of buses in 2017 by month

Wykres 66. Ruch graniczny autobusów w 2017 r. według odcinków granicChart 66. *Border traffic of buses in 2017 by border***Tablica 37. Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej**Table 37. *Checks in of buses on controlled sections of the eastern border*

Odcinek granicy	Odprawy autobusów (w tys.)	Odprawy autobusów (w %)
<i>Borders</i>	<i>Checks of buses (in thous.)</i>	<i>Checks of buses (in thous.)</i>
Granica Wschodnia	251,2	100,0
<i>Eastern border</i>		
Federacja Rosyjska	22,3	8,9
<i>Russian Federation</i>		
Republika Białoruś	82,6	32,9
<i>Belarus</i>		
Ukraina	146,2	58,2
<i>Ukraine</i>		

W ciągu całego 2017 roku odprawiono na polskich granicach 40,6 tys. pociągów, z czego 6,8 tys. (16,7% ogółu odprawionych pociągów) stanowiły składy osobowe (wykres 67).

Wykres 67. Ruch graniczny pociągów osobowych w 2017 r. na poszczególnych odcinkach granicy*Chart 67. *Border traffic of trains in 2017 on individual sections of the border**

* Na granicy z Federacją Rosyjską nie było odpraw pociągów osobowych.

* There were no passenger train passes on the border with the Russian Federation.

Tylko 33,7% wszystkich pociągów było obsługiwanych przez operatorów krajowych. Najwięcej odpraw zanotowano na granicy z Republiką Białoruś, które stanowiły 56,9% wszystkich odpraw, następnie z Ukrainą – 33,9% oraz z Federacją Rosyjską 9,2%. Strukturę tego ruchu przedstawia poniższa tablica.

Tablica 38. Ruch graniczny pociągów w 2017 roku według granic

Table 38. Border traffic of trains in 2017 according to the borders

Granice Borders	Liczba pociągów ogółem Total number of trains	Udział % Share in %	Pociągi Trains			
			operatorów krajowych domestic operators		operatorów zagranicznych foreign operators	
			przekraczające granicę w kierunku crossing the border:			
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
Polska – ogółem <i>Poland – total</i>	40 629	100,0	6931	6762	13 430	13 506
Federacja Rosyjska <i>Russian Federation</i>	3 736	9,2	527	525	1 343	1 341
Republika Białoruś <i>Belarus</i>	23 126	56,9	4 752	4 612	6 821	6 941
Ukraina <i>Ukraine</i>	13 767	33,9	1 652	1 625	5 266	5 224

Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2017 na drogowej, kolejowej i rzecznej zewnętrznej granicy strefy Schengen oraz na lotniskach i portach morskich

Tablica 39. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne (w tys.)

Table 39. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia – road, rail, river border crossing (in thous.)

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	31 372,2	6 016,0	9 720,7
2008	23 360,3	6 547,6	5 107,5
2009	18 802,7	3 347,4	6 090,2
2010	21 711,3	2 858,3	8 008,4
2011	24 490,0	2 585,7	9 688,9
2012	27 913,4	2 800,7	11 207,6
2013	31 763,1	3 152,7	12 799,1
2014	33 087,8	3 144,1	13 470,2
2015	35 031,9	3 203,1	14 399,2
2016	34 824,7	2 570,3	14 940,7
2017	36 021,9	2 272,2	15 770,8

Tablica 40. Osobowy ruch graniczny na granicy lotniczej (w tys.)
Table 40. Passenger border traffic at the air border (in thousands)

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	16 803,9	5 364,8	2 884,3
2008	12 051,5	4 559,3	1 452,4
2009	8 505,5	3 410,4	858,4
2010	8 563,8	3 375,3	880,7
2011	8 537,3	3 294,6	985,1
2012	9 342,1	3 499,9	1 147,8
2013	9 942,6	3 737,1	1 259,7
2014	10 288,1	3 848,8	1 357,3
2015	11 079,0	4 128,4	1 455,0
2016	12 573,4	4 368,5	1 967,2
2017	14 817,4	5 053,3	2 391,5

Tablica 41. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej (w tys.)
Table 41. Passenger border traffic at the sea border (in thousands)

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	1 815,2	580,2	359,6
2008	121,9	41,0	21,7
2009	84,8	31,3	13,3
2010	102,2	27,0	23,5
2011	272,9	46,7	89,8
2012	284,7	54,5	87,2
2013	227,6	45,9	64,6
2014	171,8	36,7	35,4
2015	157,2	38,2	36,3
2016	153,1	38,3	34,2
2017	169,5	34,7	40,1

Bezpośrednio po dołączeniu Polski do strefy Schengen na zewnętrznej granicy z Ukrainą, Białorusią i Rosją odnotowano wyraźny spadek liczby przyjazdów cudzoziemców z 9 720,7 tys. w 2007 r. do 5 107,5 tys. w 2008 r. Jednakże w kolejnych latach zaobserwowano systematyczny wzrost liczby przekroczeń granicy wschodniej do 15 770,8 tys. w 2017 r.

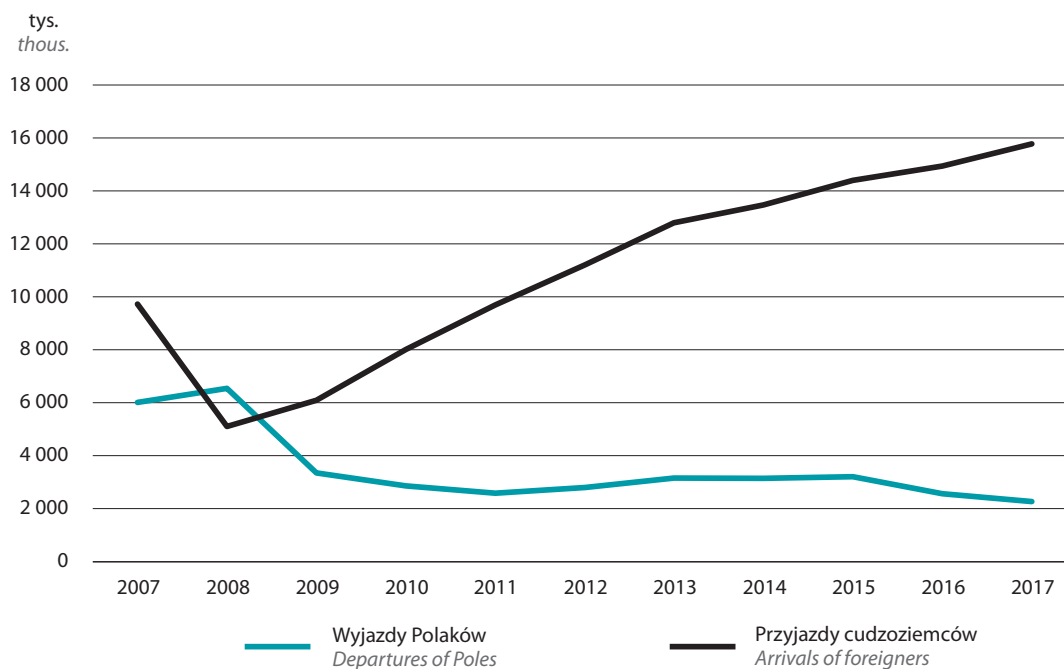
W portach lotniczych po spadku w roku 2009 do 858,4 tys. przyjazdów z poziomu 2 884,3 tys. i 1 452,4 tys. odpowiednio w latach 2007 i 2008, przyjazdy cudzoziemców wzrastały osiągając wartość 2 391,5 tys. w 2017 r. Przyjazdy cudzoziemców rejestrowane w portach morskich w okresie 2007–2017 charakteryzują się znacznymi wahaniami, osiągając minimalną wartość 13,3 tys. w 2009 roku, poprzez 89,8 tys. w 2011 roku do 40,1 tys. w 2017 r.

Po dołączeniu Polski do strefy Schengen liczba wyjazdów naszych rodaków przez zewnętrzną granicę wschodnią również spadła. Prawdopodobnie wpływ na to ma otwarcie granic wewnętrznych strefy Schengen i związane z tym ułatwienia. Wyraźne tąpnięcie w liczbie wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją, Białorusią i Ukrainą nastąpiło w 2009 r. spadek do 3 347,4 tys. z 6 547,6 tys. w 2008 r. W kolejnych latach występowały wahania liczby wyjeżdżających Polaków z generalną tendencją spadkową do 2 272,2 tys. w 2017 r.

Wyloty Polaków od roku 2007 – 5 364,8 tys. spadały do roku 2011 – 3 294,6 tys., po tym okresie nastąpił systematyczny wzrost wyjazdów Polaków notowany w portach lotniczych do poziomu 5 053,3 tys. w 2017 r. Wyjazdy realizowane z portów morskich po spadku w 2008 r. do 41,0 tys. z 580,2 tys. w 2007 roku podlegają ciągłym wahaniom w przedziale od 27,0 tys. (w 2010 r.) do 54,5 tys. (w 2012 r.).

Wykres 68. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja, (w tys.)

Chart 68. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia (in thous.)

Tablica 42. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą (w tys.)

Table 42. Passenger border traffic at crossings with Ukraine (in thous.)

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	19 126,8	4 598,2	4 979,8
2008	16 180,4	5 464,8	2 601,3
2009	11 637,5	2 586,9	3 260,8
2010	13 035,4	2 067,3	4 478,3
2011	13 870,5	1 618,4	5 372,8
2012	15 039,7	1 289,1	6 290,3
2013	16 765,8	1 161,9	7 288,7
2014	17 704,8	998,7	7 952,1
2015	21 115,7	1 056,3	9 603,2
2016	22 634,4	1 150,7	10 287,8
2017	22 853,7	1 071,5	10 431,4

Tablica 43. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią (w tys.)Table 43. *Passenger border traffic at crossings with Belarus (in thous.)*

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	9 349,3	693,9	4 032,4
2008	5 278,6	530,4	2 123,6
2009	5 901,8	480,2	2 493,4
2010	7 236,3	525,8	3 101,7
2011	8 246,0	471,5	3 647,6
2012	8 800,6	494,0	3 901,9
2013	8 808,7	546,3	3 861,9
2014	8 817,7	544,0	3 847,2
2015	7 817,4	462,8	3 424,7
2016	7 925,2	433,9	3 490,0
2017	9 262,9	509,2	4 065,1

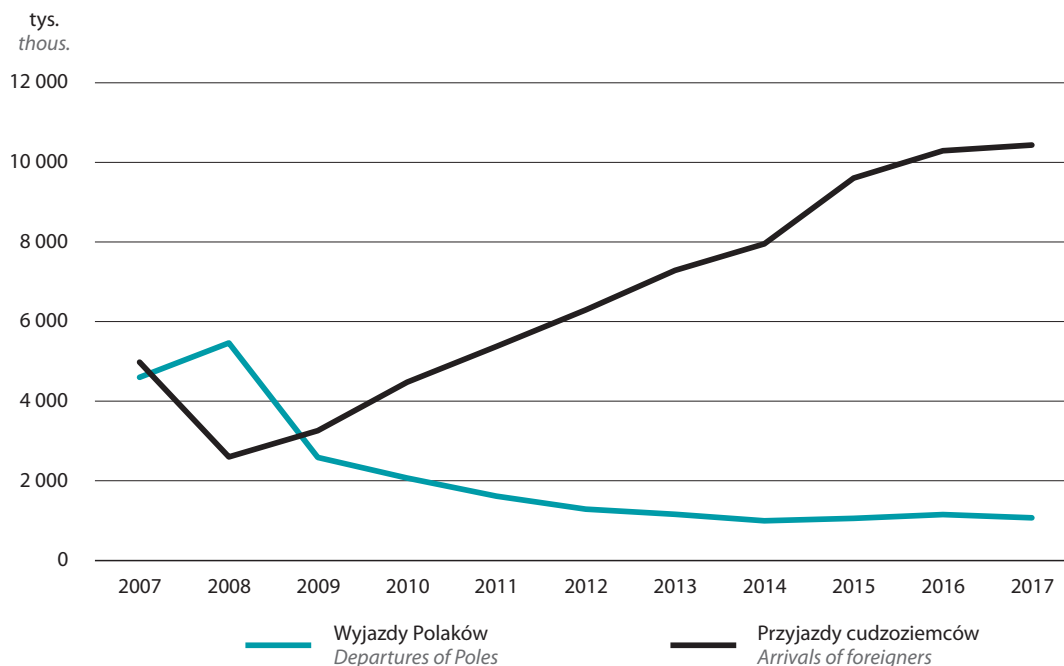
Wyjazdy Polaków przez granicę z Białorusią nieznacznie zmalały w roku 2008 (530,4 tys.), po czym ustabilizowały się na poziomie ok. 500 tys. wyjazdów. Przyjazdy cudzoziemców po gwałtownym spadku w 2008 roku (do 2 123,6 tys.) o niemal 50% wobec 2007 r., stopniowo rosły do 2012 r. i po chwilowym spadku wzrosły do poziomu 4 065,1 tys. w 2017 r. tj. osiągając wartość zbliżoną do liczby przyjazdów w 2007 r. – 4 032,4 tys.

Tablica 44. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją (w tys.)Table 44. *Passenger border traffic at crossings with Russia (in thous.)*

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total border crossing	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
2007	2 896,1	723,9	708,5
2008	1 901,4	552,4	382,6
2009	1 263,5	280,2	336,0
2010	1 439,6	265,1	428,5
2011	2 373,5	495,8	668,5
2012	4 073,1	1 017,6	1 015,4
2013	6 188,6	1 444,5	1 648,5
2014	6 565,3	1 601,5	1 671,0
2015	6 098,9	1 684,0	1 371,4
2016	4 265,1	985,7	1 163,0
2017	3 905,3	691,5	1 274,3

Wykres 69. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą (w tys.)

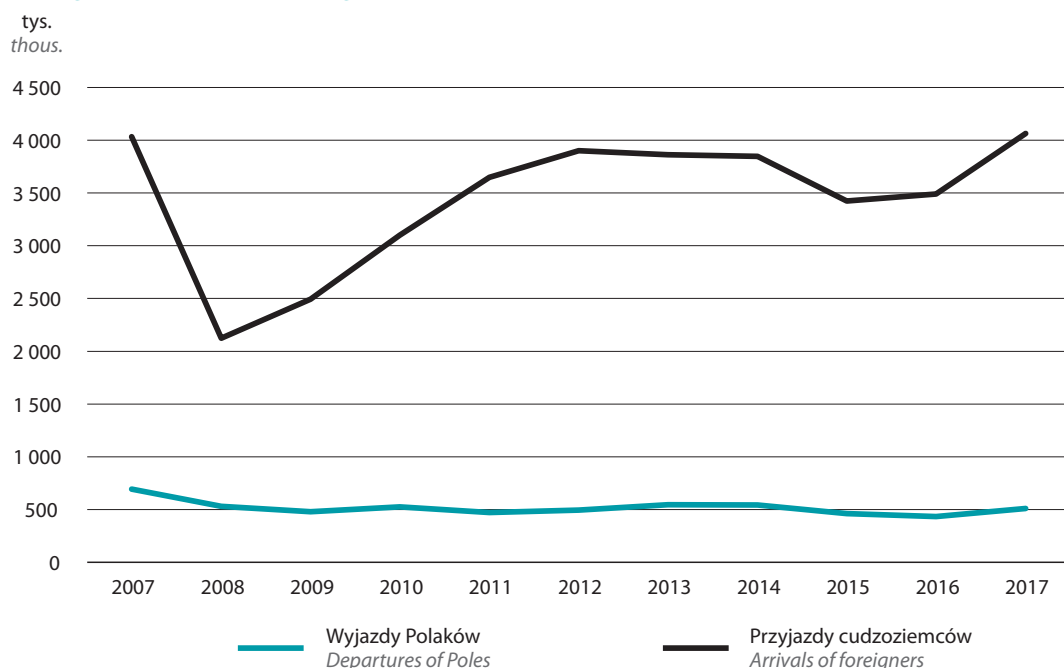
Chart 69. Passenger border traffic at crossings with Ukraine (in thous.)

Ruch osobowy na przejściach granicznych z Ukrainą jest odwzorowaniem trendów w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków, jakie zaobserwowano na całym wschodnim odcinku granicy. Przyjazdy cudzoziemców po spadku w 2008 roku (2 601,3 tys.) wykazują ciągłą tendencję wzrostową do 10 431,4 tys. w 2017 roku. Wyjazdy Polaków po początkowym wzroście w 2008 roku (do 5 464,8 tys.) spadały systematycznie i osiągnęły wartość 1 071,5 tys. w 2017 roku.

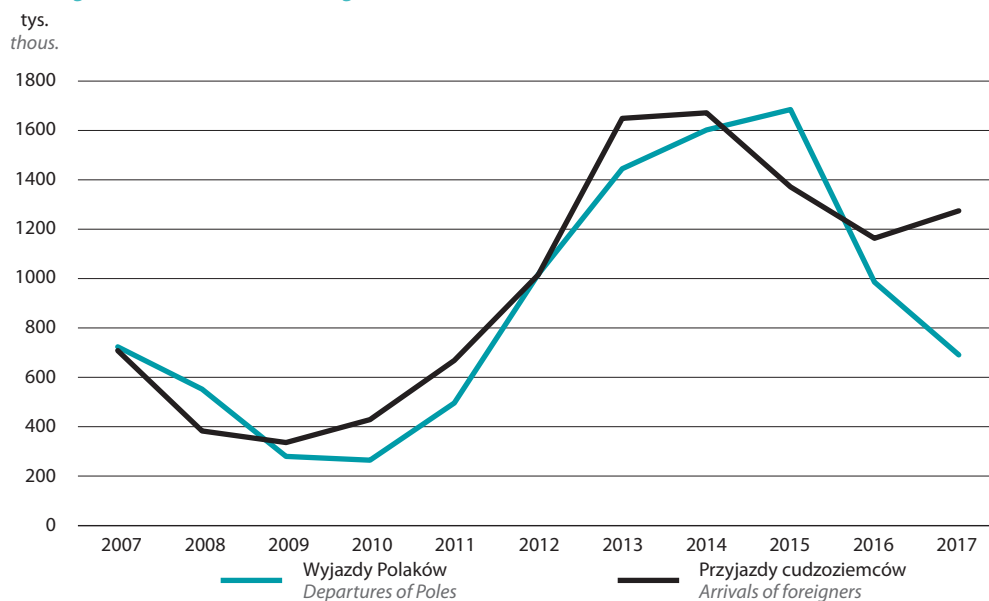
Wykres 70. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią (w tys.)

Chart 70. Passenger border traffic at crossings with Belarus (in thous.)

Wykres 71. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją (w tys.)

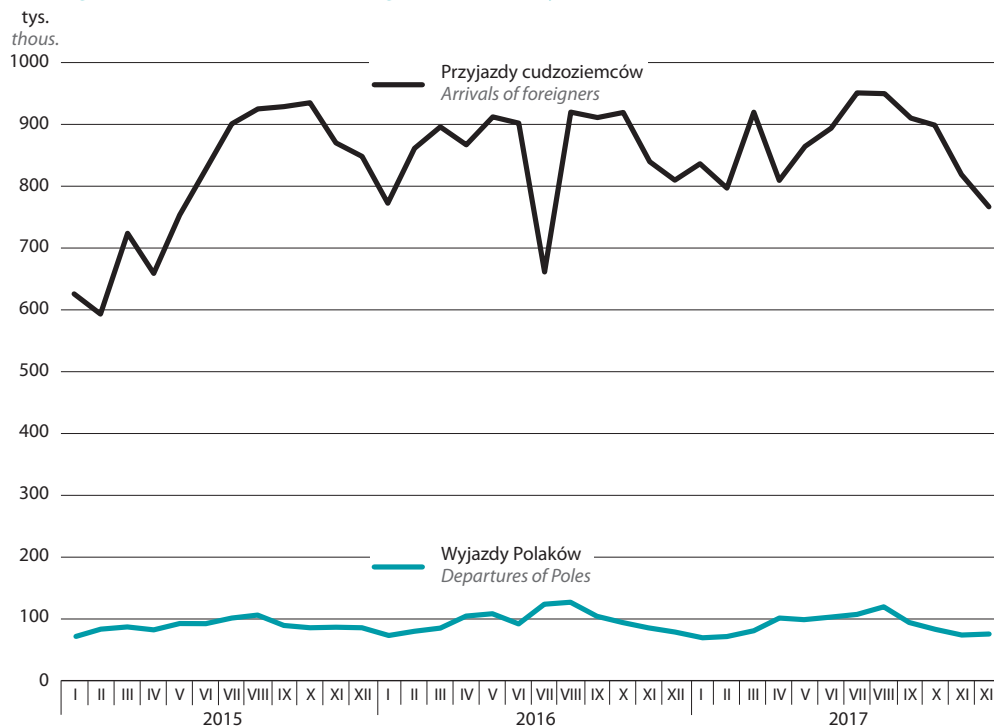
Chart 71. Passenger border traffic at crossings with Russia, (in thous.)

Trendy w wyjazdach Polaków i przyjazdach cudzoziemców na odcinku granicy z Rosją w analizowanym okresie są bardzo zbliżone. Najniższą liczbę wyjazdów obywateli naszego kraju zaobserwowano w roku 2010 (265,1 tys.), a przyjazdów cudzoziemców w 2009 roku (336,0 tys.). Szczyt wyjazdów Polaków przypadła na rok 2015 (1 684,0 tys.), po czym odnotowano spadek liczby wyjazdów do 691,5 tys. w 2017 r. Przyjazdy cudzoziemców były najliczniejsze w 2014 r. (1 671,0 tys.) po czym w kolejnych 2 latach nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 1 163,0 tys. w 2016 r., a w 2017 r. wzrosły do (1 274,3 tys.).

Wykres 72. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy (w tys.)

Chart 72. Passenger border traffic at the crossing with Ukraine by month (in thous.)

Wykres 73. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesiący (w tys.)

Chart 73. Passenger border traffic at the crossing with Belarus by month (in thous.)

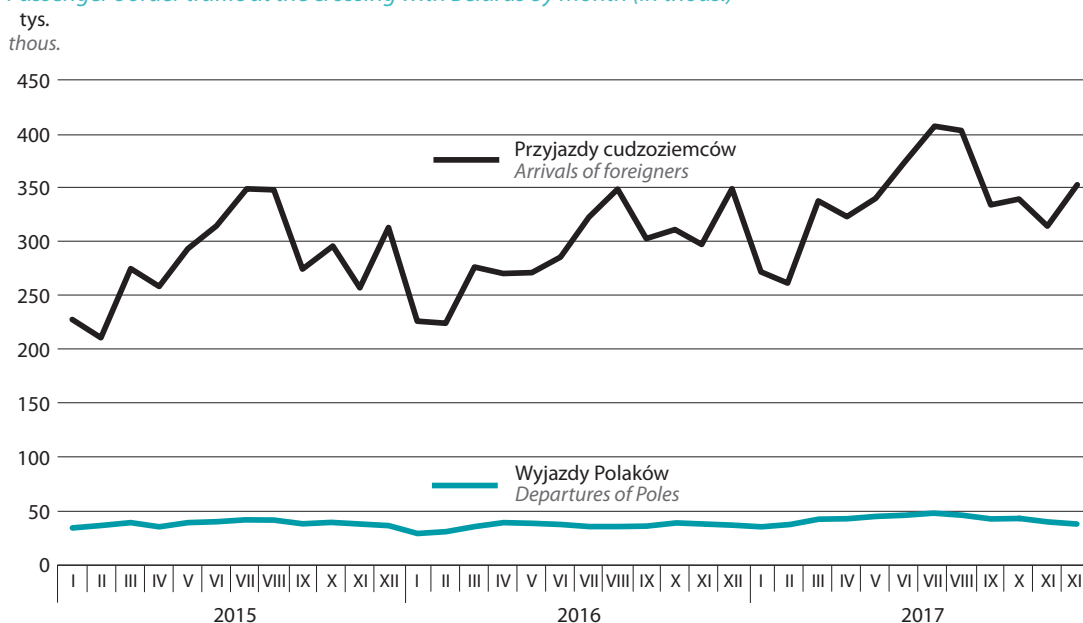
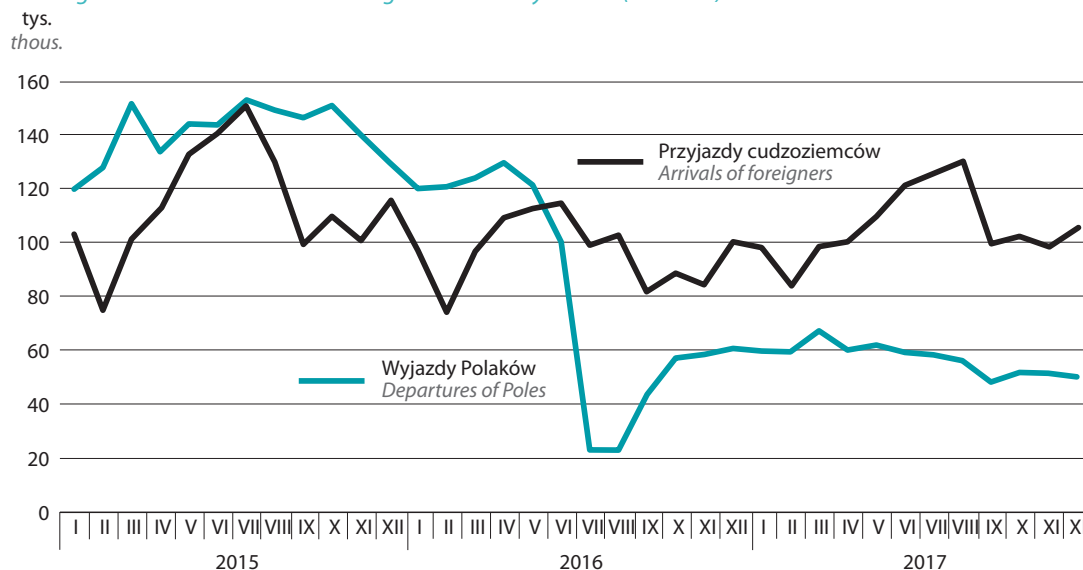
Wykres 74. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją według miesiący (w tys.)

Chart 74. Passenger border traffic at the crossing with Russia by month (in thous.)

Jak wynika z powyższych miesięcznych wykresów, w przypadku przejść granicznych zlokalizowanych na granicach z Ukrainą i Białorusią, wyjazdy Polaków w analizowanym okresie zmieniały się w niewielkim stopniu, natomiast przyjazdy cudzoziemców okresowo wahały się. W przypadku granicy z Rosją wyjazdy Polaków w związku ze szczytem NATO i Światowymi Dniami Młodzieży znacząco spadły w lipcu i sierpniu 2016 roku i było to spowodowane zawieszeniem przez stronę polską przepisów międzynarodowych umów o Małym Ruchu Granicznym, w części dotyczącej wjazdu i pobytu na terenie RP mieszkańców strefy przygranicznej, a także zawieszeniem stosowania umowy o Małym Ruchu Granicznym przez stronę rosyjską. W następnych miesiącach nastąpił wzrost wyjazdów, do poziomu ok. ½ wyjazdów sprzed 2016 r. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Rosją charakteryzowały się bardzo dużymi wahaniami miesięcznymi z tendencją wzrostową w okresie wakacji (z wyjątkiem 2016 r.).

Rozdział 10

Chapter 10

Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

Dane dotyczące ruchu na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej zostały oszacowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Całościowy ruch graniczny na granicy morskiej i lotniskach podano w oparciu o dane z portów morskich i lotniczych oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące ruchu pasażerskiego, jak również dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

W 2017 r. szacunkowa liczba przekroczeń **lądowej granicy Polski** z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 213 902,4 tys. osób i było to o 2,1% więcej niż w roku 2016. W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 107 213,8 tys. osób (o 1,6% więcej niż przed rokiem), natomiast w kierunku „z Polski” – 106 688,6 tys. osób (o 2,6% więcej niż przed rokiem). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym wyniósł 41,9% („do” i „z” Polski), natomiast cudzoziemców – 58,1% („do” i „z” Polski). Najwięcej przekroczeń odnotowano w III kwartale – 60 501,6 tys. (28,3% ruchu granicznego na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r.), a najmniej – w I kwartale – 46 593,1 tys. (21,8%). Podobna sytuacja miała miejsce w 2016 r.

Tablica 45. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. (w tys.)

Table 45. *Border traffic of Polish citizens and foreigners on the Polish land border with neighboring European Union countries in 2017 (in thous.)*

Kwartaly Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish inhabitants (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
I – IV	213 902,4	45 444,1	44 146,4	63 067,4	61 244,4
I	46 593,1	9 637,9	9 673,6	13 630,4	13 651,2
II	56 632,3	11 645,7	10 924,6	17 418,9	16 643,1
III	60 501,6	13 250,3	13 007,1	17 377,5	16 866,6
IV	50 175,3	10 910,1	10 541,0	14 640,6	14 083,6

W 2017 r. najwięcej osób przekraczało granicę lądową Polski z Niemcami (53,4% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), następnie granicę z Czechami (27,4%), Słowacją (15,3%), a najmniej z Litwą (3,9%). Struktura przekroczeń według poszczególnych odcinków granic w 2017 r. była podobna jak w roku poprzednim.

Tablica 46. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców w 2017 r. według kwartałów (w tys.)

Table 46. Crossings the land border of Poland with neighboring countries of the European Union by Polish residents and foreigners in 2017 by quarters (in thous.)

Granice Borders	Kwartaly Quarters				
	I – IV	I	II	III	IV
Granica z krajami UE <i>Border with EU countries</i>	213 902,4	46 593,1	56 632,3	60 501,6	50 175,3
Niemcy <i>Germany</i>	114 243,9	24 743,6	30 862,6	31 986,4	26 651,4
Czechy <i>Czech Republic</i>	58 541,5	13 739,5	15 843,3	16 155,1	12 803,7
Słowacja <i>Slovakia</i>	32 772,3	6 405,7	7 711,1	10 119,1	8 536,2
Litwa <i>Lithuania</i>	8 344,7	1 704,4	2 215,4	2 241,0	2 184,0

W 2017 r. przez granicę lądową Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej do Polski przyjechało 63 067,4 tys. cudzoziemców i było to o 1,4% więcej niż w 2016 r. Liczba ta obejmuje osoby, które spędziły w Polsce kilka godzin (odwiedzający jednodniowi), jak i osoby, które pozostały w naszym kraju przynajmniej jedną noc (turyści). Zwykle najwięcej cudzoziemców przyjeżdża do Polski w II kwartale: w 2017 r. przyjechało do naszego kraju 17 418,9 tys. osób, co stanowiło 27,6% ogółu przyjazdów w ciągu roku, a w 2016 r. 17 252,9 tys. – 27,7%. Najmniej cudzoziemców przyjeżdża w I kwartale: w 2017 r. było to 13 630,4 tys. osób, co stanowiło 21,6% ogółu przyjazdów, a w 2016 r. 13 632,3 tys. – 21,9%. Warto zauważyć, że liczba przyjeżdżających w III kwartale 2017 r. była bardzo zbliżona do wartości odnotowanej w II kwartale tego samego roku.

Tablica 47. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów (w tys.)

Table 47. Arrivals of foreigners to Poland who crossed the land border of Poland with neighboring European Union countries in 2017 by quarters (in thous.)

Granice Borders	Kwartaly Quarters				
	I – IV	I	II	III	IV
Granica z krajami UE <i>Border with EU countries</i>	63 067,4	13 630,4	17 418,9	17 377,5	14 640,6
Niemcy <i>Germany</i>	35 830,3	7 557,2	10 415,5	9 906,3	7 951,3
Czechy <i>Czech Republic</i>	15 098,6	3 731,0	4 107,5	3 854,8	3 405,3
Słowacja <i>Slovakia</i>	9 137,5	1 757,1	2 100,4	2 792,5	2 487,5
Litwa <i>Lithuania</i>	3 001,2	585,2	795,5	823,9	796,5

W 2017 r. przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej wyjechało 45 444,1 tys. mieszkańców Polski i było to o 3,1% więcej niż w 2016 r. Najwięcej wyjazdów odnotowano w III kwartale – 13 250,3 tys., co stanowiło 29,2% wyjazdów mieszkańców Polski w ciągu 2017 r., a najmniej w I kwartale – 9 637,9 tys. (21,2%). Podobna sezonowość wyjazdów mieszkańców Polski występowała w 2016 r.

Tablica 48. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów (w tys.)

Table 48. Departures of Polish residents who crossed the land border of Poland with neighboring European Union countries in 2017 by quarters (in thous.)

Granice Borders	Kwartały Quarters				
	I – IV	I	II	III	IV
Granica z krajami UE <i>Border with EU countries</i>	45 444,1	9 637,9	11 645,7	13 250,3	10 910,1
Niemcy <i>Germany</i>	22 272,9	4 824,3	5 405,4	6 363,3	5 679,9
Czechy <i>Czech Republic</i>	14 459,5	3 099,5	4 013,4	4 279,9	3 066,7
Słowacja <i>Slovakia</i>	7 554,8	1 443,7	1 916,1	2 343,0	1 852,0
Litwa <i>Lithuania</i>	1 156,9	270,4	310,8	264,2	311,5

W 2017 r. **ruch graniczny na lotniskach** ukształtował się na poziomie 35 185,5 tys. przekroczeń i było to o 17,6% więcej niż w roku poprzednim (w kierunku „z” i „do” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 20 255,8 tys., co stanowiło 57,6% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy i było to o 17,4% więcej niż w 2016 r. Najwięcej mieszkańców Polski (6 780,5 tys.), jak również cudzoziemców (4 630,9 tys.), przekroczyło granicę na lotniskach w III kwartale, co stanowiło odpowiednio 33,5% przekroczeń granicy przez rezydentów i 31,0% przekroczeń granicy przez cudzoziemców w 2017 r. Natomiast najmniej przekroczeń granicy było w I kwartale – 3 571,5 tys. mieszkańców Polski i 2 980,8 tys. cudzoziemców (odpowiednio 17,6% i 20,0%).

Tablica 49. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2017 r. (w tys.)^a

Table 49. Border traffic of Polish citizens and foreigners at airports in 2017 (in thous.)

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
I – IV	35 185,5	10 723,8	9 532,0	7 836,4	7 093,4
I	6 552,3	1 889,9	1 681,5	1 552,8	1 428,0
II	9 051,8	2 690,7	2 391,2	2 077,0	1 893,0
III	11 411,4	3 590,0	3 190,4	2 442,5	2 188,4
IV	8 170,1	2 553,1	2 268,9	1 764,0	1 584,0

^a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
^a Including crossings registered by the Border Guard.

W 2017 r. na **granicy morskiej** (w kierunku „z” i „do” Polski) odnotowano 2 025,4 tys. przekroczeń i było to o 4,8% więcej niż w 2016 r. Liczba przekroczeń mieszkańców Polski przez ten odcinek granicy wyniosła 1 170,3 tys. (o 3,9% więcej niż w 2016 r.), co stanowiło 57,8% ogółu przekroczeń na granicy morskiej. Wśród mieszkańców Polski jak i cudzoziemców, podobnie jak na lotniskach, największy ruch zaob-

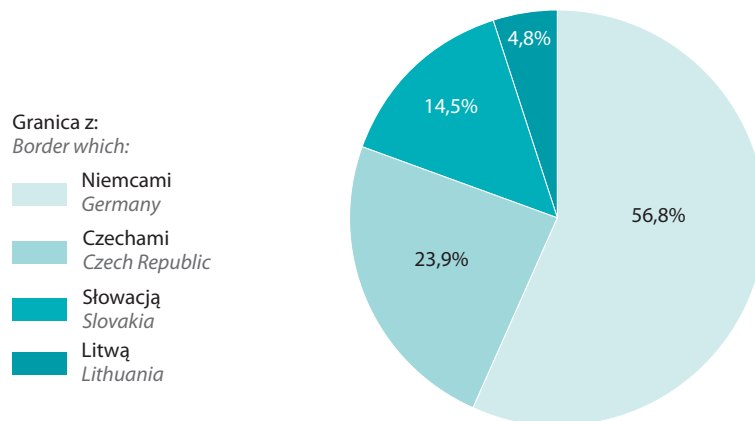
serwowano w III kwartale. Wyniósł on odpowiednio 394,5 tys. (33,7% przekroczeń rezydentów) i 334,4 tys. (39,1% przekroczeń cudzoziemców).

Tablica 50. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2017 r. (w tys.)^a
Table 50. Border traffic of Polish citizens and foreigners at the sea border in 2017 (in thous.)^a

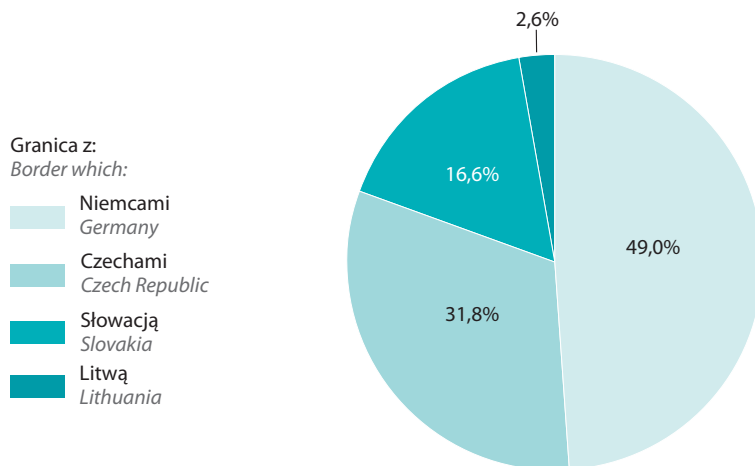
Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
I – IV	2 025,4	582,4	587,9	423,8	431,2
I	336,0	118,8	93,9	53,1	70,3
II	538,3	152,1	155,2	114,1	116,9
III	729,0	193,0	201,5	160,2	174,2
IV	422,1	118,5	137,4	96,4	69,9

a łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
a Including crossings registered by the Border Guard.

Wykres 75. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w 2017 r. według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej
Chart 75. Arrivals of foreigners to Poland in 2017 by border with European Union countries

Wykres 76. Wyjazdy mieszkańców Polski za granicę w 2017 r. według odcinków granic z krajami Unii Europejskiej
 Chart 76. Departures of Polish residents abroad in 2017 by border with European Union countries

Wykres 77. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2017 r. według kwartałów

Chart 77. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighboring countries of European Union in 2017 by quarters

Rozdział 11

Chapter 11

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK)

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w roku 2017 liczyło 67,7 tys. członków, o 1,6% więcej niż w 2016 r. (66,6 tys.). Największa liczba członków wywodzi się z klubów i kół terenowych – 25,0 tys. (2016 r. – 24,6 tys.) oraz ze szkół – 11,9 tys. (2016 r. – 12,1 tys.). Najliczniejsze pod względem liczby członków są kluby turystyczno-krajoznawcze górskie – 86 klubów z 3,9 tys. członków, piesze – 71 klubów z 3,8 tys. członków, kolarskie – 91 klubów z 2,8 tys. członków (tabl. V/2).

Łączna długość szlaków turystycznych wynosiła w 2017 r. 78,1 tys. km¹. W 2017 r. do najdłuższych szlaków turystycznych, podobnie jak w roku poprzednim, należały szlaki piesze nizinne – 39,4 tys. km (2016 r. – 40,2 tys. km), rowerowe – 19,8 tys. km (2016 r. – 20,2 tys. km) oraz piesze górskie – 11,3 tys. km (2016 r. – 11,4 tys. km). Szlaki kajakowe i narciarskie są najkrótsze, a ich długość wynosiła w 2017 r. odpowiednio 1,0 tys. km i 0,5 tys. km.

Tablica 51. Szlaki turystyczne według województw w latach 2010–2017 (w km)

Table 51. Tourist trails by voivodship 2010–2017 (in km)

Województwa Voivodships	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem Polska	67 815,0	72 238,8	73 433,3	74 486,0	75 907,7	76 394,4	79 092,5	78 078,1
Dolnośląskie	6 313,6	6 117,1	6 131,6	6 206,3	6 269,0	6 693,1	6 931,0	6 856,8
Kujawsko-pomorskie	5 047,7	5 329,3	5 698,2	5 731,9	6 037,7	6 004,6	6 231,8	6 019,6
Lubelskie	3 828,6	4 202,4	4 403,4	4 447,6	4 458,1	4 603,1	4 592,9	4 674,4
Lubuskie	5 800,1	5 922,8	5 936,8	6 180,8	6 324,1	6 324,1	6 321,1	6 327,5
Łódzkie	1 195,0	2 450,9	2 450,9	2 540,4	2 540,4	2 540,4	2 537,6	2 611,1
Małopolskie	8 771,3	9 290,6	9 212,5	9 332,1	9 388,1	9 116,7	9 353,7	9 353,7
Mazowieckie	3 564,9	3 810,0	3 961,8	4 219,1	4 226,1	4 234,6	4 831,7	5 114,2
Opolskie	1 041,7	1 440,6	1 460,0	1 497,6	1 496,5	1 529,8	1 529,8	1 529,8
Podkarpackie	2 312,1	2 316,1	2 316,1	2 246,1	2 246,1	2 274,1	2 282,9	2 294,4
Podlaskie	3 660,9	4 088,0	4 088,0	4 398,0	4 398,0	4 357,8	6 088,8	4 362,8
Pomorskie	3 069,2	3 405,2	3 405,2	3 171,1	3 249,9	3 255,2	3 269,2	3 285,2
Śląskie	6 763,1	5 949,9	6 214,2	6 186,6	6 177,2	6 205,4	6 323,5	6 507,8
Świętokrzyskie	2 689,6	2 626,6	2 697,1	2 699,1	2 734,0	2 637,0	2 655,8	2 655,3
Warmińsko-mazurskie	2 157,0	2 984,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8	3 011,8
Wielkopolskie	5 026,4	5 576,3	5 584,3	5 584,3	5 561,4	5 517,6	5 625,8	5 625,8
Zachodniopomorskie	6 573,8	6 728,2	6 861,4	7 033,2	7 789,3	8 089,1	7 505,1	7 847,9

W tablicy wykazano długość szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

The table shows the length of tourist routes marked out and placed under the care of the Polish Tourist and Sightseeing Society branches, including those outside the register of the Polish Tourist and Sightseeing Society.

¹ Długość szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

Największą długością szlaków turystycznych może pochwalić się województwo małopolskie. W związku z rozwiniętą bazą turystyczną, atrakcyjnymi górami, licznymi parkami narodowymi, krajobrazowymi i licznymi obiektami dziedzictwa narodowego, w granicach województwa znajduje się aż 9,4 tys. km szlaków turystycznych, w tym aż 3,4 tys. km szlaków pieszych górskich, 2,5 tys. km szlaków konnych oraz 1,8 tys. km szlaków rowerowych. Najwięcej (41,3%) szlaków pieszych górskich znajduje się w województwie dolnośląskim – 4,7 tys. km. Drugim w kolejności województwem pod względem ogólnej długości szlaków jest województwo zachodniopomorskie, gdzie najwięcej jest szlaków pieszych nizinnych – 3,8 tys. km oraz rowerowych – 3,6 tys. km.

Długość szlaków turystycznych PTTK systematycznie zwiększała się do roku 2016. W 2017 roku zanotowano spadek ich długości o ponad 1 000 km (o 1,3%) w stosunku do 2016 r.

Uwagi metodologiczne

Podstawowe pojęcia z dziedziny turystyki¹

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki (uchylające Dyrektywę Rady 95/57/WE) ukazało się w wydaniu Dziennika Urzędowego UE nr 192 z 22 lipca 2011 r. – dostępne na stronie internetowej: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

Nowe rozporządzenie definiuje między innymi podstawowe pojęcia dotyczące statystyki w dziedzinie turystyki.

Turystyka oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Istnieją **trzy podstawowe formy turystyki** zależne od rozpatrywanego obszaru.

Turystyka krajowa oznacza podróże w granicach państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających będących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka przyjazdowa oznacza podróże do państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających niebędących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka wyjazdowa oznacza podróże rezydentów państwa członkowskiego (Polski) do miejsc poza granicami tego państwa członkowskiego.

Uczestnikami turystyki są **odwiedzający**. Określenie to dotyczy każdej osoby podróżującej do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca.

Kategoria „odwiedzający” (krajowi i międzynarodowi) dotyczy:

- **turystów** (tzn. odwiedzających, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu),
- **odwiedzających jednodniowych** (beznoclegowych).

Turystyczne obiekty noclegowe

W badaniu turystycznych obiektów noclegowych realizowanym przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprząatanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Schronisko** – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łóżkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynaj-

mowanie łóżka a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.

- **Zakład uzdrowiskowy** – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.
- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwaterna agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane²** – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Metodologia badania bazy noclegowej turystyki

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, realizowane zgodnie ze specjalizacją przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Informacje pozyskiwane są za pośrednictwem sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 w poszczególnych miesiącach.

Jednostki sprawozdawcze podają: dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu, liczbę pokoi, miejsc noclegowych, placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie miejsc noclegowych lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Aby sprostać wymogom prawodawstwa Unii Europejskiej, Główny Urząd Statystyczny zrealizował prace mające na celu dostosowanie podstawowych pojęć i definicji oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania turystycznej bazy noclegowej w Polsce. W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – **liczba noclegów udzielonych** w hotelach, motelach i pensjonatach, która obok zmiennej – **liczba wynajętych pokoi** należy do podstawowych informacji gromadzonych w badaniu. Umożliwiło to podawanie danych o udzielonych noclegach we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w Polsce (ogółem) oraz analizę wykorzystania bazy noclegowej.

Od 1998 r. z kategorii „inne” wyodrębniono **zakłady uzdrowiskowe**. W 2000 r. wprowadzono zmienną – **miejsce stałego zamieszkania (kraj)** turysty zagranicznego korzystającego z bazy noclegowej, co wiązało się z koniecznością spełnienia wymagania UE dotyczącego podziału zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na **rezydentów i nierezydentów** (szczególnie ważne w odniesieniu do obco-krajowców).

W latach 2000–2002 GUS prowadził badanie bazy noclegowej turystyki co kwartał, zbierając dane miesięczne. Wcześniej, raz do roku gromadzono dane za 9 miesięcy danego roku i 3 miesiące roku poprzedniego. W związku z koniecznością pełnego dostosowania polskiej statystyki turystyki do wymagań obowiązującej do końca 2011 r. Dyrektywy UE³, od roku 2003 badanie turystycznych **obiektów noclegowych** jest badaniem **miesięcznym**.

2 Do 2004 roku do grupy tej zaliczano również obiekty, które nie spełniają wymogów kategoryzacyjnych dla poszczególnych rodzajów obiektów, a do 2008 r. również hostele. Od 2009 r. ta grupa obejmuje też ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

3 Dyrektywa 95/57/EC z dn. 23 listopada 1995 r. dotycząca zbierania danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrażania Dyrektywy 95/57/EC.

Od roku 2004 do grupy *obiekty hotelowe* wprowadzono podgrupę *inne obiekty hotelowe*. Zaliczają się do niej hotele, motele i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Z tego powodu wprowadzono do sprawozdania pytanie skierowane do osób zarządzających turystycznymi obiektami noclegowymi „czy obiekt świadczy usługi hotelowe?” Wyniki badania pokazały, że jest to bardzo liczna grupa obiektów, głównie hotele i podobne obiekty bez kategorii, ale także takie obiekty jak zajazdy, gościńce i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie *pozostałe niesklasyfikowane*.

Ze względu na rosnącą liczbę i zainteresowanie nowym rodzajem obiektu noclegowego, od 2009 roku w badaniu zostały wyodrębnione **hostele**.

Wykazy jednostek do badania KT-1 powstają w oparciu o Bazę Jednostek Statystycznych (BJS), która jest utworzona jako operat do wszystkich badań prowadzonych przez GUS. BJS zawiera informacje z rejestrów urzędowych (REGON) oraz innych źródeł danych. Kartoteka turystycznych obiektów noclegowych jest aktualizowana w oparciu o rejestry administracyjne, ewidencję obiektów skategoryzowanych prowadzoną przez marszałków województw oraz inne źródła.

Konieczność podjęcia działań dostosowujących badanie do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki – skutkowało rozszerzeniem zakresu podmiotowego badania bazy noclegowej. W 2010 roku po raz pierwszy sprawozdawczością miesięczną na formularzu KT-1 objęto pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz przeprowadzono pilotażowe, roczne badanie reprezentacyjne pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych – posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych (formularz KT-2).

Począwszy od zapisów w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2009 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. (Dz. U. Nr 221 z 2008 r., poz. 1436 z późn. zmianami), wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) zobowiązani zostali do przekazywania w formie elektronicznej informacji o obiektach świadczących usługi noclegowe.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania opracowano aplikację pozwalającą na rejestrację i bieżącą aktualizację danych o obiektach świadczących usługi noclegowe, która została udostępniona urzędom gmin w 2009 r. Aplikacja ta umożliwia zapisanie wprowadzonych informacji na lokalnym dysku urzędu i wykorzystanie ich do własnych potrzeb. Dzięki temu narzędziu powstała baza informacyjna o obiektach noclegowych działających na terenie gmin dostępna również do celów statystycznych.

Obowiązek prowadzenia ewidencji turystycznych obiektów noclegowych, nie podlegających kategoryzacji, nakłada na urzędy miast i gmin ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami).

W związku z objęciem badaniem pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych (prezentacja danych począwszy od 2012 r.), zmieniono nazwę „turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” na **„turystyczne obiekty noclegowe”**.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów badania, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (unit nonresponse) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 lipca oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc;
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.;
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie;

- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi;
- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;
- liczba udzielonych noclegów to iloczyn osób (turystów) i liczby nocy ich pobytu;
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, oznacza sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach;
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodzienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawanym konsumentom według karty jadłospisowej;
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie, itp.;
- do punktów gastronomicznych zaliczono również smażalnię, pijalnię, lodziarnie, bufety.

Metodologia badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdów nierezydentów do Polski

Podstawowym źródłem informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdach nierezydentów do Polski są badania realizowane począwszy od 2014 r. przez resort statystyki we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki: „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” – prowadzone w gospodarstwach domowych oraz „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” – realizowane w pobliżu granic Polski.

Obok statystyk na potrzeby turystyki, badania dostarczają jednorodnych pod względem metodologicznym informacji o podróżach na potrzeby bilansu płatniczego, rachunków narodowych oraz obszarów transgranicznych.

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Celem badania jest określenie skali uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych zarówno z noclegiem jak i bez noclegu. Badane są również wydatki związane z wyjazdami.

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym co kwartał na próbie 18 750 gospodarstw domowych. Jest to badanie ankietowe, realizowane przez ankierów statystycznych metodą wywiadu bezpośredniego. Jednostką obserwacji w badaniu są członkowie gospodarstw domowych jedno- lub wieloosobowych w wylosowanych mieszkaniach. Spośród 75 tys. wylosowanych w 2017 r. do badania gospodarstw domowych, badanie zrealizowano w 50,1 tys. gospodarstwach. Najczęstszą przyczyną niezrealizowania badania była nieobecność członków gospodarstwa domowego (52%)⁴.

W 2017 r. w badaniu wykorzystywano kwestionariusz wywiadu „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych” w formie papierowej. Dane były również rejestrowane również za pomocą elektronicznego kwestionariusza PKZ – metoda CAPI (Computer Assisted Personal Interview).

Pytania wykorzystywane w badaniu dotyczyły udziału mieszkańców Polski w podróżach krajowych z noclegiem oraz zagranicznych, m.in. odnośnie:

⁴ Pozostałe przyczyny niezrealizowania badania były związane z odmową udziału w badaniu, mieszkaniem niezamieszkałym, brakiem dostępu do mieszkania, chorobą lub podeszłym wiekiem respondenta, barierą językową itp.

- charakterystyki wyjazdu (np. data rozpoczęcia i zakończenia podróży, główny cel wyjazdu, odwiedzane miejsca, liczba noclegów, rodzaj zakwaterowania, forma organizacyjna wyjazdu, sposób rezerwacji usług),
- wydatków związanych z wyjazdami (na noclegi, wyżywienie, transport, zakupy, usługi kulturalno-rekreacyjne itp.).

Realizacja badania

Ze względu na konieczność uzyskania odpowiedniej liczby kwestionariuszy wywiadu z informacjami dotyczącymi podróży niezbędne jest zastosowanie w badaniu uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach metody random route. Określa ona zasady doboru kolejnych mieszkań w przypadku, gdy nie uda się pozyskać, w wylosowanym mieszkaniu, kwestionariusza z podrózą. W badaniu nie przewidziano próby rezerwowej. Jest to technika doboru respondentów do badania na podstawie ustalonych reguł poruszania się ankietera po terenie względem wybranych punktów startowych. Metodę random route można podsumować w trzech hierarchicznych regułach:

1. zawsze w prawo (stojąc tyłem do drzwi mieszkania),
2. zawsze z góry na dół,
3. zawsze w granicach badanej jednostki terytorialnej (obwodu lub rejonu, tzw. obszaru działania).

Wskaźnik kompletności

Wskaźnikiem kompletności lub wskaźnikiem realizacji badania nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych gospodarstw, które należą do badanej zbiorowości.

W 2017 r. wskaźnik kompletności badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach wyniósł 68,7% (o 1,7 p. proc. mniej niż w 2016 roku). Najwyższe wskaźniki realizacji badania odnotowano w województwach podlaskim (84,4%), lubelskim (79,1%) i warmińsko-mazurskim (78,6%).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Zwykłe otoczenie – oznacza obszar geograficzny, niekoniecznie sąsiadujący, w którym dana osoba odbywa zwykłe życiowe zajęcia, określane na podstawie następujących kryteriów: przekraczanie granic administracyjnych lub odległość od zwykłego miejsca zamieszkania, długość trwania pobytu, częstotliwość podróży, cel pobytu.

Wyjazd turystyczny gospodarstwa domowego – wyjazd, przez co najmniej jednego domownika, do głównego miejsca docelowego położonego poza zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym osobistym, z wyjątkiem zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. W przypadku wyjazdów więcej niż jednego z członków gospodarstwa (wyjazdów wieloosobowych) ich cechą jest realizacja wspólnego programu turystycznego poza domem.

Podróże turystyczne – wyjazdy poszczególnych członków gospodarstwa domowego przynajmniej z 1 noclegiem (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Podróż krajowa z noclegiem – podróż, w czasie, której wszystkie noce zostały spędzone w kraju.

Podróż zagraniczna z noclegiem – podróż na 2 dni lub dłużej (min. 1 nocleg), w czasie której przynajmniej 1 noc została spędzona za granicą. Do podróży zagranicznych zalicza się również tzw. **podróże mieszane**, tzn. takie, podczas których nocowano zarówno w kraju jak i za granicą. Nie ujmuje się podróży na kontrakty zagraniczne, czyli takich, które są wynagradzane przez instytucje niemające siedziby w kraju zamieszkania respondenta (w Polsce).

Zagraniczna podróż jednodniowa – podróż za granicę bez noclegu.

Podróż krótkookresowa – podróż na 2-4 dni (1-3 noclegi).

Podróż długookresowa – podróż na 5 dni lub dłużej (4 lub więcej noclegów).

Rezydenci – osoby zamieszkujące (przebywające) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), z wyłączeniem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres, co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Wydatki związane z wyjazdem obejmują kwoty na nabycie dóbr i usług konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez członków gospodarstw domowych, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne gospodarstwa domowe, osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Podróże nierezydentów do Polski

Celem badania jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów oraz odwiedzających jednodniowych z zagranicy, przekraczających granice Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) jest kwartalnym badaniem reprezentacyjnym przeprowadzonym wśród wyjeżdżających z Polski turystów oraz odwiedzających jednodniowych.

Badania ankietowe realizowane są w otoczeniu wybranych przejść granicznych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski, w tym w portach morskich i lotniczych, metodą wywiadu bezpośredniego przez ankierów. Ze względu na brak operatu badania, badanie odbywało się na populacji „ulotnej”⁵, jednak dzięki wiedzy na temat miejsc prowadzenia badania została zapewniona odpowiednia reprezentatywność próby. W celu wytypowania do obserwacji przejść granicznych dokonano uprzednio ich typologizacji. Poprzez grupowanie przejść według przyjętych cech w ramach poszczególnych odcinków granicy uzyskano podzbiory, spośród których losowano przejścia do badania. Respondenci są poddawani badaniu przy wykorzystaniu losowania systematycznego⁶. Narzędziem badawczym w badaniu granicznym był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”.

Kwestionariusz wykorzystywany w badaniu w 2017 r. zawierał zestaw pytań dotyczących m.in.:

- charakterystyki pobytu przyjeżdżających do Polski (nierezydentów) według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku, celu przyjazdu, długości pobytu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce,
- wydatków osób przyjeżdżających z zagranicy poniesionych w Polsce według rodzaju (na zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

5 L. Kish (1991), *A taxonomy of elusive populations*, Journal of Official Statistics, 7, 339–347.

6 Dla poszczególnych przejść granicznych zostały ustalone interwały losowania z uwzględnieniem przewidywanej wielkości natężenia ruchu podróżnych na poszczególnych przejściach i możliwości ankiera przeprowadzenia wywiadu w określonym czasie.

Odwiedzający – osoby podróżujące do głównego miejsca docelowego poza ich zwykłym otoczeniem na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu (służbowym, spędzenia wolnego czasu lub innym osobistym) innym niż w celu zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Są oni klasyfikowani jako **turyści**, jeśli ich wyjazd obejmuje nocleg, a w przeciwnym razie jako **odwiedzający jednodniowi** (wycieczkowicze).

Wydatki turystyczne nierezydentów obejmują wydatki (monetarne) na nabycie dóbr i usług konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży bezpośrednio przez turystów, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje.

Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Wydatki turystyczne nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Metodologia badania ruchu granicznego

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru strefy Schengen 21 grudnia 2007 roku. Jednocześnie z Polską, do strefy Schengen weszło osiem innych państw: Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Czechy, Słowacja, Słowenia i Węgry. Pełne zastosowanie zasad i przepisów wynikających ze wspólnotowego kodeksu regulującego przepływ osób przez granice oznacza w praktyce zniesienie kontroli granicznej pomiędzy krajami należącymi do tego obszaru oraz pełną kontrolę i rejestrację ruchu jedynie osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej na zewnętrznej granicy UE. Bezpośrednim skutkiem ubocznym włączenia Polski do strefy Schengen jest brak informacji ze Straży Granicznej dotyczącej ruchu granicznego na granicy Polski z krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Ograniczenie to dotyczy odcinków granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz granicy morskiej w zakresie „regularnych połączeń promowych”⁷ i portów lotniczych⁸ w zakresie „lotów wewnętrznych”⁹. W związku z tym zaistniała potrzeba opracowania metod pozwalających oszacować dane dotyczące ruchu granicznego na tych odcinkach granicy.

Ruch graniczny na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, granicy morskiej i lotniskach

W 2017 r., Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Narodowym Bankiem Polskim, kontynuował badanie „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Celem badania jest m.in. oszacowanie liczby przekroczeń granicy przez podróżujące osoby w kierunku „z” i „do” Polski. W ramach badania, na wybranych, byłych drogowych przejściach granicznych, prowadzone jest zliczanie pojazdów oraz osób przekraczających granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Prowadzona jest także ankietyzacja cudzoziemców na granicy Polski z krajami sąsiednimi należącymi do strefy Schengen, a także na wybranych lotniskach i w portach morskich. Z kolei ankietyzacja polskich rezydentów prowadzona jest w gospodarstwach domowych w ramach badania „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Informacje uzyskane z ww. badań oraz dodatkowe źródła danych, w tym:

- informacje z portów lotniczych i morskich o wielkości ruchu pasażerów,
- dane z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów,
- informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski,

7 „Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

8 Z dniem 30 marca 2008 roku wprowadzone zostały do praktycznej realizacji zapisy Kodeksu Granicznego Schengen odnoszące się do zniesienia kontroli granicznej ruchu lotniczego wewnątrz obszaru Schengen.

9 „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

służą do oszacowania ruchu granicznego cudzoziemców oraz mieszkańców Polski na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski oraz całociowego ruchu granicznego na granicy morskiej i na lotniskach.

W badaniu ruchu granicznego rejestrowane są przekroczenia granicy, a nie osoby. Osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Republiką Białorusi, Ukrainą)

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznych granicach UE opracowywane są na podstawie danych statystycznych Straży Granicznej. Rejestracja ruchu granicznego polega na ewidencji osób i środków transportu odprawionych na polskich przejściach granicznych z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Republiką Białorusi, Ukrainą) i prowadzona jest w sposób ciągły. Dane statystyczne opracowywane są w okresach miesięcznych, oddzielnie dla każdego przejścia granicznego. Zawierają one informacje o liczbie odpraw dokonanych na granicy w podziale na odprawy dotyczące Polaków i cudzoziemców – według kierunków (do i z Polski) i rodzajów ruchu (paszportowy, obsługa środków transportu, uproszczone i inny). Dla cudzoziemców wjeżdżających do Polski określa się ich obywatelstwo (na podstawie kraju, który wydał dokument podróży).

Komenda Główna Straży Granicznej, poza rejestracją ruchu osób na polskich granicach, prowadzi również obserwację ruchu pojazdów kołowych na wszystkich przejściach granicznych. Rejestrowane są przekroczenia granicy samochodów osobowych i ciężarowych oraz autobusów jadących w kierunku do i z Polski zarówno obywateli polskich jak i cudzoziemców. Ewidencji podlegają również pociągi operatorów krajowych i zagranicznych przekraczających granicę w obu kierunkach.

W statystyce ruchu granicznego przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące przyjazdów i wyjazdów zagranicznych ujmują odprawy osób przekraczających granicę na podstawie paszportów oraz – w przypadku obywateli UE – innych dowodów tożsamości,
- od 2011 roku dane dotyczące liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również obsługi środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów,
- w liczbie odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę uwzględnione są także odprawy osób posługujących się paszportami konsularnymi i dyplomatycznymi oraz osób wyjeżdżających na stałe za granicę,
- liczba odpraw cudzoziemców przybyłych do Polski obejmuje również odprawy osób przyjeżdżających na stałe.

Zwracamy uwagę, że **w badaniu ruchu granicznego** przez pracowników **Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy**, inaczej mówiąc dokonane odprawy, a nie osoby. Tak więc, np. liczba odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę nie oznacza liczby Polaków, ponieważ osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza. Ta sama zasada dotyczy pojazdów mechanicznych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK)

Informacje statystyczne dotyczące stanu i działalności klubów i kół PTTK opracowane zostały na podstawie rocznej sprawozdawczości tej organizacji (sprawozdanie zbiorcze ze stanu organizacyjnego oraz działalności programowej w 2017 r.). Sprawozdanie to zawiera informacje o liczbie klubów i kół oraz ich członkach, wycieczkach turystyki powszechnej i kwalifikowanej oraz ich uczestnikach. Ponadto zbierane są dane statystyczne o kadrze szkoleniowej (przodownicy i instruktorzy), działalności klubów turystyki kwalifikowanej według dyscyplin, przewodnikach turystycznych, przyznanych odznakach oraz szlakach turystycznych. Towarzystwo wyznacza, znakuje i konserwuje własne szlaki turystyczne oraz szlaki, nad którymi sprawuje opiekę merytoryczną i prawną. Szlaki turystyczne – są to trasy (przede wszystkim piesze) wytyczone w terenie ze względu na walory krajobrazowe (z uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa turystów i przepisów ochrony środowiska) i oznaczone umownymi znakami umożliwiającymi odnalezienie właściwej drogi – zalecanej lub obowiązkowej. Podane w publikacji długości szlaków turystycznych obejmują zarówno te, które zostały wytyczone i znajdują się pod opieką oddziałów PTTK, jak i te będące poza ewidencją PTTK.

Methodological notes

Basic terms in the field of tourism¹⁰

Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 on the European statistics on tourism (repealing Council Directive 95/57/EC) was published in the Official Journal of the EU issue No 192 of 22 July 2011 – available on the website:

<http://eur-lex.europa.eu/?lexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

The new regulation defines the basic terms in the field of tourism.

Tourism means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

There are **three basic forms of tourism**, which depend on the surveyed area.

Domestic tourism means visits within a Member State (Poland) by visitors who are residents of that Member State;

Inbound tourism means visits to a Member State (Poland) by visitors who are not residents of that Member State;

Outbound tourism means visits by residents of a Member State (Poland) outside that Member State;

Visitors are the participants of tourism. This definition refers to every person travelling to locations outside their usual environment for a period not exceeding 12 months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited. The “visitors” (domestic and foreign) category refers to:

- **tourists** (i.e. visitors who occupied accommodation establishments within the given location for at least one night)
- **same-day visitors** (not accommodated).

Types of tourist accommodation establishments

The surveys on tourist accommodation establishments single out the following types of establishments surveyed by the Statistics Poland:

- **Hotel** – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Each hotel has to render catering services. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – five stars, the lowest – one star.
- **Motel** – a hotel type complex located by road communication routes, which, besides the provision of hotel services, is also adapted to the provision of car services and has a car park. A motel has to have at least 10 rooms, most of bed places in single-bed and double-bed rooms. Each motel has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of motels are distinguished: top – five stars, lowest – one star.
- **Boarding house** – a hotel establishment that provides hotel services, offers full board and has at least seven rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top – 5 stars, lowest – one star.

¹⁰ REGULATION (EU) No 692/2011 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC.

- **Other hotel facility** – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rendering specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).
- **Excursion hostel** – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 available accommodations, adapted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have at least one catering establishment. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **Shelter** – an establishment located outside built-up areas, near tourist trails, offering a minimal scope of services associated with the client stay. A shelter should provide a food services or possibility of a meal self preparation. The notion “shelter” does not encompass youth hostels.
- **Youth hostel** – an establishment projected for individual and group youth tourism, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a freestanding building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **School youth hostels** – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.
- **Holiday centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.
- **Holiday youth centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps.
- **Training-recreational centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.
- **Creative arts centre** – an establishment, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).
- **Complexes of tourist cottages** – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments. The complexes of tourist cottages may also include camping places.
- **Camping site** – an area, usually wooded, guarded, lighted, with 24-hour reception service, equipped with facilities (sanitary, catering, recreational) which enable the tourists to spend the night in tents, caravans as well as to prepare meals and park motor vehicles. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, four categories of camping sites are distinguished: top – four stars, lowest – one star.
- **Tent camp site** – a place sectioned off in wooded area, non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to spend the night in tents. There is drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area in the tent camp site.
- **Hostel** – an accommodation establishment, which varies in standard from hotel establishments mainly by the number of places in rooms, bunk beds and cooperative use of equipment and rooms for guests (e.g. common kitchen/bathroom). Hostels are characteristic of renting single beds, not whole rooms. Hostel rooms are usually dorms (multi-person rooms), as well as individual rooms: 1-, 2- and 3-person.
- **Health establishment** – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services and providing accommodation services.
- **Rooms for guests** – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.
- **Agrotourism lodging** – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

- **Other not classified establishments**¹¹ – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, boarding schools, sport and recreational centres, etc.

Methodological notes on the tourist accommodation establishment survey

The source of data about the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments in Poland is a complete statistical survey conducted by the Statistics Poland in accordance with the specialization pursued by the Statistical Office in Rzeszów. Information is obtained through the KT-1 reports of the occupancy of tourism accommodation establishments in each month.

The reporting units provide the following: precise location, type and category of the establishment, number of rooms, beds and catering establishments. Furthermore, they provide information on the establishment occupation in individual months, i.e. on the number of days of the establishment activity, nominal number of bed places or rooms, as well as the number of persons accommodated, and the number of overnight stays and rented rooms (separately for foreign tourists).

The Statistics Poland has been working on the improvement and adaptation of the accommodation base survey to the requirements of the European Union. The first stage included conclusion of the work on the compatibility of basic notions and definitions of the surveyed units and adopting the subjective and objective scope of the survey on the tourism accommodation base in Poland to the EU requirements. A variable – the **number of overnight stays** in hotels, motels and boarding houses – was implemented to the survey in 1997, serving as one of the basic information gathered in the survey, together with the variable – **number of rooms rented**. This enabled presentation of data on the accommodations provided in all collective accommodation establishments in Poland (in total), which led to the analysis on the occupancy in the accommodation base of tourism collective accommodation establishments.

Health establishments were separated from the category “other” in 1998. A variable – **place of permanent residence (country)** of the accommodated foreign tourist – was implemented in 2000, which was associated with the EU requirements concerning the division of the total accommodated persons into residents and non-residents (this is especially important in relation to foreigners).

In years 2000–2002, the Statistics Poland in Poland conducted surveys on the tourism accommodation base on a quarterly basis, collecting monthly data. Before 2000, data was collected once a year for 9 months of the given year and for 3 months of the previous year. Due to the necessity to fully adjust the Polish tourism statistics to the requirements of the EU Directive¹², since 2003 the survey on tourism **collective accommodation establishments** has been conducted on a **monthly** basis.

The subgroup – **other hotel facilities** was established within the group – **hotels and similar establishments** in 2004. It covers the hotels, motels and boarding houses not assigned to any specific category, and establishments providing hotel services (e.g. everyday cleaning). For this reason, the question “does the establishment provide hotel services?” directed to managers of tourism establishments was included in the report. The survey results proved that this was a very numerous group of establishments, mainly including uncategorized hotels and the like, but also such establishments as road houses, inns and the like, previously classified to the subgroup – **other not classified establishments**.

Due to the growing number and interest in the new type of accommodation establishment, since 2009 a **hostel** category has been distinguished.

The lists of units for KT-1 surveys are developed on the basis of the Statistical Units Base (BJS), which is established to serve as the frame for all surveys conducted by the Statistics Poland. The BJS includes

¹¹ Until 2004, the establishments not meeting the category requirements for any particular kind of establishments were also included in this group and until 2008 also hostels. Since 2009, this group includes weekend and holiday accommodation establishments.

¹² The Directive of the Council 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism, and the Decision of the Commission of 9 December 1998 on the procedures for implementing the Directive of the Council 95/57/EC on the collection of statistical information in the field of tourism.

information from official registers (REGON) and from other data sources. The index of collective accommodation establishments is updated on the basis of administration registers, categorized establishment registers and other sources.

Necessity to adjust the survey to the new EU legislation – Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and regarding Council Directive 95/57/EC resulted in the extension of the subjective scope of the tourism accommodation base survey in 2010. For the first time the monthly report on the KT-1 form included guest rooms and agrotourism lodgings with 10 or more beds. Moreover an annual pilot sample survey of guest rooms and agrotourism lodgings with less than 10 beds were conducted (KT-2 form).

Starting since 2009 (in accordance with the Programme for Surveys in Public Statistics for 2009 which is an annex to the Regulation of the Council of Ministers of 27 November 2008 (Journal of Laws No. 221, 2008, item. 1436 with amendments), municipality administrators (mayors, presidents of cities) are being obliged to provide information about facilities providing accommodation services in electronic form.

In order to facilitate this task a special applet was developed that allows registering and updating current data on the premises providing accommodation services in municipal offices. This application allows collecting information on the local level, save them on the office disk and using them to the own need of the office. With this tool, the resulting database of information on accommodation establishments operating in the municipalities is also available for statistical purposes.

While adapting to meet the requirements of the new European Union legislation in the field of tourism, in scope of interest are entities of individual accommodation (agrotourism lodgings/guest rooms). Obligation to keep records of such entities is required from the offices of municipalities and towns and is included in the law on tourism services of 29 August 1997 (as amended).

Since 2012 the survey on tourist accommodation establishment has covered supplemented data on guest rooms and agrotourism lodgings. With this, the term "tourism collective accommodation establishments" was changed to "tourism accommodation establishments".

The following solutions were adopted in the statistics on the accommodation base:

- data concerning the number of accommodation places and establishments covers all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month. The maximum number of places has been assumed for them;
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.;
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period;
- the establishment occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms;
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in). This means that the persons staying in the establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration);
- number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay;
- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms;
- a restaurant is a catering establishment available to general consumers with full waiting services, offering all day dining with full board with a broad assortment of meals and beverages by menu;
- bars and cafes include also wine houses, beer halls, canteens, etc.,
- catering outlets include also grills, ice-cream parlours, refreshment rooms.

Methodology of surveys on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland

The main source of information on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland is surveys carried out since 2014 by the statistics in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Sport and Tourism: "Participation of residents of Poland in trips" – carried out in households and "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" – conducted near the Polish borders.

In addition to statistics on tourism, the surveys provide methodologically homogeneous information on trips also for the needs of balance of payments, national accounts and transborder areas.

Participation of residents of Poland in trips

The aim of the survey is to determine the scale of participation of residents of Poland in trips, characteristics of domestic trips with at least one overnight stay and outbound trips. Expenditure related to trips is also surveyed.

The survey of the participation of Poles (residents) in trips is a sample survey carried out quarterly on the sample of 18.750 households. This is a questionnaire-based survey conducted by interviewers in face-to-face interview, with members of a one-person or multi-person household in selected dwellings being the unit under observation. Of the 75 thousand household selected for the survey in 2017, the survey was conducted in 50.1 thousand households. The most common reason for not completing the survey was the absence of household members (52%)¹³.

In 2017, the paper questionnaire "PKZ – Participation in domestic/outbound trips" was used in the survey. Data were also recorded using PKZ – CAPI method (computer assisted personal interview).

The questionnaire used in the survey consisted of a set of questions on the participation of residents of Poland in domestic trips with an overnight stay and in outbound trips, including:

- characteristics of the trip (i.e. start and end dates, main purpose, places visited, number of overnight stays, type of accommodation, type of trip, how the trip was booked),
- expenditure related to trips (on accommodation, food, transport, shopping, cultural and recreational services, etc.).

Implementation of the survey

Due to the need to obtain a sufficient number of questionnaires with information on trips, it is necessary to use the random route method in the survey of the participation of residents of Poland in trips. This is a technique for selecting respondents to the survey on the basis of established rules. It defines the rules for the selection of subsequent dwellings in the case when a questionnaire cannot be obtained. The survey did not provide a reserve sample.

Completion rate

The completion rate or the survey implementation rate is expressed as a percentage of the number of households that have been surveyed to the number of all selected households that belong to the surveyed population.

In 2017, the completion rate of the survey of the participation of residents of Poland in trips was 68.7% (1.7 percentage point lower than in 2016).

Basic definitions used for the survey

Household is a group of related or unrelated persons who live together and make a living together (multi-person household) or a person who makes a living on their own irrespective of whether she/he lives on their own or not (single-person household). Family members who live together but make a living separately constitute separate households.

¹³ Other reasons for not completing the survey included were related to the refusal to participate in the survey, an uninhabited dwelling, lack of access to a dwelling, sickness or old age of the respondent, the language barrier, etc.

Usual environment – means the geographical area, though not necessarily a contiguous one, within which an individual conducts his regular life routines and shall be determined on the basis of the following criteria: the crossing of administrative borders or the distance from the place of usual residence, the duration of the visit, the frequency of the visit, the purpose of the visit.

Tourism travel of a household – a trip of at least one household member to a main destination outside his usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited. If more than one household member is travelling (multi-person travel), the travel is characterized by the implementation of a joint tourism program outside the home.

Tourism trips – trips of individual household members (e.g. one travel of a 4-person family equals 4 trips).

Domestic trip with overnight stay – a trip with all the nights spent within a country.

Outbound trip with overnight stay – a trip of 2 days or more (min. 1 overnight stay) with at least 1 night spent abroad. Outbound trips also include the so-called **mixed trips**, i.e. trips with both domestic and outbound overnight stays. Trips connected with foreign contracts, i.e. those which are paid by the institutions not established in the country of residence of the respondent (in Poland), are not covered.

Outbound same-day visit – a trip abroad without overnight stay.

Short trip – a trip of 2 to 4 days (with 1 to 3 overnight stays).

Long trip – a trip of 5 or more days (with 4 or more overnight stays).

Residents – persons who have lived in their place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (people registered for permanent residence), without the people staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- people who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Expenditure related to trips include expenditure (monetary) for the purchase of consumer goods and services (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip directly by household members as well as financed or reimbursed by the employer, other households, persons, institutions. They include all expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. They do not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Trips of non-residents to Poland

The aim of the survey is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips of non-residents to Poland, of which tourists and same-day visitors from abroad crossing the Polish borders, as well as the expenditure incurred in connection with a trip to Poland.

The survey of trips of foreigners (non-residents) is a quarterly sample survey conducted among tourists leaving Poland and same-day visitors.

This sample questionnaire-based survey is carried out in the vicinity of selected border crossings on the EU's internal and external border on the territory of Poland including seaports and airports with the use of face-to-face interviews. Due to the lack of a survey frame, the survey was conducted on an "elusive"¹⁴ population, but the appropriate representativeness of the sample was provided owing to the knowledge of the survey sites. In order to select the border crossings for the survey, typology of the crossings was carried out beforehand. The fact that the crossings were grouped according to the accepted characteristics within the individual sections of the border made it possible to obtain subsets, of which the crossings for

¹⁴ L. Kish (1991), *A taxonomy of elusive populations*, Journal of Official Statistics, 7, 339–347.

the survey were drawn. Respondents are surveyed using systematic sampling¹⁵. In the survey a questionnaire “PDP – Trip to Poland” was used.

The questionnaire used in 2017 included a set of questions concerning i.e.:

- characteristics of persons visiting Poland (non-residents) by country of residence, sex and age, purpose of a trip, length of stay, type of accommodation facility used in Poland,
- expenditure of persons arriving from abroad incurred in Poland by its type (accommodation, food, shopping, etc.).

Basic definitions used for the survey

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication the terms “non-resident” and “foreigner” are used interchangeably.

Visitors – people taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose (business, leisure or other personal purpose) other than to be employed by a resident entity in the place visited. Visitors are classified as tourists if their trip includes an overnight stay, and as same-day visitors (excursionists) otherwise.

Tourism expenditure of non-residents covers expenditure (monetary) for the purchase of consumer goods and services (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip directly by tourists as well as financed or reimbursed by the employer, other persons or institutions.

They include all tourism expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. Tourism expenditure does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Methodological notes of border traffic data

Pursuant to the decision of the Council of the European Union, Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Eight other countries were included into Schengen along with Poland, namely: Estonia, Latvia, Lithuania, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Malta and Slovenia. A complete application of rules and regulations arising from the Community code governing the border flow of persons translates itself into a practical removal of border control between the countries within this area. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries. The direct outcome of the Poland’s accession to Schengen is the lack of statistical information on border traffic on the internal border of Poland and the European Union.

This shortage of data refers to the segments of the Polish border with the following countries: Germany, Czech Republic, Slovakia, and Lithuania, as well as the maritime border in the scope of “regular ferry connections”¹⁶ and airports¹⁷ in the scope of “internal flights”¹⁸.

Therefore, a need to develop methods allowing data estimation on cross-border traffic on those sections of the border emerged.

¹⁵ For each border crossing, the sampling intervals were set taking into account the predicted volume of passenger traffic at individual crossings and the possibility of carrying out the interview at a specific time.

¹⁶ “Regular ferry connection” is the definition of every ferry connection between the same two or more ports located within Member States, without entering ports located outside of Member States and including passenger and vehicle transport, in accordance with the published cruise timetables; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the flow of persons across borders (Schengen Borders Code).

¹⁷ On 30 March 2008, the records of the Schengen Borders Code concerning the dissolving of air traffic border control within the Schengen area were practically implemented.

¹⁸ “Internal flight” is the definition of every flight exclusively from the territory of a Member State or within its territory, without landing in a third country; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the movement of persons (Schengen Borders Code).

Border traffic at the Polish land border with other European Union countries, maritime borders and airports

In 2017 the Statistics Poland in cooperation with the Ministry of Sport and Tourism and the National Bank of Poland, carried out a survey „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and people at the Polish border with the countries of the European Union”.

The survey aims to, among others, estimate the number of border crossings by persons traveling in the direction to and from Poland. In the frames of the survey, on selected former land border crossings, counting of vehicles and persons crossing the Polish border with other countries of the European Union is carried out.

Additionally, the questionnaire for foreigners on the Polish border with the neighboring countries belonging to the Schengen zone, as well as at selected airports and seaports is also conducted. In turn, the questionnaire for residents of Poland is carried out in households within the survey „Participation of Polish citizens (residents) in travel”. Information obtained from the above mentioned surveys and additional data sources, including:

- information from airports and seaports on passenger traffic volume (number of passengers operated in regular and charter traffic),
- data from the Civil Aviation Authority on passenger traffic (national and international traffic information, flight directions and destination cities),
- information from the Border Guard Headquarters on the amount of traffic at border crossings at the external border of the European Union on Polish territory

for the estimation of cross-border traffic of foreigners and Polish residents on the inside border of the European Union on Polish territory and the overall border traffic on the maritime border and at airports.

In the survey of border traffic the crossings of the border are registered and not the number of persons who cross this border. A person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Border traffic at the Polish land border with the countries not belonging to the Schengen area (Russian Federation, Belarus, Ukraine)

The information on border traffic is compiled on the basis of the statistical data provided by the Border Guard. The registration of border traffic is based on the register of persons and means of transport checks at all Polish border crossing points with the countries not belonging to the Schengen area (Russia, Republic of Belarus, Ukraine). This register is kept on an ongoing basis. The statistical data is compiled in monthly periods, separately for each individual border crossing points, and covers information on the number of border checks divided into checks concerning Polish citizens and those concerning foreigners – by direction (to and from Poland), and by type of traffic (passport, service of means of transport, simplified and others). The citizenship of foreigners entering Poland is defined (on the basis of the country which issued the travel document).

Besides registering the traffic of persons on Polish borders, the Headquarters of the Border Guard also monitors the traffic of wheel vehicles at all border crossings. Under registration there are passenger cars, trucks and buses going into the direction to and from Poland, Polish as well as foreigners. The registration concerns also trains of national and foreign operators crossing the border in both directions.

The following solutions were adopted in the statistics on border traffic:

- data concerning the arrivals and departures of foreign citizens describing the checks of persons crossing the border on the basis of passports, as well as – in the case of the EU citizens – other personal documents,
- since 2011 data on the number of arrivals and departures has related to passengers and the operating personnel; previously data included only passengers,
- the number of Polish citizens travelling abroad also includes the checks of persons with consular and diplomatic passports, as well as persons leaving the country for permanent stay abroad,
- the number of foreigners arriving in Poland also includes the checks of persons arriving for permanent stay.

We would like to point out that **the survey on border traffic** conducted by the employees of **the Border Guard serves as the means for registering the border checks**, and not persons. Therefore, e.g. the number of checks of Polish citizens travelling abroad does not signify the number of Polish citizens, since one person crossing the border more than once is also counted more than once. The same rule applies to motor vehicles.

Methodological notes on Polish Tourist and Sightseeing Association (PTTK)

The statistical information on the condition and activities of PTTK clubs and circles was compiled on the basis of the annual regular reports submitted by this organization. This report includes information on the number of clubs and circles, as well as on their members, general and qualified tourism trips, and their participants. Furthermore, there have been collected and published data on training personnel (leaders and instructors), activities of qualified tourism clubs by discipline, tourism guides, awarded distinctions and tourist trails. PTTK determines and maintains its own marked tourist trails and routes. Tourist trails are understood as routes (primarily hiking) which are marked up on a given area due to their landscape values (while taking into consideration the safety conditions of tourists and the environmental protection regulations) and are marked with conventional symbols allowing for tracing the right way – recommended or obligatory. The length of tourist trails presented includes both tourists trials belonging to PTTK and those marked out by branches of PTTK but belonging to other entities.